

STANDARD FORSIDE TIL EKSAMENSOPGAVER

Fortrolig

☐

Ikke fortrolig

☒

Prøvens form (sæt kryds)	Projekt	Synopsis	Portfolio	Speciale	Artikel	Skriftlig hjemmeopgave/24 timers prøve
				X		

Uddannelsens navn	Læring og forandringsprocesser (LFP)	
Semester	10. semester	
Prøvens navn/modul (i studieordningen)	Kandidatspeciale	
Gruppenummer	Studienummer	Underskrift
Emilie Kira Christiansen	20151598	
Navn		
Navn		
Navn		
Navn		
Afleveringsdato	31. maj 2018	
Projekttitel/Synopsistitel/Speciale-titel	Valget af alderdom i senior-bofællesskaber - praksisfællesskabets muligheder og begrænsninger	
I henhold til studieordningen må opgaven i alt maks. fylde antal tegn	Projektet: 192.000 Abstract: 4.800 Artiklen: 12.000	
Den afleverede opgave fylder (antal tegn med mellemrum i den afleverede opgave) (indholdsfortegnelse, litteraturliste og bilag medregnes ikke)	Projektet: 174.201 Abstract: 4.721 Artiklen: 11.968	
Vejleder (projekt/synopsis/speciale)	Annette Bilfeldt	
Jeg/vi bekræfter hermed, at dette er mit/vores originale arbejde, og at jeg/vi alene er ansvarlig(e) for indholdet. Alle anvendte referencer er tydeligt anført. Jeg/vi er informeret om, at plagiering ikke er lovligt og medfører sanktioner. Regler om disciplinære foranstaltninger over for studerende ved Aalborg Universitet (plagiatregler): http://www.plagiat.aau.dk/regler/		

Valget af alderdom i senior-bofællesskaber

- praksisfællesskabets muligheder og begrænsninger for ældres livsførelse



0. Indholdsfortegnelse

1. Abstract.....	3
2. Problematiseringens aktualitet og samfundsrelevans	5
2.1 Problemfelt	7
2.2 Problemstilling	8
3. Problemformulering	8
3.1 Arbejdsspørgsmål	8
4. Læsevejledning.....	9
4.1 Projektudvikling og -design.....	9
4.2 Afgrænsning genstandsfeltet	11
4.2.1 Dominerende felter	13
5. Videnskabsteoretisk tilgang.....	14
5.1 Feltforståelse og -undersøgelse med inspiration af Chris Phillipson.....	15
5.2 Etienne Wengers praksisfællesskab.....	17
5.3 Pierre Bourdieus begrebsapparat	18
6. Metode.....	20
6.1 Kvalitativ metode	21
6.1.1 Overvejelser over interviewguides	22
6.1.2 Respondenterne	23
6.1.3 Sammenligning af bofællesskaberne	24
6.2 Behandling af indsamlet empiri.....	26
6.2.1 Transskriptionsstrategi og -læsevejledning	26
6.2.2 Meningskondensering og kodning af empirien	27
6.2.3 Analysestrategi	31
7. Analyse	32
7.1 Hvorfor vælger ældre at bosætte sig i senior-bofællesskaber?	33
7.1.1 Senior-bofællesskab.....	33
7.1.2 Fysiske rammer.....	36
7.1.3 Sociale rammer	39
7.1.4 Delkonklusion.....	41
7.2 Hvilke muligheder og begrænsninger skabes for ældre gennem senior-bofællesskaber og hvordan ønsker de at rammerne udvikles?	41
7.2.1 Senior-bofællesskabernes mange muligheder	42
7.2.2 Kamp om retten til at definere bofællesskabernes udvikling	56
7.2.3 Delkonklusion.....	65
8. Diskussion af resultater med kritik af teori og metode	66

9. Konklusion	68
10. Perspektivering	69
11. Litteraturliste	71
11.1 Bøger og artikler	71
11.1.1 Sekundær litteratur	75
11.2 World Wide Web	76
12. Bilag	76
12.1 Bilag 1 Interviewguides og transskriptioner	76
12.1.1 Kodning og meningskondensering af interviewguides og transskriptioner	77

1. Abstract

The master thesis examines the elderly's choice of old age in senior housing communities, including which opportunities and constraints created by joining a senior community as well as whether residents in senior housing communities feel that the framework is developed as they want in terms of achieving their preferred lifestyle through old age.

The master thesis is questioning the existing social structures of elderly's choice of old age in senior housing communities in the Danish society today. The study is developed from a social constructivist perspective of the field, where empirical evidence is gathered through qualitative methodology through semi-structured interviews and focus group interviews and limited field observations. The master thesis collects empiricism from thirteen respondents from four differently-built senior housing communities, two of which are older communities and two are newly established. The master thesis will, through the residents' own tales of their lives in senior communities, try to contribute in micro level to national research in elder-friendly environments that can potentially be passed on to international research, for example, to the WHO Global Network for Age-Friendly Cities and Communities.

With inspiration from Chris Phillipson's international social studies on the reconstruction of old age in modern society, the master thesis sets up problematizations in how to achieve the aspirations of elderly people in terms of a dignified life and a socially active ageing, expressing their opportunities and limitations in senior housing communities in society today. In addition, Etienne Wenger's definition of community practices is included in the analysis of the joint community activities, as well as the use of analytical concepts inspired by Pierre Bourdieus conceptual apparatus.

The master thesis concludes that elderly people choose to move in senior housing communities because of the physical remedial and disability-friendly framework that can support the elderly to stay as long as possible in their own homes as well as a desire for an active and social ageing that can be easier achieved through social relations between residents in the senior housing community, which can be developed through the building of community practices with peers.

The residents try to build an inclusive community of practices where both individual and collective rights are catered for in the community, through the democratic development of the structures of the community and joint activities. A senior housing community offers elderly people physical frameworks and social structures that create opportunities for achieving the individual's desired life-style, while at the same time imposing restrictions on this self-chosen life-style, created by mutual expectations and demands that the individual elderly is subjected to by the community of practice.

Residents wish to further develop the neighborhoods' framework so that all residents participate in the development of shared areas and practices. The normative framework of the senior housing community is created by collective expectations that limit the individual's self-chosen social practices and life-style. To exclude oneself from building well-functioning social relationships is considered illegitimate practice because the senior housing community has developed socially-designed norms in terms of all residents being involved in joint activities and co-development of an inclusive community of practice, which should simultaneously offer older people to join the community in accordance with their own practices. There is consequently a risk that residents in the senior communities develop unreliable social relations, as the patterns of action and individual practices are governed by collective moral obligations. The individual resident should abide by the standards of the focal community of practice if they wish to join and co-develop the community of practice in the senior housing community.

There is a risk of fundamental conflicts between individual and collective rights in the attempt to build an inclusive community of practice. In addition, the residents also struggle for the definition rights in relation to the physical development of senior housing communities with the developers. These continuous struggles and conceivable constraints, due to mutual expectations and demands, are residents willing to go through in order to achieve a desired life-style through old age and experience being part of a larger community of practice with well-functioning social relationships among peers, where everyone are given the opportunities to lead a self-chosen, dignified, active and social life.

2. Problematiseringens aktualitet og samfundsrelevans

Mennesket gennemgår en identitetsudvikling igennem alderdommen, hvor de går fra at have været en person af betydning på en arbejdsplads og indgå i flere arenaer til, efter pension, kun at bevæge sig indenfor boligens rammer samt nærmiljøets tilbud, med en risiko for kun have begrænset værdi for ganske få andre. *”Vi mister ikke bare vores lønindkomst, når vi går på pension, men også en god bid af vores identitet. ...At tjene penge og være effektiv og konkurrencedygtig er i det moderne samfund mere end livsnødvendigt, det er et bevis på, at man har værdi som menneske.”* (Kähler, 1991, 35). Det er uundgåeligt at vi alle bliver ældre, men hvilken alderdom lægger i vente for os og kan vi planlægge vejen derhen? Hvordan kan midaldrende mennesker i den tredje alder¹ planlægge alderdommen, for hvornår er vi gamle og hvordan skal vi blive gamle?

Ifølge World Health Organisation (WHO) defineres et sundt liv som en komplet følelse af fysisk, psykisk og socialt velbefindende og ikke kun som fravær af sygdom og anden svagelighed (WHO, 1946b). Hertil har WHO en mission på internationalt niveau om at sikre alle ældre opretholder et sundt liv og opnår en bedre alderdom. *“The mental health of older adults can be improved through promoting Active and Healthy Ageing. Mental health-specific health promotion for older adults involves creating living conditions and environments that support wellbeing and allow people to lead a healthy life. Promoting mental health depends largely on strategies to ensure that older people have the necessary resources to meet their needs, ...”* (WHO, 1946a). Ældres mentale sundhed kan fremmes via tilvalg af en aktiv og sund livsførelse gennem alderdommen, hvilket kan befordres ved at udvikle boformer og miljøer, som imødekommer ældres behov og skaber mulighed for en forsat aktiv og sund livsførelse.

WHO har siden 2010 opbygget et verdensomspændende samarbejde om at udvikle ældrevenlige byer verden over, for at sætte fokus på at gøre verden til et bedre sted at blive ældre i (WHO, 2010a). Over 500 både store og små, kendte og ukendte byer verden over, fordelt i 37 lande har tilmeldt sig dette samarbejde i WHO's Global Network for Age-friendly Cities and Communities (Rémillard-Boilard, 2018, 13-28). Ældres boform og nærmiljøet har stor betydning for hvordan ældre i dag kan planlægge og udleve deres alderdom, f.eks. hvilke muligheder de oplever med de stigende fysiske begrænsninger. *“Environments play an important role in determining our physical and mental capacity across a person's life course and into older age and also how well we adjust to loss of function and*

¹ Den periode af et menneskes liv, hvor det ikke længere arbejder, men stadig kan være aktivt, Den Danske Ordbog – moderne dansk sprog, 1965.

other forms of adversity that we may experience at different stages of life, and in particular in later years. Both older people and the environments in which they live are diverse, dynamic and changing. In interaction with each other they hold incredible potential for enabling or constraining Healthy Ageing.” (WHO, 2010b). Både ældre borgere og samfundet kan opnå gavn ved at udvikle ældrevenlige byer og nærmiljøer, hvor ældre kan vælge at udleve deres ønskede alderdom med forsat fysisk og social aktivitet, som kan være med til at opretholde en sund aldring.

I *The Corrosion of Character* (Sennett, 1998) beskriver Sociologen Richard Sennett familierammerne og -samværet i det senmoderne samfund, som negativt påvirket bl.a. pga. arbejdslivets udvikling, hvor hverdagslivets rytmer og arbejdslivets fleksibilitet ikke rummer tid og ressourcer for pårørende til at have social omgang med familiens ældre og afhjælpe dem med mulige dagligdags udfordringer (Andersen, Bilfeldt & Jørgensen, 2012, 99). Ældre skal have adgang til den nødvendige hjælp i hverdagen; de ældre må derfor finde andre veje til en mulig daglig hjælpende hånd og social omgang, f.eks. gennem deres boform.

Der har i flere årtier i Danmark været fokus på den ændrede betegnelse af alderdommen og den tredje alder, hvortil behov og ønsker konstant redefineres og udvikles². *”Hvis fremtidens boligformer skal skabe en mere menneskeværdig tilværelse for alle aldersgrupper, er det først og fremmest på dette punkt, der skal ske noget. Det er soleklart for alle, at der i den voksende ældregruppe i samfundet findes en stor social energireserve, som for lang de fleste ældre i dag er uanvendelig. Det bliver i bedste fald til babysitteri for børnebørn og oldebørn, hvis man er heldig at have dens slags i nærheden. Ellers har man som regel at holde hænderne, benene og tankerne i ro, når man er ude af arbejdsmarkedet.”* (Reich, 1991, 28). Der skal etableres alternative boformer til den individuelle, hvor de midaldrende og ældre kan opnå fællesskaber igennem deres boform, som bl.a. giver tryghed, hindrer isolation og ensomhed, samt fremmer et aktivt liv med mulighed for at aktivere sine kompetencer m.m. *”Nye ældre – seniorer – vil ikke leve bag en lukket dør i stille desperation over al det overskud og lyst de rummer, men ofte resigneret må beholde for sig selv. De drømmer om en boligform, hvor man har sine private rum og trinvis overgange til fællesskabet udenfor. Et fællesskab, hvor man kan være sammen og sig selv.”* (Kähler & Eldresagen, 2004, 4). Flere ældre ressourcestærke borgere nævner netop det at kunne yde til fællesskabet som værende det største ønske til at indgå i et bofællesskab, hvor de kan holde sig aktive og stærke, yde noget og være noget for nogen (kommende

² Allerede tilbage i 1989 etablerede AOF i samarbejde med Odense Kommune om Projekt Senior-bofællesskab og Projekt Forberedelse til den 3. alder (Høegmark, 1991, 99).

beboere, Diakonissestiftelsen, 2018). Herved kan det tidspunkt, hvor den ældre får brug for offentlig støtte og service, udskydes og forebygges (Høegmark, 1991, 99-100). Dvs. kommunerne kan spare penge og ressourcer på ældrepleje og visitering, ved at de ældre borgere holdes selvhjulpene og aktive i eget hjem længst muligt. *"Der er heller ingen tvivl om, at kommunerne både økonomisk og personalemæssigt kan drage nytte af bofællesskaber og kollektiver for ældre. De ældre får det som regel bedre både psykisk og fysisk."* (Høegmark & Kähler, 1991, 14). Ved at pacificere ældre foreligger en risiko for, at ældre bliver ensomme, inaktive og mister deres evner til at kunne klare sig selv. Derimod ved at fordre til at de ældre holder sig aktive fysisk, mentalt og socialt, kan ældres tab af ressourcer forebygges, hvormed de kan vælge at blive længere i eget hjem og opnå ønskede selvvalgte livsførelse.

2.1 Problemfelt

Olle-kolle, kollektiv eller senior-bofællesskab, men hvad ønsker de ældre, hvorfor vil de bosætte sig under rammer, hvor de indgår i et fællesskab og hvem vil de gerne bo sammen med, skal bofællesskabet være f.eks. tværgenerationelt eller kun for ældre? *"Mennesker er ikke ens, og vi har alle forskellige ønsker til, hvordan og hvor vi vil bo, når vi går ind i den tredje alder."* (By- & boligministeriet, 2000, 5). Flere organisationer, private bygherrer og kommuner opbygger nye senior-bofællesskaber, med afhjælpende handicapvenlige forhold og let adgang til nærmiljøet; bl.a. Diakonissestiftelsen, som i februar 2018 åbnede dørene for de nye beboere i deres nyetablerede senior-bofællesskab. Her er der fokus på lækre handicapvenlige lejligheder i forskellige størrelser, tæt ved by og grønne områder, med muligheden for at vælge et aktivt liv gennem senior-bofællesskabets mange tilbud (Diakonissestiftelsen, 2018).

Et senior-bofællesskabs rammer kan være mangeartede, men indeholder som regel de samme elementer og tanker ift. fællesrum, -arealer og arrangementer m.m. *"Bofællesskaber er en boform, hvor nogle mennesker er fælles om væsentlige funktioner. Et bofællesskab er præcist så fælles, som beboerne gør det til. Men rammerne om et bofællesskab er som regel de samme: et antal selvstændige, mindre boliger med eget køkken og bad, et eller flere fællesrum og udearealer. Det gør det nemt at spise sammen, dyrke fælles eller egne interesser og hobbies, motionere og slappe af. Det er karakteristisk at beboerne selv vælger i hvilken udstrækning, de vil bruge fællesarealerne og deltage i de fælles aktiviteter som f.eks. spisning. I praksis deltager beboerne i udstrakt grad i dette fællesliv. De har jo selv valgt det."* (Henriksen, Høegmark, Kähler & Zahle, 1991, 5). Disse fysiske og sociale rammer skulle gerne fordre til, at beboerne i senior-bofællesskaberne kan finde en samhørighed til

hinanden og udvikle et velfungerende fællesskab gennem det store udbud af fælles aktiviteter og arrangementer. Herved får alle beboere muligheden for at indgå i fællesskabet og forblive aktive og sociale på egne præmisser.

2.2 Problemstilling

Med inspiration fra Chris Phillipsons internationale studier og samfundsundersøgelser om rekonstruktion af alderdommen i det moderne samfund (Phillipson, 1998) (Phillipson, 2006), opstiller specialet problematiseringer indenfor ældreområde ift. til ældres ønsker om en værdig og socialt aktiv alderdom i samfundet i dag samt hvordan ældre udtrykker deres muligheder og begrænsninger i deres tilværelse ved at bosætte sig i senior-bofællesskaber.

Specialet vil gennem ældres egne fortællinger om deres liv i senior-bofællesskaber forsøge på mikroniveau at bidrage til national forskning i ældrevenlige miljøer, som potentielt kan føres videre til international forskning, f.eks. til WHO's Global Network for Age-friendly Cities and Communities (WHO, 2010a). Specialet undersøger, med en kritiske refleksionsramme, hvorfor ældre vælger at bosætte sig i senior-bofællesskaber, som både byder på muligheder, men også begrænsninger af deres livsførelse. Hertil hvordan ældre ønsker at senior-bofællesskabernes rammer skal udvikles for at skabe mulighed for, at den enkelte ældre kan opnå sin ønskede alderdom og være medskabende af et velfungerende fællesskab blandt ligesindede og opbygge sociale relationer. Endvidere undersøges det om et senior-bofællesskab kan øge ældres oplevede livskvalitet og forebygge en uværdig og usund alderdom. Til slut undersøges evt. begrænsninger i selvvalgt livsførelse ift. forventninger og krav om den enkeltes deltagelse i fællesskabet og senior-bofællesskabernes udvikling.

Specialets forsker positionerer sig undrende til de eksisterende sociale konstruerede strukturer omkring ældres valg af alderdom i senior-bofællesskaber i det danske samfund i dag; derfor opstilles specialets problematisering som en normalia (Pedersen, 2015, 34-35).

3. Problemformulering

Hvorfor vælger ældre at bosætte sig i senior-bofællesskaber og hvilke muligheder og begrænsninger skabes ved at indgå i et senior-bofællesskab samt oplever beboerne i senior-bofællesskaber at rammerne udvikles som de ønsker ift. at opnå efterstræbte livsførelse gennem alderdommen?

3.1 Arbejdsspørgsmål

Igennem analysen opdeles problemformuleringen til to arbejdsspørgsmål:

1. Hvorfor vælger ældre at bosætte sig i senior-bofællesskaber?

Første del af analysen er en beskrivelse og fænomenologisk funderet analyse³ af respondenternes valg af bosættelse i senior-bofællesskaber, dvs. hvilke forventninger og ønsker, som ligger til grund for valget, bl.a. fysiske og sociale rammer ift. forebyggelse af immobilitet og ensomhed.

2. Hvilke muligheder og begrænsninger skabes for ældre gennem bofællesskaber og hvordan ønsker de at rammerne udvikles?

Anden del af analysen er en kritisk analytisk diskussion af senior-bofællesskabernes muligheder og begrænsninger samt beboernes ønsker til rammernes udvikling (Olsen, 2015,134), bl.a. ift. sociale og fysiske rammer, fælles aktiviteter og definitionsretten over fællesskabets udvikling.

4. Læsevejledning

Læsevejledningen bidrager med et overblik over og indblik i specialets opbygning samt rammen for undersøgelsesfeltet.

4.1 Projektudvikling og -design

Tabellen nedenfor illustrerer tanker, interesse og valg i alle projektudviklingstrinene; herunder hvorfor er trinnet vigtig, hvad skal foretages og hvordan udføres trinnet for at opnå ønskede formål. Hermed tilbydes et indblik i og overblik over specialets udviklingstrin.

Specialets metodiske opbygning og analysestrategi forsøger at skabe en sammenhæng mellem problemstilling, teori og dataindsamling samt imødekomme Alvessons og Sköldbørgs reflektive tolkning, som indeholder flere niveauer, der beskriver empirisk dataindsamlingsfokus, tolkning med fokus på underliggende betydninger, kritisk tolkning med fokus på ideologi, magt og social reproduktion samt refleksion over tekstproduktion og sprogbrug i specialet, hvor teksten fremstilles med betænkksomhed til en samlet fremstilling af feltets positioner og til udvalgte målgrupper (Nielsen, 2001, 167-168). Derfor er der reflekteret over hvert projektudviklingstrin, for at opnå denne sammenhæng.

³ Dvs. analysen behandler respondenternes udtalte fænomener, ift. hvordan de viser sig for den enkelte ud fra dennes livsverden (Thisted, 2011, 54-55).

Tabel 1: Projektudvikling og -design		
Trin i projektudvikling	Hvorfor?	Hvordan?
Forforståelse	Hvor stammer viden og interesse fra?	Relevant forskning og interesse: WHO's Global Network for Age-friendly Cities and Communities, Chris Phillipson og nationale projekter med opbygning og udvikling af seniorbofællesskaber.
Erkendelsesmål	Hvilket erkendelsesmål søges opnået?	Undersøge og behandle hvorfor ældre vælger at bosætte sig i seniorbofællesskaber samt hvilke muligheder og begrænsninger, der skabes ved at indgå i et bofællesskab og hvordan de ældre ønsker at bofællesskabets rammer udvikles.
Teoretiske begreber	Hvilken teoretisk ramme og begrebsligt ophav?	Socialkonstruktivistisk ontologi, begreber inspireret af Pierre Bourdieus, Etienne Wengers og Chris Phillipsons begrebsapparater.
Dataindsamlingsmetode	Hvilken empiriindsamlingsmetode?	Kvalitativ metode, individuelle semi-strukturerede interviews og fokusgruppeinterviews samt begrænsede feltobservationer.
Fremtrædende kategorier ift. meningskondensering	Hvilke kategorier og temaer er særligt fremtrædende og rummende?	Praksisfællesskab, Strukturelle rammer, Sociale strukturer, Den tredje alder, Position, Værdig aldring, Social reproduktion, Kampen om doxa, Selvbestemmelse og medbestemmelse. En fase, hvori interviewene læses og genlæses gentagne gange og tekstsegmenter markeres.

Kodning	Hvilke koder identificeres?	Abduktiv, induktiv og deduktiv funderede koder. Empirinær kodning anvendt til udtræk af kodet materialer. Fokus på at undersøge og behandle den skjulte viden, som kan fremfindes i empirien. En fase, hvori interviewene læses og genlæses gentagne gange og tekstsegmenter markeres.
Analyseopbygning	Hvordan skal kodede segmenter analyseres?	Analysen er opbygget ift. fremtrædende kategorier med koder, som analyseafsnit. Kondensering af empirien behandles under fremtrædende kategorier og koder.
Resultat	Hvilke konklusioner kan drages?	Konklusion af relationerne og positionerne ud fra kategorier og koder, som er empirinære og besvare probleminteressen.
Fremstilling	Hvordan skal resultaterne præsenteres?	Udlægge respondenternes fortælling. Udtræk af citater til at underbygge analysen og konklusionen.
<i>Udformet af Emilie Kira Christiansen. Tabellen er inspireret af Lise Drewers Nielsens analysestrategi i den eksplorative forundersøgelse (Nielsen, 2001, 159, 165, 169)</i>		

4.2 Afgrænsning genstandsfeltet

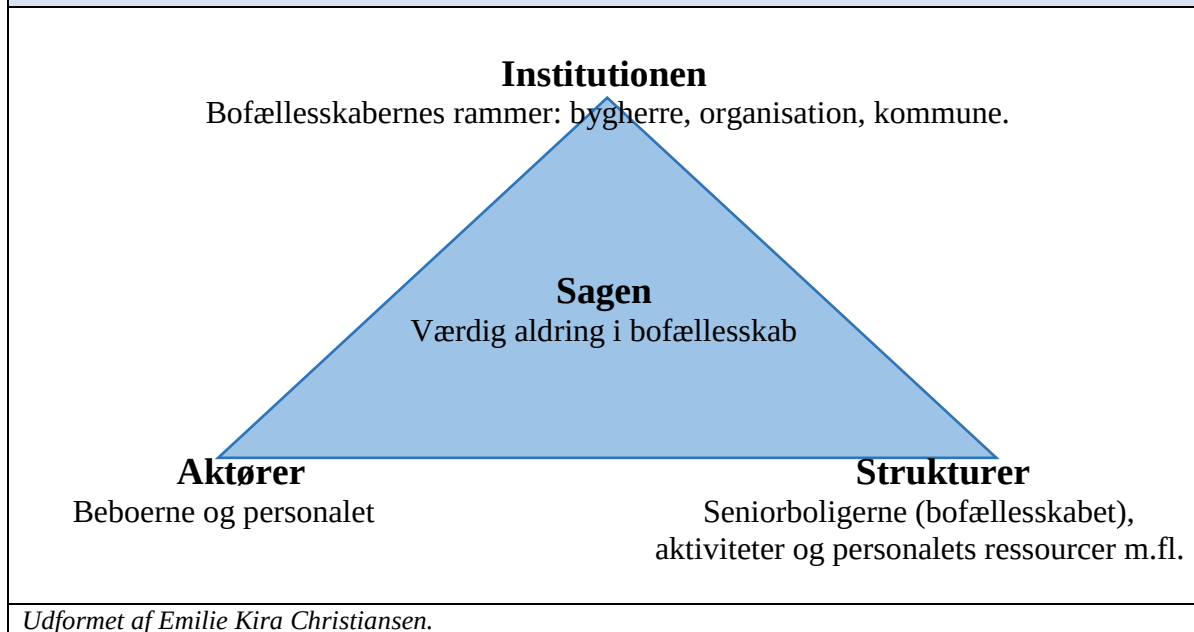
Rammen for specialet kan bedre tydeliggøres ved at identificere og illustrere specialets genstandsfeltets opbygning.

Specialets undersøgelsesfelt tager afsæt i fire selektivt udvalgte senior-bofællesskaber, som er udformet med forskellige fysiske og sociale rammer samt udbyder forskellige tilbud af fælles aktiviteter og arrangementer⁴. Specialets undersøgelsesfelt afgrænses og indsamler empiri fra senior-bofællesskabernes beboere, for at opnå indblik i beboernes oplevelser ved at bo i et senior-bofællesskab. Feltarbejdet og empiriindsamlingen er udført inden for genstandsfeltets rammesætning; dvs. interviewene er indsamlet blandt medlemmer af aktørerne indenfor institutionens tildelte strukturer. Endvidere tilsigtes empirien at tilbyde viden om genstandsfeltets strukturer og institution på baggrund af udsagn fra

⁴ Se figur 3: Sammenligning af de fire senior-bofællesskaber.

aktørerne. Ydermere indeholder specialet observationer af aktørernes praktikker indenfor strukturerne, hvor aktørernes brug af strukturerne undersøges.

Figur 1: Illustration af genstandsfelt



Specialets institution er selve bofællesskabernes rammer, herunder organisationer, administrationer samt bygherrer, som driver salg og leje af boligerne m.m. Herunder Diakonissestiftelsen, som er op-havsorganisationen, grundlægger og ejer samt udlejer af senior boligerne på Frederiksberg (Diako-nissestiftelsen, 2018), som udgør strukturerne, hvori aktørerne har handlerum ift. sagen. Endvidere bygherrerne af Irmabyen, som er privat finansieret og ledet (Irmabyen, 2013), ligeledes Hebsgaards Have i Vanløse, som administreres af CEJ (AY Arcgency, 2009), og Pilehavehus, som er kommunalt drevet af Vannelsbæk Kommunen (Vannelsbæk Kommune, 2017). Institutionen styrer hvilke handlemulig-heder aktørerne har og er ansvarlige for mængden samt styrer anvendelsen og udviklingen af struk-turerne; dvs. institutionen kontrollerer og administrerer genstandsfeltets strukturer.

Institutionens udformning af strukturerne er bl.a. underlagt lovkrav fra dominerende felter til udform-ning og udleje af sådanne boliger, som det er institutionens ansvar at leve op til⁵. Ligeledes er aktø-erne også påvirket og underlagt disse lovkrav, dvs. genstandsfeltets sociale konstruktioner og dermed praksisfællesskaber er påvirket af disse dominerende felter (Bourdieu & Wacquant, 2009, 28). Gen-standsfeltet er under konstant påvirkning fra dominerende felter, som har en uundgåelig indvirkning

⁵ Se ovenfor i Figur 2: Illustration af dominerende felters indflydelse på genstandsfeltet.

på udviklingen, kravene og forandringer m.m. som institutionen, strukturerne og aktørerne i genstandsfeltet er underlagt.

Beboerne og personalet er genstandsfeltets aktører, som er medkonstituerende af de sociale konstruktioner, som skaber praksisfællesskaber. Det er aktørerne i genstandsfeltet, som udfører de praktikker indenfor genstandsfeltets strukturer, der udgør og skaber sagen.

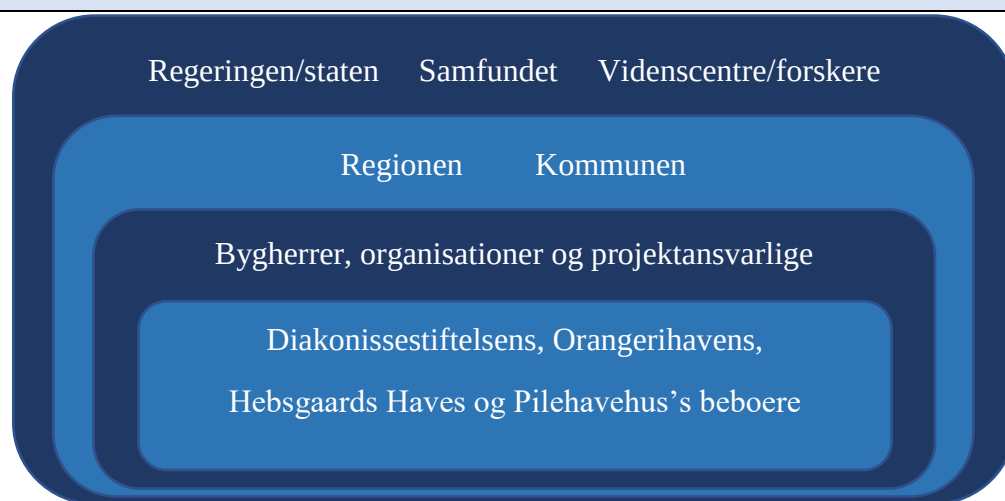
Genstandsfeltets strukturer er de tildelte midler og rammer til senior-bofællesskaberne og bygningerne. Blandt de tildelte midler medtænkes bl.a. personale, økonomi, tid og andre tildelte ressourcer ift. senior-bofællesskabets rammer. Herunder foreligger også selve boligernes fysiske strukturer, fællesarealerne såvel som private boliger. Ydermere de mulige tilgående aktiviteter og udbud.

Sagen er undersøgelsens omdrejningspunkt og formulerede problemformulering. Genstandsfeltets institution, aktører og strukturer er rammekonstituerende for specialets empiriindsamling og -behandling og er derfor styrende for analysens udformning samt vurdering af undersøgelsens sag.

Genstandsfeltet afgrænses af en rammesætning, defineret med inspiration fra Etienne Wengers formulering af et praksisfællesskab (Wenger, 2004, 59), rammen for undersøgelsesfeltet bliver anlagt ift. beboernes udvikling af praksisfællesskaber i senior-bofællesskaberne. Her indenfor undersøges problematiseringen gennem empiri indsamlet indenfor senior-bofællesskabernes praksisfællesskaber, dvs. hos beboerne samt observationer i senior-bofællesskaberne.

4.2.1 Dominerende felter

Figur 2: Illustration af dominerende felters indflydelse på genstandsfeltet.



Udformet af Emilie Kira Christiansen, (Christiansen, 2017, 6).

Forsker er bevidst om, at hvert bofællesskab er underlagt dominerende felter, som har indvirkning på senior-bofællesskabernes udvikling og rammer; senior-bofællesskaberne er underlagt lovgivning indenfor feltet og forskning vedrørende områdets berøringsfelter. Endvidere er udviklingen og rammerne, som tilbydes de ældre underlagt samfundets generelle forestillinger og krav til ældres muligheder, f.eks. ift. serviceydelser og handicapvenlighed. Ligeledes er senior-bofællesskaberne underlagt regionale og kommunale beslutninger ift. udviklingsmuligheder og mulige krav til rammerne, bl.a. ift. ældrepleje. Et direkte dominerende felt er bygherrerne, herunder organisationer og projektansvarlige, som bestemmer ift. senior-bofællesskabernes opbygning, udvikling og rammer. Nederst i modellen er placeret senior-bofællesskabernes beboere, som til dels er medbestemmende af senior-bofællesskabernes udvikling, bl.a. gennem deres ønsker til rammernes udvikling.

Specialet kunne inddrage endnu større berøringsflade, med flere dominerende felter eller sammenligning med lign. bofællesskab og sociale relationer, hvis undersøgelsen skal arbejdes videre med.

5. Videnskabsteoretisk tilgang

Der anlægges et socialkonstruktivistisk videnskabsteoretisk standpunkt i specialets undersøgelse, idet de sociale konstruktioner, som indgår og skaber feltet, anskues og undersøges. Gennem anvendelsen af det socialkonstruktivistiske paradigme, tilskrives specialet en epistemologi, som medfører, at der ikke findes nogen objektiv og universel sandhed, derimod søges en forståelse og indblik i et given felts sociale konstruktioner af en ”sandhed”, dvs. den dominerende sandhed i feltets sociale relationer (Mathiesen & Højberg, 2007, 235-237).

Chris Phillipson inddrages i specialet som primær inspiration og analyseramme til forståelse af undersøgelsesfeltet. Phillipson har i flere årtier beskæftiget sig med ældreområdet og bl.a. undersøgt samfundets udviklings betydning for rekonstruktionen af alderdommen og ældres identitetsudvikling m.m. Phillipson anvendes i specialet som ekspert ift. undersøgelsesfeltet (Phillipson, Calasanti & Scharf, 2018, XI-XII); specialet vil derfor tage stor inspiration i hans definitioner og metoder i samspil med Bourdieus begrebsapparat og Wengers beskrivelse af praksisfællesskaber.

Udvalgte begreber fra Pierre Bourdieus begrebsapparat og Etienne Wengers beskrivelse af praksisfællesskaber anvendes som analyseværktøj til at undersøge feltets sociale konstruktioner, som respondenterne i undersøgelsesfeltet påvirkes af og gensidigt påvirker. Både Bourdieu og Wenger beskæftiger sig med magt som et centralt element i deres sociale teorier, ligesom det begge betragter de

sociale relationer og strukturer samt de praktikker/praksisser, som aktørerne i feltet udfører (Wenger, 2004, 26, 318) (Bourdieu & Wacquant, 2009, 28).

Wengers definition af begrebet praksisfællesskab anvendes til at definere rammen for forståelsen af, hvordan fællesskaber anskues i undersøgelsen, mens Bourdieus udvalgte begreber skal anvendes til at anskueliggøre og analysere aktørernes position og praktikker i feltet. Udvalgte begreber af Phillipson, Wenger og Bourdieu inspirerer til koder i empiribehandlingen, dvs. begreberne er udvalgt som inspiration til de analysebærende begreber og koder anvendt til behandling af transskriptionerne⁶.

5.1 Feltforståelse og -undersøgelse med inspiration af Chris Phillipson

Ifm. udviklingen af WHO's verdensomspændende samarbejde om ældrevenlige byer og miljøer, bliver der i 2018 udgivet en ny bog om *Age-friendly cities and communities – A global perspective* (Buffel, Handler & Phillipson, 2018, 3-10) (Rémillard-Boilard, 2018, 13-28), hvor en af forfatterne er den engelske professor i sociologi og social gerontologi Chris Phillipson, som også er ophavsmand og medforfatter til flere bøger og videnskabelige artikler, indenfor ældres sociologiske udvikling m.m. (The University of Manchester, 1824. *Prof Christopher Phillipson*). Specialet vil i høj grad være inspireret af Phillipsons undersøgelsesarbejde ift. specialets undersøgelsesfelt; bl.a. Phillipsons arbejde med ældres personlige udvikling ift. gruppens sociale betydning i samfundet (Phillipson, 1998).

“The major argument of this book is that we have entered a period of crisis in respect of the identity of elderly people.” (Phillipson, 1998, 2). Phillipson arbejder med en beskrivelse af, at ældre borgeres liv er påvirket af samfundets udvikling gennem det sidste halve århundrede, siden anden verdenskrig, hvor aldrende borgere skulle leve af en pensionsordning i velfærdssystemet, efter mange års aktivitet på arbejdsmarkedet. (Phillipson, 1998, 2-3). Men gennem 80'erne og 90'erne ændredes visionen for tidligere pension og plejehjemsindlæggelser, bl.a. pga. økonomisk pres på velfærdssystemet; ligeledes blev ældre mennesker mere ressourcestærke og kunne blive længere i eget hjem før de flytter ind i plejeinstitutioner. *“...and on the other hand, the way in which ageing is itself being reshaped by dominant social, economic and political institutions.”* (Phillipson, 1998, 2). Phillipson arbejder i sit undersøgelsesarbejde med en beskrivelse af tre faktorer, som er medspillere ift. ændringer i rammesætning og rekonstruktion af alderdommen, herunder medicinindustrien, pensionsordning og

⁶ Se Tabel 3: Udvalgte koder.

statsstøtten, som har været med til at skabe nye muligheder og begrænsninger ift. livsførelse i alderdommen (Phillipson, 1998, 29-41).

"On the other hand, concern was expressed about the marginalization of older people, and the lack of meaning and purpose that seemed to characterize their daily lives." (Phillipson, 1998, 1). Phillipsons undersøgelser af ældres manglende mening og betydning i samfundet samtidig med en beskrivelse af ældre som en økonomisk byrde for samfundet, er en stor inspiration til specialets indgang og undersøgelsesinteresse i feltet. *"At one level, these changes have resulted in a language and ideology which scapegoats the old, defining them as a burden and cost to society."* (Phillipson, 1998, 3).

Phillipson arbejder ud fra en tilgang til, at ældre bør anses, ikke kun som gruppe, men også som individer, hvortil ældre ikke kun skal vurderes som en byrde, men også anerkendes for sine mulige ressourcer. *"It leads, in addition, to focus on the weaknesses of older people, rather than on their strengths, together with an emphasis on their similarities rather than their differences."* (Phillipson, 1998, 5). Denne tilgang forsøges ligeledes at inddrages i specialet, med fokus i adspurgte ældres egne udsagn om deres aldrende forandring og planlægning af den tredje alder ift. at opnå en ønsket aldring. *"Rather, the combined impact of the changes identified has been to place in doubt the meaning and purpose of growing old. For a period, retirement and welfare state ensured a focus for the social construction of old age. Retirement had begun to provide a secure status for (in the USA) "senior citizens" or for those entering what Laslett (1989) termed "the third age"."* (Phillipson, 1998, 3). Betegnelsen den tredje alder anvendes som kode i den teoretiske behandling af empirien⁷.

Ifølge Phillipsons studier indenfor ældreområdet ift. samfundets udvikling, er det nødvendigt at arbejde videre med opståede problematikker på området, hvor de ældres sociologiske status i samfundet udvikles, samtidig med at der skal tages højde for de ældres individuelle livsstil. *"Much work must be done, however, in respect of developing a sociology of old age, one that is sensitive and responsive to social structures on the one side, and to older people's own activities and lifestyles on the other."* (Phillipson, 1998, 138).

Pga. samfundets udvikling lever de fleste ældre i dag alene i eget hjem, hvormed daglige aktiviteter foretages alene, uden hjælp eller kontakt med f.eks. familie. *"Older people now live predominantly in one-generation households – either with a partner or on their own. They may still relate strongly to primary groups such as the family, but for the organization of daily life their own self-activity is of*

⁷ Se Tabel 3: Udvalgte koder.

great importance. Activities are more often than not done alone or with just one other person.” (Phillipson, 1998, 139). De ældres dagligdags og familiære aktiviteter er stadig et manglende mikrosociologisk felt at undersøge nærmere ifølge Phillipson; det er lettere i forskning at undersøge og beskrive faktuel statistik, end at undersøge hvordan ældre mennesker bibeholder og styrer deres identitet gennem en uundgåelig aldring (Phillipson, 1998, 139). Tidligere er ord som ensomhed og isolation blevet anvendt i beskrivelsen af ældres identitet, hvilke ikke forholder sig til kompleksiteten i et aldrende liv. Phillipson er interesseret i at undersøge med et sociologisk blik på det private livs modarbejde og udfordring af de problematikker, som mødes i alderdommen (Phillipson, 1998, 139-140). Denne kritiske refleksion over manglende forskning af ældres daglige livsførelse, er stor inspiration for specialets problematiseringsaktualitet og samfundsrelevans.

Alderdom er et udtryk i udvikling og kan i dag ikke entydigt begrebsliggøres. *”Overall, what is important to establish is that the way in which we construct ageing and older age is changing radically, and with it the identities, outlooks and potential of older people. The challenge for researchers is an exciting one: to document new lifestyles, institutions and identities among elderly people. Understanding the way in which growing old is being reconstructed, and its linkages to other areas of life and other institutions, is now a key task for social scientists to address.”* (Phillipson, 1998, 140). Ældre lever i dag i andre mangeartede livsstile, bosætter sig anderledes i nye konstellationer og må betragtes fra et nyt perspektiv, hvilket bl.a. bør være sociologers fornemste opgave at undersøge, ifølge Phillipson. Specialet forsøger netop at bidrage til en sådan sociologiske undersøgelse, hvor ældres muligheder samt begrænsninger undersøges ift. at vælge at bosætte sig i senior-bofællesskaber og planlægge alderdommen.

5.2 Etienne Wengers praksisfællesskab

I specialet anvendes Etienne Wengers definition af et praksisfællesskab som rammesættende struktur for forståelsen og anskuelsen af de undersøgte bofællesskaber. *”Disse praksisser tilhører således en form for fællesskab, skabt over tid gennem langvarig udøvelse af en fælles virksomhed. Det er derfor meningsfuldt at betegne disse former for fællesskaber som praksisfællesskaber.”* (Wenger, 2004, 59). Bofællesskabernes fællesskaber undersøges og anses som praksisfællesskaber, idet fællesskabet ikke skabes af de fysiske ramme, som kan anses som bidragende, men skabes af de praksisser individerne udvikler sammen i fællesskab over tid. *”Begrebet praksis betyder (også) handling, men ikke blot handling i og af sig selv. Det er handling i en historisk og social kontekst, der giver det, vi gør, struktur og mening. I den forstand er praksis altid social praksis. Et sådant praksisbegreb omfatter*

både det eksplícítte og det tavse. Det omfatter det, der siges, og det, der ikke bliver sagt; det, der præsenteres, og det, der antages. Det omfatter sprog, redskaber, dokumenter, billeder, symboler, deldefinerede roller, specificerede kriterier, kodificerede procedurer, reguleringer og kontrakter, som forskellige praksisser ekspliciterer til en række forskellige formål. Men det omfatter også alle de implicítte relationer, tavse konventioner, subtile ledetråde, ikke udtrykte tommelfingerregler, genkendelige intuitive forståelser, specifikke opfattelser, velafstemte følsomheder, legemliggjorte forståelser, specifikke opfattelser, velafstemte følsomheder, legemliggjorte forståelser, grundlæggende antagelser og fælles verdensbilleder.” (Wenger, 2004, 61). Dvs. det er de praksisser, der udføres og fælles struktureres, som udgør og skaber et fællesskab; herved anlægges rammen for undersøgelsens forståelse og anskuelse af bofællesskabernes praksisfællesskaber. Dvs. forskeren forsøger at spørge ind til og undersøge hvilke praksisser, der forekommer og under hvilke forhold m.m. i bofællesskaberne, ifølge respondenterne. Idet fællesskabernes praksisser udvikles over tid, inddrages respondenter, som har boet både kortere og længere tid i et senior-bofællesskab, som derfor kan bidrage med forskellige indblik i disse praksissers udvikling til specialets empiri.

5.3 Pierre Bourdieus begrebsapparat

Gennem specialet anvendes analysebærende begreber med inspiration fra Pierre Bourdieus primær litteratur og store begrebsapparat (Bourdieu, 1984) (Bourdieu, 1994) (Bourdieu, 2007) (Bourdieu & Wacquant, 2009). I dette afsnit vil der blive redegjort for disse udvalgte begreber, som inspirerer til de analysebærende begreber.

Med inspiration fra Bourdieu, defineres felt i specialet som sociale rum bestående af relationer mellem feltets aktører, dvs. feltet kan anskues som konstitueret af sociale konstruktioner, hvori retten til at definere doxaen udkæmpes fra forskellige positioner. Specialets undersøgelsesfelt udvælges til en analytisk konstruktion, hvori relationerne mellem positionerne i feltet undersøges (Larsen, 2012, 199-200). Senior-bofællesskaberne udvalgt til specialets undersøgelse, anses som fire sammenlignelige felter, hvori der eksisterer forskellige positioner og praktikker, som gennem analysen vil blive behandlet, for at besvare problemformuleringen. Ydermere er feltet domineret af andre felter i samfundet og underlagt andre felters logikker; felter ligger i kontinuerlig magtkamp med hinanden og samfundets dynamikker genspejles i felterne (Bourdieu & Wacquant, 2009, 28). Feltets sociale rum skal anses som forholdsvis autonome arenaer, hvori der kæmpes om retten til at definere doxa.

Doxa bliver gennem specialet anvendt til at undersøge de forskellige dominerende selvfølgeligheder eller logikker, som dermed fungerer som styrende sund fornuft i relationerne i senior-

bofællesskaberne. Doxaen påvirkes ligeledes af dominerende felters doxa. Idet doxa er den dominerende selvfølgelighed i feltet, kæmper aktørerne i undersøgelsesfeltet om retten til at definere doxaen (Bourdieu, 1994, 126-129, 137). De eller den med mest symbolsk kapital kan skabe en fælles forståelse eller definition af hvilken kapitalsammensætning, der bidrager til høj symbolsk kapital og dermed har høj værdi i feltet (Bourdieu, 2007, 217).

Symbolsk vold udføres bevidst eller ubevidst for at vinde retten til at definere feltets doxa, ved at anvende sin store mængde symbolske kapital (Bourdieu, 1994, 214, 239-240). *"Enhver sproglig interaktion rummer muligheden for, at der kan udøves symbolsk vold."* (Bourdieu & Wacquant, 2009, 130). Symbolsk vold anvendes i specialet til at belyse aktørernes forsøg på at legitimere sine kapitalniveauer i sociale relationer indbyrdes og ift. bygherrerne. Aktørens kapitalniveauer og kapitalsammensætning af hhv. kulturel, økonomisk og social kapital kan veksles til symbolsk kapital (Bourdieu, 1994, 114-115) (Bourdieu, 2007, 192-193, 195, 206-207). Kulturel kapital kan bl.a. opnås gennem tilgang til viden, faglighed, uddannelse osv. (Bourdieu, 2007, 107, 206), mens økonomisk kapital kan opnås gennem adgang til økonomiske ressourcer, f.eks. gennem job, titel, rådighed over materialitet og formue m.m. Social kapital styrkes gennem aktørens sociale netværk, såsom familie, venner, kollegaer og alle netværk aktøren har adgang til (Bourdieu, 2007, 173). Symbolsk kapital kan opnås, når kapitalsammensætningen af disse tre kapitaler anses som værdifuld i feltet (Bourdieu, 2007, 185, 187-188, 190). Mængden af symbolsk kapital, kan anvendes til at trumfe andre positioners kapitalniveauer og dermed foretage symbolsk vold, for at tilegne sig retten til at definere doxa.

De objektive og subjektive ressourcer en aktør, hvilket i specialet f.eks. er en beboer, har til rådighed, udgøres af aktørens kapitaler, dvs. jo mere kapital man besidder inden for et givent felt, jo mere magt tildeles aktørens position i feltet (Bourdieu, 2007, 203-204). En position skal altid ses i relation til andre positioner i feltet. Forskellige positioner i undersøgelsesfeltet forsøger konstant at tilegne sig definitionsretten over doxa, ved at fremstille sin egen kapitalsammensætning som mest værdifuld i den pågældende indgåede relation, f.eks. gennem kropslige og sproglige udtryk. Individets præferencer bunder i deres sociale position, dvs. måden aktøren gør tingene på er en social markør til andre og andres præferencer, der er indlejret i ens sociale disposition (Bourdieu, 1984, 466). Beboerne i senior-bofællesskaberne positionerer sig til tider forskelligt, hvilket vil behandles gennem specialets analyse ift. beboernes muligheder og begrænsninger i senior-bofællesskaberne.

Habitus konstitueres af kapitalerne og dækker over de kropslige dispositioner individet har til rådighed, hvilket påvirker individets værdier, normer og handlinger m.m., som er indlejret i aktøren som

et mulighedsrepertoire og handlemønstre (Bourdieu, 1994, 24) (Bourdieu, 2007, 94-95) (Bourdieu & Wacquant, 2009, 15-53). Beboerne i senior-bofællesskaberne handler bevidst og ubevidst ud fra deres etablerede habitusser, hvilke konstant udvikles gennem hele livet. Gennem undersøgelse af aktørernes habituelle udvikling ift. bofællesskabets udvikling, kan bl.a. beboernes forskellige positioner i senior-bofællesskaberne undersøges. *"Habitusbegrebet blev således udviklet i forbindelse med etnografiske studier, hvor Bourdieu lagde vægt på det kropslige i sociale aktørers praksis."* (Hammerslev og Hansen, 2009, 23).

De udviklede praksisser i et fællesskab, som Wenger definerer dem, er med til at skabe og opretholde social reproduktion. (Mathiesen og Højberg, 2013, 195). *"Hele opfattelsen af spillet indebærer en indbygget justering af habitus til de nødvendigheder og sandsynligheder, som er indskrevet i feltet, og som netop derfor fremstår som vellykket stræben frem mod et opnåeligt mål i fremtiden. Det er også grunden til, at det strukturelle slægtskab mellem forskellige habituser, der hører hjemme i samme sociale klasse, kan generere praksisformer, der udviser en høj grad af konvergens, og som er orkestreret uden nogen form for kollektiv hensigt eller bevidsthed, for slet ikke at tale om et bevidst komplot"* (Bourdieu og Wacquant 2009, 110). Praktikker benyttes i specialet som beskrivende for beboernes handlen i bofællesskaberne, det vil bl.a. sige hele deres gøre og sigen i feltet. Beboernes hverdagspraktikker undersøges og beskrives gennem specialet for at belyse handlemønstre i og omkring praksisfællesskaberne. Et bofællesskabs praksisser kan forstås som konstitueret og struktureret af beboernes habitusser i praksisfællesskabet i senior-bofællesskaberne (Bourdieu, 2007, 209, 217-218), hvilket specialet forsøger at belyse og undersøge ud fra den genererede empiri.

6. Metode

I dette afsnit redegøres for metodiske valg. Specialet opererer indenfor en ontologisk socialkonstruktivistisk erkendelse, hvormed der ikke findes nogen endegyldig sandhed, derimod forsøger specialet at gengive respondenternes udsagn og praktikker m.m. i feltet gennem empirien og den teoretisk metodiske behandling heraf.

Specialets metodiske fremgangsmåde er, som tidligere benævnt, inspireret af Phillipsons undersøgelsesfokus, Wengers definition af praksisfællesskaber samt Bourdieus begrebsapparat og vil med inspiration heri behandle hvordan respondenterne udtrykker og beskriver deres medvirken til at skabe praksisfællesskaber og udvikle senior-bofællesskabernes rammer, som skaber muligheder samt risiko for begrænsninger for de ældre beboeres livsførelse. Hertil anvendes udvalgte begreber med

inspiration fra Philipsons, Bourdieus og Wengers begrebsapparat, som analysebærende koder ift. behandlingen af empirien. Undersøgelsens metode har til formål at indsamle empiri fra respondenter pm undersøgelsesfeltet, for at behandle italesættelsen af fænomenerne, undersøge de objektive bagvedliggende strukturer for respondenternes kropsliggjorte forhold og de intentionelle handlinger hos beboerne i praksisfællesskaberne, for at undersøge de sociale konstruerede strukturer i senior-bofællesskaberne og dermed besvare problemformuleringen. Dog medtænkes empiriens formåen ift. undersøgelsens konklusion.

6.1 Kvalitativ metode

For at opnå et indblik i respondenternes udtalte oplevelser og erfaringer samt et muligt indblik i senior-bofællesskabernes beboeres praktikker m.m., udføres kvalitative semi-strukturerede interviews og fokusgruppeinterviews med respondenterne fra udvalgte senior-bofællesskaber. Formålet med anvendelsen af den kvalitative metode er at opnå indblik i respondenternes subjektive verden samt oplevelser af fællesskabets praktikker og udvikling.

Under et semi-struktureret interview tildeles respondenterne muligheden for at være medstyrende af interviewet, idet interviewere stiller åbne spørgsmål, hvor interviewguiden, som er struktureret opstillet, dog ikke følges slavisk (Thisted, 2011, 184). Hermed skabes empiri, som beboerne i bofællesskaberne i høj grad er medstyrende af og som derfor kan give et indblik i respondenternes daglige interesse ift. at bo i et senior-bofællesskab. Dvs. forsker har forberedt en række spørgsmål ift. interesseområdet, men følger respondenternes temaer i højere grad. De semistrukturerede interviews i specialet udføres med ægtepar og individuelt, hvor der kan skabes et intimt tillidsfuldt rum mellem respondenterne og intervieweren, hvor der kan deles viden fortroligt.

Et fokusgruppeinterview tildeler specialet empiri på gruppeniveau med indblik i sociale fortolkninger, interaktioner og normer mv. fra undersøgelsesfeltet (Halkier, 2010, 123). Endvidere skabes muligheden for at respondenterne på kan dele og diskutere oplevelser, erfaringer samt forståelser af de berørte emner. Ligeledes tildeles respondenterne muligheden for at supplere hinanden, udveksle og kommentere på hinandens erfaringer, diskutere og spørge til hinandens udtalte oplevelser m.m. (Halkier, 2010, 123). Herved kan empirien bl.a. bidrage med indblik i beboernes positioner i senior-bofællesskaberne og indbyrdes kamp om doxa samt beboernes sociale konstruktioner af praksisfællesskaber m.m.

Gennem kombinationen af semi-strukturerede interviews og fokusgruppeinterviews i specialet, skabes empiri på flere supplerende niveauer, som kan fungere understøttende af hinanden og tilbyde forskellige positioner i feltet under analysen.

Gennem interviewene og den fremkomne empiri kan forskeren opnå indblik i respondenternes udtalte oplevelser, erfaringer og italesættelser af berørte fænomener. Interviewene er udført med en fænomenologisk funderet søgen hos respondenterne, ift. deres oplevelser og italesættelser, hvor deres udtalelser repræsenterer den dominerende sandhed i feltets sociale relationer, hvormed specialet kan skabe indblik i bofællesskabernes udviklede sociale relationer og fremkomne praktikker (Thisted, 2011, 54-55). Dette bevirker at forskeren i interviewene forsøger mindst muligt at lægge ord i munden på respondenterne og spørger ikke kritisk ind til respondenternes udtalelser undervejs, men spørger udelukkende med undrende uddybende spørgsmål ind til relevante udtalelser og følger respondenternes tematiseringer. Der brydes delvist med den fænomenologiske tilgang under selve empiribehandlingen og analysen, hvortil der kritisk reflekteres og diskuteres, for at undersøge respondenternes positioner i feltet, indbyrdes kamp om doxa og med bygherrerne samt deres muligheder og begrænsninger ift. at bosætte sig i et senior-bofællesskab. Gennem analysen vil empirien, indsamlet fra de tretten respondenter, analyseres, sammenlignes og diskuteres ift. at undersøge de sociale konstruktioner i feltet, som kan belyses i empirien.

6.1.1 Overvejelser over interviewguides

Der udformes to interviewguides, hvori der er spurgt ind til identificerede problematikker og undren, udformet i opstillede spørgsmål, hvortil det ikke er vigtigt, at alle bliver stillet, så længe respondenterne selv berør de ønskede emner (Thisted, 2011, 83, 170). Interviewguiderne er udformet med overordnede spørgsmål og mulige undersøgsmål eller emner, som kan anvendes som uddybende spørgsmål under interviewene. Interviewguiderne er inspireret af tragtmodellen, som starter med åbne spørgsmål og slutter af med mere direkte emnestyrende spørgsmål, for at sikre en berøring af undersøgelsens interesseområder gennem en berøring af ønskede emner under interviewene.

De to forskelligt udformede interviewguides, henvender sig til henholdsvis individuelle interviews, herunder ægtepar, samt en interviewguide til to fokusgrupper. I interviewguiden til fokusgruppeinterviewene er spørgsmålene sammensat således, at de fordrer til og støtter fri interaktion, refleksion, perspektiv- samt erfaringsdeling og diskussion, som kan medføre forhandlinger og indblik i respondenternes indbyrdes relationer i bofællesskabet og til bygherrerne (Halkier, 2010, 126. 130).

Der er i alt foretaget seks semi-strukturerede interviews, hvoraf et er med en enke, tre er med ægtepar og to fokusgruppeinterviews med tre respondenter i hver fokusgruppe. Alle interviews er optaget på diktafon, transskriberet og behandlet med samme empiribehandling, gennem meningskondensering og kodning, som analysestøttende redskaber.

6.1.2 Respondenterne

Empirien er udformet af interview med i alt 13 respondenter, hvoraf fire er mænd og ni er kvinder, alle i alderen mellem 62 år og 79 år. Ydermere består respondenterne af både enker, enlige og ægtepar⁸. Respondenterne er tilfældigt udvalgt; dvs. de fire senior-bofællesskaber blev selektivt udvalgt, fordi de fremstår forskellige og byder på forskellige strukturer m.m., hvorfra de respondenter selv meldte sig til at deltage i interviewene. Respondenterne fra Vannelsbæk, Rødovre og Vanløse har tilbudt deres deltagelse i interviewene gennem fælles bekendtes bekendte. Dvs. forskeren kontaktede bekendte, som havde bekendte i senior-bofællesskaber, der forhørte sig i bofællesskaberne om der var nogle, som havde lyst til at deltage, dermed blev respondenterne herfra udvalgt tilfældigt. Forsker kontaktede Diakonissestiftelsen efter at have læst om det nyetablerede senior-bofællesskab, hvortil projektkoordinatoren i Diakonissestiftelsen forhørte sig om de nyindflyttede beboere ville deltage i fokusgruppeinterviews og foreslog fire medlemmer i beboerkoordinationsudvalget, som blev særligt indbudt til deltagelse af projektkoordinatoren⁹. Alle fire takkede ja til deltagelse, hvorefter de inviterede flere beboere med, hvormed et fokusgruppeinterview blev til to fokusgruppeinterview og et semi-struktureret interview med et ægtepar.

Interviewene med de tre ægtepar foregik i respondenternes eget hjem, hvilket gav forsker en mulighed for at foretage begrænsede feltobservationer og ligeledes opnå et indblik i respondenternes livsførelse. Interviewet med enken foregik telefonisk, da kun dette kunne lade sig gøre, hvormed feltobservationer her var afskrevet. Interviewene med fokusgrupperne foregik i fælleslokale, hvilket bidrog med relevante feltobservationer ift. praksisfællesskabernes fysiske rammer. Ydermere har forsker opnået indblik i senior-bofællesskabernes fysiske og sociale strukturer gennem deltagelse i praksisfællesskabernes aktiviteter og møder, som forsker blev inviteret til at deltage i bl.a. ved Diakonissestiftelsens senior-bofællesskabs madklub-udviklingsmøde, hvormed forsker kunne opnå relevant indblik i forhandlingssituationer ift. doxa under praksisfællesskabets udvikling. Endvidere er senior-bofællesskaberne fremvist af respondenterne selv, som dermed har kunnet fortælle og præsentere de elementer i

⁸ Bilag 1 Interviewguides og transskriptioner.

⁹ Efterrefleksioner fra fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, Bilag 1, Tabel 7, Andrea og Adam, Diakonissestiftelsen, Bilag 1, Tabel 8 & fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, Bilag 1, Tabel 9.

bofællesskaberne, som de finder vigtige for de sociale relationer og fælles aktiviteter i senior-bofællesskaberne.

Alle respondenter er forsøgt anonymiseret under transskriptionsprocessen og har derfor fået tildelt tilfældige ukorrekte navne, sådan at de stadig fremstår personlige i empirien, men ikke er genkendelige ift. navn; dog er alder, bosted og tidligere profession kort beskrevet ifm. transskriptionerne¹⁰.

Respondenterne kan betragtes som havende en social lighed, da de fleste af respondenterne har det tilfælles at de tidligere har arbejdet indenfor en branche, som har et stort socialt element, enten indenfor service, undervisning og pædagogik, psykologi eller andet, der har omhandlet arbejde med menneskelige interaktioner¹¹. Ligeledes har flere af respondenterne tidligere deltaget i foreningsarbejde, bl.a. i bestyrelser, hvilket flere af respondenterne også gør nu i deres senior-bofællesskab; dvs. flere af respondenterne er med i senior-bofællesskabernes bestyrelser og koordinationsudvalg, hvilket kan bidrage til en høj symbolsk kapital i senior-bofællesskaberne. Ift. kapitalsammensætning og habituelle positioner, kan det antydes at respondenterne alle er socialt opsøgende og derfor må have en høj social kapital og samtidig søger de at styrke deres sociale kapital endnu mere gennem deres valg af bolig. Endvidere udtrykker flere af respondenterne at de besidder en høj økonomisk kapital, hvilket gør det muligt at bosætte sig med høje huslejer. De fleste af respondenterne har ydermere en høj kulturel kapital, som kommer til udtryk gennem interviewene omkring deres lange videregående uddannelser¹².

6.1.3 Sammenligning af bofællesskaberne

Specialets empiri er indsamlet fra fire forskellige senior-bofællesskaber; fra henholdsvis Ældrecentret Pilehavehus i Vallensbæk Kommune¹³, som har eksisteret siden 1999, Orangerihaven i Irmabyen i Rødovre¹⁴, der har eksisteret siden 2017, Hebsgaards Have i Vanløse¹⁵, som her eksisteret siden 2011, og Diakonissestiftelsens senior-boliger ”Seniorboliger Syd” på Frederiksberg¹⁶, som er nyetableret i februar 2018. Disse ældrevenlige boformer er alle forskellige og samtidig alle ens på nogle områder, hvilket illustreres i modellen nedenfor. Forholdene er beskrevet ud fra egne erfaringer og beskrivelser fra respondenterne.

¹⁰ Bilag 1 Interviewguides og transskriptioner.

¹¹ Bilag 1 Interviewguides og transskriptioner.

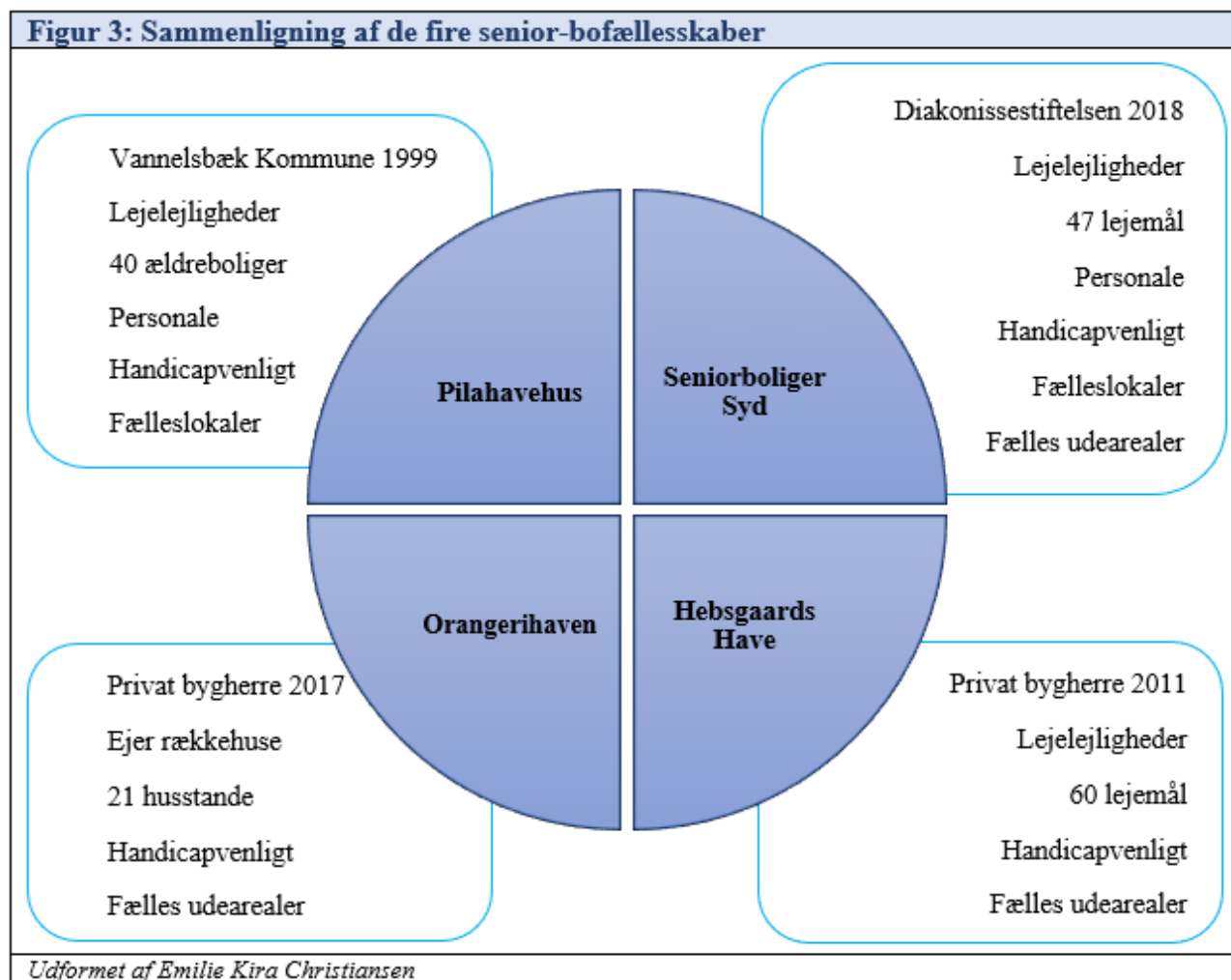
¹² Bilag 1 Interviewguides og transskriptioner.

¹³ www.vallensbaek.dk/service-aeldre-og-pleje/aeldre-og-plejeboliger/pilehavehus

¹⁴ www.irmabyen.dk/orangerihaven/

¹⁵ www.arcgency.com/hebsgaards-have

¹⁶ www.diakonissestiftelsen.dk/seniorboliger



Alle fire boligområder har fælles grønne udearealer med frugttræer eller -buske m.m., fælles skraldeforhold og mulighed for at opholde sig ved bænke, borde, petanquebaner og lign. Beboerne har selv dannet bestyrelser og taget delvis ansvar for området samt holder fester og andre arrangementer på eget initiativ. Ligeledes har alle handicap- og seniorvenlige forhold indtænkt i opbygningen af boligerne, f.eks. brede døråbninger og ingen høje dørkarme, sådan at de kan anvendes til beboere med rollator eller kørestol. Desuden er der handicapvenlige toiletforhold og bad samt elevator m.m. Alle boligerne er udelukkende tildelt og udbydes kun til ældre beboere, dvs. fra 55 år og opefter, uden hjemmeboende børn.

Der hvor boligerne bl.a. er forskellige er deres udbud af boligtype og plejeforhold samt tildelte fællesarealer. Nogle af boligerne er udformet som plejeboliger, mens andre er alm. handicapvenlige boliger. De tre af boligerne er opbygget som lejligheder, men med forskellige antal etager, fra to etager og op til fem, og en er anlagt som tætliggende rækkehuse. Nogle af boligerne er ejerboliger, mens andre er lejeboliger. Nogle af boligområderne har færdigbyggede fællesarealer såsom festlokaler og

hobbyrum, mens andre ikke har disse til rådighed. Nogle af boligerne har fælles kantine-/cafe-forhold, mens andre har fælles fitnessrum m.m. Dvs. grundlæggende er de fysiske rammer forholdsvis forskellige, men alle boligformerne henvender sig til en aldrende borger med, som ønsker en tættere boform med afhjælpende fysiske rammer, hvor man kan søge et fællesskab og evt. modtage større hjælp i eget hjem.

6.2 Behandling af indsamlet empiri

For at styrke validiteten af den bearbejdede empiri samt for at læseren bedre kan få et indblik i og forstå, hvordan forskeren har behandlet de indsamlede interviews, er der udformet en transskriptionsstrategi og -læsevejledning til transskriptionerne (Halkier, 2009, 72). Endvidere meningskondenseres og kodes empirien, hvortil der er udformet et koseskema med forklaring af kodernes betydning. Ydermere er der udformet en analysestrategi, som overskueliggør behandlingen af empirien gennem analysen.

6.2.1 Transskriptionsstrategi og -læsevejledning

Det kan være svært skriftligt at gengive det sagte og talte sprog samt de påvirkninger, f.eks. af toneleje, pauser, kropssprog, artikulerende lyde m.fl., som i interaktion er medskabende af vores forståelse eller fortolkning af det sagte (Tanggaard & Brinkmann, 2010, 43). Interaktionsprocessen forsøges bedst muligt genfortalt gennem transskriptionerne af interviewene; hertil skal det dog gøres læseren bevidst, at den skriftlige formidler har stor indvirkning på, hvordan interaktionen gengives. Udvalgte tegn, som er anvendt gennem behandlingen af transskriptionerne, er gengivet i skemaet nedenfor; hertil er tildelt en forklaring af deres betydning, så læseren bedst muligt kan guides igennem fortolkningen og formidlingen af de gengivne interaktioner.

Tabel 1: Transskriptionsstrategi og -læsevejledning	
Tegn	Forklaring
xxxxx	Indikerer at dette anvendes og citeres i projektet.
xxx, xxx	Kommaer sættes ikke korrekt efter kommareglerne, men sættes ift. at vise naturlige talepauser i udtalte sætninger, dvs. de indsættes som en funktion for at kunne læse hvordan sætninger er udtalt.
?	Indikerer at der er stillet et spørgsmål, dvs. der er anvendt et spørgende toneleje eller vending.

STORE BOGSTA- VER	Indikerer højere udbrud, dvs. når der lægges ekstra tryk på ordet eller der råbes.
...	Viser når taleren holder kortere pause.
xxx-	Viser når taleren afbrydes.
-xxx	Viser når taleren taler videre efter endt afbrydelse.
(pause)	Viser når taleren holder lang pause.
(x)	Viser lyde, kropssprog eller elementer som sker, f.eks. afbrydelser og grin.
” ”	Tydeliggør tale i talen, dvs. gengivelser af tale, hvor interviewpersonen gengiver sig selv eller andre i interviewet.
[x]	Forskerens vurdering af det sagte eller gættede ord, dvs. viser forslag til oversættelse af uforståeligt ord, implicit forståede ord eller lign.
<i>Udformet af Emilie Kira Christiansen, (Christiansen, 2017, 54).</i>	

6.2.2 Meningskondensering og kodning af empirien

Transskriptionerne er gennemlæst gentagne gange og behandlet teoretisk ift. at skildre udvalgte elementer, som kan anvendes i analysen (Tanggaard & Brinkmann, 2010, 47). Transskriptionerne er behandlet kronologisk gennem et kodningsskema med teoretisk funderede analysebærende begreber og sigende begreber fremtrædende fra empirien. Skemaet er opbygget med en sideløbende spalte hvortil de udvalgte analysebærende begreber er indført som beskrivende koder. Citater fra transskriptionerne er udvalgt på baggrund af de tildelte koder; de er overstreget og bliver anvendt i specialets analyse. Ydermere behandles transskriptionerne sideløbende med en kolonne med meningskondensering (Thisted, 2011, 191), hvor forskerens forståelse af respondentens udtalelse skildres, hvorved læseren får mulighed for at danne sig et overblik over forskerens forståelse af det sagte. Analysen påbegyndes allerede gennem den teoretiske gennemlæsning, meningskondensering og tildeling af koder, som er med til at systematisere analyseprocessen (Tanggaard & Brinkmann, 2010, 51-52).

I skemaet nedenfor beskrives de udvalgte koders anvendelse, dvs. hvad de enkelte koder betyder ift. noteringen i transskriptionsskemaerne. Transskriptionerne er læst, meningskondenseret og kodet samt atter genlæst gentagne gange, for at sikre en gennemarbejdning af kodningen. Koderne er både teoretisk og empirisk funderet, dvs. nogle af koderne bygger på inspiration fra Bourdieus

begrebsapparat, Wengers definition af praksisfællesskab, Phillipsons behandling af rekonstruktion af alderdom samt fremtrædende temaer i empirien.

Tabel 3: Udvalgte koder	Beskrivelse af koden
Konstruktion af alderdom	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser hvordan de har oplevet eller oplever en konstruktion af alderdom ift. deres oplevelser med at blive ældre.
Praksisfællesskab	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser det fællesskab, som skabes mellem mennesker gennem deres praktikker i undersøgelsesfeltet.
Praktikker	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser de handlinger der foretages af mennesker i feltet.
Habitus	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser den ”rygsæk” mennesker opbygger og har med sig, som konstant udvikles og påvirker de valg mennesket træffer.
Kapital og kapitalsammensætning	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser de kapitaler mennesket konstant udvikler gennem livet, som er medstyrende for positionen og valg i feltet, dvs. mennesket kan handle ud fra og anvende sin kapitaler til at fremstille sin position i feltet.
Kulturel kapital	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser den mængde kulturelle elementer, som mennesket indsamler gennem livet. Denne kommer bl.a. til udtryk ift. uddannelsesniveau eller mængde af erfaret viden på et aktuelt område.
Social kapital	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser den mængde sociale forhold mennesket har adgang til, f.eks. de sociale relationer et menneske har

	gennem familieforhold, venner og kollegaer m.m. Disse sociale relationer kan anvendes til at styrke positionen i feltet.
Økonomisk kapital	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser den mængde økonomi og økonomiske status et menneske har erhvervet sig gennem et liv og har adgang til. F.eks. gennem en høj løn, mængde af materielle atifakter mennesket har ejerskab over eller adgang til samt opsparring eller anden form for økonomisk styrende element.
Symbolsk kapital	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser den samlede mængde af kapitaler, som i given situation kan omveksles til symbolsk værdi i kampen om retten til at påvirke og dominere doxa i feltet.
Symbolsk vold	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser når mennesker taber kampen om doxa og dermed domineres mod sin vilje. Ligeledes hvis f.eks. en respondent dominerer doxa over andre i feltet.
Dominerende felter	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser hvordan andre felter kan påvirke undersøgelsesfeltet, dvs. andre felter kan fungere dominerende ved at være medstyrende eller kontrollerende ift. feltets udvikling.
Position - disposition	Anvendes som teoretiske begreber for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser f.eks. deres egen eller andres placering i feltet og deres dispositionsmuligheder eller det modsatte, ift. at styre handlinger, som forekommer i feltet.
Doxa – kampen om doxa	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser, når der opstår kamp om den dominerende selvfølghed i relationer mellem mennesker i undersøgelsesfeltet. Ligeledes når den dominerende selvfølghed omtales eller vises.
Social reproduktion	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser, når der foregår en socialt påvirket

	reproduktion af f.eks. handlinger eller holdninger i undersøgelsesfeltet, dvs. når f.eks. en handling gentages og påvirkes af tidligere social påvirkelighed i feltet.
Privat vs. fællesskab	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser situationer, hvor bl.a. mennesker vælger mellem privathed og fællesskab. Dvs. situationer, hvor der enten foregår mulighed for at være privat eller vælge fællesskab.
Strukturelle rammer	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser, hvordan det fysiske rammer er udlagt og udvikles m.m. i undersøgelsesfeltet.
Sociale strukturer	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser de sociale strukturer som opbygges og udvikles i undersøgelsesfeltet.
Ressource	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser, når respondenterne eller andre i undersøgelsesfeltet kan opfattes som en ressource for andre eller udføre ressourceydende handlinger i feltet.
Ældrebyrde	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser hvad en ældre byrde er, f.eks. når respondenterne beskriver hvorfor de ikke er en byrde for samfundet eller andre. Ydermere når respondenterne udtrykker en måde at være en byrde på m.m.
Selvbestemmelse og medbestemmelse	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser hvordan f.eks. de kan være medbestemmende eller mennesker i undersøgelsesfeltet kan være selvbestemmende ift. handlinger som vedrøre dem.
Os-og-dem	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser, når mennesker i undersøgelsesfeltet udtales forskellige, dvs. har forskellige positioner, f.eks. modstridende positioner i feltet.

Isolation	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser, når mennesker i undersøgelsesfeltet vælger at isolere sig eller bliver isoleret i feltet, dvs. når f.eks. respondenterne oplever at nogle vælger at ekskludere sig fra fællesskabet.
Socialt ansvar	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser at de varetager et socialt ansvar for andre i undersøgelsesfeltet, f.eks. hvis de varetager en opgave til gavn for andre eller fællesskabet.
Livsglæde	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser deres glæde for livet, dvs. hvad der f.eks. giver dem livskvalitet og lyst til at leve.
Værdig aldring	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser, når en værdighed i aldring beskrives eller bruges som navigation for valg for fremtiden.
Den tredje alder	Anvendes som teoretisk begreb for at illustrere, når respondenterne taler om eller viser den alder, som respondenterne befinder sig i, dvs. en beskrivelse af et livsstadie mellem pensionsalderen og gammel alderdom, inden død af alderdom.
<i>Udformet af Emilie Kira Christiansen</i>	

6.2.3 Analysestrategi

I figuren nedenfor illustreres analysestrategien, hvor hvert arbejdsspørgsmål har fået tildelt en række koder, som er styrende for hvilke citater, der anvendes og analyseres ift. besvarelsen af hvert enkelte arbejdsspørgsmål. Koderne er forsøgt illustreret ift. en løbende sammenhæng indbyrdes i opstillingen og dermed en sammenhængende analysestrategi ift. anvendelsen af empirien i analysen.



7. Analyse

Udvalgte citater fra empirien anvendes som støtte og dokumentation gennem analyse. Citaterne er udvalgt til de enkelte analyseafsnit på baggrund af de tildelte koder, som er uddelt til hver enkelt relevante udtalelse i transskriptionerne. Derfor vil hvert analyseafsnit starte med en kort opridsning

af udvalgte koder ift. relevans for analyseafsnittet og dermed udvælgelsen af anvendte citater. Dvs. de tildelte koder anvendes som en strukturering og hjælpemiddel til analysens opbygning.

7.1 Hvorfor vælger ældre at bosætte sig i senior-bofællesskaber?

Denne del af analysen er en beskrivelse og fænomenologisk funderet analyse af respondenternes valg af bosættelse i senior-bofællesskaber¹⁷, herunder hvilke forventninger og ønsker, som ligger til grund for valget, bl.a. fysiske og sociale rammer ift. forebyggelse af immobilitet og ensomhed. Følgende relevante koder er udvalgt som hjælpemiddel til udvælgelsen af citater anvendt i dette analyseafsnit: konstruktion af alderdom, den tredje alder, strukturelle rammer, sociale strukturer, praksisfællesskab, praktikker, habitus, kapitalsammensætning, position, disposition, selvbestemmelse, medbestemmelse, privat vs. fællesskab, doxa, symbolsk vold, social reproduktion, værdig aldring, livsglæde, ressourcer og ældrebyrde.

7.1.1 Senior-bofællesskab

De fleste af respondenterne har valgt at flytte ifm. at de er gået på pension og derfor skal til at rekonstruere deres tilværelse i en ny rolle udenfor arbejdsmarkedet (Klaus, Vanløse, l. 758-767, Bilag 1, Tabel 6). *"Tanken om at gå hjem, som man siger, og ligesom bo i det samme som ligesom passede til det der arbejdsliv og sådan og rummede de ting som var gode til det ik, altså når man så går til at være ude i det civile liv nu og skal til at leve på en anden måde, så synes jeg det kunne være sjovt at bo på en anden måde også ik. Som ligesom kunne betyde noget og ligesom give DET liv en eller anden form, kan man sige ik,..."* (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 12-19, Bilag 1, Tabel 7). Respondenterne har valgt at bosætte sig i senior-bofællesskaber pga. en række forventninger og ønsker til deres alderdom. *"Nu er der en anden ramme at være det i, som passer bedre til det liv jeg har nu ik, og især fremover, man ved jo ikke hvad der kommer til at ske med os vel?"* (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 118-1121, Bilag 1, Tabel 7). Alle respondenterne har i den forbindelse valgt at flytte i senior-bofællesskaber og dermed skabe muligheden for at redefinere sig selv i nye roller i et fællesskab, blandt nye sociale relationer med ligesindede og nye fysiske rammer.

Respondenterne har valgt at flytte fra egen bolig og ind i et senior-bofællesskab for at skabe en ny tilværelse, som tilbyder en værdig aldring, hvor den ældre kan være selvbestemmende ift. egen livsførelse og dermed fortsætte sin individuelle ønskede aktive livsstil med social kontakt samt muligheden for at blive længere i eget hjem. *"...men jeg ved faktisk ikke hvad værdig aldring er andet end*

¹⁷ Dvs. analysen behandler respondenternes udtalte fænomener, ift. hvordan de viser sig for den enkelte ud fra dennes livsverden (Thisted, 2011, 54-55).

det, at man kan klare sig selv så længe så muligt og dermed også selv vælge til og fra, fællesskaber og være aktiv... I virkeligheden handler det bare om, at jeg synes ikke at der er så stor forskel på hvad jeg mente tidligere og nu (griner) der er bare ikke så god fysik og jeg er blevet ældre og tænker måske eller har nogle andre erfaringer i dag altså, men mine værdier er da de samme.” (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 636-649, Bilag 1, Tabel 7).

Respondenterne udtrykker at de synes bofællesskaber er en ideel boform for alle aldre, bl.a. fordi. at generationerne kan afhjælpe hinanden og alle kan drage fordel af de tværgenerationelle relationer. *”JEG SYNES DET ER DEN RIGTIGE BOLIGFOLM, det må jeg sige. Både for unge og for ældre.”* (Adam og Andrea, Diakonissestiftelsen, l. 407-413, Bilag 1, Tabel 8). Men beboerne har fravalgt tværgenerationelle bofællesskaber til fordel for et senior-bofællesskab, da de ønsker en ramme for fællesskabet, som er udformet til de ældres behov (Interviewer, Agnete, Patricia og Dagmar, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 994-1018, Bilag 1, Tabel 7).

Ældre kan opleve at de mangler sociale relationer til et voksennetværk af ligesindede. *”Det der har været årsagen til at jeg valgte at flytte, så var det fordi, ...jeg havde jo ikke noget netværk, jeg havde jo kun (griner) de der ti børnebørn. Men jeg fik ikke noget voksennetværk, udover min familie, og det ville jeg gerne have på mine ældre dage.”* (Helene, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 52-57, Bilag 1, Tabel 9). Nogle af respondenterne har kun voksenkontakt til familiemedlemmer, derfor ønsker de et nyt socialt netværk af ligesindede, for at få opfyldt deres ønsker til en aktiv og social alderdom. Ligeledes vil de ikke ligge til byrde for deres familiemedlemmer. *”... jeg skal ikke lægge mine børn til last mere end højst nødvendig. Og der synes jeg den måde at bo på som her, der har vi en anden tilgang til hinanden, som gør at vi kan hjælpe hinanden...”* (Dagmar, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 650-655, Bilag 1, Tabel 7). Et senior-bofællesskab kan tilbyde det sociale netværk som nogle ældre ønsker for deres alderdom. *”Altså når jeg har valgt at tænke på at jeg skal have mine gamle dage herover, så er det også fordi at jeg synes ikke at mine børn skal gå og have dårlig samvittighed... -og hvis man så skal se det på det egoistisk, så kan man også se på det når man bliver ældre, hvis man så bare har besøg en time eller halvanden, så har man jo haft det liv fra børnene man gerne vil have.”* (Helene, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 379-388, Bilag 1, Tabel 9). Endvidere ønsker de ældre heller ikke mere kontakt med børn og børnebørn for at opnå tilstrækkelig social kontakt i hverdagen, de ønsker etablere et nyt netværk af sociale relationer med ligesindede ældre for at opnå deres ønske om en social og aktiv alderdom.

Et senior-bofællesskab kan skabe mulighed for at indgå i et praksisfællesskab med ligesindede. *"Øhm der synes jeg at jeg har nok med mine børnebørn, jeg behøver ikke også i mit senior-fællesskab at have børnebørn omkring mig hele tiden, eller børn omkring hele tiden. det foregår meget på børnenes præmisser, når man sådan er i et ungt bofællesskab. Så synes jeg også det er spændende at være sammen med nogle andre som også har livserfaring- ...nogen som også giver sig tid og RO, til at være sammen, det går samtidig lidt stærkt i børnefamilierne, lidt for stærkt! (Helene, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 77-88, Bilag 1, Tabel 9). Fordi børnefamilierne har en anden livsførelse, kan opbygning af sociale relationer i tværgenerationelle bofællesskaber vanskeliggøres, da børnefamilier ikke har samme tid til at være sammen. "...men hvis folkene ikke kan sammen, så kan de sku komme alt deres, så virker det ikke."* (Mark, Rødovre, l. 611-618, Bilag 1, Tabel 5). Hvis ikke beboerne i bofællesskabet kan skabe en samhørighed til hinanden, så kan et bofællesskab ikke udvikles til et velfungerende praksisfællesskab med gode sociale relationer. *"For mig er det menneskerne og alderen som nok er, hvis du møder nogen som har de samme interesser eller er det samme sted i livet, så vi kan snakke om børnebørn og vi kan snakke om ferier, snakke om hvor vi har lyst til at flytte hen og hvor rejsen nu går hen eller hvad vi ser i teateret, så man ER det samme sted i livet, det tror jeg nok er det som betyder mest ik."* (Mark, Rødovre, l. 611-618, Bilag 1, Tabel 5). Et senior-bofællesskab kan derfor bevirke at beboerne med større sandsynlighed er samme sted i livet og derfor, ifølge respondenterne, lettere kan skabe en samhørighed og et socialt velfungerende praksisfællesskab.

Respondenterne har oplevelser fra tidligere boliger med at der kunne gå dage imellem at de så nogle fra f.eks. opgangen, da børnefamilier har en anden døgnrytme og livsførelse end pensionister. *"Vi kunne jo se, da vi boede et andet sted, hvor det var bebyggelse alla det her også ik, men der var to etager og der var mange børnefamilier... så man fik jo aldrig et fællesskab, fordi de var på arbejde og de havde travlt når de kom hjem og så var der børn og mad osv., de kom jo ikke ud på den måde så man fik et fællesskab ligesom her. Så det er jo noget med selvfølgelig aldersgruppen og at man også gør det ik."* (Karina, Rødovre, l. 439-446, Bilag 1, Tabel 5). I senior-bofællesskaberne møder beboerne dagligt hinanden og skaber derfor lettere en social relation *"Og som jeg sagde til min mand forleden dag "inden vi var kommet op til lyskrydset, så havde vi talt med TRE mennesker", altså derfra og op til hjørnet (peger). TRE MENNESKER PÅ SÅ KORT TID! Der kunne gå dage hjemme i opgangen."* (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 462-466, Bilag 1, Tabel 7). Ifølge respondenterne styrkes en social relation til ligesindede, da de har samme livsførelse og døgnrytme, dvs. de lettere kan skabe et praksisfællesskab gennem deres ensartede praktikker. *"Aldersgruppen betyder meget, for dem vi snakker mest med i dag, det er alle dem som er gået på pension."* (Mark,

Rødovre, l. 437-438, Bilag 1, Tabel 5). I et senior-bofællesskab har beboerne i højere grad tid og overskud til at dyrke fællesskabet og de sociale relationer. *"Og det er den fordel man har når man er ældre, at man kan det der, man har flere frihedsgrader. Man kan sidde og drikke kaffe nu her, som vi gør, ..."* (Adam, Diakonissestiftelsen, l. 362-364, Bilag 1, Tabel 8). I et senior-bofællesskab kan beboerne lettere opsøge de relationer de ønsker. *"Og som du siger [Patricia] nogle gange vil man da hellere snakke med nogle jævnaldrende..."* (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 622-623, Bilag 1, Tabel 7). Respondenterne har altså valgt at bosætte sig i senior-bofællesskaber for at opbygge et socialt netværk til ligesindede.

7.1.2 Fysiske rammer

Respondenterne har forventninger til at de fysiske rammer for senior-bofællesskaberne kan fodre til og styrke en god alderdom, med de ønsker de har til livsførelse. *"Men vi er overbeviste om at vi bliver super lykkelige og glade for at være her. (hvisker) Her er stille og fredeligt!- ...-der er ingen larm, og det... ja det er herligt."* *"Og alligevel kan du lige gå ud på hjørnet, så er byen der ik-"* *"Vi bor i et smørhul her."* (Patricia, Agnete og Dagmar, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 149-154, 155-156, 158, Bilag 1, Tabel 7). Respondenterne udtrykker et ønske om let adgang til miljø, by og mulighed for fysisk at kunne bruge nærområderne, hvilket bidrager til en selvbestemmelse af bl.a. aktiviteter samt til livskvalitet. Derfor har respondenterne også taget bofællesskabernes beliggenhed med i overvejelserne, da de udvalgte hvilket senior-bofællesskab de hver især ønskede at flytte ind i. *"Beliggenhed er nok det primære udover selvfølgelig lejligheden, som vi synes var den bedste af dem alle sammen."* (Klaus, Vanløse, l. 200-201, Bilag 1, Tabel 6).

Respondenterne ønsker at have let adgang til offentligt transport, indkøbsmuligheder, andre nødvendige faciliteter, grønne områder og samtidig overkommelig afstand til storby. *"Jamen det er beliggenheden og de offentlige transportmidler og vi kan jo se også, når dem som er ældre, som går med rollator og sådan noget, de kan altså gå lige herover med deres rollatorer. Og læger og tandlæger ligger lige indenfor en-"* *"Ovre i sundhedshuset er der også læger og det hele, der er tandlæge lige herovre og der er en læge lige hernede, så det er så tæt på og næsten alle har jo heromkring."* (Louise og Klaus, Vanløse, l. 114-121, l. 236-237, Bilag 1, Tabel 6). Respondenterne har forventninger til at bofællesskabets placering ift. disse muligheder kan bidrage til øget livskvalitet og selvbestemmelse ift. at opretholde en ønsket aktiv livsførelse.

Nogle af respondenterne valgte at flytte til et senior-bofællesskab fordi de søgte et sikkerhedsnet for fremtiden. *"... jeg har altid tænkt at jeg ville bosætte mig et sted eller skabe nogle rammer for at jeg*

kan klare mig selv så langt hen af vejen så muligt ik" (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 600-603, Bilag 1, Tabel 7). Ældre søger et sted, hvor rammerne er fordelagtige ift. fysiske udfordringer, såsom adgang til elevator og brede døre til rollatorer eller rullestol m.m. *"Ja også fordi mange i dag jo gerne vil have, hvis man er dårligt gående, gerne vil have noget med elevator ik."* *"Her er det jo lavet rigtigt, så der er jo lavet store elevatorer pga. kørestole og rollatorer skal kunne komme ind ik."* (Louise og Klaus, Vanløse, l. 546-557, Bilag 1, Tabel 6). Så selvom ingen af respondenterne endnu har behov for særlige handicapvenlige boliger, så valgte de afhjælpende fysiske rammer som en sikkerhed for at kunne blive længst muligt i eget hjem. *"Jeg tror det vi alle sammen drømmer om det er at få lov at blive i vores eget hjem til det sidste, til det fysisk kan lade sig gøre ik. Øhm og det kan du i hvert fald sige at du fysisk kan i de her boliger..."* (Helene, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 403-406, Bilag 1, Tabel 9).

Rammene i senior-boligerne fodrer til at kunne forblive i egen bolig, når eller hvis de en dag begynder at opleve immobilitet og skulle få behov for handicapvenlige forhold. *"Hvis du så døren til toilettet, det er en bred dør og man kan køre ind, og inde i brusebadet der kan man sidde. DET ER JO SLET IKKE AKTUELT, men vi har fået vores hoved for at tænke frem!"* (Adam, Diakonissestiftelsen, l. 203-206, Bilag 1, Tabel 8). Ved at planlægge en kommende alderdom, håber beboerne at kunne forebygge behov for hjælp og visitering samt blive længst muligt i eget hjem. *"Her er det bygget til at man kan være her længe... -DET ER SIMPELTHEN BYGGET TIL AT HER KAN MAN VÆRE LÆNGE! Så for os og for samfundet er det en fornøjelse, altså jeg tror på at folk som bor sådan her et sted, de holder sig i live længere, de får også en bedre kvalitet i alderen, det tror jeg."* (Andrea, Diakonissestiftelsen, l. 345-352, Bilag 1, Tabel 8). Ved at de fysiske rammer skaber mere overkommelige forhold i hjemmet skabes en mulighed for at vælge selv og dermed også at vælge at blive i egen bolig længst mulig, til de ikke længere kan klare sig selv og må tage imod hjælp udefra. *"...der var vi begyndt at søge på den her, ...vi blev enige om at man blev ældre og ældre og lige pludselig så skal du jo finde, altså så skal man på plejehjem eller sådan et eller andet ik, og det her er jo en beskyttet bolig, og den er så på 65 kvadratmeter, og så blev vi så enige om at hvis jeg kunne få den, så skal jeg først flytte den dag jeg skal bæres ud."* (Amalie, Vallensbæk, l. 39-45, Bilag 1, Tabel 4). De fysiske rammer har derfor haft en stor betydning i valget om at flytte fra tidligere hjem og ind i et senior-bofællesskab, hvor et kommende aldrende liv kan komme til at kræve særlige behov. *"Men jeg tror at hvis man bor som vi gør her, hvor der ligesom er sådan nogle faciliteter, at man kan blive i sit eget hjem længere end hvis man bare bor i en lejlighed eller et hus."* (Andrea, Diakonissestiftelsen, l. 340-344, Bilag 1, Tabel 8).

Bl.a. sygdom er med til at sætte tankerne i gang hos flere af respondenterne ift. at planlægge fremtiden og vælge at flytte fra deres hjem igennem flere år, for at bosætte sig steder, som kan aflaste ift. fysiske udfordringer, immobilitet og hvor bl.a. ægtepar kan få mere tid til hinanden og livsnydelse. *"Det var simpelthen fordi du [manden] har været ude for noget kræft og nogle af vores venner, din [manden] gode kammerat døde en ung alder, det gav noget spekulation til... hvad vi vil bruge tiden på..."* (Louise, Vanløse, l. 223-232, Bilag 1, Tabel 6). Respondenterne valgt at flytte et senior-bofællesskab fordi rammerne er planlagt til at lette fysiske byrder og skabe tryghed for den enkelte ældre.

Respondenterne ønsker tryggere og mere afhjælpende fysiske rammer, mens de stadig er friske og fysisk aktive, for at forebygge samt forberede sig til den dag, hvor de for brug for disse afhjælpende rammer. *"OG SÅ SKAL MAN DISPONERE MENS MAN ER FRISK, man skal ikke disponere når man IKKE KAN. Man skal tænke, sådan har vi gjort det, vi har tænkt over mens vi var og føler os ret friske til at disponere, med HENBLIK PÅ AT BLIVE ÆLDRE og måske at blive svagere."* (Adam, Diakonissestiftelsen, l. 191-195, Bilag 7). Dvs. respondenterne træffer et livsændrende valg, mens de stadig oplever at være selvbestemmende ift. egen livsførelse, hvor beboerne ønsker smukke, lettilgængelige og overkommelige omgivelser til deres alderdom. *"Jamen altså, ud over de grunde der, den måde vi sad og så på det på, det handlede om "vi vil ikke blive boende der hvor vi bor, hvis vi bliver alene" og øh... vi havde 160 kvm så vi boede i en stor lejlighed, og der ville vi så ikke blive boende og hvad ville vi så bo i? Jeg ville jo gerne blive boende i noget som er lettere at håndtere. Jeg vil gerne blive boende i noget hvor vi ikke ejer det. ...når man bliver ældre, fordi så er der mange praktiske gøremål. Vi gider ikke at slå græsplæner og grave have hver eneste dag, vi er tilfredse med en lille terrasse. Så kan vi gå rundt og se hvordan de holder området og gør det pænt, det er vi interesseret i, men vi er ikke interesseret i at skulle bindes på forpligtigelser,... Men det med at komme ind i et mindre areal, det er ikke kun en sådan praktisk foranstaltning, det er også en psykisk, på den måde at vi har ikke så store forpligtigelser nu. ...Men det er blevet mindre og det giver et lettere liv, tror vi at de vil gøre."* (Adam, Diakonissestiftelsen, l. 164-190, Bilag 1, Tabel 8). Nogle af respondenterne vælger mere overkommelige rammer, som de ikke ejer, men lejer, fordi de gerne vil have en alderdom, som er praktisk og psykisk veltilrettelagt. Respondenterne vælger altså at flytte for at opleve mere overkommelige boliger, lækre fysiske rammer og afhjælpende fysiske forhold m.m. *"Der skal virkelig meget til at slå os ud, hvis det viser sig at miljøet det er okay, sådan at det kan man ikke sætte nogle fingre på, hvis det er i orden. Og så er der så meget andet, man kan få energi til at beskæftige sig med hvis det man her kunne kalde de ydre rammer og ting, de er i orden, og det er de bestemt her, det vil jeg mene de er."* (Karsten, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 36-41, Bilag 1,

Tabel 9). Når de fysiske forhold er velfungerende, kan den enkelte opnå overskud og plads til at bruge ressourcerne til bl.a. at indgå i sociale relationer og være medudviklende af et velfungerende praksisfællesskab.

7.1.3 Sociale rammer

De sociale rammer, som et senior-bofællesskab kan fordre til, har ligeledes været et afgørende element for alle respondenterne. *"Det er det, det er det allervigtigste! Det er det sociale. DET ER DET ALLER ALLER ALLERVIGTIGSTE!"* (Amalie, Vallensbæk, l. 140-141, Bilag 1, Tabel 4). Et ønske om let adgang til sociale relationer og aktiv livsførelse har været et afgørende grundlag for, at flere af respondenterne har valgt at flytte i senior-bofællesskaber i stedet for anden boform. *"Jeg kan godt lide denne form for boform og jeg synes det er dejligt at have let adgang til andre mennesker og vil rigtig gerne være en del af et fællesskab."* (Dagmar, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 5-7, Bilag 1, Tabel 7). De sociale rammer, som et bofællesskab bygger på og tilbyder, giver beboerne livskvalitet, idet det fordrer til at holde sig aktiv og indgå i opbygning af sociale relationer, hvilket også bidrager til en følelse af tryghed. *"(banker i bordet og rækker en finger i vejret) LIVSKVALITET! Det er kun det som jeg kan sige. Det gør livet værd at leve. For mig, det har med at være i gang med noget, at kende nogen og snakke med nogle mennesker, det betyder så meget for mig,... Det er livsindhold og livskvalitet, ja."* *"Tryghed! Ja, det er det."* (Patricia og Dagmar, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 534-540, Bilag 1, Tabel 7).

Flere af respondenterne valgte at bosætte sig i et senior-bofællesskab for at kunne opleve tryghed og opbygge sociale relationer, bl.a. også i tilfælde af at blive enke eller enkemand. *"Det gør det og jeg vil også sige,... 'hvis man skulle gå hen og blive alene, så er det et sted som er trygt, både at komme hjem alene og være alene ik.'"* (Louise, Vanløse, l. 674-677, Bilag 1, Tabel 6). Et senior-bofællesskab, som det i Vanløse, hvor to af respondenterne bor, skaber sikre og sociale rammer for den enkelte ældre, hvor de har let adgang til andre beboere og kan føle sig trygge i eget hjem, hvilket også kommer til udtryk i de resterende senior-bofællesskaber, ifølge respondenterne.

Beboere har et helt liv med erfaringer, oplevelser og allerede etablerede sociale relationer med sig. *"Der skal jo også være plads til de venner som følger med, det er ikke kun det nye fællesskab, det er jo også de gamle venner som man skal have plads til."* *"Ja, og aktiviteter og hvad man nu ellers har udenfor."* (Dagmar og Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 561-563, 564, Bilag 1, Tabel 7). Men alligevel vælger ældre at bosætte sig i senior-bofællesskaber for at skabe nye sociale relationer, som passer til deres ønsker for fremtiden. *"...altså det er jo fællesskabet ik altså man går ud af*

nogle fællesskaber og må gå ind i nogle andre for at det giver mening ik. Så det er det som giver. ...man sætter sig et sted hvor fællesskabet både kan bære det ene og det andet ik. (respondenterne nikker anerkendende). ” (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 541-552, Bilag 1, Tabel 7). Respondenterne forsøger at planlægge trygge rammer for alderdommen, med mulighed for at opbygge nye sociale relationer, som bl.a. kan bære at støtte og tilbyde tryghed, når f.eks. beboere oplever at blive enker eller enkemænd eller har brug for anden tryghed og hjælp i den nye tilværelse.

”...jeg kunne også godt tænke mig at han kom til at tale med andre mænd og fik et LIV, uden mig... fordi på et eller andet tidspunkt, også af hensyn til min mand, så er der en af os som bliver alene. Og så kunne jeg godt tænke mig at vi hver især havde fået bygget et netværk op, i stedet for at skulle sidde alene i en stor lejlighed på fjerde sal... hvor der ikke sker en pind. ...det er derfor at vi, at jeg lod os skrive op til det her.” (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 47-57, Bilag 1, Tabel 7). Endvidere vælger respondenterne at bosætte sig i et senior-bofællesskab for, bl.a. at tilbyde deres ægtefæller muligheden for at skabe sociale relationer, bl.a. for at forebygge ensomhed og isolation i eget hjem, samtidig med at de selv kan opnå fællesskaber med andre, som vil dyrke samme interesser. ”Fordi min tanke den var at, et er at jeg kan være aktiv udenfor hjemmet, hvor min mand... jeg synes at der manglede noget også for ham, så jeg blev ligesom den som skulle bringe et eller andet ind i hjemmet, og jeg kunne også godt føle, selvom man er to, at man kan faktisk godt være lidt ensom (respondenterne nikker anerkendende), selvom man har børn og børnebørn, så jeg kunne godt tænke mig at komme ud et sted hvor der var et fællesskab hvor jeg kunne dyrke nogle interesser med andre som havde de samme interesser.” (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 37-45, Bilag 1, Tabel 7). Herved kan bl.a. ensomhed forebygges, som ifølge respondenterne, kan opleves selvom man bor med en partner. Senior-bofællesskabets sociale strukturer kan altså opfylde de kvindelige respondents ønske om at indgå i et fællesskab med ligesindede med samme interesser, samtidig med at deres mænd tilbydes muligheden for at kunne opbygge sociale relationer til andre med samme interesser.

Ældre vælger at flytte mens de stadig kan overkomme det og har kræfterne til at skabe et nyt hjem samt nye relationer, dvs. de planlægger deres alderdom ift. valg af bolig og forventninger til fremtiden. ”Der er også mangel på sådan noget her [senior-bofællesskaber] rundt omkring... jeg synes kun at der skulle bygges mere at sådan noget her!” (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 955-964, Bilag 1, Tabel 7). Flere af respondenterne udtrykker mangel på denne slags senior-bofællesskaber, hvor ældre selv kan vælge til og fra samt bosætte sig i overkommelige boliger, hvor de kan

blive længst muligt i eget hjem og skabe nye sociale relationer til ligesindede. *”Jeg gider altså ikke sidde i en første sal eller stuelejlighed i et eller andet stort almen boligbyggeri. NEJ, jeg vil gerne have et aktivt senior-liv! Det vil jeg altså gerne. Og jeg kan godt lide at have mennesker omkring mig, ...”* (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 404-407, Bilag 1, Tabel 7). Dvs. respondenterne har en oplevelse af, at rammer omkring et senior-bofællesskab kan tilbyde dem noget som, f.eks. et alment boligbyggeri ikke kan. *”Ja, vi kunne sagtens pleje haven en ti år endnu hvis vi havde lyst til det (kvinde griner). ...Det har været rart at komme herind, det har det.”* (Klaus, Vanløse, l. 210-213, Bilag 1, Tabel 6). Så selvom flere af respondenterne kunne have ventet ift. deres ressourcer med at flytte, har flere valgt at gøre dette for, at få mere overkommelige boliger og vælge mens de stadig selv kan træffe beslutningerne ift. livsførelse, herunder valg af bolig.

7.1.4 Delkonklusion

Ifm. aldring og en ændring af livsførelse, fra at have været på arbejdsmarkedet til at gå på pension, skabes et ønske om nye rammer, hvortil ældre planlægger deres fremtid ift. hvilken alderdom de ønsker. De fysiske afhjælpende rammer i et senior-bofællesskab kan bevirke en alderdom længst muligt i eget hjem og tilbyde lettere adgang til opbygning af sociale relationer med ligesindede. Et ønske om at indgå i et fællesskab, opleve tryghed samt livsglæde og -kvalitet har gentagende gange været det afgørende grundlag for at beboerne har valgt at bosætte sig i et senior-bofællesskab. De ældre vil indgå i et netværk af ligesindede, hvor de kan praktisere interesser og fælles aktiviteter samt modtage og give støtte til den enkelte i fællesskabet samt forebygge ensomhed og isolation, f.eks. når en bliver enke eller enkemand. Ældre planlægger deres valg af bolig, sådan at de kan opretholde deres ønskede livsførelse, hvortil et senior-bofællesskab kan tilbyde tryghed og livskvalitet m.m.

7.2 Hvilke muligheder og begrænsninger skabes for ældre gennem senior-bofællesskaber og hvordan ønsker de at rammerne udvikles?

Denne del af analysen er en kritisk analytisk diskussion (Olsen, 2015,134) af senior-bofællesskabernes muligheder og begrænsninger samt beboernes ønsker til rammernes udvikling, bl.a. ift. sociale og fysiske rammer, fælles aktiviteter og definitionsretten over fællesskabets udvikling. Følgende relevante koder er udvalgt som hjælpemiddel til udvælgelsen af citater anvendt i dette analyseafsnit: praksisfællesskab, praktikker, sociale strukturer, strukturelle rammer, privat vs. fællesskab, konstruktion af alderdom, den tredje alder, habitus, kapitalsammensætning, social kapital, kulturel kapital, økonomisk kapital, position, disposition, kamp om doxa, symbolsk kapital, symbolsk vold, domine-

rende felter, os-og-dem, selvbestemmelse, medbestemmelse, social reproduktion, ressourcer, ældrebyrde, værdig aldring, livsglæde, socialt ansvar og isolation.

7.2.1 Senior-bofællesskabernes mange muligheder

Respondenternes oplever at bofællesskaberne har udviklet en form for praksisfællesskab, som tager form som en lille selvstændig landsby, hvor beboerne har skabt en særlig samhørighed til hinanden. *"Jamen, når jeg møder folk ude på stien her, altså man hilser på hinanden, uanset næsten om man bor her eller ej, fordi når man går ned af denne her sti (peger ud), jamen så må man jo høre til et eller andet sted her ik. ...MAN HILSER! DET ER EN LILLE LANSBY, JA!"* (smiler stort)." (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 470-476, Bilag 1, Tabel 7).

Praksisfællesskabet udvikles gennem de ensartede praktikker som beboerne begynder at praktisere, der kan skabe et fællesskab og indbyrdes samhørighed. *"Ja, det er også det vi siger, lige at sikre, altså ikke at vi holder øje med hinanden, men alligevel at vi holder øje med hinanden, er der lige trukket for, er hun der, er hun syg eller vi har ikke set hende i går eller i dag, så går vi lige over og ringer på og sikre at... at sikre at man alligevel ser efter hinanden, fordi der er jo en del enlige."* (Karina, Rødovre, l. 124-129, Bilag 1, Tabel 5). Beboerne vinker godmorgen og holder øje med hinanden ift., at genkende hinandens rutiner m.m. *"Hvis naboen er ude om morgenen, så vinker vi lige godmorgen til hinanden og så har vi sagt godmorgen og så er det det den dag. Hvis vi møder hinanden derude, så snakker man selvfølgelig, men det er ikke sådan at man går og kigger ind til hinanden."* (Karina, Rødovre, l. 93-96, Bilag 1, Tabel 5). Praksisfællesskaberne udvikler på den måde en række normer eller en række etiske regler for hvordan beboerne omgås hinanden. *"Men når nu vi bor her, så kan vi jo kigge lige over til vores nabo (peger over på rækkehus overfor, som har orangeri ud til stien), så hvis det er pæne normale mennesker, så kigger man jo ikke, man konstatere at der er nogle og så virker det fornuftigt..."* (Mark, Rødovre, l. 88-92, Bilag 1, Tabel 5). Beboerne i praksisfællesskaberne har opbygget nogle indbyrdes relationer, hvor de fleste deltager i udviklingen af de fælles normsættende praktikker, såsom at hilse på hinanden, se efter hinanden og hjælpe hinanden m.m. *"OG SÅ PASSER ALLE FOLK PÅ HINANDEN, det vil jeg sige, de hilser pænt på hinanden, nogle kender selvfølgelig hinanden mere end nogle andre ik-"* (Louise, Vanløse, l. 303-305, Bilag 1, Tabel 6).

Nogle af bofællesskaberne er opbygget i grupperinger af huse, hvormed der både skabes et praksisfællesskab indbyrdes i f.eks. bygningen og et praksisfællesskab mellem hele senior-bofællesskabet. *"Og jeg synes det er sjovt den der med at man er nogle huse, hvor jeg godt ved hvem der bor, og vi*

ser ligesom "hej" på en særlig måde, men i virkeligheden er jeg måske mere sammen med nogle på tværs af husene, fordi det er så hvor man har mødtes og det vi har været med til ik. Så det er ligesom to parallelle spor..." (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 109-114, Bilag 1, Tabel 7).

Beboerne i senior-bofællesskaberne ønsker at lære hinanden af kende og udvikler konstant deres indbyrdes kendskab og fælles indbyrdes sociale relationer. *"...man smiler til hinanden på en anden måde, når man for gæster f.eks. "når det er dine børn" måske tænker man så, eller hvad det kan være ik?"* (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 368-370, Bilag 1, Tabel 7). På den måde opbygges et praksisfællesskab med plads til alle, som indordner sig praksisfællesskabets normsættende praktikker, som en dominerende række af selvfølgeligheder, hvor alle er medbestemmende og medudviklende af. *"Vi er i alt fald fladet ind sammen..."* (Karina, Rødovre, l. 142-143, Bilag 1, Tabel 5). Herved skabes fundament for en tryk ramme med mulighed for stærke sociale relationer.

7.2.1.1 Beboersammensætningen

Respondenterne erkender, at beboersammensætningen i deres senior-bofællesskaber består af meget ressourcestærke beboere. *"Altså det jeg har spekuleret over er præcis det samme som det sidste vi snakker om nu her, det her med at det er en særlig del af befolkningsmassen, fra 55 og op efter ik?, som bor her."* (Karsten, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 634-641, Bilag 1, Tabel 9). Det er en særlig, til dels homogen gruppe af ressourcestærke ældre i senior-bofællesskaberne, som ønsker at indgå i et nyt fællesskab og søger nye sociale relationer. *"Men man skal også på den gruppe der er her, det er meget ressourcestærke folk, mange af dem, de har alle sammen eller mange af dem har højere uddannelser og har siddet i meget krævende stillinger, så de er indstillet på, dem der er indstillet på at det skal fungere, de kommer. (kvinde nikker anerkendende). Det er jeg helt sikker på."* (Adam, Diakonissestiftelsen, l. 498-503, Bilag 1, Tabel 8). Derfor tror respondenterne på at bofællesskaberne kan udvikle stærke praksisfællesskaber med gode sociale relationer beboerne imellem. De ressourcestærke ældre, som vælger at bosætte sig i bofællesskaber, ønsker at tilbyde deres kompetencer til andre og dermed at kunne tilgå et nyt netværk af ligesindede ældre, som også tilbyder deres kompetencer til fællesskabet. *"Og de vil hellere i stedet for at bo i egen bolig, så vil de hellere bo her ik, fordi de forestiller sig at det kan de få noget ud af at flytte ind i et fællesskab ik. Der er ingen der flytter herind, gætter jeg på i hvert fald, eller et håb også, der flytter herind uden at forestille sig at man dels kan få noget ud af et fællesskab og selvfølgelig også selv kan bidrage ik, med det man nu er god til, ... Det her er en helt specielt folkefærd-"* (Karsten, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 644-657, Bilag 1, Tabel 9). Det er ifølge respondenterne altså en helt særlig gruppe af aldrende

mennesker, som vælger at bosætte sig i senior-bofællesskaber, hvormed at praksisfællesskabets udvikling og opbygning af sociale relationer er ønsket af alle.

Flere af respondenterne har tidligere boet i bofællesskaber og fortæller at den enkelte beboer selv kan bestemme sin aktive deltagelse i opbygningen af sociale relationer, dvs. hvornår de gør sig tilgængelige overfor praksisfællesskabet og hvornår de vælger at afslå. *"...og vi har boet i bofællesskab, derfor er det ikke fremmet for os at snakke med folk. Og det er heller ikke fremmet for os at sige "nej tak" hvis vi ikke gider."* (Adam, Diakonissestiftelsen, l. 21-23, Bilag 1, Tabel 8). Der gøres plads til alle beboeres egne valg i praksisfællesskabet, som andre aktører bør respektere for at skabe et alsidigt velfungerende bofællesskab. *"...men man er der jo og respektere hinandens væren og lyde eller hvad man nu skal kalde det."* (Karina, Rødovre, l. 118-119, Bilag 1, Tabel 5).

Nogle beboere i senior-bofællesskaberne fravælger deltagelse i praksisfællesskabets fælles normer og aktiviteter, hvilket de andre aktører intet kan gøre ved, da den enkelte beboer selv skal vælge at deltage aktivt i praksisfællesskabets udvikling. *"Men der er også nogle som ikke kommer ud, det er der også, og det kan man jo ikke lave om på så... Så når du spørges sådan nogle som os, jamen vi har følt det naturligt, men spørger du nogle af de andre, jamen de går måske ikke ud,... Ja, men du skal selv gå ud, det kommer ikke af sig selv,..."* (Mark, Rødovre, l. 420-430, Bilag 1, Tabel 5). Når beboere ikke deltager i bofællesskabernes fælles aktiviteter, kan det skyldes flere ting, herunder visse beboeres ressourcer. *"-Dels på grund af høj alder, og måske fordi de ikke gider. ...Jeg håber det ikke, men der er nogle vi ikke ser til f.eks. kaffen og sådan. Der er en lille kerne der vil, som gerne vil fællesskabet og viser det, og det skulle gerne sprede sig, så lad os se om ikke også det gør det."* (Adam, Diakonissestiftelsen, l. 70-75, Bilag 1, Tabel 8). Beboerne i de nyere etablerede senior-bofællesskaber, som anser sig selv for aktive deltagende foregangsmænd, håber at deres aktive indsats kan skabe en form for sociale reproduktion af praktikker i fællesskabet, hvormed de forsøger at dominere praksisfællesskabet doxa ift. deres position. De mener alle bør vælge at deltage så meget de kan i bofællesskabets fælles aktiviteter og tage del i at udvikle et velfungerende praksisfællesskab. *"Ja, det er mere det med fællesskabet og de ting man kan gøre sammen, som jeg synes er vigtigt ik."* (Andrea, Diakonissestiftelsen, l. 108-109, Bilag 1, Tabel 8).

Selvom senior-bofællesskaberne kun består af ældre beboere, mener respondenterne at fællesskabet kan udvikles og omvende evt. modstandere, som ønsker en mere privat livsførelse. *"Sådan tror jeg også at det går her, selvom man er måske lidt mere oppe i årene og lidt mere stiv i sin tankegang, så tror jeg alligevel at det skal nok lykkedes."* (Adam, Diakonissestiftelsen, l. 101-103, Bilag 1, Tabel 8).

8). Respondenterne håber på at alle beboere i de nyere etablerede senior-bofællesskaber med tiden vil vælge at deltage aktivt i fællesaktiviteter, indgå i opbygningen af nye sociale relationer og udviklingen af praksisfællesskaber.

7.2.1.2 Sociale relationer

Gennem de sociale relationer beboerne oplever at kunne få ved at flytte i et senior-bofællesskab, skabes en livsglæde og giver en lyst til at stå op hver dag og opsøge fællesskabets udbud. *”Men når du har nogle gode naboer og man bruger hinanden og kan snakke sammen, jamen så giver det meget livsglæde. Det gør at du gider at stå op, og når man møder hinanden eller går ind til en, jamen så er man glad, fordi man ved at man er i trygge rammer.”* (Mark, Rødovre, l. 511-515, Bilag 1, Tabel 5). Et senior-bofællesskab kan altså tilbyde alle medbestemmende deltagelse i et praksisfællesskab, som tilbyder tryghed og livsglæde gennem muligheder for at udvikle nye stærke sociale relationer gennem et konstant udviklende fællesskab.

Flere af respondenterne har ønsket at opbygge et nyt socialt netværk blandt ligesindede, hvor beboerne indbyrdes kan udvikle en praksis med at hjælpe hinanden og hvor alle er interesserede i at tilbyde sig til fællesskabet. *”Ja, at man kan få noget hjælp, fordi det er ikke altid at ens børn eller børnebørn er dem man lige har brug for, altså i nogle situationer. Så er det rart at man kender nogle som man har været med til at bygge noget op sammen med og-”* (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 585-588, Bilag 1, Tabel 7). Senior-bofællesskabernes grundpræmis er ifølge respondenterne netop at beboerne har mulighed for at opbygge et fællesskab, hvor den enkelte kan bede om hjælp og tilbyde sin hjælp, hvormed at alle i fællesskabet kan opleve en fordel af at indgå i bofællesskabet. *”Udgangspunktet for det her er jo netop at man kan bruge hinanden, at det er legalt at bruge hinanden. Du vil ikke stå med fornemmelsen af ”at nu er jeg til belastning”, hvis det er at jeg får brug for lidt assistance. Sådan tænker jeg i hvert fald.”* (Dagmar, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 589-593, Bilag 1, Tabel 7). På den måde kan den enkelte beboer også være medbestemmende ift. praksisfællesskabets udvikling. Samtidig skal senior-bofællesskabernes sociale strukturer være med til at skabe den tryghed, som kan fordrer til at beboerne tilbyder sig til praksisfællesskabet. *”...men jeg ville ikke gå ud og tilbyde mig et andet sted, men her [i senior-bofællesskabet] der føler jeg mig nu tryk, altså vi er jo alle sammen, som vi sagde før, flyttet ind samtidig, og vi vil gerne nogle ting, jamen altså nu prøver vi det af, og går det, så går det og går det ikke, så går det ikke. Altså det ville jeg ikke gå ud og gøre nogle andre steder, jeg skal ligesom kende folk og lige føle mig tryk. Jeg ville ikke gå*

ud og gøre det et fremmet sted.” (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 808-815, Bilag 1, Tabel 7).

Igennem opbygning af sociale relationer og udviklingen af praksisfællesskaber kan den enkelte beboer både tilbyde sin kompetencer og modtage hjælp fra andre beboere i fællesskabet. *”Og der synes jeg også at det er godt at vi er så mange som er aktive, fordi vi bliver måske gamle sammen ik. (respondenterne nikker anerkendende). ...og vi kan hjælpe hinanden og... også i det daglige... du kan lige gå over til en...”* (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 572-583, Bilag 1, Tabel 7). Herved skabes nogle fordelagtige sociale rammer i bofællesskabernes praksisfællesskaber, der bevirker at beboerne indbyrdes kan opleve tryghed omkring at kunne modtage hjælp, hvis dette skulle blive nødvendigt. *”Derfor er det også vigtigt at få sådan nogle rammer som her og bo sammen med nogle, hvor vi kan hjælpe hinanden ik-”* (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 615-617, Bilag 1, Tabel 7). Beboerne kan både bede om hjælp fra hinanden under fællesaktiviteter (Louise, Vanløse, l. 442-444, Bilag 1, Tabel 6) eller hjemme i den private bolig (Mark, Rødovre, l. 484-487, Bilag 1, Tabel 5). Normerne i bofællesskabernes konstant udviklende praksisfællesskaber tilskriver altså at alle hjælper hinanden. *”...og så går man ned og spørger nogle af de andre og inden man ser sig om, så går vi jo og hjælper hinanden.-”* (Mark, Rødovre, l. 408-409, Bilag 1, Tabel 5).

Ligeledes kan den enkelte beboer stille sine kompetencer til rådighed for andre beboere og fællesskabet, hvilket kan tilføre den enkelte beboer værdi i bofællesskaberne. *”JEG TROR DET GIVER EN NOGET AT MAN FØLER AT MAN HAR EN VÆRDI...”* (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 802-805, Bilag 1, Tabel 7). Dvs. den enkelte beboer får ikke som sådan noget ud af at tilbyde sine kompetencer til fællesskabet, men kan opleve at have en værdi for andre og en glæde ved at gøre noget for andre. *”Nej jeg får ikke noget som helst ud af det, ikke ud over at jeg får glæden ved at glæde dem.”* (Amalie, Vallensbæk, l. 75-77, Bilag 1, Tabel 4). Men samtidig udvikles også en gensidig forventning til at kunne modtage hjælp.

På den måde udvikles også en række praktikker og normer i senior-bofællesskaberne med at passe på og se efter hinanden m.m. *”Og det er altså damer på 70 år som skal lægge og kravle op der og vi siger ”det er fint nok at I gør det, men I gør det ikke alene uden at der er noget der ved det”, så kan vi sige det til hinanden at vi lige skal derop eller... Så der er sådan nogle ting hvor vi siger at der vil vi gerne have at der er nogen som ved at de gør det, for det gør man ikke alene. Så selvfølgelig også på den led passer vi på hinanden. Man hjælper hinanden på alle de måder man kan.”* (Karina, Rødovre, l. 495-502, Bilag 1, Tabel 5). Herved udvikles en almen omsorg beboerne imellem i senior-

bofællesskaberne. *"Men også det med at se mere på det praktiske med at man lige holder øje med hinanden "er der noget? Eller skal jeg lige købe lidt ind for dig? Mangler du et eller andet? Jeg skal alligevel ud..." altså den der almindelige omsorg-"* (Andrea, Diakonissestiftelsen, l. 311-314, Bilag 1, Tabel 8). På den måde kan beboerne opleve at blive en ressource for hinanden og fællesskabet gennem anvendelse af hinandens kompetencer, som beboerne indbyrdes kan tilbyde hinanden under opbygningen og udviklingen af sociale relationer.

Respondenterne har et ønske om at bofællesskabet skaber muligheder for at etablere nye venskaber, hvor de sociale strukturer og fysiske rammer fordrer til at fællesskabet kan dyrkes på egne præmisser og uformelle grundlag, f.eks. i fællesarealerne eller under fælles aktiviteter. *"Jeg håber også at det udvikler sig i retningen af venskaber, at man kan lave en uformel kontakt, det er det jeg godt kan lide, den uformelle kontakt hvor man ikke behøver at forberede sig og ikke behøver at lave den store middag for at se folk, men man går ind og kan sætte sig ned og bare få en snak eller en kop kaffe, hvis man har lyst. Men den uformelle kontakt lægger jeg meget vægt på. Men den opstår først når vejret bliver godt om man kommer ud og sidder på bænken om man kan se hvem der har lyst til det."* (Adam, Diakonissestiftelsen, l. 110-118, Bilag 1, Tabel 8). De fælles arealer, især udearealerne, kan fordrer til denne uformelle samhørighed, hvor praksisfællesskabet kan udvikles ift. den enkeltes egne valg af deltagelse i fællesskabets aktiviteter. Beboerne mener ikke at de fysiske rammer, herunder bygningerne, alene kan skabe et grundlag for et velfungerende praksisfællesskab, men det er menneskerne og ønsket om at deltage og tilbyde sig til fællesskabet, som kan udvikle et velfungerende praksisfællesskab. *"Det er mere personen. Byggeriet opfordrer til det, men det er, nogle personer er lettere at snakke med og være sammen med end andre."* (Mark, Rødovre, l. 197-199, Bilag 1, Tabel 5). De fysiske rammer skaber altså muligheden for at beboerne kan tilgå praksisfællesskabet uformelt og selvvalgt, men den enkelte beboer skal vælge at indgå og tilbyde sig for at skabe og opbygge sociale relationer, som er medudviklende ift. at et bofællesskab bliver til et stærkt praksisfællesskab.

Da flere af respondenterne valgte at flytte i senior-bofællesskab, var de dog lidt skeptiske overfor fællesskabets mulige udvikling og hvor meget de personligt ville kunne tage del i praksisfællesskabet. *"I starten tænkte jeg "hvor meget fællesskab skal der være?", der er jo en grænse, for enten så kvæler det en eller der modsatte (griner) men jeg synes der er sådan en god balance nu, jeg er i hvert til fald ikke blevet forskrækket, nu har vi f.eks. ikke børnebørn, men det er der jo mange som har ik, og så har vi så sommerhus, hvilket mange i øvrigt også har, men VI KAN GODT BEGGE DELE ik altså. Og det synes jeg er dejligt-"* (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 553-560, Bilag 1, Tabel

7). Rammerne for senior-bofællesskaberne fordrer til, at den enkelte beboer er selvbestemmende ift., i hvor høj grad denne deltager i praksisfællesskabet og på hvilken vis.

Etableringen og hele opbygningen af senior-bofællesskaberne er udformet for at skabe mulighederne for, at beboerne kan opsøge hinanden og udvikle praksisfællesskaber samt udforme fælles aktiviteter.” *...og der synes jeg det fællesskab, det er jo ligesom nye sociale fællesskaber man bygger op, som er anderledes sådan i det civile liv end i arbejdslivet ik, og jeg synes der er sådan nogle gode rammer og hele tilgangen til, Diakonissens tilgang til det gode naboskab og at vi skal være aktive... ...have let adgang til andre mennesker og gøre noget sammen og bygge noget op på en måde ik, altså nogle af de værdier man egentligt har haft hele tiden, at dem kan man egentligt forsætte bare i en ny ramme.*” (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 19-30, Bilag 1, Tabel 7). Bofællesskaberne skal tilbyde den enkelte beboer adgang til fællesskab og medbestemmelse af fælles aktiviteter, på den enkeltes egne præmisser, sådan at hver beboer kan bibeholde egne værdier og gennemgå egen habituelle udvikling i praksisfællesskabet.

7.2.1.3 Fælles aktiviteter

Gennem senior-bofællesskaberne tilbydes beboerne mangeartede fælles aktiviteter, hvoraf nogle er skabt af bofællesskabernes fysiske rammer og andre har udviklet sig imellem beboerne selv. *”Ja og der er også nogle som går til badminton som er begyndt at spille kort og sådan, man får hurtigt dannet sig nogle, også med andre man som ikke bor her, men vi er da et par stykker som er begyndt at spille kort og... Jeg har så en som jeg går til engelsk med om mandagen og en anden en jeg går med om tirsdagen, så det er sådan på kryds og tværs at vi gør tingene (griner), om vi så er syv, otte eller ni, men det er sådan på kryds og tværs at man gør tingene, dem der bor her, men mest med dem der er pensionister, for det er jo dem som er hjemme i løbet af dagen.*” (Karina, Rødovre, l. 179-188, Bilag 1, Tabel 5).

Flere af senior-bofællesskaberne har fælles udearealer, som beboerne selv råder over og kan dyrke. *”Ja, nu kan du se (peger ud af glasdørene), der er kirsebærtræer og der kommer bøgehække og derovre er der petanquebane, og mellem de to huse derovre der får vi urtehaver, som vi selv kan stå for ik. Og vores cykelskure det er genbrugssten fra de pavilloner som lå her før og det ligger også i bunden af vores opgange [anlagt som gulv i opgangen i stueetagen]- ...Ja, der kommer klematisser og noget op ad... det bliver så flot!”* (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 180-190, Bilag 1, Tabel 7). De fælles udearealer indeholder bl.a. urtehaver og køkkenhaver samt fælles aktivitetsområder, såsom petanquebaner og skakspil, hvor praksisfællesskabet kan udvikles gennem fælles

aktiviteter. ”Ja. Det kan vi vise dig efter, men vi har her inde bagi (peger over skulder om mod baggården) en pragtfuld have eller have og have, det er et stort græsareal og så er der nede bagi, der har vi et skur til cykler og storskrald og sådan noget. Og så ligger der to petanquebaner dernede, og så der lavet en skakbane for at folk kan spille skak, altså sådan nogle nogen ikke (viser med hånden over gulvet hvor store). Og så er der hernede nogle borde og bænke, så ma kan sidde og grille og hygge, ... ” (Louise, Vanløse, l. 256-264, Bilag 1, Tabel 6). Beboerne er fælles om at passe på og udvikle de fælles udearealer, hvormed der skabes en fælles praktik med bl.a. at sørge for at udearealerne ser ordentlige ud og alt ser ud som fællesskabet ønsker det. ”Alle der bor her er jo søde og rare og passer på hvis der kommer et eller andet, hvis der bliver spildt et eller andet på gaden, så bliver det samlet op og i det hele taget passer på bygningen her ik. ” (Klaus, Vanløse, l. 92-95, Bilag 1, Tabel 6). Den enkelte beboer er på den måde en del af praksisfællesskabet ved at alle sørger for at hjælpe hinanden med at rengøre og rydde op i fællesarealerne.

I de ældre senior-bofællesskaber, hvor praksisfællesskabet har været under mange års udvikling, deltager langt størstedelen af beboerne i de fælles aktiviteter og arrangementer. ”Det kan man godt sige. Men der er rigtig mange som deltager, vi har julefest og vi har sommerfest så... det er næsten, jeg tror der er 60 og i hvert fald omkring de 50 deltager af lejemålene, ... ” (Klaus, Vanløse, l. 364-366, Bilag 1, Tabel 6). Beboerne skaber selv initiativet til og afholder selv fælles arrangementer, hvortil de sammen udvikler og bestemmer udbuddene af fællesaktiviteter. ”-og så laver man juletræstænding med lidt varm glög og en æbleskive, det- ” (Klaus, Vanløse, l. 409-410, Bilag 1, Tabel 6). Herved opbygges og udvikles stærke sociale relationer gennem aktiv deltagelse i praksisfællesskaberne i bofællesskabet, hvor beboerne er medbestemmende af de fælles aktiviteter m.m.

I de nyetablerede bofællesskaber forsøger beboerne selv at opstarte et velfungerende praksisfællesskab med fælles aktiviteter, bl.a. ved at opbygge sociale relationer beboerne indbyrdes i opgangene; sådan at beboerne, som bor i samme husgruppe lærer hinanden at kende. ”Og så har vi gjort det for en uge siden, at vi inviterede alle dem ned fra vores hus her til et glas vin. Og de kom næsten alle sammen og lærte hinanden lidt bedre af kende. ...Det var ligesom for at få startet det hele lidt. ” ”Og så er vi blevet enige om at fortsætte det. Næste gang ovenpå. ” (Andrea og Adam, Diakonissestiftelsen, l. 27-38, 39-40, Bilag 1, Tabel 8). Herved kan beboerne i samme opgang etablere et solidt fællesskab, hvor den enkelte beboer f.eks. kan bede om hjælp og tilbyde sin hjælp. ”Jo, men når huset bliver fyldt op, så er der en ide som lige slår mig, så kunne man godt mødes fordi er der en som bliver syg, så kunne man udveksle telefonnumre inde i huset (respondenterne nikker anerkendende), måske

havde en telefonliste elle et eller andet... ”Har jeg brug for hjælp? Og indkøb”, altså der kunne man jo godt bruge hinanden indenfor husets... eller dele avis eller-” (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 360-366, Bilag 1, Tabel 7). Flere af respondenterne tror på, at det at opbygge velfungerende praksisfællesskaber indbyrdes i husgrupperne først, kan bevirke en mere overskuelig opstart for mange og samtidig kan skabe en form for social reproduktion af nye sociale relationer på tværs i bofællesskabet. *”Jeg tror huset er en meget god start. Jeg sad tidligere og snakke de med en nabo og fortalte at jeg godt kunne tænke mig at byde ind til en kop kaffe en dag, os der bor over i vores hus. Jeg tror det er med til at sprede ringe ud ad til ik. Men det er vigtigt at basen (slår hænderne sammen og lægger dem på bordet) bliver skabt rigtig godt fra start ik. Og hun havde tænkt de samme tanker, så det tror jeg er meget fint.”* (Dagmar, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 376-382, Bilag 1, Tabel 7).

I senior-bofællesskaberne opstår bl.a. nye små praksisfællesskaber i bofællesskabets store praksisfællesskab, idet beboerne f.eks. grupperer sig ift. interesser. *”Det er især hyggeligt sådan en fredag morgen, ... kl. ni skal vi til gymnastik, så en halv time før så begynder vi andre at gå ud af dørene her (peger ud i området), så kommer det første par ud af døren, så kommer vores nabo ud af døren, så kommer parret lige om hjørnet ud af døren og herhen og en anden nabo kommer ud, og så kommer han ud og så kommer hun ud (Parret kan navnene på alle de nævner) OG SÅ FØLGES VI ALLE SAMMEN AD OVER TIL GYMNASSTIK. DET ER JO HYGGE LIGT!”* (Karina, Rødovre, l. 461-470, Bilag 1, Tabel 5). På den måde skabes praksisfællesskaber på kryds og tværs gennem bofællesskabernes udbud af fælles aktiviteter, hvortil den enkelte beboer kan tilvælge eller fravælge at deltage. *”Og så har vi noget banko en gang om måneden og så har vi nogle fester og sådan noget lign. og så er vi nogle stykker som spiser sammen og sådan...”* (Amalie, Vallensbæk, l. 27-39, Bilag 1, Tabel 4). Til de forskellige fælles aktiviteter er der ligeledes mulighed for at den enkelte beboer kan være selvbestemmende ift. aktivitetens rammer. *”Men krea er hver torsdag formiddag og så ved folk at sådan er det. Og så sidder man bare der, man kan gøre hvad man vil, du behøver ikke at sidde og sy eller... man kan spille kort, hvis der er nogle som gerne vil det.”* (Andrea, Diakonissestiftelsen, l. 141-144, Bilag 1, Tabel 8). Dvs. praksisfællesskaberne er rummelige ift. den enkelte beboeres ønsker om deltagelse i de forskellige fælles aktiviteter, ifølge respondenterne.

Ligeledes opbygges mange forskellige klubber, hvor der udbydes mange forskellige tilbud og skabes mangeartede aktiviteter. *”For vi har jo haft møde nu her i f.eks. madklubben, vi har haft møde i kulturklubben i onsdags, der var vi jo 18. Vi har også haft i motionsgruppen, der var vi ude og gå,*

hele tre mennesker (ryster på hovedet)... Og så har vi et morgenhold også, der gerne skulle i gang. Og i kreagruppen, altså er var vi også fire i går der sad og strikkede. Men det er svært i øjeblikket synes jeg, at få folk ud af husene. Fordi man ikke er færdig.” (Helene, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 227-235, Bilag 1, Tabel 9). Beboerne er klar til at deltage i praksisfællesskabets udvikling med forskellig hast, hvormed mange er de samme beboere altid deltager. *”Altså der kommer alligevel nogle forskellige herved [i fælleslokalet] selvom mange af os er de samme som kommer ...Altså jeg tror bare det er forskelligt hvor hurtig man er til sådan noget...”* (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 315-324, Bilag 1, Tabel 7). Men alligevel har beboerne i senior-bofællesskaberne udviklet en form for social relation, hvortil de lærer hinanden af kende stille og roligt og opbygger ensartede fælles praktikker. *”Jeg tror da også bare at man skal gå i gang og så regulerer det sig ik, hvis der nu aldrig kom nogen nede til fælleskaffe, så kunne det da godt være at det ikke var en god ide ik. Altså på den måde så prøver vi jo bare ik.”* (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 816-819, Bilag 1, Tabel 7). Beboerne i de nyere etablerede senior-bofællesskaber forsøger sig frem ift. at udbud af aktiviteter og fælles praktikker, i håb om at flere beboere med tiden vil deltage, sådan at praksisfællesskabet kan udvikles.

Ud over planlagte fælles aktiviteter, tilbydes beboerne i senior-bofællesskaberne f.eks. også en konstant mulighed for at tilgå motionsudbud, som de kan deltage i sammen og skabe små praksisfællesskaber eller individuelt eller som par. *”Men de har noget motionscenter, der går vi over to gange om ugen-”* *”Ja, to gange om ugen. Hver mandag og fredag går vi derover... bare lige en time om formiddagen og komme op og få gang i systemet, så det er effektivt.”* *”Sammen med to mere, som vi går sammen med. Der er så også andre i bebyggelsen som så også kommer der, bare på nogle andre tidspunkter end vi gør.”* (Louise og Klaus, Vanløse, l. 144-152, Bilag 1, Tabel 6). På den måde kan den enkelte beboer igen selv vælge om de vil deltage i bofællesskabernes fælles aktiviteter eller vælge at tilgå udbud alene; der gøres altså plads til at den enkelte beboer kan tilgå, tilvælge og fravælge bofællesskabets fælles aktiviteter efter eget ønske.

Ydermere udbyder nogle af senior-bofællesskabernes faciliteter køb af måltider, som enten kan nydes i fællesskab eller bringes hjem. *”Dem nedenunder dem snakker vi med... så er der også, to gange om ugen kan man f.eks. gå over og købe et måltid varm mad, når man er medlem af seniorklubben ik. ...Du kan også gå over og spise derovre, men du kan også få det hjem, hvis du nu vil have det ik. ...Ja, det er luksus. Det er sådan noget vi først har fundet ud af efter at vi er flyttet ind ik.”* (Louise, Vanløse, l. 152-163, Bilag 1, Tabel 6). Herved skabes yderligere en mulighed for beboerne kan skabe

en social relation ift. måltidet, som enten kan nydes sammen privat eller i en af bofællesskabernes fælles arealer, hvormed endnu flere beboere kan tilgå den opståede fælles aktivitet.

Igennem en fælles aktivitet skabes grobunden for yderligere fælles aktiviteter. *"Vi er faktisk syv hver fredag som går over for at gøre gymnastik over i Rødovrehallen, altså forskellige familier, og det gør at man på vej derover går og snakker,... og så kaffe bagefter... og hvis den ene har set at der er et eller andet arrangement... Og inden vi får set os om, så er vi gode til at hjælpe hinanden med at sige "har du set det?" og dem som kan og har lyst, så går vi jo bare sammen ellers var vi jo gået selv,..."* (Mark, Rødovre, l. 144-157, Bilag 1, Tabel 5). Nogle fra et praksisfællesskab i bofællesskabet inviterer andre fra en af deres andre praksisfællesskaber med i den anden, hvortil den enkelte beboer kan vælge at deltage. Beboerne byder hinanden ind i hinandens planer om aktiviteter, hvorved f.eks. en families private planer også kan udvikles til fælles planer. *"Der var en dag hvor ham nedenunder, de skulle derover til skipperlabskovs og så sagde jeg "kæft det kunne jeg godt spise!" (Louise griner). Og så sagde han "jamen jeg bestiller da bare to portioner mere og så får vi dem leveret herop" og så lidt senere så kom der to skipperlabskovs op ik. Så det var fint."* (Klaus, Vanløse, l. 164-169, Bilag 1, Tabel 6).

Beboerne opbygger i senior-bofællesskaberne også egne private aktiviteter, som få beboere med samme interesser, dyrker sammen. *"Der er jo mange af dem som har boet her længere end os, der er vel seks-syv madammer som har en madklub, hvor de mødes... jeg ved ikke hvor tit, men i hvert fald en gang om måneden tror jeg, hvor de mødes til lidt mad og noget rødvin og sådan ik."* (Klaus og Louise, Vanløse, l. 320-324, Bilag 1, Tabel 6). Herved kan praksisfællesskabernes sociale relationer udvikle sig til langvarige venskaber. Der er altså også plads til at små private praksisfællesskaber kan udvikles i senior-bofællesskabernes store fælles praksisfællesskaber gennem fælles aktiviteter.

7.2.1.4 Fysiske rammer

De private boliger i senior-bofællesskaberne er, som tidligere beskrevet, handicapvenlige og giver mulighed for at de aldrende beboere kan blive længere i eget hjem, hvormed beboerne kan være medbestemmende ift. hvor længe bofællesskabets strukturer er velfungerende for deres ønskede livsførelse. *"Det her er indrette sådan, at hvis vi en dag ender i en kørestol, så kan vi også køre ind igennem døren, det er det tænkt som. Det er også tænkt som at man kan flytte væggene hvis det er nødvendigt."* (Adam, Diakonissestiftelsen, l. 195-199, Bilag 1, Tabel 8). Ligeledes kan flere af boligernes indre justeres, sådan at det tilpasses den enkelte beboers behov.

Beboerne har selv valgt egen bolig og indrettet den efter egne ønsker (Andrea, Diakonissestiftelsen, l. 3-7, Bilag 1, Tabel 8). *”Og så synes vi det er rart det her med at det er en lejlighed med terrasse, så går man derud, så kommer man i forbindelse med en masse mennesker som går forbi. I stedet for hvis man bor længere oppe, så kan folk ikke bare gå forbi. Så derfor har vi valgt denne lejlighed. ... Vi synes det er meget hyggeligt. Og de vinker og smiler.”* (Andrea, Diakonissestiftelsen, l. 11-18, Bilag 1, Tabel 8). Nogle af respondenterne ønsker i højere grad end andre at kunne tilgå fællesskabet konstant også ift. egen bolig, mens andre værdsætter en mere privat tilværelse, hvor de selv kan opsøge fællesskabets aktiviteter, når de ønsker det.

Ift. senior-bofællesskabernes udvikling, er beboerne medbestemmende af indearealernes fysiske udvikling og brugen af dem. I senior-bofællesskabet i Vanløse har beboerne i fællesskab skabt deres egen brug af de fælles indearealer. *”Ja og så er der sat en reol op, der er lavet et sådan minibibliotek var jeg ved at kalde det, for folk som ikke gider altså i stedet for at smide deres bøger ud, så sætter de den derned og så kan man gå ned og tage en bog, hvis man vil det. DET ER KANON!”* (Louise, Vanløse, l. 293-297, Bilag 1, Tabel 6). Beboerne har selv taget initiativ til at opsætte reolerne, hvor de kan deles om bøgerne og andre redskaber. Ligeledes opbevares sarte planter vinteren over ved reolerne, sådan at beboerne i



fællesskab kan varetage ansvaret for planternes overlevelse. Ydermere har beboerne i senior-bofællesskabet i Vanløse etableret et lille privat fitnesscenter i cykelkælderen, hvor der bl.a. står forskellige træningsmaskiner, bolde og andre træningsredskaber m.m. (Klaus, Vanløse, l. 478-487, Bilag 1, Tabel 6).

Et kendetegn ved senior-bofællesskabernes fysiske rammer er bl.a. de fælles arealer, som fordrer til socialt samvær og fælles aktiviteter beboerne imellem, enten i fælles udearealer eller fællesrum. *”Og så har vi en cafe, som man kan gå ned og spise i hver dag og få lidt samtale og sådan noget...”* (Amalie, Vallensbæk, l. 22-23, Bilag 1, Tabel 4). Herved skabes muligheden for at beboerne kan være socialt opsøgende og indgå i fællesskabets udvikling på egne præmisser.

Senior-bofællesskabernes fysiske udvikling er med til at påvirke og skabe praksisfællesskabernes udvikling, f.eks. gennem mulighederne i fælleslokalerne. *"Så har vi selvfølgelig fællesrummet som vi bruger ik. Hver tirsdag drikker vi kaffe. Og det er vi glade for. Der kommer sådan en 10-12-13 stykker ik. Og så er jeg koordinator for kreagruppen, og det har vi afholdt et par gange ik. ...Og her kl. 11 er der en madgruppe som skal holde møde nede i fællesrummet. Dvs. hvis man ved at der er noget, så kan man lige gå forbi og se om der er noget lys og om der er nogen og sådan..."* (Andrea, Diakonissestiftelsen, l. 43-52, Bilag 1, Tabel 8). Ved at de fysiske rammer fordrer til at opsøge fællesskabet under forskellige præmisser, skabes der en større mulighed for, at den enkelte opsøger og indgår i praksisfællesskaber.

Flere af respondenterne udtrykker at fælles udearealer kommer til at få stor betydning, især i foråret og sommer, ift. at opbygge nye sociale relationer, idet beboerne vil trække ud af egne boliger og anvende udearealerne mere, hvormed beboerne lettere kan opsøge hinanden. *"...og nu skal vi jo lige have sommeren i gang og lige være her og lige... sådan at man også fandt ud af at "dem derovre de kan godt lide at gå i teatret, så kan vi gå med dem" og at man også sådan kan ringe til hinanden og sige "ved du hvad jeg har tænkt mig at tage ind til Lange Linie, vil du med?", altså sådan at man kan finde ud af hvem klinger vi med i forskellige ting, ikke sådan at man skal udelukke nogen, men vi kan jo ikke elske alle, men at man får... en samhørighed med nogen. ...Og til sommer kan man gå ned og sidde udenfor og spille petanque."* *"Og det er derfor at jeg håber på at sommeren eller et eller andet kan få rystet nogle sammen, fordi jeg kan også forestille mig at der måske er nogle mennesker som har boet i nogle områder, hvor de har boet i eget hus og ikke haft den der kontakt og været vand til sådan at tale med andre. Så det håber jeg sådan at sommeren kan være med til at... at få flere, vi kan nok ikke få alle, men størstedelen, det kunne jeg altså godt tænke mig."* (Patricia og Dagmar, fokus-gruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 82-94, l.292-299, l. 300, Bilag 1, Tabel 7).

Udearealerne er fælles neutralt område, hvor beboerne kan mødes, lære hinanden af kende, udveksle interesser og dyrke fælles aktiviteter. *"Og så er der hernede nogle borde og bænke, så ma kan sidde og grille og hygge, og det har vi faktisk tænkt os at gøre lidt mere her til sommer. Lige smække en seddel op med "i aften tænder vi grillen"- "* (Louise, Vanløse, l. 262-266, Bilag 1, Tabel 6). Beboerne bruger på den måde de fælles udearealer til at opsøge hinanden og skabe et praksisfællesskab gennem den fælles brug af de fælles udearealer. *"Når de andre sidder på bænken, så går vi da også lige ud og siger hej til dem ik-"* (Karina, Rødovre, l. 427-428, Bilag 1, Tabel 5). Beboerne benytter altså udearealerne til at gøre sig selv disponibel overfor kontakt med andre beboere og er på den måde

socialt opsøgende ift. at opbygge nye sociale relationer i fællesskabet. *"Så forrige år så sad vi dernede og drak et glas rødvin og så var der nogle som kom ud på altanen "kom bare ned og få et glas" (kvinde griner bekræftende). Så kom de ned til et glas, det var sku hyggeligt!"* (Klaus, Vanløse, l. 271-274, Bilag 1, Tabel 6). Rammerne i praksisfællesskaberne er altså konstrueret indbyrdes mellem beboerne sådan, at alle konstant selv kan vælge mellem sit private rum og indgå i de fælles rum.

Ligeledes kan den enkelte beboer anvende sine interesser og kompetencer i fællesskabets udearealer til at møde andre beboere om fælles aktiviteter. *"Så er der nogen, det var inden vi flyttede ind, sådan et lille bed hernede (peger ned mod ende af gården) nede bagi, med nogle blomster og buske og sådan noget. Der går vi med ned en gang imellem og hakker lidt, for vi har jo haft en have ik (griner) Det er nu meget hyggeligt, så får man sludret lidt med folk".* (Louise, Vanløse, l. 275-280, Bilag 1, Tabel 6). Herved kan beboerne indbyrdes være med til at udvikle og skabe praktikker i fællesskabet, hvor den enkelte bl.a. kan inddrage sin habitus, kompetencer og kapitaler som ressource til fællesskabet.

Senior-bofællesskabernes fysiske rammer tilbyder den enkelte konstant mulighed for at opsøge social kontakt, bl.a. gennem en praktik som at gå ud med skraldet, hvor beboerne kan gå igennem fællesarealerne, for at nå ned til skraldearealet. *"Det kan godt tage noget tid at gå ned af trappen. ... Vi har jo skakten, men det større skrald man skal ned med (alle griner) så møder man den ene og den anden "hold nu kæft man" (griner og smiler). Så er det jo også mig ik, jeg kan jo ikke lade være"* (Klaus, Vanløse, l. 306-311, Bilag 1, Tabel 6). Flere beboere vælger at gå ned med skraldet med det formål at møde andre beboere. *"Jeg havde det sådan lidt, da vi havde skraldespande derovre (peger ud af vinduet), så havde jeg altid et godt grin med (griner) altså hvis man skal ud med skraldespanden, så skulle man lægge en time af til at komme over med dem og til komme hjem igen ik, for så mødte man lige nogen man skulle snakke med eller så skulle man lige ind og se et eller andet eller noget ik, så man skulle altid have god tid til sådan at gå ud med skraldespanden. (Interviewer griner.) Det er jo en del af det fællesskab man har, at man sige "jamen nu går jeg lige ud med skraldespanden for at snakke med nogen" ..."* (Karina, Rødovre, l. 518-527, Bilag 1, Tabel 5). Herved kan beboerne vælge at påtage sig en position, hvor de gør sig tilgængelig for social kontakt gennem en naturlig handling, hvor den enkelte bevidst kan opsøge og dyrke fællesskabets sociale relationer.

De fysiske rammer skaber altså muligheden, hvortil den enkelte kan vælge fællesskabet fra eller til; dvs. de strukturelle rammer er medskabende og medudviklende ift. de sociale strukturer i praksisfællesskabet.

7.2.2 Kamp om retten til at definere bofællesskabernes udvikling

Beboerne styrer selv langt hen ad vejen udearealernes udvikling, bl.a. gennem beboerbestyrelser. *"...hvor vi har fået lov til at gøre vores terrasser større og hække og ting, og det er jo bestyrelsen, hvad de finder på, for vi har siddet et haveudvalg og har spurgt alle beboerne, ...og så er det så op til bestyrelsen nu her og få det her gennemført... når man læser vedtægterne, så er det bestyrelsen eller os selv som bestemmer hvordan vi gør ik, så det glæder vi os meget til i år. ...og det er jo vores fælles jord, så hvor går grænserne, og det man skal passe på sådan et sted, det er at bestyrelsen ikke bliver for omklamrende sådan at de ligesom tager initiativet ud af det, for så kan det blive ikke så sjovt at være her."* (Mark, Rødovre, l. 210-236, Bilag 1, Tabel 5). De beboerbestyrede bestyrelser skal repræsentere alle beboernes ønsker, på demokratisk vis, og ikke blive for styrende eller kontrollerende ift. bofællesskabets fysiske udvikling; den enkelte beboer skal også i en vis grad kunne råde over egen private grund, som støder op til fællesarealerne. Herved skabes mulighed for selvbestemmelse og medbestemmelse i praksisfællesskabet, hvormed alle får muligheden gennem bestyrelsen for at tilkendegive sin position i den demokratiske kamp om doxa ift. senior-bofællesskabets fælles udearealers udvikling. *"Men det er jo heller ikke en beboerbestyrelse som hvis det er en ejerforening, fordi du har jo administrationen inde bagved ikke, så det er mere at være repræsentant for beboerne"* (Louise, Vanløse, l. 99-102, Bilag 1, Tabel 6). Der forsøges altså at opbygge et inkluderende praksisfællesskab, hvor både individuelle og kollektive rettigheder tilgodeses i bofællesskaberne.

De mange aktivitetstilbud og arrangementer, som udbydes i bofællesskaberne, bliver drøftet og bestemt ved beboermøder og lign., hvor beboerne på demokratisk vis skal forhandle om hvordan og aftale hvilke aktiviteter og arrangementer, som skal udbydes samt hvordan praksisfællesskabets skal videre udvikles. *"Det er med at lægge rammerne sådan at de ikke forhindrer det. F.eks. med fællesrummet derover, rammen er bl.a. at man IKKE reserverer det til private formål, det skal være til fælles og man skal kunne komme ind og man skal kunne lave ting sammen. ...Så vi skal sådan sørge for at det giver muligheden at lave FÆLLES TING. ...Det bliver vi så enige om på et fællesmøde, ... Og det blev vedtaget med et PAR stemmer, men ikke mere."* (Adam, Diakonissestiftelsen, l. 76-88, Bilag 1, Tabel 8). Som Larsen og Hansen tydeligt illustrerer ift. kamp om byrummet (Larsen & Hansen, 2012), foreligger en risiko for udvikling af indbyrdes kamp om retten til rummet ift. senior-bofællesskabernes fælles arealer og tilbud, som kan imødekommes ved konsensus om at forsøge at opbygge et inkluderende praksisfællesskab, som bestyres og udvikles på demokratisk vis. Dette kan forsøges f.eks. gennem afholdelse af beboermøder, hvor fællesskabet på demokratisk vis stemmer brugen af bl.a. fælleslokalerne og de andre fælles arealer. Herved skabes et forum med plads til

rummelige forhandlinger ift. senior-bofællesskabernes videre udvikling, hvilket Koefoed og Simonsen behandler i deres arbejde om mødet med det velkendte og fremmede ift. brobygning mellem mennesker (Koefoed & Simonsen, 2012, 169).

7.2.2.1 Bygherrerne og beboernes definitionsret

Beboerne fra det nyetablerede senior-bofællesskab under Diakonissestiftelsen oplevede at flytte ind på en byggeplads, hvor især de udvendige fysiske rammer, såsom veje og stier m.m., stadig var under opbygning. *"Nu flyttede vi jo også ind på en byggeplads."* (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 1054, Bilag 1, Tabel 7). Dette var en situation, hvor beboerne intet kunne stille op ift. definitionsretten over bofællesskabets fysiske udvikling, men blot affinde sig med deres manglende dispositionsmuligheder. Dette kan anses som symbolsk vold fra bygherrerne overfor beboerne, som ikke har kapitalmulighed til at kæmpe om retten til, at definere boligprocessen overfor den dominerede position. Dvs. beboerne kan opretholde deres opposition, men ikke anvende den i retten til at definere udviklingen. Beboerne måttet blot acceptere situationen, men de accepterer ikke når bygherrerne taler ned til dem eller kommer med dårlige forklaringer; beboerne forventer en gensidig respektfuld kommunikation ift. kampen om senior-bofællesskabernes udvikling. *"En værdig aldring er bl.a. at man kan klare sig selv. Det er at man ikke bliver talt ned til, når man beder om assistance. Det er værdigt. ...Den der tone der, den reagerer jeg meget på... og jeg har også spottet den lidt her hos Diakonissestiftelsen, en lille smule, at man pludselig begynder at tale i et babysprog, som om vi ikke fatter det, og det reagerer jeg på. ...Og derfor har jeg også haft en del korrespondance med dem på forskellige områder, hvor vi gerne vil ændre noget, hvor ikke bare køber den første og den bedste forklaring."* (Adam, Diakonissestiftelsen, l. 294-310, Bilag 1, Tabel 8). Beboerne forsøger altså at indgå i og skabe en konsensus med bygherrerne om et respektfuldt rum for rummelige forhandlinger, både beboerne indbyrdes og med bygherrerne.

I nogle af senior-bofællesskaberne overlades udviklingen af fælles aktiviteter til beboerne selv, mens i andre af senior-bofællesskaberne, deltager organisationen eller bygherre i opstartsudviklingen af praksisfællesskabet, hvilket er tilfældet i det nyetablerede senior-bofællesskab under Diakonissestiftelsen. *"Hver tirsdag har vi det jeg kalder Kaffemik fra kl. 9.30 til kl. 11, hvor projektkoordinatoren, som er vores kontakt til Diakonissen, deltager... Hvor man kan sidde og snakke på kryds og på tværs, så ja... Så på den måde har vi også kontakten til Diakonissen ik, og hun [projektkoordinatoren] kan høre os om hvad vi sådan går og tumler med ikke også."* (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 245-255, Bilag 1, Tabel 7). Herved afhjælper bl.a. Diakonissestiftelsens personale med at etablere et solidt fundament for et udviklende velfungerende praksisfællesskab, hvor beboerne er

medbestemmende ift. de fysiske rammers udvikling for at kunne støtte praksisfællesskabets udvikling, og selvbestemmende ift. beboernes ønske om aktivitetsudbud og arrangementer m.m.

Beboerne råder primært over egne boliger og har medindflydelse på fællesarealernes udvikling, men senior-bofællesskaberne ejes og styres af private bygherrer, organisationer eller kommunen, hvormed at der til tider kan opstå en kamp om retten til at definere bofællesskabernes fysiske udvikling; bl.a. ift. de fælleslokaler, som er stillet til rådighed eller de udendørs fællesarealers videre udvikling. *"...vi haft nogle problemer med bygherrerne og jorden som ikke var lavet som vi havde forventet og sådan nogle ting og der er stadig nogle småproblemer..."* (Mark, Rødovre, l. 219-221, Bilag 1, Tabel 5) Nogle af respondenterne udtrykker hvordan de anser bygherrerne som pengegriske og ligeglade med fællesskabets udvikling; hvormed der udvikles en distance og risiko for en kommende konflikt mellem beboerne og bygherrerne. *"...men ham der lille [direktørens navn], han skal jo tjene penge, han er jo forretningsmand og han har sku ikke følelser for om det er det ene eller det andet, og han vil jo have sine penge hjem."* (Mark, Rødovre, l. 290-293, Bilag 1, Tabel 5).

I senior-bofællesskabet i Vanløse er de ved at få etableret et fællesrum, hvor beboerne ønsker at praksisfællesskabet videre kan udvikles og der kan skabes endnu flere fælles aktiviteter og udbud. I fælleslokalet skal der være plads til alt fra bordtennis og fest til syning m.m. i samme lokale, sådan at alle kan anvende det fælles lokale. *"Og så har vi fået et festlokale nu. ...Det er aldrig blevet lavet færdigt, men nu har vi fået lov til at få nogle dertil. Nu har vi fået vask dernede og så vi til her i foråret at have gjort det sådan til et frirum til et eller andet, det kan være til bordtennis, det kan være til et eller andet, det ved jeg ikke endnu..."* *"...og så få nogle ting, så damerne kan få en strikkeklub og sådan nogle ting, eller hvad det nu hedder ik."* (Klaus, Vanløse, l. 281-288, 440-441, Bilag 1, Tabel 6). Beboerne i de senior-bofællesskaber, som ikke allerede har adgang til et fælleslokale, ønsker muligheden for at have et fællesrum til fri afbenyttelse eller til større arrangementer, men de ønsker ikke at skulle betale yderligere for etableringen og anvendelsen af det, da det ikke vil bidrage til endnu en forretnings- og ydelsesmulighed for bygherrerne. *"De har lov til ifølge lejeloven at tage 900kr. mere per lejlighed om måneden end de gør, hvis de laver rummet helt i stand, dvs. hvis man bruger over 450.000, der er nogle regler om det, men er det under det, så kan man ikke tage så meget. Ordner man en hel masse og kommer guldhane på dernede, så kan de tage meget mere i husleje fra os alle sammen og det ville vi ikke være med til..."* (Klaus, Vanløse, l. 522-528, Bilag 1, Tabel 6). Beboerne vil gerne have fællesarealer, men ikke for hver en pris. *"Jeg ved godt at hvis man kan få nogle fælleslokaler, men jeg vil fandme ikke betale mere i husleje for at få et lokale deroppe. ...Så kunne det*

være let nok, hvis man havde noget herovre [Irma kaffetårnet], men skal man betale mere end el så, for det er en forretning, for direktøren gør jo ikke noget uden at det skal lejes ud, så nej det har kommunen, du kan til hver en tid gå over og låne et lokale på skolen eller andet, så du kan komme mange steder. Så jeg vil ikke sige at vi mangler, men hvis det kommer og er tæt nok på, prisen er rigtig eller et eller andet, så er det i min verden fint nok.” (Mark, Rødovre, l. 324-344, Bilag 1, Tabel 5). Manglende fælleslokale kan besværliggøre praksisfællesskabets udvikling.

Beboerne kan i senior-bofællesskaberne enten få lov at låne eller leje festlokaler eller lign. til bofællesskabets større arrangementer, såsom sommerfest eller julefrokost m.m. *”Ja, men der har vi så, til f.eks. julefesten, der er jo også festudvalget men, der kan vi så få lov at låne seniorklubbens lokaler derovre...”* (Louise, Vanløse, l. 378-380, Bilag 1, Tabel 6). Dvs. i de af senior-bofællesskaberne, hvor de ikke har muligheden for at disponere over eget store fællesrum, da kan de enten leje eller få lov at låne enten organisationens, bygherres eller anden virksomheds lokaler. *”Altså det her [fællesrummet] det har vi fået stillet til rådighed i en årrække med alt hvad der er af ting og sager i det. Og vi har fået lov til at leje et stort lokale, hvor de har kantine til hverdag, gratis seks gang om året, men så skal vi så betale for, vi må ikke selv have forplejning med. Men altså vi har fået lov til at få det frit seks gange.”* (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 240-245, Bilag 1, Tabel 7).

Beboerne betaler til en fælles pulje i foreningen, som beboerbestyrelsen kan råde over ift. f.eks. at afholde arrangementer, leje lokaler og indkøbe materialer for m.m. *”Vi betaler jo til foreningen ik. Nu betaler vi 140 kr. om måneden, nej kvartalet per leje, og så går der også lidt til mellemskab af lejernes LO... Og så har vi så stadig nogle penge tilbage til at vi har råd til at holde vores møder og til at lave æbleskiver til juletræstændingen og der er andre ting, og så er der penge til at gøre sådan nogle ting ik.”* (Klaus, Vanløse, l. 507-513, Bilag 1, Tabel 6). På den måde udvikler fællesskabet en struktur, hvor de kan genvinde en handlende, selvbestemmende position indenfor egne valgte rammer igennem bestyrelsen og foreningen. *”Og der er folk meget, jeg synes de er meget søde folk her, for man havde jo oppe fordi der ikke var så mange penge igen, nogle vil endda give penge, nogle ville ofre penge til at få sat det rum i stand.”* (Louise, Vanløse, l. 514-517, Bilag 1, Tabel 6). Når fællesskabet mangler økonomiske ressourcer til at kunne udvikle bofællesskabets rammer eller afholde arrangementer m.m., har senior-bofællesskaber udviklet en intern praktik, hvor alle yder enten økonomisk støtte eller gør andet hjælpsomt for at kunne udvikle og yde til fællesskabet. På den måde udvikles praksisfællesskabet, hvor alle kan bidrage samt være medbestemmende ift. fællesskabets

udvikling. Beboerne opbygger og udvikler på den måde bofællesskabets rammer gennem udviklingen af praksisfællesskabets rammer.

7.2.2.2 Begrænsninger, gensidige forventninger og krav

Idet beboerne lejer sig ind i deres boliger i Diakonissestiftelsens senior-bofællesskab, er de underlagt udlejers reglementer, herunder hvordan den enkelte beboer vælger at udvikle sine private rammer i eget hjem. *"Hver gang der er noget som vi gerne vil ændre i lejlighederne, de mindste ting, så har vi fået af vide "det må I ikke, fordi den dag du flytter så skal lejligheden se sådan ud som den dag du flyttede ind". Og det synes jeg er lidt hårdt, at vi har den alder vi har og vi skal leve her, at vi ikke må sætte en lille skrue eller noget ind i nogen steder, under at få den bemærkning, så nu gør vi det bare."* (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 1029-1035, Bilag 1, Tabel 7). Men beboerne har udviklet en praksis med at ignorere disse forbud og regler, hvilket også er begyndt at skabe en social reproduktion beboerne imellem; dog er respondenterne bekymrede for om nogle beboere kan opleve en afmagt ift. at være autoritetstro og derfor vælger ikke at etablere et hjem, som de ønsker det. Dvs. retten til at definere eget hjem bortfalder i en autoritetstro overfor bygherrerne. *"Men nu gør vi jo så sådan, men der kan jo sidde nogle som er ældre og er mere autoritetstro, så er det jo ikke værdigt for dem, hvis de ikke kan få lov til de ting som de gerne vil og kunne tænke sig."* (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 1057-1060, Bilag 1, Tabel 7). Dette kan påvirke livskvaliteten ift. at det er uværdigt at den enkelte ikke kan bestemme selv over egen bolig og dermed ikke skabe sig et hjem. *"Det er jo det der med VÆRDIGHED, altså vi skal jo også BO, ik... (respondenterne nikker anerkendende), det er noget med vores egen værdighed at gøre, at vi kan få lov til at bo som vi gerne vil bo!"* (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 1045-1048, Bilag 1, Tabel 7). Der foreligger altså en kamp om doxa ift. bestemmelsesretten over eget hjem, hvormed den enkelte beboer kan opleve at føle sig begrænset i sin livsførelse og tab af værdighed.

Udover udlejes regler ift. de fysiske rammer, er senior-bofællesskaberne også opbygget omkring en forventning til at beboerne ønsker at indgå aktivt i og være medudviklende af et socialt velfungerende praksisfællesskab. *"Jamen det er jo også deres [Diakonissestiftelsen] plan og deres vision kan man sige ik. Og man ville vel ikke søge her, hvis man slet ikke ville det sociale."* (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 415-418, Bilag 1, Tabel 7). Diakonissestiftelsen har forventninger til hvordan den enkelte beboer skal indgå i fællesskabet aktivt. *"Altså vi har jo også alle sammen været til optagelsesprøve. ...Det har vi, og det synes jeg faktisk er enormt godt at de har gjort det, for ligesom at afstemme de forventninger til "hvilke mennesker er det ligesom vi får ind her, så vi får det til at*

harmonere så godt så muligt”, det syntes jeg faktisk var meget fint. ... Det giver også en tryghed blandt os, tror jeg, at vi har været igennem den proces. (respondenterne nikker anerkendende)” (Dagmar, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 256-269, Bilag 1, Tabel 7). Herved skabes en norm ift. social praksis, som rammesætter de individuelle sociale henvendte praktikker ift. det kollektive praksisfællesskabet. Diakonissestiftelsen har indført en optagelsessamtale ift. at beboerne kunne komme i betragtning til en bolig i senior-bofællesskabet, hvilket respondenterne umiddelbart udtrykker en positiv holdning til, da de håber at fællesskabet kan styrkes, når alle har udtalt til optagelsessamtalen, at de ønsker at indgå aktivt i fællesskabet. ”Men det jeg også synes som er spændende ved DET HER, det er at det er Diakonissen som er bygherre eller hvad man nu skal sige ik, og de har jo haft en ide med det... Så man kan ligesom mærke at der er en ånd her, af at det skal være det gode naboskab og ”vi har nogle forventninger til at I gider at være aktive i det” ik altså og sådan nogle ting.” (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 215-224, Bilag 1, Tabel 7). Herved skabes en gensidig forventning imellem beboerne og Diakonissestiftelsen, som udvikles til en normsættende ramme for såvel individuel som kollektiv social praksis i senior-bofællesskabet. ”Ja sådan en ordentlighed, men også de her gensidige forventninger som jeg synes er meget gode...” (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 232-233, Bilag 1, Tabel 7).

Beboerne har en indbyrdes forventning om, at de har valgt at bosætte sig under disse forhold, som et senior-bofællesskab tilbyder, fordi de ønsker at deltage aktivt i fællesskabets aktiviteter og udvikling. ”Og til forskel fra sådan nogle steder og så her ik, så har jeg en fantasi om, at når folk flytter hertil og har et ønske om at flytte hertil, så er det også fordi de har et ønske om fællesskab.” (Helene, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 427-430 Bilag 1, Tabel 9). Praksisfællesskabet opbygger altså en norm ift. hvordan den enkelte bør deltage i de fælles praktikker og forventninger til at den enkelte ønsker at skabe sociale relationer til andre beboere i bofællesskabet. ”Men tror I at man skal være en bestemt type for at bo her, skal man ville det sociale for at kunne trives her?” ”Ja, ellers kommer du jo slet ikke i betragtning, har jeg en formodning om.” (Interviewer og Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 411-411, 412-414, Bilag 1, Tabel 7). Herved pålægges en forventning til at den enkelte indgår aktivt i praksisfællesskabet fra de andre beboere i bofællesskabet, hvilket kan opleves som en begrænsning af selvbestemmelse ift. egen livsførelse. ”Jeg tror bare vi er forskellige med hvordan vi håndterer det.” ”Jeg tror da også der er en forskellighed i hvor meget man har lyst til at være aktive i fællesskabet.” (Agnete og Dagmar, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 420, 421-422, Bilag 1, Tabel 7). Respondenterne selv var også i tvivl omkring om de kunne deltage nok i og ville fællesskabet nok til, at de kunne passe ind i deres senior-bofællesskaber. ”...det gjorde vi den

gang, kørte meget i weekenderne i sommerhus, og så ville vi ikke kunne være fællesskab! ...så hvis man ikke kunne være en del af det fællesskab, så synes vi ikke at vi kunne bo her.” (Karina, Rødovre, l. 570-576, Bilag 1, Tabel 5). Gennem disse normsættende rammer, skabt af kollektive forventninger, begrænses den enkeltes selvbestemte sociale henvendte praktikker. Hermed foreligger en risiko for at udvikle utroværdige sociale relationer, hvori handlemønstrene og de individuelle praktikker styres af kollektive moralsk forpligtende normer, hvilket Stephen Kemmis behandler og begrebsliggøre i sit arbejde med aktionsforskning (Andersen, Bilfeldt & Jørgensen, 2012, 100).

Diakonissestiftelsens senior-bofællesskab er etableret med forventninger til at beboerne ønsker at deltage aktivt i den sociale relations opbygning bl.a. i opgangene. *”Jeg vil sige Diakonissens forventninger om at vi skal mødes med vores naboer i trappeopgangen og tage en kop kaffe der, ...”* (Dagmar, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 301-303, Bilag 1, Tabel 7). Men respondenterne er forstående overfor at beboerne kommer fra forskellige baggrunde og derfor kan have forskellige habituelle tilgange til at indgå i praksisfællesskabet, hvilket kan betyde at beboerne komme ud af egne hjem, for at deltage i praksisfællesskabets opbygning, i eget tempo. *”Men jeg tror når vi begynder at komme ud, så vil vi også begynde at se mange flere, ...folk som har boet i hus og har passet sig selv og vi har nogle år på bagen, så tror jeg måske der skal lidt mere til før det rykker.”* (Dagmar, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 305-312, Bilag 1, Tabel 7). Nogle beboere kan have behov for konkrete tilbud ift. fælles aktiviteter, som de selv kan vælge imellem, før de vælger aktivt at opsøge og deltage i praksisfællesskabet. *”Jeg tror altså også at nogen gerne vil, men der skal altså være nogle konkretet tilbud som de kan sige til og fra til. ...Så tror jeg der kommer flere.”* (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 424-432, Bilag 1, Tabel 7). Respondenterne har altså en forståelse for at visse beboere kan være længere tid om være socialt opsøgende og vælge at deltage i fælles aktiviteter til samt aktivt at indgå i praksisfællesskabets udvikling. Beboerne er hermed medudviklende af et inkluderende praksisfællesskab, som skal tilbyde den enkelte ældre at indgå i fællesskabet i overensstemmelse med egne praktikker. Dog har de alle samtidig en forventning om samt et ønske til, at alle beboere med tiden vælger at deltage aktivt i fælles aktiviteter og praksisfællesskabets udvikling og dermed indordner sig senior-bofællesskabernes socialt konstruerede normer.

Beboere, som ikke deltager aktivt i senior-bofællesskabets fælles praktikker og normer, anses som problematiske for praksisfællesskabets udvikling. *”...der bor en beboer som kan tage sin cykel, gå gennem hele bebyggelsen, hun siger ikke en skid til nogen af os og det er jo hendes liv, men det må jo være forfærdeligt for hende selv- ...-sådan en type kunne der være kommet flere af! ...så hende er*

vi jo også ligeglade med, men hvis der var flere af hendes type, så ville sådan noget som du [interviewer] spørger til ikke virke.” (Mark, Rødovre, l. l. 529-535, 550-554, Bilag 1, Tabel 5). Det anses som illegitim praksis at isolere sig fra praksisfællesskabet og dermed ikke at tage aktiv del i opbygning af velfungerende sociale relationer. *”Jeg synes der er nogen som kører på frihjul, ... Jeg synes der mangler nogen. ...dem der bor opover har ikke været med her [i fælleslokalet], kun en gang på grund af et personligt ønske ik. Og der bliver jeg sådan lidt ”argh” det blev jeg sådan lidt skuffet ...og de andre beboere har slet ikke været hernede. ...jeg kan også forestille mig at der måske er nogle mennesker som har boet i nogle områder, hvor de har boet i eget hus og ikke haft den der kontakt og været vand til sådan at tale med andre.*” (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 284-297, Bilag 1, Tabel 7). Et praksisfællesskab kan altså kun udvikle velfungerende sociale relationer, hvis flertallet af beboerne i bofællesskabet deltager i de fælles aktiviteter og indordner sig praksisfællesskabets udviklede normer. Beboere, som har valgt at bosætte sig i et senior-bofællesskab, forventes at regulere deres tidligere livsførelse, sådan at den tilpasse praksisfællesskabets normsættende rammer for beboernes praktikker i bofællesskabet. Dette kan anses som en mulig kamp om doxa mellem beboerne ift. hvordan praksisfællesskabets normer bør udvikles og hvordan den enkelte bør underlægge sig dem. Der foreligger altså en risiko for grundlæggende konflikter mellem individuelle og kollektive rettigheder i forsøget på opbygning af et inkluderende praksisfællesskab.

Nogle af respondenterne var ligeledes kritiske overfor praksisfællesskabets opstart og videre demokratiske udvikling ift. at tilgodese alle beboeres ønsker af aktivitetstilbud og lign., under indflytningen i Diakonissestiftelsens nyopbyggede senior-bofællesskab. *”...jeg var ligesom også lidt luren fra starten af, at der ligesom bliver lagt op til at det er de aktives demokrati eller hvad man skal sige, ”hvem vil være med i noget” og så sidder de og bestemmer og man vælger man en koordinator og så går de med sammen med Diakonissen ik. Og den jeg huske at jeg var sådan meget luren ved, ...”* (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 337-342, Bilag 1, Tabel 7). Det er kun de aktivt deltagende, der deltager i opstartsmøder ift. aktivitetstilbud m.m., som er medbestemmende af praksisfællesskabets udvikling. De beboere, som ikke deltager, risikerer ikke at blive hørt og deres position i kampen om doxa ift. fællesskabets udvikling risikerer derfor at blive overset. Herved foreligger en fremtidig risiko for udvikling af uretfærdige kollektivt strukturerede forhold ift. udviklingen af fælles aktiviteter og udbud, som kan komme til dominere den enkelte beboers livsførelse i senior-bofællesskaberne. *”Hvis der kommer noget, så kommer det lidt senere, tror jeg. ...” ”Det kan der selvfølgelig også lidt, vi er jo ikke ENS i måden og-” ”At se tingene på, nej.”* (Kamilla og Helene, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 287-288, 290-291, 292, Bilag 1, Tabel 9). Denne risiko for gnidninger og kamp om

doxa har respondenterne forudset kan være uundgåelig, da beboerne ikke nødvendigvis positionere sig ens ift. praksisfællesskabets udvikling. Denne gensidige forventning til aktiv deltagelse i praksisfællesskabet kan være en af årsagerne, sammen med en høj husleje, til at nogle få lejligheder stadig ikke er udlejet i Diakonissestiftelsens senior-bofællesskab. *"Der er mange fra ventelisten som må være sprunget fra, sikkert på grund af prisen eller fordi det alligevel ikke har passet nu."* (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 388-390, Bilag 1, Tabel 7).

Huslejen og boligpriserne for det fire senior-bofællesskaber er generelt høje (Karsten, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 594-596, 607-608, Bilag 1, Tabel 9 og Mark, Vanløse, l. 537-541, Bilag 1, Tabel 6), hvilket bevirker at kun økonomisk ressourcestærke ældre har mulighed for at tilgå senior-bofællesskaberne. *"...men hun kan ikke HAVE at det kun er dem som har penge, som har råd til at bo her! Det udelukker nogen, det gør det."* (Dagmar, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 979-982, Bilag 1, Tabel 7). Denne begrænsning medfører ifølge respondenterne en skævhed i de sociale strukturer for bofællesskaberne. *"Jo, det giver på en eller anden måde en social skævhed."* (Helene, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 602-603, Bilag 1, Tabel 9). Respondenterne udtrykker en form for foragt overfor, at det kun er ældre med en stor økonomisk kapital, som har adgang til senior-bofællesskabets privilegier. *"Det gør det jo, du kan jo ikke få alle og enhver til at flytte herind, det går jo ikke, for de skal jo betale mange penge for at være her."* (Kamilla, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 604-606, Bilag 1, Tabel 9). Beboerne har dog affundet sig med, at de som lejere ikke har samme selvdefinerede muligheder som i egne private bolig og at huslejen tilmed er dyrere, men de er, til trods for dette, generelt glade for at betale mere og så slippe for ansvaret som ejere, og så må de acceptere at udlejerne har definitionsretten til at bestemme over bofællesskabets strukturers udvikling. *"Det er det her med, at vi ejer ikke noget, vi LEJER OS IND, og så lejer de det og bestemmer de over os... og det må de gerne prøve, jeg har kun mødt venlighed her."* (Kamilla, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 675-677, Bilag 1, Tabel 9). Men til trods for at beboerne til tider lægger i magtkamp med bygherrerne, så konkluderer de også at det er ressourcerne værd, da de oplever en øget livskvalitet ift. at have bosat sig i senior-bofællesskaberne. *"Men vi betaler så for en hel masse livskvalitet..."* *"Præcis! Og det er også det vi kommer her for kan man sige ik."* (Dagmar og 3, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 396-399, Bilag 1, Tabel 7). Beboerne acceptere altså rammesætningen og deres egen disposition i bofællesskaberne med en forventning til at senior-bofællesskaberne kan bidrage til en øget livskvalitet samt et aktivt og socialt liv, som del af et større fællesskab med nye sociale relationer. *"Det jeg også godt kunne tænke mig var, at MENS JEG KUNNE være en del af noget aktivt og noget sjovt og noget dejligt (respondenterne nikker anerkendende)... Så det er vores*

primære, eller det er derfor at vi, at jeg lod os skrive op til det her.” (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 49-52, Bilag 1, Tabel 7). Ældre planlægger altså deres alderdom, mens de stadig selv er i stand til at vælge hvor de vil bo, hvordan de vil bo, under hvilke forhold og hvilke begrænsninger de er villige til at acceptere for at få adgang til et senior-bofællesskabs mange muligheder og dermed kunne opnå efterstræbte livsførelse gennem alderdommen.

7.2.3 Delkonklusion

Beboerne i senior-bofællesskaberne er ifølge dem selv et særlig folkefærd, som aktivt deltager i opbygningen og udviklingen af bofællesskabets praksisfællesskab og ønsker at udvikle stærke sociale relationer, hvor den enkelte kan tilbyde sine kompetencer og modtage hjælp m.m. Senior-bofællesskabernes fysiske rammer og de sociale strukturer fordrer til deltagelse i udviklingen af praksisfællesskaber og tilbyder beboerne konstant mulighed for at opsøge social kontakt, bl.a. gennem alm. hverdagspraktikker samt opbygning af sociale relationer, hvor den enkelte samtidig kan være selvbestemmende ift. sin deltagelse og være medbestemmende ift. de mangeartede udbud og udvikling af bl.a. fælles aktiviteter, arrangementer og praktikker m.m. Senior-bofællesskaber tilbyder mange forskellige fælles aktiviteter, medudvikling af fællesarealerne og praksisfællesskabet samt selvbestemmelse ift. hvornår den enkelte ældre ønsker at forholde sig privat eller tilgå fællesskabet. Beboerne forsøger at opbygge inkluderende praksisfællesskaber, hvor både individuelle og kollektive rettigheder tilgodeses i bofællesskaberne, gennem demokratisk udvikling af senior-bofællesskabernes strukturer samt fælles aktiviteter og udbud. Det forsøges hermed at skabe rum i det kollektivt styrede praksisfællesskab til rummelige forhandlinger ift. senior-bofællesskabernes videre udvikling.

Den enkelte beboer bør dog underlægge sig praksisfællesskabets normer, hvis de ønsker at indgå i og være medudviklende af praksisfællesskaberne i senior-bofællesskaberne. At isolere sig og ekskludere sig fra opbygning af velfungerende sociale relationer anses som illegitim praksis. Alle beboere bør indgå aktivt i fælles aktiviteter og være medudviklende af et inkluderende praksisfællesskab, som skal tilbyde den enkelte ældre at indgå i fællesskabet i overensstemmelse med egne praktikker. Dog har de alle samtidig en forventning om og et ønske til, at alle beboere med tiden vælger at deltage aktivt i fælles aktiviteter og praksisfællesskabets udvikling. Beboerne ønsker endvidere at senior-bofællesskabernes rammer videre udvikles sådan, at alle beboere tager del i udviklingen af de fælles arealer og praktikker, hvor de fysiske rammer skal fordrer til deltagelse i fælles aktiviteter samt kunne rumme den ønskede udvikling af de sociale relationer og praktikker. Disse normsættende rammer er skabt af kollektive forventninger, som begrænser den enkeltes selvbestemte sociale henvendte

praktikker og livsførelse. Der foreligger derfor en risiko for, at beboerne i senior-bofællesskaberne udvikler utroværdige sociale relationer indbyrdes, da handlemønstrene og de individuelle praktikker styres af kollektive moralsk forpligtende normer. Dette kan medføre en mulig kamp om doxa mellem beboerne ift. hvordan praksisfællesskabets normer bør udvikles og hvordan den enkelte bør underlægge sig dem. Der foreligger altså risiko for grundlæggende konflikter mellem individuelle og kollektive rettigheder i forsøget på opbygning af inkluderende praksisfællesskaber.

Ydermere oplever beboerne i senior-bofællesskaberne, at de må ligge i kamp om doxa ift. bofællesskabernes fysiske udvikling og praksisfællesskabernes udvikling både med bygherrerne og beboerne imellem. Bl.a. ift. hvordan bygherrerne kan anvende deres position til at definere hvordan de fysiske rammer må udvikles, herunder beboernes private områder. Men denne kontinuerlige kamp og mulige begrænsninger pga. gensidige forventninger og krav, tager beboerne gerne med i købet af øget livskvalitet og for at opnå deres ønsker til, at være en del af et større praksisfællesskab med nye sociale relationer, der skaber mulighed for tryghed, værdig selvvalgt aldring samt et aktivt og socialt liv, for at opnå efterstræbte livsførelse gennem alderdommen.

8. Diskussion af resultater med kritik af teori og metode

Specialets teorianvendelse og metodiske valg og fravalg samt empiribehandlingen er gennemsigtigt beskrevet for læseren, som derfor burde kunne anskue et evt. ønske om overførbare, hvormed der er forsøgt at opnå en høj rehabilitering (Tanggaard & Brinkmann, 2010, 490). Med andre ord forsøges der skabt en transparens over specialets teorianvendelse og metodiske fremgangsmåde. Derved kan specialets forskning og resultater overføres eller anvendes til anden relevant forskning på området.

Som tidligere beskrevet er de 13 respondenterne tilfældigt udvalgt og har selv meldt sig til at deltage; endvidere er flere af respondenterne medlemmer af senior-bofællesskabernes bestyrelser, derfor foreligger en risiko for at resultaterne kan afspejle positioner i feltet, som aktivt deltager og arbejder for udviklingen af et velfungerende praksisfællesskab med holdbare sociale relationer. Dvs. der foreligger en risiko for at besvarelseserne ikke afspejler modstridende og alsidige positioner i undersøgelsesfeltet, da empirien repræsenterer en social, økonomisk og kulturelt forholdsvis homogen gruppe af aldrende mennesker. Herved kan resultaterne være påvirket af særligt positive besvarelser om udvikling af sociale relationer samt velfungerende praksisfællesskaber og derfor ikke bidrage med et nuanceret indblik i evt. modstridende positioner i feltet. De enkelte respondents udtalelser om deres oplevelser ift. bofællesskaberne kan altså ikke gyldigt udfolde kompleksiteten af den kollektive

mening og de kollektive praktikker i senior-bofællesskaberne, empirien kan derimod bidrage med hver enkelte respondents position i feltet.

Som tidligere nævnt, tilskrives specialet en epistemologi, der medfører at der ikke findes nogen objektiv og universel sandhed, hvilket betyder at specialet ej heller forsøger at kunne konkludere på en kollektiv eller objektivistisk fortælling om ældres valg af senior-bofællesskaber og deres oplevelser af muligheder og begrænsninger samt ønsker om rammernes udvikling. Specialet bidrager med behandling, analyse og diskussion af nogle udvalgte respondents positioner i fire udvalgte senior-bofællesskaber, for at bidrage til forskning på området og give et indblik i hvordan nogle ældre oplever at senior-bofællesskaber kan tilbyde ældre et socialt og aktivt netværk af ligesindede i håb om at opnå efterstræbte livsførelse gennem alderdommen. Specialet kan derfor ikke konkluderer en generalisering indenfor feltet og garantere genkendelighed til andre relevante konklusioner indenfor samme undersøgelsesfelt og -område, men bidrage med viden om dette udvalgte undersøgelsesfelts tretten positioner.

Specialets undersøgelse med et socialkonstruktivistisk perspektiv sigter kun at tilbyde resultater for denne givne sociale konstruktion; det kan derfor også være svært at diskutere hvorvidt undersøgelsens resultater opnår en gyldighed ift. andre studier indenfor samme undersøgelsesfelt, men gennem forsøget på at skabe transparens, ift. teorianvendelse og metodiske valg, og teoretisk gennemarbejde af empirien, forsøges konklusionen at opnå gyldighed ift. specialets udformede problemformulering. Gennem anvendelsen af det socialkonstruktivistiske paradigme, søges en forståelse og indblik i undersøgelsesfelts sociale konstruktioner af en "sandhed" (Mathiesen & Højberg, 2007, 235-237), dvs. den dominerende sandhed i feltets sociale relationer ifølge empirien, indsamlet hos respondenterne, samt forskers indblik i undersøgelsesfeltets udvikling og praktikker.

Specialets konklusion bidrager med viden om ældres valg af at bosætte sig i senior-bofællesskaber, hvilke muligheder og begrænsninger, som skabes ved at indgå i et senior-bofællesskab samt hvordan beboerne i udvalgte senior-bofællesskaber oplever at rammerne udvikles ift. at opnå efterstræbte livsførelse gennem alderdommen, ud fra tretten positioner i undersøgelsesfeltet fra fire forskellige senior-bofællesskaber.

9. Konklusion

Senior-bofællesskaber kan tilbyde ældre nye sociale rammer for en fælles aktiv livsførelse blandt ligesindede. Ældre, som vælger at flytte i senior-bofællesskaber, er et særlig folkefærd, der ønsker at indgå aktivt i opbygningen og udviklingen af praksisfællesskaber og ønsker at udvikle stærke sociale relationer, hvor den enkelte kan tilbyde sine kompetencer og modtage hjælp fra fællesskabet. I et senior-bofællesskab kan de ældre indgå i et fællesskab af ligesindede, hvor de kan praktisere interesser og fælles aktiviteter, som kan forebygge ensomhed og isolation, f.eks. når en bliver enke eller enkemand. Derfor skal de fysiske rammer i senior-bofællesskaberne fordre til deltagelse i fælles aktiviteter samt kunne rumme den ønskede udvikling af sociale relationer og praktikker. Senior-bofællesskaber tilbyder mange forskellige fælles aktiviteter, medudvikling af fællesarealerne og praksisfællesskabet samt selvbestemmelse ift. hvornår den enkelte ældre ønsker at forholde sig privat eller tilgå fællesskabet. Ligeledes får den ældre lettere adgang til opbygning af sociale relationer, hvor den enkelte samtidig kan være selvbestemmende ift. sin deltagelse og medbestemmende ift. de mangearterede udbud og udvikling af fælles aktiviteter, arrangementer og praktikker. Beboerne forsøger at opbygge inkluderende praksisfællesskaber, hvor både individuelle og kollektive rettigheder tilgodeses i bofællesskaberne, gennem demokratisk udvikling af senior-bofællesskabernes strukturer samt fælles aktiviteter og udbud. Det forsøges hermed at skabe rum i det kollektivt styrede praksisfællesskab til rummelige forhandlinger ift. senior-bofællesskabernes videre udvikling.

Ældre vælger at flytte i senior-bofællesskaber pga. de fysiske afhjælpende og handicapvenlige rammer, som kan støtte den ældre til at blive længst muligt i eget hjem. Senior-bofællesskabers fysiske rammer og sociale strukturer fordrer til deltagelse i udviklingen af praksisfællesskaber og tilbyder beboerne konstant mulighed for at opsøge social kontakt, bl.a. gennem alm. hverdagspraktikker. Beboerne ønsker at bofællesskabernes rammer videre udvikles sådan, at alle beboere tager del i udviklingen af de fælles arealer og praktikker. At isolere sig og ekskludere sig fra opbygning af velfungerende sociale relationer anses som illegitim praksis, hvormed der er udviklet socialt konstruerede normer ift. at alle beboere bør indgå aktivt i fælles aktiviteter og være medudviklende af et inkluderende praksisfællesskab, som samtidig skal tilbyde den enkelte ældre at indgå i fællesskabet i overensstemmelse med egne praktikker. Den enkelte beboer bør underlægge sig praksisfællesskabets normer, hvis de ønsker at indgå i og være medudviklende af praksisfællesskaberne i senior-bofællesskaberne.

Praksisfællesskabets normsættende rammer er skabt af kollektive forventninger, som begrænser den enkeltes selvbestemte sociale henvendte praktikker og livsførelse. Der foreligger derfor en risiko for, at beboerne i senior-bofællesskaberne udvikler utroværdige sociale relationer indbyrdes, da handle-mønstrene og de individuelle praktikker styres af kollektive moralsk forpligtende normer. Dette kan medføre en mulig kamp om doxa beboerne imellem ift. hvordan praksisfællesskabets normer bør udvikles og hvordan den enkelte bør underlægge sig dem. Der foreligger altså risiko for grundlæggende konflikter mellem individuelle og kollektive rettigheder i forsøget på opbygning af et inkluderende praksisfællesskab.

Beboerne i senior-bofællesskaberne kan endvidere opleve, at de må ligge i kamp om doxa ift. bofællesskabernes fysiske udvikling og praksisfællesskabernes udvikling både med bygherrerne og beboerne imellem. Bl.a. ift. hvordan bygherrerne kan anvende deres position til at definere, hvordan de fysiske rammer må udvikles, herunder beboernes private områder. Men denne kontinuerlige kamp og mulige begrænsninger pga. gensidige forventninger og krav, gennemgår beboerne gerne for at opnå en efterstræbt livsførelse gennem alderdommen og opleve at være en del af et større praksisfællesskab med velfungerende sociale relationer, hvor den enkelte ældre kan føre et selvvalgt værdigt, aktivt og socialt liv.

Et senior-bofællesskab tilbyder altså den ældre fysiske rammer og sociale strukturer, som skaber muligheder ift. til at opnå den enkeltes ønskede livsførelse, men samtidig medfølger begrænsninger af denne selvvalgte livsførelse, skabt af gensidige forventninger og krav, som den enkelte ældre underlægges i senior-bofællesskaberne.

10. Perspektivering

Perspektiveringen udfoldes ift. en nye videre undersøgelsesfokus inspireret af specialets analyse og konklusion, som kan bidrage til en diskussion og skabe undren om, hvorvidt ældre i senior-bofællesskaber lettere kan opnå deres ønskede livsførelse ift. ældre som vælger andre boformer; bl.a. ældres valg af bolig i tværgenerationelle bofællesskaber, da respondenterne i specialet gennem interviewene omtaler og diskutere deres erfaringer med at bo i netop tværgenerationelle bofællesskaber og hvorfor de har fravalgt disse ift. senior-bofællesskabernes muligheder. Derfor vil denne undersøgelse kunne føre videre til en ny stor lignende undersøgelse af tværgenerationelle bofællesskaber, hvor mennesker, som er forskellige steder i livet, har forskellige ressourcer og ønsker til livet, der kan bidrage til de sociale relationer og deltagelse i et større praksisfællesskab, som respondenterne udtrykker et

ønske om. En ny problemformulering kunne derfor fokusere på hvorfor ældre vælger at bosætte sig i tværgenerationelle bofællesskaber og hvilke muligheder og begrænsninger, der skabes ved at indgå i et sådant bofællesskab samt om beboerne her oplever at rammerne udvikles som de ønsker ift. at opnå efterstræbte livsførelse gennem alderdommen?

Endvidere perspektiveres til videre arbejde med empirien i specialet, hvorfra et stort emne er udeladt fra specialets empiri. Forsker indgik i undersøgelsesfeltet med et undrende og kritisk standpunkt til ældre oplevelser ift. manglende anerkendelse af ældre borgere som ressource i lokalsamfundet. Forsker stiller derfor et tillægsspørgsmål til diskussion under interviewene, som behandler respondenternes oplevelser og holdninger til ældrebyrde og ældreressource¹⁸. Respondenterne udtrykker forskellige erfaringer med at omtales som en ældrebyrde (Amalie, Vallensbæk, l. 146-155, Bilag 1, Tabel 4) eller selv opleve at være en ældrebyrde (Klaus og Louise, Vanløse, l. 715-716, Bilag 1, Tabel 6) samtidig med at de selv mener de stadig er en ressource for nærmiljøet (Karsten, fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen, l. 580-584, Bilag 1, Tabel 9), herunder andre beboere i bofællesskaberne og deres familier (Agnete, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 900-914, Bilag 1, Tabel 7), hvor flere bl.a. ofte hjælper med at hente og passe børnebørn m.m. (Louise, Vanløse, l. 728-732, Bilag 1, Tabel 6) Diakonissestiftelsen anlægger en forventning til at beboerne i senior-bofællesskabet med tiden indtræder som en ressource i nærområdet (Patricia, fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen, l. 199-203, Bilag 1, Tabel 7), f.eks. i form af frivilligt i de tilstødende institutioner eller organisatorisk styrede genbrugsforretning m.fl. Alle respondenterne er negativt stemt overfor at blive omtalt som en byrde, hvortil de ikke anser sig selv, idet de stadig selv oplever at være ressourcestærke aldrende mennesker. Denne del af empirien kunne udfylde endnu et speciale omhandlende hvordan ældrebyrde kan ændres og anerkendes som ældreressource, f.eks. gennem et empowermentfokuseret ramme for teoretisk, metodisk og analytisk behandling af empirien.

¹⁸ Bilag 1 Interviewguides og transskriptioner.

11. Litteraturliste

11.1 Bøger og artikler

- Andersen, Bilfeldt & Jørgensen, 2012: John Andersen, Annette Bilfeldt, Michael Søgaard Jørgensen, *Det urbane plejehjem – empowerment – planlægning i praksis*, kap. 5, s. 96-115, Andersen, John; Freudendal-Pedersen, Malene; Koefoed, Lasse; Larsen, Jonas, *Byen i bevægelse. Mobilitet – Politik – Performativitet*, 1. udgave, 2012, Roskilde Universitetsforlag, 2012.
- Bourdieu, 1984: Pierre Bourdieu, *Conclusion: Clases and Classifications*, p. 466-484, Bourdieu, Pierre, *Distinction - A Social Critique of the Judgement of Taste*, 1984, British Library Cataloguing in Publication Data, Pierre Bourdieu, 1984, Les Editions de Minuit, 1979.
- Bourdieu, 1994: Pierre Bourdieu, *Socialt rum og symbolsk rum*, kap. 1, s. 15-36, Bourdieu, Pierre, *Af praktiske grunde, omkring teorien om menneskelig handlen*, 3. oplag, 2003, oversat fra *Raisons pratique. Sur la théorie de l'action*, Edition de Seuil, Paris 1994, oversat af Henrik Hovmark, Hans Reitzels Forlag A/S, København, 1997.
- Bourdieu, 1994: Pierre Bourdieu, *I statens ånd. Det bureaukratiske felts opkomst og struktur*, kap. 4, s. 97-147, Bourdieu, Pierre, *Af praktiske grunde, omkring teorien om menneskelig handlen*, 3. oplag, 2003, oversat fra *Raisons pratique. Sur la théorie de l'action*, Edition de Seuil, Paris 1994, oversat af Henrik Hovmark, Hans Reitzels Forlag A/S, København, 1997.
- Bourdieu, 1994: Pierre Bourdieu, *De symbolske goders økonomi*, kap. 6, s. 173-218, Bourdieu, Pierre, *Af praktiske grunde, omkring teorien om menneskelig handlen*, 3. oplag, 2003, oversat fra *Raisons pratique. Sur la théorie de l'action*, Edition de Seuil, Paris 1994, oversat af Henrik Hovmark, Hans Reitzels Forlag A/S, København, 1997.
- Bourdieu, 1994: Pierre Bourdieu, *Et paradoksalt fundament for moralen*, s. 237-243, Bourdieu, Pierre, *Af praktiske grunde, omkring teorien om menneskelig handlen*, 3. oplag, 2003, oversat fra *Raisons pratique. Sur la théorie de l'action*, Edition de Seuil, Paris 1994, oversat af Henrik Hovmark, Hans Reitzels Forlag A/S, København, 1997.
- Bourdieu, 2007: Pierre Bourdieu, *Strukturer, habitus, praksisser*, Første bog, kap. 3, s. 91-109, Bourdieu, Pierre, *Den praktiske sans*, 1. udgave, 1. oplag, 2007, oversat fra *Le sens pratique*, Edition de Seuil, Paris 1980, oversat af Peer Bundgård, Hans Reitzels Forlag A/S, København, 2007.

- Bourdieu, 2007: Pierre Bourdieu, *Tidens handling*, Første bog, kap. 6, s. 157-176, Bourdieu, Pierre, *Den praktiske sans*, 1. udgave, 1. oplag, 2007, oversat fra *Le sens pratique*, Edition de Seuil, Paris 1980, oversat af Peer Bundgård, Hans Reitzels Forlag A/S, København, 2007.
- Bourdieu, 2007: Pierre Bourdieu, *Den symbolske kapital*, Første bog, kap. 7, s. 177-191, Bourdieu, Pierre, *Den praktiske sans*, 1. udgave, 1. oplag, 2007, oversat fra *Le sens pratique*, Edition de Seuil, Paris 1980, oversat af Peer Bundgård, Hans Reitzels Forlag A/S, København, 2007.
- Bourdieu, 2007: Pierre Bourdieu, *Dominansmåderne*, Første bog, kap. 8, s. 192-208, Bourdieu, Pierre, *Den praktiske sans*, 1. udgave, 1. oplag, 2007, oversat fra *Le sens pratique*, Edition de Seuil, Paris 1980, oversat af Peer Bundgård, Hans Reitzels Forlag A/S, København, 2007.
- Bourdieu, 2007: Pierre Bourdieu, *Det subjektives objektivitet*, kap. 9, s. 209-219, Bourdieu, Pierre, *Den praktiske sans*, 1. udgave, 1. oplag, 2007, oversat fra *Le sens pratique*, Edition de Seuil, Paris 1980, oversat af Peer Bundgård, Hans Reitzels Forlag A/S, København, 2007.
- Bourdieu, 2007: Pierre Bourdieu, *Jorden og ægteskabsstrategierne*, Anden bog, kap. 1, s. 226-245, Bourdieu, Pierre, *Den praktiske sans*, 1. udgave, 1. oplag, 2007, oversat fra *Le sens pratique*, Edition de Seuil, Paris 1980, oversat af Peer Bundgård, Hans Reitzels Forlag A/S, København, 2007.
- Bourdieu & Wacquant, 2009: Pierre Bourdieu, Loïc Wacquant, *Introduktion: Struktur og logik i Bourdieus sociologi*, del 1, s. 15-53, Bourdieu, Pierre; Wacquant, Loïc, *Refleksiv sociologi – mål og midler*, 1. udgave, 5. oplag 2009, oversat af Reponse 1992, forfatterne, 1992, og Hans Reitzels Forlag, 1996.
- Bourdieu & Wacquant, 2009: Pierre Bourdieu, Loïc Wacquant, *Den refleksive sociologis mål (Chicago-seminariet), habitus, interesse og rationalitet*, del 2, afsnit 3, s. 55-195, Bourdieu, Pierre; Wacquant, Loïc, *Refleksiv sociologi – mål og midler*, 1. udgave, 5. oplag 2009, oversat af Reponse 1992, forfatterne, 1992, og Hans Reitzels Forlag, 1996.
- Buffel, Handler & Phillipson, 2018: Tine Buffel, Sophie Handler, Chris Phillipson, *Introduction*, p. 3-10, Buffel, Tine; Handler, Sophie; Phillipson, Chris, *Age-friendly cities and communities – A global perspective*, 1. udgave, 2018, Policy Press 2018.
- By- & Boligministeriet, 2000: By- og Boligministeriet, *Bolig til tiden – om valg af bolig til den tredje alder*, 1. udgave, By- og Boligministeriet, 2000.

- Christiansen, 2017: Emilie Kira Christiansen, *Når plejehjemmet gøres til en rehabiliterende organisation - Et kollaborativt mikro etnografisk feltstudie på Plejehjemmet Salem med fokus på evaluering og videreudvikling af ny indført rehabiliteringsproces*, LFP, 9. semester, Forfatteren og Aalborg Universitet, 2015.
- Halkier, 2009: Bente Halkier, *At bearbejde fokusgruppedata*, s. 69-105, Halkier, Bente, *Fokusgrupper*, 2. udgave, 2. oplag, 2009, Samfundslitteratur, 2008.
- Halkier, 2010: Bente Halkier, *Fokusgrupper*, kap. 5, s.121-135, Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene, *Kvalitative metoder en grundbog*, 1. udgave, 3. oplag, forfatterne og Hans Reitzels Forlag, 2010.
- Høegmark, 1991: Linda Høegmark, *Projekt Seniorbofællesskab*, s. 99-103, Henriksen, Lars Skov; Høegmark, Linda; Kähler, Margrethe; Zahle, Karen, *Sammen – og dog sig selv, Håndbog om bofællesskaber for ældre*, Projekt Seniorbofællesskab, SUM-Fyn, Ældrecentrum, Kunstakademiets Arkitektskole, 1. udgave. 1. oplag, 1991, Socialministeriets Informations- og Konsulentvirksomhed (SIKON), 1991.
- Høegmark & Kähler, 1991: Linda Høegmark, Margrethe Kähler, *Tag fat på problemerne*, s. 13-22, Henriksen, Lars Skov; Høegmark, Linda; Kähler, Margrethe; Zahle, Karen, *Sammen – og dog sig selv, Håndbog om bofællesskaber for ældre*, Projekt Seniorbofællesskab, SUM-Fyn, Ældrecentrum, Kunstakademiets Arkitektskole, 1. udgave. 1. oplag, 1991, Socialministeriets Informations- og Konsulentvirksomhed (SIKON), 1991.
- Kähler, 1991: Margrethe Kähler, *Dig, mig og fællesskabet*, s. 35-42, Henriksen, Lars Skov; Høegmark, Linda; Kähler, Margrethe; Zahle, Karen, *Sammen – og dog sig selv, Håndbog om bofællesskaber for ældre*, Projekt Seniorbofællesskab, SUM-Fyn, Ældrecentrum, Kunstakademiets Arkitektskole, 1. udgave. 1. oplag, 1991, Socialministeriets Informations- og Konsulentvirksomhed (SIKON), 1991.
- Kähler & Ældresagen, 2004: Margrethe Kähler, Ældresagen, *Bofællesskab – fra drøm til virkelighed*, 1. udgave, 2004, Ældresagen, 2004.
- Koefoed & Simonsen, 2012: Lasse Koefoed, Kirsten Simonsen, *Byen set med "andre" øjne*, kap. 9, s. 167-181, Andersen, John; Freudendal-Pedersen, Malene; Koefoed, Lasse & Larsen, Jonas, *Byen i bevægelse. Mobilitet – Politik – Performativitet*, 1. udgave, 2012, Roskilde Universitetsforlag, 2012.
- Larsen, 2012: Troels Schultz Larsen, *Med Bourdieu i felten – almene boligområders storhed og forsømmelse*, kap. 11, s. 198-216, Andersen, John; Freudendal-Pedersen, Malene;

- Koefoed, Lasse; Larsen, Jonas, *Byen i bevægelse. Mobilitet – Politik – Performativitet*, 1. udgave, 2012, Roskilde Universitetsforlag, 2012.
- Larsen & Hansen, 2012: Henrik Gutzon Larsen, Anders Lund Hansen, *Retten til byen*, kap. 7, s. 131-147, Andersen, John; Freudendal-Pedersen, Malene; Koefoed, Lasse; Larsen, Jonas, *Byen i bevægelse. Mobilitet – Politik – Performativitet*, 1. udgave, 2012, Roskilde Universitetsforlag, 2012.
 - Nielsen, 2001: Lise Drewers Nielsen, *Virksomhedsanalysen og den reflektive metode – en kritisk analyse af fleksibilitet, magt og tidspres*, s. 153-170, Pedersen, Kirsten Bransholm, Nielsen, Lise Drewers, *Kvalitative metoder – fra metateori til markarbejde*, 1. udgave, 2001, Roskilde Universitet, 2001.
 - Olsen, 2015: Poul Bitsch Olsen, *Analysestrategi*, kap. 7, s. 133-147, Olsen, Poul Bitsch; Pedersen, Kaare, *Problemorienteret projektarbejde En værktøjsbog*, 4. udgave, 2015, Samfundslitteratur, 2015.
 - Pedersen, 2015: Kaare Pedersen, *Problemstilling og problemformulering*, kap. 2, s. 27-49, Olsen, Poul Bitsch; Pedersen, Kaare, *Problemorienteret projektarbejde En værktøjsbog*, 4. udgave, 2015, Samfundslitteratur, 2015.
 - Phillipson, 1998: Chris Phillipson, *Reconstructing Old Age*, 1. udgave, 1998, SAGE Publications Ltd, 1998.
 - Phillipson, 2006: Chris R. Phillipson, *Ageing and Globalization*, cap. 20, p. 201-207, Vincent, John A; Phillipson, Chris R.; Downs, Murna, *The Futures of Old Age*, 1. udgave, 2006, SAGE Publications Ltd, 2006.
 - Phillipson, Calasanti & Scharf, 2018: Chris Phillipson, Toni Calasanti, Thomas Scharf, *Series editors' preface*, p. XI-XII, Buffel, Tine; Handler, Sophie; Phillipson, Chris, *Age-friendly cities and communities – A global perspective*, 1. udgave, 2018, Policy Press 2018.
 - Reich, 1991: Ebbe Kløvedal Reich, *Det er i sjælen, det foregår!*, s. 25-34, Henriksen, Lars Skov; Høegmark, Linda; Kähler, Margrethe; Zahle, Karen, *Sammen – og dog sig selv, Håndbog om bofællesskaber for ældre*, Projekt Seniorbofællesskab, SUM-Fyn, Ældrecentrum, Kunstakademiets Arkitektskole, 1. udgave. 1. oplag, 1991, Socialministeriets Informations- og Konsulentvirksomhed (SIKON), 1991.
 - Rémillard-Boilard, 2018: Samuèle Rémillard-Boilard, *The development of age-friendly cities and communities*, cap. 1, p. 13-28, Buffel, Tine; Handler, Sophie; Phillipson, Chris, *Age-friendly cities and communities – A global perspective*, 1. udgave, 2018, Policy Press 2018.

- Tanggaard & Brinkmann, 2010: Lene Tanggaard, Svend Brinkmann, *Interview: Samtalen som forskningsmetode*, kap. 1, s. 29-53, Brinkmann, Svend; Tanggaard, Lene, *Kvalitative metoder en grundbog*, 1. udgave, 3. oplag, 2010, forfatterne og Hans Reitzels Forlag, 2010.
- Tanggaard & Brinkmann, 2010: Lene Tanggaard, Svend Brinkmann, *Kvalitet i kvalitative studier*, kap. 23, s. 489-499, Brinkmann, Svend; Tanggaard, Lene, *Kvalitative metoder en grundbog*, 1. udgave, 3. oplag, 2010, forfatterne og Hans Reitzels Forlag, 2010.
- Thisted, Jens, 2011, *Den humanvidenskabelige tradition*, kap. 3, s. 48-64, Thisted, Jens, 2011, *Forskningsmetode i praksis – projektorienteret videnskabsteori og forskningsmetodik*, 1. udgave, 2. oplag, 2011, Munksgaard Danmark 2010.
- Thisted, Jens, 2011, *Forskning og forskningsmetoder*, kap. 5, s. 79-102, Thisted, Jens, 2011, *Forskningsmetode i praksis – projektorienteret videnskabsteori og forskningsmetodik*, 1. udgave, 2. oplag, 2011, Munksgaard Danmark 2010.
- Thisted, Jens, 2011, *Den kvalitative forskningsmetode I*, kap. 8, s. 168-193, Thisted, Jens, 2011, *Forskningsmetode i praksis – projektorienteret videnskabsteori og forskningsmetodik*, 1. udgave, 2. oplag, 2011, Munksgaard Danmark 2010.
- Wenger, 2004: Etienne Wenger, *Praksisfællesskaber. Læring, mening og identitet*, 1. udgave, 5. oplag, 2004, oversat fra *Communities of Practice. Learning, Meaning and Identity*, Cambridge University Press, 1998, oversat af Bjørn Nake, Hans Rietzels Forlag, København, 2004.

11.1.1 Sekundær litteratur

- Frydkjær-Olsen, Christiansen & Skov, 2015: Christian Frydkjær-Olsen, Emilie Kira Christiansen, Frederik Skov, *Feltinspireret undersøgelse af cykelkulturen i København anno 2015*, LFP, 7. semester, Forfatterne og Aalborg Universitet, 2015.
- Hansen, Dahl, Gottschalk & Jensen, 2000: Eigil Boll Hansen og Anja Dahl, Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut, Georg Gottschalk, Statens Byggeforskningsinstitut, Susanne Palsig Jensen, Gerontologisk Institut, *Ældre i bofællesskab*, 1. udgave, 2000, AFK og SBI, 2000.
- Henriksen, Høegmark, Kähler & Zahle, 1991: Lars Skov Henriksen, Linda Høegmark, Margrethe Kähler, Karen Zahle, *Sammen – og dog sig selv, Håndbog om bofællesskaber for ældre*, Projekt Seniorbofællesskab, SUM-Fyn, Ældrecentrum, Kunstakademiets Arkitektskole, 1. udgave. 1. oplag, 1991, Socialministeriets Informations- og Konsulentvirksomhed (SIKON), 1991.

11.2 World Wide Web

- AY Arcgency, 2009. *Hebsgaards Have*: www.arcgency.com/hebsgaards-have [Besøgt 8/5 2018 kl. 10:07]
- Danmarks statistik, 2018. *Vi lever længere*: www.dst.dk [Besøgt 10/5 2018 kl. 11:05]
- Den Danske Ordbog – moderne dansk sprog, 1965, Den tredje alder: www.ordnet.dk/ddo/ordbog?query=den%20tredje%20alder [Besøgt 15/5 2018 kl. 12:40]
- Diakonissestiftelsen, 2018. *Seniorboliger*: www.diaconissestiftelsen.dk/seniorboliger [Besøgt 8/5 2018 kl. 10:46]
- Irmabyen, 2013. *Orangerihaven*: www.irmabyen.dk/orangerihaven/ [Besøgt 8/5 2018 kl. 10:34]
- The University of Manchester, 1824. *Prof Christopher Phillipson*: www.research.manchester.ac.uk/portal/christopher.phillipson.html [Besøgt 17/4 2018 kl. 13:39]
- Vallensbæk Kommune, 2017. *Pilehavehus*: www.vallensbaek.dk/service-aeldre-og-pleje/aeldre-og-plejeboliger/pilehavehus [Besøgt 8/5 2018 kl. 10:28]
- World Health Organisation, 1946a. *About WHO*: www.who.int/about/mission/en/ [Besøgt 23/4 2018 kl. 22:15]
- World Health Organisation, 1946b. *WHO's Health promotion*: www.who.int/mediacentre/factsheets/fs381/en/ [Besøgt 23/4 2018 kl. 22:15]
- World Health Organisation, 2010a. *Global Network for Age-friendly Cities and Communities*: www.extranet.who.int/agefriendlyworld/network/?alpha=F [Besøgt 17/5 2018 kl. 13:16]
- World Health Organisation, 2010b. *Age-friendly environments*: www.who.int/ageing/age-friendly-environments/en/ [Besøgt 18/5 2018 kl. 09:10]

12. Bilag

12.1 Bilag 1 Interviewguides og transskriptioner

Alle interviews er behandlet med samme transskriptions- og kodningsmetode. Hver kode er udvalgt ud med inspiration til bl.a. Wengers og Bourdieus nøglebegreber og ift. beskrivende elementer af det sagte, som er gentagende på tværs igennem interviewene.

12.1.1 Kodning og meningskondensering af interviewguides og transskriptioner

Tabel 4: Transskription af interview med 79årig enke, Vannelsbæk	Meningskon- densering	Kodning
Interviewguide til individuelt semi-struktureret interview med beboere i senior bofællesskab 1. Fortæl mig lidt om dig selv til at starte med: • Hvem er du? • Hvor gammel er du og er du pensioneret? • Hvad har du lavet gennem dit liv? • Hvordan bor du? 2. Hvordan vil du definere rammerne for dette område af huse, mennesker og fællesskab? 3. Fortæl mig om dine tanker og erfaringer ift. at bo under senior-bofællesskabs lign. rammer: • Hvorfor valgte du at flytte ind i denne bo-type? • Hvordan vil du vejlede en ny beboer ift. at flytte ind i sådan en boform og at indgå i fællesskabet? • Hvordan vil du indgå i et fællesskab med dine naboer? 4. Hvad betyder det at fællesskabet her ikke har nogle fælles indendørs arealer endnu? • Hvad tror du det vil betyde for fællesskabet, når disse fællesarealer står færdige? 5. Hvilke forhåbninger og drømme har du for udviklingen af området og fællesskabet her? 6. Hvordan kan du bidrage til området og fællesskabet? • Hvordan skal rammerne for fællesskabet se ud ifølge dine ønsker? 1. Hvad er din nuværende vurdering af bofællesskabet i området? • Hvordan er fællesskabet ved at udvikle sig til en succes? • Hvordan ønsker du at fællesskabet i skal udvikle sig? • Hvilke beboere omgås du i senior-bofællesskabet? 2. Hvad kan bofællesskabet bidrage med til dig? • Hvordan kan rammerne i et senior-bofællesskab styrke din livskvalitet?		

2. Hvilke anbefalinger vil du give til andre lign. projekter omkring bofællesskaber? • Hvordan bør de indtænke rammerne i processen? • Hvordan kan beboerne bedst mulig hjælpes til at etablere et godt fællesskab? 3. Afsluttende: Hvordan anser du dig selv – som en del af en ældrebyrde eller en mulig ressource i lokalsamfundet? • Hvad føler du, hvis du bliver kaldt en del af en ældrebyrde? • Er du en aktiv ressource i lokalsamfundet? • Hvordan anser du dine ressourcer i lokalsamfundet – hvordan kan du være en aktiv bidragende borger? • Hvordan tror du at det at være en aktiv ressource i lokalsamfundet kan styrke og bidrage til din livskvalitet?		
Interviewet foregår med anonymiseret 79årig enke, som er bosat i Albertslund i et senior-bofællesskab gennem 9 år. Amalie er pensioneret smørrebrødsjomfru/kantinemedarbejder. Kontakten er skabt gennem fælles bekendtskab og interviewet er aftalt over Messenger til kl. 13 telefonisk. Interviewet afholdes onsdag den 28/2 2018. Der er udformet en interviewguide, som følges ustruktureret, da Amalie selv snakker om og berør emnerne i interviewguiden. Amalie var på forhånd kun informeret om projektets undersøgelsesfokus og havde fået en kortere præsentation af mulige emner ift. spørgsmålene i interviewet. Amalie havde altså ikke set spørgsmålene på forhånd. Amalie er gjort opmærksom på formålet for interviewet og anvendelsen som empiri til projektet. Ligeledes er hun bekendtgjort med anonymiseringen i projektet. Ydermere at interviewet optages og transskriberes samt vedlægges som bilag til projektet. Interviewet foregår telefonisk fra Amalies eget hjem og har en varighed af 14 minutter og 34 sekunder. 1 Amalie: Når hvad skal du så i gang med siger du? 2 Interviewer: Jamen, jeg skal igen med at skrive et speciale, hvor 3 jeg har valgt at skrive om ressourcestærke ældre borgere, som 4 vælger at bo i sådanne senior-bofællesskaber. 5 Amalie: Ja så. 6 Interviewer: Og det er fordi jeg godt kunne tænke mig at under 7 søge hvordan, det her med at være en ressourcestærk borger,	Fortæller lidt om kvindens baggrund og liv kort.	Kapitalsammensætning, habitus, position.

8 kan bibeholde en god livskvalitet og hvordan rammerne for et 9 bofællesskab kan bidrage til en værdig aldring. 10 Amalie: Ja, okay. Jamen det var altså efter min mands død, der 11 boede vi i Vallensbæk og der gik vi og kiggede på at det her 12 blev bygget og så søgte vi så om at jeg kunne komme her over 13 og bo og så var jeg så så heldig. Og der fik jeg en dejlig lejligh- 14 hed på første sal, det er kun stuen og første sal, og jeg har så 15 fået på første sal, og så kigger jeg ned mod Albertslund Cente- 16 ret, så jeg har ikke nogen på den side, så det er jo bare skønt. 17 Interviewer: Ja, ja det er. 18 Amalie: Men så er det at... jamen vi mennesker... Jeg har in- 19 gen hjælp af nogen som helst art, det har jeg sagt nej til, og de 20 mennesker som så er krævende og har hjælp, der er så hjem- 21 mehjælpere som kommer op til dem et vist antal gange og klare 22 dem ik. Og så har vi en cafe, som man kan gå ned og spise i 23 hver dag og få lidt samtale og sådan noget... jo sådan er det. 24 Men altså jeg synes jo, vi er jo ved at skulle have startet, jeg er 25 jo med i bestyrelsen, og det er så når de forlader cafeen, så går 26 de op og så sidder de bare i deres lejlighed til næste dag, hvis 27 ikke de skal i cafeen. Og så har vi noget banko en gang om 28 måneden og så har vi nogle fester og sådan noget lignende og 29 så er vi nogle stykker som spiser sammen og sådan... Jeg synes 30 jeg har det godt, men jeg kan godt se at der er nogle som ikke 31 har det så godt. 32 Interviewer: Ja. Men hvorfor var det at du valgte lige præcis 33 den her form for bofællesskab? 34 Amalie: Hvad mener du? 35 Interviewer: Altså hvorfor valgte du ikke bare at flytte i en alm. 36 lejlighed? Hvordan kan det være at du valgte at bo på den her 37 måde? 38 Amalie: Øhm, jamen jeg kunne have fået lejlighed, men det 39 sagde jeg nej til, fordi... der var vi begyndt at søge på den her, 40 det var faktisk en af mine døtre der prøvede på det og vi blev 41 enige om at man blev ældre og ældre og lige pludselig så skal 42 du jo finde, altså så skal man på plejehjem eller sådan et eller 43 andet ik, og det her er jo en beskyttet bolig, og den er så på 65 44 kvadratmeter, og så blev vi så enige om at hvis jeg kunne få 45 den, så skal jeg først flytte den dag jeg skal bæres ud. Sådan 46 har jeg det og det har jeg det godt med ik. 47 Interviewer: Jo okay, så man an sige at nu har du beskrevet 48 rammerne lidt omkring det, men det vil sige at det er nogle 49 rammer som både hjælper ift. at man nemmere kan bevæge sig 50 rundt, hvis man er mindre ressourcestærk, og samtidig er der 51 også noget gør at du, som er ressourcestærk føler at du har alle 52 muligheder? 53 Amalie: Det har jeg. F.eks. vi er så fem blokke og der er en her 54 som, hvis hun ikke er nede og spise, så kontakter jeg hende og 55 siger "hvorfor har du ikke været nede og spise? Og så kommer 56 jeg og henter dig" og så afleverer jeg hende igen inden i hende 57 lejlighed ik. Altså jeg har det så dårlig med at fordi jeg kan 58 komme rundt omkring og har venner og sådan noget lign. og 59 ikke behøver at sidde oppe i min lejlighed konstant og hele	Her kan det ses at kvinden har været gift og hvor de har boet. Kvinden føler sig heldig for sin bolig og omgivelserne. Kvinden er ressourcestærk og behøver ingen hjælp i eget hjem. Mulighed for socialt samvær. Bestyrelsesmedlem. Vil forebygge ensomhed. Deltager i sociale arrangementer. Oplever andre have det dårligt. Disponerede over sine ønske for kommende bolig og valgte aktivt. Traf valget på et oplyst grundlag og ønske. Stort samfund. Socialt ansvar, tager et medansvar som ressourcestærk til at hjælpe mindre	Konstruktion af alderdommen, strukturelle rammer. Kapital, habitus. Strukturelle rammer. Kapitalsammensætning, medbestemmende, position. Privat vs. fællesskab, praktikker. Praktikker, praksisfællesskab. Habitus, social kapital. Selvbestemmelse. Konstruktion af alderdommen, ressourcer, kapital. Strukturelle rammer. Praktikker, habitus, praksisfællesskab, privat vs. fællesskab. Position, habitus, kapital, ressourcer.
---	--	--

60 tiden, så har jeg det så dårligt med at der er nogen... du ved 61 der er nogen som man kan lide bedre end andre, men dem som 62 jeg godt kan lide, der har jeg det dårligt med at de bliver for- 63 sømt og så er det at jeg går ind til dem og siger "hvordan går 64 det?" og så har jeg nummeret til to pårørendes børn, til to børn 65 som jeg skal ringe til, hvis jeg synes deres mor ikke har det 66 godt, så skal jeg lige kontakte dem, fordi de bor så langt væk 67 ik. Og det kommer sådan helt af sig selv ik, netop fordi jeg selv 68 synes jeg har det så godt og har noget overskud, så prøver jeg 69 på den måde at få dem med ind i det.	ressourcestærke medbeboere.	Praksisfællesskab. Praktikker, dispo- sition.
70 Interviewer: Ja, hvad bidrager det med til dig? Altså er de no- 71 get du tænker, det får jeg bare ud af at gøre det her. 72 Amalie: Ej, det tror jeg ikke. Fordi de er så dårlige, så de holder 73 ikke (griner lidt akavet) de holder ikke så mange... jeg tror de, 74 altså de, den ene hun er altså, de er oppe i 80'erne, så den ene 75 tror jeg måske kun der er et år til halvandet... Nej jeg får ikke 76 noget som helst ud af det, ikke ud over at jeg får glæden ved at 77 glæde dem.	Giver noget af sig selv til fællesska- bet.	Ressourcer, posi- tion, praksisfæl- lesskab.
78 Interviewer: Ja, lige præcis. 79 Amalie: Du ved, det med at give krammere og spørge hvordan 80 har du det og spørge til dem, og "ej hvor ser du også godt ud i 81 dag" og "du skal altså have noget mere tøj på, når du kommer 82 ned i cafeen" sådan i den retning ik (har glæde i stemmen, det 83 bliver lysere og højere i slutningen af sætningen). Jeg sådan 84 ser lidt efter dem.	Hjælper ikke for egen vindings- skyld, men får glæde ud af det- Påtager sig at være de varme hænder i plejen og vise omsorg for medbeboere.	Habitus, livs- glæde. Praktikker, prak- sisfællesskab. Socialt ansvar, ressource.
85 Interviewer: Det er simpelthen ren og skær personlig glæde... 86 Amalie: Ja, det er det. Nogle gange så siger de andre "pas nu 87 på, når du rækker lillefingeren" "Ja ja ja", siger jeg så, men 88 altså okay, jeg kan jo godt lide det ik (har glæde i stemmen). 89 Interviewer: Ja, det er jo det. (griner) Okay. Ift. det her med at 90 der er mulighed for at være social og være sammen, er der så 91 nogle særlige ting som du vil fremhæve og sige det her det er 92 positivt eller det her det er værd at fremhæve?	Opfordres til at passe på sig selv, men tror det nok skal gå.	Habitus, position.
93 Amalie: ...Åh, jeg ved ikke... Jeg skal jo også passe lidt på 94 hvad jeg siger, fordi jeg synes godt at hjemmehjælperne kunne 95 være lidt mere om sig, men altså man skal jo også passe på 96 hvad man siger.	Kritiserer hjem- meplejen.	
97 Interviewer: Ja ja, men er der f.eks. nogle fællesarealer som 98 fordrer at i er sammen? 99 Amalie: Nu har vi snakket om, os i bestyrelsen, at når nu det 100 er blevet lunere i vejret, så vil vi prøve at sige at så samles vi 101 et eller andet sted til kaffe og så er der en af os der bager en 102 kage, det har vi jo nok råd til (det siges med en snært sarkasme 103 i stemmen) eller sådan noget lign, altså prøve at få et par styk- 104 ker af dem ud af busken ikke. Om ikke vi sådan kan lokke 105 dem lidt.	Som bestyrelses- medlem bidrages til fællesskabet og den sociale udvik- ling. Vil lokke til sam- vær.	Symbolsk kapital, Praksisfællesskab. Privat vs. fælles- skab.
106 Interviewer: Ja, okay. Bl.a. bliver der jo bygget nye senior- 107 bofællesskaber og er der nogle særlige ting som du vil sige at 108 det er noget som et nyt bofællesskab også bør skulle have 109 med? 110 Amalie: Ja, det er at sørge for at få de... altså at få beboerne 111 samlet og få dem til at mødes, så de ikke lukker sig inde på	Det er svært at skabe socialt	Praksisfællesskab, praktikker, privat

112 deres lejligheder eller værelser. Det er altså så vigtigt, fordi 113 altså når de så endelig kommer ud, så snakker de jo (griner), 114 det er jo bare det her med at komme ud, ”åben nu døren og 115 gå ud” for det er jo det der er svært for dem, for når først vi 116 er samlet og sådan lign., så kan de jo godt snakke, med eller 117 mindre. Så det er så vigtigt, at personalet de skal altså sørge 118 for at... i hvert fald bare en times tid at de kommer ud og 119 snakker, i et eller andet fællesområde, lave en kop te eller, ja 120 det behøves man vel ikke engang (interviewer griner), men 121 altså det her med at de kan sidde og sludre.	samvær og fælles- skab, som alle deltager i.	vs. fællesskab, isolation.
122 Interviewer: Ja, lige præcis. Hvad er din vurdering, er bofæl- 123 lesskab noget som egner sig for alle seniorer?	Personalet skal bi- drage med for- drende rammer for social udvik- ling.	Kapitalsammen- sætning, position. Habitus, praktik- ker, konstruktion af alderdommen.
124 Amalie: Ja, det gør det, for vi har jo også mennesker som er 125 raske ligesom mig... og... ja, jeg tror det er, fordi du lærer jo 126 noget af, jeg har jo aldrig skænket sådan nogle gamle menne- 127 sker en tanke før jeg flyttede herover, det var jo bare nogen 128 man så på gaden og så var det overstået ik. Men altså når først 129 man kommer herover og lærer dem af kende, så vil man jo 130 godt snakke med dem og høre hvordan det går og... Jeg synes 131 altså at et bofællesskab det er rigtig godt, hvis man bliver enke 132 eller enkemand, så er det altså rigtig godt, for så man jo 133 mange gange tilbøjelighed til at tudse derned, og nu er jeg jo 134 lige blevet alene igen, min ven han døde her i oktober, så jeg 135 har været rigtig langt nede ik og der har jeg så fået snakket og 136 det synes jeg altså har været rigtigt godt og det havde jeg jo 137 ikke fået gjort hvis jeg sad i en lejlighed.	Føler sig sund og rask. Har udviklet og nedbrudt for- domme om bebo- erne. Vil anbefale bo- fællesskaber sær- ligt til enlige, som kan forebygge en- somhed.	Praksisfællesskab.
138 Interviewer: Nej det er rigtigt. Ja, okay. Så de sociale relation- 139 er er næsten det jeg kan forstå er det allerbedste?	Lejlighed kan være ensomt.	Praksisfællesskab.
140 Amalie: Det er det, det er det allervigtigste! Det er det sociale. 141 DET ER DET ALLER ALLER ALLERVIGTIGSTE!	Det sociale er det vigtigste for ældre menneskers livs- kvalitet.	Praksisfællesskab.
142 Interviewer: Når det var godt. Jeg vil lige høre dig om noget 143 andet også. Ift. hele den her snak i medierne og far regering- 144 ens side ift. det her med ældrebyrde, hvordan ville du beskrive 145 dig selv ift. ældrebyrde og ældreressource?	Ældre borgere skal ikke kaldes ældrebyrde, da de gennem et helt liv har bidraget bl.a. økonomisk til samfundet. Vil ikke kaldes en ældrebyrde.	Position, kampen om doxa, domine- rende felter, kon- struktion af alder- dommem. Ressource. Praktikker. Ressource. Doxa.
156 Interviewer: Ja, lige præcis. Så hvordan anser du dig selv som 157 værende en ressource, f.eks. det her med at du nævner det 158 med at du hjælper de medmennesker omkring dig?	Yder frivillighed til fællesskabet og er dermed en res- source.	Ressource, habi- tus, praktikker.
159 Amalie: ...tja ja, det gør jeg jo så godt jeg kan og det er jo 160 fuldstændig frivilligt! Hvis jeg ikke har lyst til at banke på 161 deres dør, så kan jeg bare lade være, men for det meste så 162 banker jeg altså lige på og siger ”hej”.		

163 Interviewer: Ja. Hvad tænker du ift. hvad det gør for din livs- 164 kvalitet og værdigheden i aldring samt at blive anset som en 165 ressource og ikke en byrde? 166 Amalie: Jeg er altså... Det der med at man skal være en byrde, 167 jeg synes altså at man skal respektere de ældre og jeg synes 168 det her med at man ligger i en snavset ble i gud ved hvor 169 mange timer, det er så nedværdigende som noget kan være og 170 det burde overhovedet ikke forekomme nogle som helst ste- 171 der. Så du kan godt lige skrive at der burde blive sat nogle 172 flere penge af til hjemmeplejen sådan at alle kan få en ordent- 173 lig og værdig afslutning. 174 Interviewer: (griner) Jamen, jeg er helt enig med dig. Så nogle 175 af de overvejelser du gør dig f.eks. ift. at bo i dette senior- 176 bofællesskab, er det også at være aktiv, er det også nogle tan- 177 ker omkring måske at kunne holde dig mere frisk og aktiv i 178 længden ift. at blive ældre? 179 Amalie: Ja! Det er det. Så længe jeg kan komme rundt og har 180 det godt og sådan noget lign. og så den dag hvor jeg synes, 181 altså lige inden jeg skal på plejehjem, så tager jeg nogle piller 182 og så er det overstået. Jeg skal ikke på plejehjem. 183 Interviewer: Nej, det du siger er at denne boform netop kan 184 gøre at du kan blive længere i eget hjem? 185 Amalie: Ja, det gør det. For den dag jeg ikke kan bevæge mig 186 lige så meget mere, så kan jeg jo så få en hjemmehjælper, 187 som jeg ved ikke måske kan hjælpe mig tøjet på eller af, det 188 ved jeg ikke, men altså jeg har jo nemmere ved at få hjælp 189 HER, end hvis jeg boede i en lejlighed. 190 Interviewer: Ja. Det har været så spændende at høre, men er der 191 noget som du tænker at jeg mangler at høre om eller du mang- 192 ler at fortælle? Noget som du tænker det er spændende, det 193 skal jeg også vide og høre om? 194 Amalie: Nej, men jeg kan jo altid kontakte dig, hvis jeg kom- 195 mer på noget. Hvis jeg skulle komme i tanke om det. 196 Interviewer: Det kan du i hvert fald. Og det har været så spæn- 197 dende at høre noget omkring det at bo i et bofællesskab og 198 hvordan en beboer som bor sådan tænker om rammerne, hvad 199 der er godt og hvad der givtigt ift. en selv også. 200 Amalie: Jeg håber i hvert fald at du har fået noget ud af det. 201 Interviewer: Det har jeg i hvert fald. Så tak for hjælpen. Hej 202 hej. 203 Amalie: Hej hej. Mobilinterviewet afsluttes og diktafonen slukkes.	Ældre borgere har krav på en værdig aldring. Ældre behandles uværdigt i systemet. Ønsker et aktivt ældre liv. Vil ikke institutionaliseres. Vil gerne tage imod hjælp på en værdig måde og være selvhjælpende så længe så muligt.	Dominerende felter, ressource, disposition, konstruktion af alderdommen. Position, kapital, praktikker. Disposition, selvbestemmelse. Disposition. Strukturelle rammer.
Efterrefleksioner: Jeg tænker allerede undervejs og straks efter interviewet, at jeg mistede styringen med interviewet fra start. Jeg fik ikke fuldt interviewguiden og derfor glip af vigtig viden, såsom informationer om hende under interviewet og flere konkrete beskrivelser af området og uddybelse af hendes udtalelser. Fordi hun bare gik i gang med at besvare mine spørgsmål før jeg nåede at stille dem, mistede jeg fokus og forsøgte i stedet at gribe linen hun strøg ud af og forsøgte at spørge ind til det hun udtalte eller udtrykte.		

Interviewet blev derfor også kortere end forventet, men jeg fik så meget brugbar information om hendes oplevelser og følelser samt meninger, men jeg føler efterfølgende at jeg mangler yderligere viden. Interviewet fungerede udmærket telefonisk; det skabte en distance og jeg kunne ikke se hendes udtryk ift. det sagte, men jeg kunne stadig høre stemmens udfald og fornemme hendes udtale m.m. Jeg kunne sagtens med nød igen udføre et telefonisk interview og har tidligere erfaring hermed, men der er mulighed for en anden relation og mere viden om mennesket ved direkte kontakt, derfor er dette at foretrække. Jeg oplever respondenterne som meget socialbevidst og engageret, med mod på initiativ og omsorg. Ligeledes udtrykker hun følelser for perioder af sit liv og mennesker hun møder samt deler ud af sit liv gennem informationer om familie og oplevelser. Respondenten udtrykker tydeligt at hun sætter pris på socialkontakt og valgte selektivt at bo i et socialt hjælpsomt miljø, hvor hun kan bo resten af sit liv. Hun anser ikke livet på et plejehjem som værdigt og tager selv et ansvar for at holde sig i gang til den dag hun ikke kan mere selv og udtrykker at der ville hun ønske at hun selv kunne bestemme livets udgang. Hun vil ikke udsættes for de nedværdigende liv på et plejehjem. Hun sluttede af med at tilbyde at vi jo sagtens kunne tale ved igen, hvis der var flere informationer at dele, men jeg oplever en distance i at gøre det, da hun egentligt blot sagde at hun kunne kontakte mig, hvis hun havde mere viden at dele. Jeg anvender interviewet til at blive klogere på hvordan jeg kan forbedre forholdene og interviewmetoden ift. -guiden.		
Tabel 5: Transskription af interview med ægtepar, Rødovre	Meningskondensering	Kodning
Interviewguide til individuelt semi-struktureret interview med beboere i senior bofællesskab - Fortæl mig lidt om jer selv til at starte med: - Hvem er I? - Hvor gammel er I og er I pensioneret? - Hvad har I lavet gennem jeres liv? - Hvordan bor I? - Hvorfor har I valgt at bo her under disse fysiske rammer i et tæt beliggende rækkehusmiljø? - Hvordan vil I definere rammerne for dette område af huse, mennesker og fællesskab? - Bidraget rammerne for dette område til fællesskab? - Hvordan kan rammerne ændres, sådan at de bidrager til et styrket fællesskab? - Fortæl mig om jeres tanker og erfaringer ift. at bo under senior-bofællesskabs lign. rammer:		

• Hvorfor valgte I at flytte ind i denne bo-type? • Hvordan vil I vejlede en ny beboer ift. at flytte ind i sådan en boform og at indgå i fællesskabet? • Hvordan vil I indgå i et fællesskab med jeres naboer? 5. Hvad betyder det at fællesskabet her ikke har nogle fælles indendørs arealer endnu? • Hvad tror I det vil betyde for fællesskabet, når disse fællesarealer står færdige? 6. Hvilke forhåbninger og drømme har I for udviklingen af området og fællesskabet her? 7. Hvordan kan I bidrage til området og fællesskabet? • Hvordan skal rammerne for fællesskabet se ud ifølge jeres ønsker? 3. Hvad er jeres nuværende vurdering af bofællesskabet i området? • Hvordan er fællesskabet ved at udvikle sig til en succes? • Hvordan ønsker I at fællesskabet i skal udvikle sig? • Hvilke beboere omgås I i senior-bofællesskabet? 4. Hvad kan bofællesskabet bidrage med til dig? • Hvordan kan rammerne i et senior-bofællesskab styrke jeres livskvalitet? 4. Hvilke anbefalinger vil I give til andre lign. projekter omkring bofællesskaber? • Hvordan bør de indtænke rammerne i processen? • Hvordan kan beboerne bedst mulig hjælpes til at etablere et godt fællesskab? 5. Hvordan mener I værdig aldring bør udvikle sig – hvad er værdig aldring for Jer? 6. Afsluttende: Hvordan anser I jer selv – som en del af en ældrebyrde eller en mulig ressource i lokalsamfundet? • Hvad føler I, hvis I bliver kaldt en del af en ældrebyrde? • Er I en aktiv ressource i lokalsamfundet?		
--	--	--

• Hvordan anser I jeres ressourcer i lokalsamfundet – hvordan kan I være en aktiv bidragende borger? • Hvordan tror I at det at være en aktiv ressource i lokalsamfundet kan styrke og bidrage til jeres livskvalitet?		
Interviewet foregår med anonymiseret ægtepar fra Irmabyen. Kontakten er skabt gennem fælles bekendtskab. Interviewet afholdes mandag den 5/3 2018. Der er udformet en interviewguide, som følges ustruktureret, for at sikre en mulig besvarelse af spørgsmål og interesseområder. Parret var på forhånd informeret om projektets undersøgelsesfokus og havde fået en kortere præsentation af mulige emner ift. spørgsmålene i interviewet. Ægteparret havde ikke set spørgsmålene på forhånd. Ydermere var ægteparret gjort opmærksom på formålet for interviewet og anvendelsen som empiri til projektet. Ligeledes er de bekendtgjort med anonymiseringen i projektet. Ydermere at interviewet optages og transskriberes samt vedlægges som bilag til projektet. Interviewet foregår i ægteparrets hjem i Irmabyen og har en varighed af 48 minutter og 37 sekunder. Interviewet starter med at respondenterne fortæller om sig selv, deres tidligere jobs, alder, aktiviteter osv. Dette er ikke med i transskriptionerne, men anvendes udelukkende som baggrundsviden om respondenterne for forskeren. Mark har været butikschef i over tyve år og Karina har været ansvarlig for rengøringen i større kommunale bygninger og institutioner, inden de begge lod sig pensionere. Ægteparret har boet i Irmabyen et års tid. 1 Mark: ...Vi vidste jo godt begge to at det altid har været godt 2 at bo i Rødovre og blive gammel, så derfor ville vi gerne tilbage 3 hertil, det var også der vi kendte flest mennesker. Så derfor 4 flyttede vi tilbage hertil, hvor vi sidder nu. ...Der er forskel på 5 kommunerne og vi synes også det er fint nok når vi var her, og 6 set er fint nok så længe vi kan køre og vi kan gøre hvad vi har 7 lyst til, men her når det hele er ved at være færdigt og de sidste 8 ting med busserne, om nogle år, når vi er her, så bliver det bil- 9 letter... (Karina afbryder) 10 Karina: Der er gode offentlige transportmuligheder her 11 Mark: ...hvis vi pludselig ikke har bil mere, det ved vi jo ikke, 12 vi ved jo ikke hvornår hen af rejsen det kommer, så blev vi 13 enige om dette var nok bedre, så derfor flyttede vi en gang til. 14 Selvom vi ikke troede at vi skulle det, men det gjorde vi så. Så 15 nu sidder vi her. 16 Interviewer: Hvorfor har I valgt at bo på præcis den her måde 17 under disse rammer?	Har valgt kommunen fordi den er god for ældre borgere. Vil kunne bevæge sig ud i samfundet og leve aktivt. Gjorde sig overvejelser omkring fremtiden og aktivitetsmuligheder.	Habitus, kapital-sammensætning Høj kulturel og økonomisk kapital. Dominerende felter, habitus. Dominerende felter Kapital.

18 Mark: Ja, det var fordi husene kom. 19 Karina: Ja. 20 Mark: Altså huset vi havde før var magen til dette, der var ikke 21 orangeri på, men magen til det her, kun lidt anderledes indrette, 22 men magen til i størrelsen. Vi havde solgt det store hus vi 23 havde, det solgte vi i 2004 og i 2003 købte vi et sommerhus, 24 og så ville vi så have et mindre hus ligesom det her og så havde 25 vi vores sommerhus stadigvæk, sådan at når vi blev pensione- 26 ret så kunne vi være begge steder. For vi ville stadig gerne være 27 inde i byen og vi ville også kunne være i skoven og ved vandet, 28 så det var sådan set derfor vi gjorde det. Og så var det at fru- 29 syntes at vi skulle flytte tættere på, for der var bedre transport- 30 muligheder når vi bliver gamle eller føler os... hva faen (gri- 31 ner) vi skal sige... Så derfor gjorde vi det og hvorfor vi valgte 32 det her, jamen vi sad jo og kiggede på alle de her tegninger 33 [plantegninger og salgsmaterialer] og vi købte huset allerede 34 i... 2015, ja,- 35 Karina: Ja, så købte vi jo tegningerne (griner). 36 Mark: -Ja, så købte vi jo tegningerne (griner) og drømmen om 37 et eller andet, og det var sådan set det vi gjorde ik. Og når man 38 sidder og kigger, så kan man sige at der er meget og det kan 39 være svært gennemskue og det lå også tæt og der var meget 40 mange ting, men huset er her og det er tæt ved alt det vi godt 41 kan lide inde i byen, så vi var ikke nervøse for det. 42 Karina: Nej, vi købte det sådan set fordi vi syntes det lå godt. 43 Der var gode muligheder for at kunne gå til centeret, gå til råd- 44 huset osv. så det var sådan set derfor vi sagde "Jamen så rykker 45 vi herover". 46 Mark: Det var stor interesse for husene her og det kørte ri- 47 meligt hurtigt med garanti og solgte huse osv. en der var da 48 stadig mange lange tid efter, så jeg tror mange den dag vi stod 49 i lang kø er kommet for at se alle husene i Irmabyen og høre 50 om Irmabyen på en gang. Men jeg var lidt skuffet over kend- 51 skabet til området, det vidste kun til dele af byggeriet, bl.a. til 52 området her og til de andre rækkehuse, men resten var bare 53 tegninger og drømme, der var ingen brochurer (griner), så det 54 var sådan lidt pudsigt, men det har måske været godt nok alli- 55 gevel, for de har jo haft let ved at sælge resten som sådan, der 56 er lidt tilbage sådan hist og pist, men det meste er jo gået rime- 57 ligt godt for dem. 58 Interviewer: Og det er jo også et meget alsidigt område? 59 Karina: Ja... 60 Mark: Det er tætheden, det er jo det vi kan lide, tætheden til 61 by og forretninger, tæt til København. Altså nu har vi jo altid 62 boet i Rødovre, så vi har altid synes at vi let kunne komme ind 63 til byen. Og du er jo stadig tæt ved alle de grønne områder, 64 bl.a. Vestskoven ik. Du har... vi har altid følt at vi havde det 65 hele. 66 Karina: Rødovre Kommune har også altid været en god kom- 67 mune for børnefamilier og for ældre.	Er vandt til de strukturelle rammer. Ønskede mindre bolig ift. at kunne opretholde ønsker for deres ældre liv. Vælger områder ift. transportmidler. Købte drømmene for området. Beliggenhed ift. aktivt, kulturelt liv. Aktivt aldrig ift. beliggenheden. Skuffet over bygherrerne og områdets udvikling. En smule pessimisme. Valgte beliggenheden ift. byen og ønske om aktivt liv. God kommune.	Habitus, position. Kapital, position. Strukturelle rammer, position. Strukturelle rammer Position, strukturelle rammer, praktikker. Os-og-dem. Strukturelle rammer Dominerende felter.
---	--	---

62 Interviewer: Er I overrasket over hvor tæt bygninger faktisk 63 ligger på hinanden? (Peger ud af vindue på nye igangværende 64 etagebyggerier i baghaven) 65 Mark: Nej, det kunne vi jo se på tegningerne... 66 Karina: Ja, så det vidste vi jo godt, det kunne vi jo se på teg- 67 ninger at det ville blive sådan, men vi er da rigtig glade for at 68 anden sal deroppe er rykket ind, fordi der er en terrasse, så det 69 virker ikke som den der mur (Lavet tegn med hænder for tæt 70 mur), altså sådan to meter tilbage og så ligger det lidt laver end 71 vi gør, så når du står her og kigger, så ligger de jo lidt lavere 72 end vi gør (peger ned på jordniveauernes forskel). 73 Mark: Og når først hækken er stor ik. Heldigvis så klagede vi 74 over, da vi flyttede ind, at vores jord den gik bare sådan ned 75 (viser kraftig hældning med hænderne) så vi kunne ikke 76 komme ud og blive gamle og gå skråt ned... 77 Karina: Nej, det ville vi ikke kunne, så den gik sådan ned (vi- 78 ser kraftig hældning med hænderne)... 79 Mark: Så de har hævet jorden derude elle stien er hævet med 80 60cm derude, så allerede inden vi købte det, så havde vi skrevet 81 til dem og der fik vi også af vide at det skulle nok blive lavet 82 og det er så blevet lavet og det betyder at vi er 60 op og hækken 83 i yderområdet må være halvanden meter, så det gør ikke så 84 meget nu. De folk som går forbi nu, der vil du få normalen 85 (peger ud gennem orangeriet), dvs. når vi sidder her nu så vil 86 det blive sådan at vi ikke kigger lige ind i deres stue. 87 Karina: Ja, de får jo også noget hæk og noget, så. 88 Mark: Men når nu vi bor her, så kan vi jo kigge lige over til 89 vores nabo (peger over på rækkehus overfor, som har orangeri 90 ud til stien), så hvis det er pæne normale mennesker, så kigger 91 man jo ikke, man konstatere at der er nogle og så virker det 92 fornuftigt... 93 Karina: Hvis naboen er ude om morgenen, så vinker vi lige 94 godmorgen til hinanden og så har vi sagt godmorgen og så er 95 det det den dag. Hvis vi møder hinanden derude, så snakker 96 man selvfølgelig, men det er ikke sådan at man går og kigger 97 ind til hinanden. I starten tænkte jeg da "ah det er godt nok 98 tæt", men på en eller anden måde er der ingen af os som tænker 99 på det overhovedet. 100 Mark: Og det føler vi jo også med det der (peger på i gang- 101 værende etagebyggeri) det skal nok, nu ved vi at hækken bli- 102 ver halvanden meter og det vil sige at når vi sidder på en 103 stol... så tror jeg ikke det bliver noget problem. Hvis du har 104 været i et rækkehus før, vi har boet i rækkehus før, og nogle 105 af de første rækkehuse vi havde, der havde vi også fem meter 106 have og der har du naboen inde ved siden af og du kunne jo 107 ikke undgå at følge med i hvad de snakkede om, hvad de 108 sagde og børnene legede, men man lærer at tolerere andre 109 mennesker og hvis der var mange gange, så kom de ind og 110 sagde "vi holder fest" eller gjorde et eller andet, det gjorde 111 andre jo også i den alder da vi var uge, og så var det jo det. 112 Man lærer jo at snakke sammen. Det ser jeg ikke som noget 113 problem, men nogle var da forskrækkede. Men andre som bor	Har aktivt ønsker til områdets fysi- ske udvikling. Klager bevidst for at have indfly- delse på de fysi- ske rammers ud- vikling. Tag ansvar for hjemmets fysiske rammers udvik- ling. Ønsker privatliv inden for hjem- mets fire vægge. Forventer at det lille samfund fun- gerer med norma- lens uskrevne reg- ler. Vil gerne have fællesskab på egne præmisser i fællesarealerne. Havde forbehold for det tætte miljø, men det er blevet en hverdag. Rammerne udvik- ler sig til mere privatliv. Er vandt til ræk- kehuslivet og de sociale strukturer som følger med. Man udvikler uskrevne regler i nærområdet .	Strukturelle ram- mer. Kampen om doxa, selvbestemmelse. Kampen om doxa, os-og-dem. Privat vs. fælles- skab Privat vs. fælles- skab. Social reproduk- tion. Praksisfællesskab, praktikker. Praksisfællesskab, praktikker.
---	---	--

114 i ejendomme, de vader op i tre fire etager, hvis ikke de har en 115 elevator, og så går de forbi alle sko på vejen op, det lever folk 116 også med. Så der er jo ikke noget... det er jo bare fordi man 117 kan kigge, men det gør man jo ikke, for der er døren lukket, 118 men man er der jo og respektere hinandens væren og lyde 119 eller hvad man nu skal kalde det.	Har lidt negative tanker om mang- lende fællesskab i lejlighedskom- plekser. Uskrevne regler.	Social reproduk- tion.
120 Interviewer: Men jeg tænker, det må da også et eller andet 121 sted også være meget hyggeligt at man ligesom kan se sin 122 nabo på den måde og lige sikre hun har det godt, vi har det 123 godt... 124 Karina: Ja, det er også det vi siger, lige at sikre, altså ikke at 125 vi holder øje med hinanden, men alligevel at vi holder øje 126 med hinanden, er der lige trukket for, er hun der, er hun syg 127 eller vi har ikke set hende i går eller i dag, så går vi lige over 128 og ringer på og sikre at... at sikre at man alligevel ser efter 129 hinanden, fordi der er jo en del enlige.	Påtager sig et so- cialt ansvar for medbeboere.	Social kapital og kulturel kapital.
130 Interviewer: Ja, det er jo det, så man er aldrig helt alene? 131 Karina: Nej. 132 Interviewer: Så har man ligesom et netværk- 133 Karina: Ja. 134 Mark: Men der er også noget i det du siger som du skal tænke 135 på, da vi flytter ind, der havde vi mødtes, for da vi kiggede på 136 husene, til tagrejsning der mødtes vi, vi mødtes ude ved køk- 137 kenfirmaet, der havde de [bygherrerne] også nogle arrange- 138 menter, og så holdt de [bygherrerne] nogle arrangementer 139 hvor vi også mødtes og så ved du jo ikke andet end at vi lige 140 har mødtes, men når man var flyttet ind, så viste det sig at de 141 fleste... vi kunne sammen. Vi mødtes- 142 Karina: Vi er i alt fald fladet ind sammen og kan snakke sam- 143 men.	Opbygning af fæl- lesskab over tid.	Praktiker, praksis- fællesskab. Os-og-dem. Praktikker, prak- sisfællesskab, kulturel legitime- ring, social repro- duktion, privat vs. fællesskab.
144 Mark: -Vi har, alle dem som er gået på pension, vi går jo over 145 til gymnastik. Vi er faktisk syv hver fredag som går over for 146 at gøre gymnastik over i Rødovrehallen, altså forskellige fa- 147 milier, og det gør at man på vej derover går og snakker, det 148 gør man jo ikke imens man gør gymnastik, men man får da 149 lige vendt hverdagen og så kaffe bagefter i Rødovre, det hed- 150 der Aktiv Fritid, og så går du op ovenpå og får en kop kaffe 151 og der får du jo vendt de ting der er, og hvis den ene har set 152 at der er et eller andet arrangement oppe i Viften eller nede 153 på Rådhuset eller hvor fanden det nu lige er, så- 154 Karina: Ja, så spørger "Vil I ikke med derop?" og så... 155 Mark: -Og inden vi får set os om, så er vi gode til at hjælpe 156 hinanden med at sige "har du set det?" og dem som kan og 157 har lyst, så går vi jo bare sammen ellers var vi jo gået selv, 158 men vi er blevet gode til at sige til hinanden, ikke fordi man 159 skal gå med, men vi er blevet gode til det...	Vellykket socialt fællesskab. Deltager i fælles- skabet. Deltager aktivt i socialt fællesskab. Vælger fællesska- bet til. Aktiv, social, kul- turel aldring. Dyrker fællesska- bet. Opbygger og ind- byder til fælles- skab.	Os-og-dem, prak- sisfællesskab, konstruktion af alderdommen. Praksisfællesskab, kapitalsammen- sætning, habitus, praktikker. Praksisfællesskab, socialt ansvar, praktikker. Privat vs. fælles- skab.
160 Karina: Ja, en koncert måske oppe i Viften "er der nogen som 161 skal med op og høre dem?", "når det vil vi da gerne"- 162 Mark: Jeg vil sige at vi bestiller billetter- 163 Karina: -Vi bestiller billetter og siger "er der nogen som skal 164 med?"	Ønsker aktivt, so- cialt, og kulturelt fællesskab. Tager ansvar for fællesskabets ud- vikling.	Praktiker, praksis- fællesskab. Social kapital. Praksisfællesskab.

165 Mark: -Og det er det man ikke ved, man kunne lige så godt 166 have mødt nogle andre, men indtil nu kan jeg kun sige, at det 167 virker som om de fleste snakker sammen, også fordi de fleste 168 er i den alder eller er tæt på den alder hvor de stopper, dem 169 der går på arbejde, dem ser vi jo ikke lige så meget som de 170 andre, fordi de går jo ikke med over og gør gymnastik, ikke 171 fordi gymnastikken er vigtig, nogle spiller billiard eller bow- 172 ling eller hvad ved jeg man nu kan derover-	Veludviklet fællesskab. Ligesindede i samme aldersgruppe holder nemmere sammen.	Praktikker, praksisfællesskab. Os-og-dem.
163 Karina: Badminton og tennis og- 164 Mark: -Der er alt muligt, og det vil de fleste, hvis de er inter- 165 resseret i det. Jeg tror der er ti-elleve ting som man kan gå til 166 i Aktiv Fritid, du giver 280 kr. om året og så kan du gå til alt 167 det du vil, ikke bare en ting, men til hele lortet! Og det vil 168 sige at du kan blive beskæftiget fra morgen til aften, næsten 169 hver dag, hele uge! (markerer med hånden i bordet), hvis du 170 gider at gå til det alt sammen.	Fordrende rammer for fysisk aktiv og social aldring. Er glade for et aktivt liv.	Praksisfællesskab, praktikker. Økonomisk kapital.
171 Interviewer: Okay? 172 Mark: Ja det er rigtig godt, du [Karina] går til engelsk flere 173 gange om ugen også igennem systemerne derovre. 174 Karina: Ja og så går jeg nede i Ældresagen også, så. 175 Mark: Men der sker noget hele tiden, hvis man er interesse- 176 ret, så det er op til en selv om hvad man gør, men det der så 177 sker her, så er der jo mange af de andre damer som også går 178 til engelsk-	Kulturelle muligheder. Aktiv aldring.	Dominerende felter. Habitus, selvbestemmende.
179 Karina: Ja og der er også nogle som går til badminton som er 180 begyndt at spille kort og sådan, man får hurtigt dannet sig 181 nogle, også med andre man som ikke bor her, men vi er da et 182 par stykker som er begyndt at spille kort og... Jeg har så en 183 som jeg går til engelsk med om mandagen og en anden en jeg 184 går med om tirsdagen, så det er sådan på kryds og tværs at vi 185 gør tingene (griner), om vi så er syv, otte eller ni, men det er 186 sådan på kryds og tværs at man gør tingene, dem der bor her, 187 men mest med dem der er pensionister, for det er jo dem som 188 er hjemme i løbet af dagen.	Fællesskabet udvikles og skaber nye fællesskaber. Et stort socialt netværk. Netværket skabes tydeligst med ligesindede pensionister, som har samme tid.	Praktikker, praksisfællesskab. Social kapital, kulturel kapital. Os-og-dem, praktikker.
189 Interviewer: Jaa. Men tror I også at det har noget med de her 190 rammer at gøre, at de er med til at fordre at man laver nogle 191 fællesskaber sammen? 192 Mark: Det jeg tror er i det, det er... hvordan skal man udtryk- 193 ker det sådan at det ikke misforstås?, det er ligesom om at de 194 personer man møder, om de snakker, om de er interesseret i 195 om man snakker.		
196 Karina: Om man er åben... 197 Mark: Det er mere personen. Byggeriet opfordrer til det, men 198 det er, nogle personer er lettere at snakke med og være sam- 199 men med end andre.	Det er ikke de fysiske rammer som skaber fællesskabet, men menne- skerne.	Strukturelle rammer, position, habitus.
200 Interviewer: Jeg hører også at I siger, at hvis man ikke har 201 lyst, så kan man også- 202 Karina: Ja , ja ja, så kan man selvfølgelig lade være, ram- 203 merne er også til det. Nu har vi jo det bord derude og sidste 204 sommer, der nogle gange, hvis man gik ud og sad og fik en 205 øl eller noget eller lavede et eller andet, så var der nogle som	De fysiske rammer er medskabende og fordrer til fællesskab.	Strukturelle rammer, praktikker, praksisfællesskab, privat vs. fællesskab.

206 kom med over eller kom ud og satte sig, så det er igen også 207 hvad folk selv vil ik. 208 Mark: Men vi er jo midt i byggefasen, vi er jo ikke færdige 209 endnu, så det er jo lige så meget det, nu har vi jo lige været 210 igennem en fase, hvor vi har fået lov til at gøre vores terrasser 211 større og hække og ting, og det er jo bestyrelsen, hvad de 212 finder på, for vi har siddet et haveudvalg og har spurgt alle 213 beboerne, og da bestyrelsen spurgte om vi ville, nu var vi fire 214 som gerne ville og gik rundt og spurgte alle naboerne og 215 sendte brev ud, så ville de alle sammen gerne have nogle flere 216 blomster eller noget og nogle flere ting, og det har vi så kørt 217 med nu, og så er det så op til bestyrelsen nu her og få det her 218 gennemført og det er det som bliver spændende, for det første 219 år har vi haft nogle problemer med bygherrerne og jorden 220 som ikke var lavet som vi havde forventet og sådan nogle 221 ting og der er stadig nogle småproblemer, men de fleste af 222 dem, når man læser vedtægterne, så er det bestyrelsen eller 223 os selv som bestemmer hvordan vi gør ik, så det glæder vi os 224 meget til i år. Vi får lidt større terrasser og vi får hækken og 225 vi får lov at sætte en busk som kan blomstre... øhm vi har 226 nogle og tyve frugttræer, vi har ret mange frugtbuske, altså 227 der er en 30-40 stykker, alt sådan nogle ting, men når du kom- 228 mer er det også fint nok at man skal kunne spise det, det er så 229 det, men det skal man jo også passe på for det er jo salgsgas, 230 det er det som står i annoncen, de fleste når vi spurgte dem, 231 de ville gerne have lov til at sætte en, ja nu siger jeg syren 232 eller noget andet noget som blomstre ik, og det er jo vores 233 fælles jord, så hvor går grænserne, og det man skal passe på 234 sådan et sted, det er at bestyrelsen ikke bliver for omklam- 235 rende sådan at de ligesom tager initiativet ud af det, for så kan 236 det blive ikke så sjovt at være her. Man giver nogle fire ram- 237 mer og siger hvad skal vi gøre og i øjeblikket snakker vi alle 238 sammen og der ligger nogle forslag nu her, og det bliver så 239 spændende at man stadig har respekt for hinanden uden for 240 nogle bestemte rammer, at man kan gøre det man vil ikke, og 241 det bliver meget spændende, det gør det sku. 242 Interviewer: Hvad tænker i om Irmatårnet? For det bliver jo 243 også en form for fællesareal. 244 Mark: Det tænker jeg ikke noget om (alle griner lidt). Helt 245 ærligt så tror jeg, vi har set tegningerne og vi har set alle ide- 246 erne, men... Irma gav kaffetørnet til Rødovre Kommune i 247 90'erne eller sidst 80'erne for 100kr. for det kunne ikke bru- 248 ges til noget, det var et vartegn og kommunen ville gerne be- 249 holde det, så i lige knap tre år havde kunstner inde og efter 250 tre år sagde de dem op alle sammen fordi de var bange for at 251 hvis det blev ved med at beholde dem der, så fik de hævde på 252 det og så ville de ikke kunne af med dem, de skulle ikke betale 253 for at være der, så der var de nød til at lukke dem ud, og så 254 var det at projekterne begyndte at komme med at det skulle 255 sælges. Så når jeg står og kigger på projektet, så står jeg selv- 256 følgelig og drømmer om at der skal komme en restaurant og 257 nogle ting, men når man gør sådan nogle ting, nu har jeg jo	Stadig under op- bygning. Beboerne skal have lov til, de kan ikke frit gøre hvad de vil med deres hjem selvom de ejer dem. Dog er de medbestemmende som udvalg. Kamp om udvik- lingen. Rammerne for- drer til at fælles- skabet selv be- stemmer. Områdets udvik- lings beskrivelse opfattes som salgsgas til kø- berne. Fællesskabets kan skades gennem kamp om ram- merne og demo- kratisk diktatur. Fællesskabets skal bygge på re- spekt for hinan- den. Pessimistisk over- for drømme for rammernes udvik- ling. Har drømme til de fysiske rammers udvikling som	Strukturelle ram- mer. Kampen om doxa, praksisfællesskab, symbolsk kapital. Os-og-dem. Selvbestemmelse, praktikker, prak- sisfællesskab, doxa, symbolsk kapital. Praksisfællesskab, privat vs. fælles- skab. Kampen om doxa. Kampen om doxa. Kulturel kapital.
---	---	---

258 været i forretning altid, så jeg har svært ved at se deres 259 drømme komme til virkelighed, fordi du tænker nok på en 260 måde, men når jeg tænker det, for hvis du som købmand 261 skulle ofre et eller andet antal, for du skal jo give en eller 262 anden husleje, som kan være svær at få råd til, og hvis de skal 263 have en eller anden husleje for det, for det der skal jo renove- 264 res så folk kan have en forretning, for at betale en husleje, så 265 skal der satme komme mange mennesker og køre kaffe eller 266 smørrebrød eller et eller andet, og det er jo en forretning, og 267 så det der, igen alt det her med de drømme, det lyder fint, men 268 er der penge i det? Hvis de læste i avisen i sidste uge, så luk- 269 kede Irma elleve butikker, for hvis de ikke har penge i det, så 270 lukker man, det handler om penge. Så kan man godt have alle 271 de her drømme og man skal redde verden og købe det, og alt 272 muligt, men det er en forretning. Så når du spørger mig, så 273 tror jeg ikke andet end jeg håber virkelig at det bliver der, 274 men... eller det BLIVER, det er jeg overbevist om, men- 275 Karina: DET BLIVER DER... 276 Mark: -men er der nogle som kan være gode nok til at drive 277 en forretning- 278 Karina: Ja, for det skal renoveres for ene ende til anden, man 279 kan jo ikke komme op i det og være i det, det kan det ikke 280 bære. 281 Mark: Men det er jo bygherre der står for det, han skal gøre 282 det. Men hans husleje hvad bliver det? Vi har været til ret 283 mange borgermøder og vi var også med Socialdemokratiet op 284 til kommunevalget, der kommer mange socialdemokrater og 285 SF'ere og de har altid sådan nogle sjove spørgsmål (inter- 286 viewer griner), jamen de var relevante nok, for de står jo og 287 siger til de her bygherrer "jamen så kan i jo lade være med at 288 tage så meget i husleje, så dem der kommer..." og de spørgs- 289 mål kunne jeg godt lide, for det er jo det det går ud på, for så 290 kan I jo lade være med at tage så meget i husleje, men ham 291 der lille [direktørens navn], han skal jo tjene penge, han er jo 292 forretningsmand og han har sku ikke følelser for om det er 293 det ene eller det andet, og han vil jo have sine penge hjem. Så 294 når du ser på sådan nogle ting, jamen det er jo forretning ik 295 (siger det med en opgivende og trist tone). Men det er spæn- 296 dende- 297 Karina: Ja, der skal nok komme noget derovre- 298 Mark: Men selvfølgelig drømmer vi om at der kommer en 299 restaurant eller noget derovre, noget hvor man kan sidde og 300 kigge ud over der hele, det kunne være rigtig lækkert- 301 Karina: Ja, for der bliver jo også pladsen ude foran på torvet, 302 så vi håber da- 303 Mark: -ja meget meget spændende, det bliver det sku, for det 304 kunne være sundt, men vi kan også gå op i centeret eller over 305 i Langhuse, hvor der er kommet en italiensk for en seks-syv 306 år siden, før det var der noget andet, så kom der lige pludselig 307 sådan en og det er nogle italienere som kører den og den der 308 god, den er besøgt og der er altid mennesker deroppe. Går du 309 op i centeret er der jo snart restauranter alle vegne, der er lige	kan styrke et soci- alt, aktivt og kul- turelt liv for nær- miljøet. Er pessimistisk overfor drøm- mene for den fysi- ske udvikling. De er sikre på at det skal udvikles, men tør ikke tro på hvilken udvik- ling. Har stort kend- skab til området. Er uenig i bygher- res valg for områ- det. Er politisk og kul- turelt interesse- rede. Mener området skal bygge på so- ciale elementer, men har små tan- ker om bygherres sociale ansvarsøn- ske og er uenig. Drømme om for- drende sociale og aktive rammer. Dyrker lokalom- rådet og det ak- tive, kulturelle liv.	Os-og-dem, sym- bolsk vold. Dominerende fel- ter. Kampen om doxa, position. Symbolsk vold. Os-og-dem, posi- tion. Strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer.
--	---	--

310 blevet bygget op, så nu er der endnu flere steder, kaffesteder 311 og restauranter, og det er fint. En gang imellem ser du en som 312 lukker, men så står der en anden som har købt det. Det samme 313 tænker man så her, hvis det her [Irma kaffetårnet] er godt nok, 314 hvis det er godt nok, hvis den mand eller familie eller hvem 315 der nu har gjort det, så kan de jo trække, men det skal være 316 attraktivt og varen skal være... det skal begynde at kunne 317 tjene penge på det. 318 Interviewer: Men tænker I at der mangler noget mere fælles- 319 areal til det her område som skal være derovre for at det fun- 320 gerer? 321 Karina: Nej... 322 Mark: Overhovedet ikke. 323 Karina: Nej. 324 Mark: Det kan jeg ikke se. Jeg mangler det ikke. Jeg ved godt 325 at hvis man kan få nogle fælleslokaler, men jeg vil fandme 326 ikke betale mere i husleje for at få et lokale deroppe. Jeg kan 327 gå ned på Rødvregård her i Rødovre, der er foreningen jo 328 meldt ind, det var noget af det første vi fortalte dem, så går 329 du ned og siger at du har en forening, så går du ned og kan 330 leje Rødvregård gratis- 331 Karina: LÅNE! 332 Mark: -låne, det koster ikke en bygget femøre. Vi har holdt 333 vores julefrokost dernede, de holder møder dernede, du kan 334 bare bestille det og kan du få alle de lokale du har lyst til, det 335 er gratis, det koster ikke noget, så alt hvad der foregår i Rød- 336 ovre, det foregår på Rødvregård gratis. Så kunne det være let 337 nok, hvis man havde noget herovre [Irma kaffetårnet], men 338 skal man betale mere end el så, for det er en forretning, for 339 direktøren gør jo ikke noget uden at det skal lejes ud, så nej 340 det har kommunen, du kan til hver en tid gå over og låne et 341 lokale på skolen eller andet, så du kan komme mange steder. 342 Så jeg vil ikke sige at vi mangler, men hvis det kommer og er 343 tæt nok på, prisen er rigtig eller et eller andet, så er det i min 344 verden fint nok. Jeg vil ikke sige nej, men der er ikke nogen 345 direktør, som bygger sådan en hel by, uden at skulle tjene 346 penge, så jeg tror ikke på det. Du skal også huske på en ting 347 du glemmer, hele hjørnet derovre (peger ud over byggeplad- 348 sen), det hedder erhverv, der kommer sådan tre blokke som 349 står skråt på tegningen og så helt nede i krogen, der kommer 350 bare sådan en helt grå masse af, ja nu siger jeg butikker eller 351 hva fanden de vælger at putte ind, det ved jeg ikke, jeg ved 352 bare at der er butikker, og alle drømmer jo om at der kommer 353 en Irmabutik eller en anden butik. 354 Interviewer: Det kunne da være lidt hyggeligt, men når der 355 ligger en oppe i centeret? 356 Mark: Ja, jeg tror ikke at der kommer en, men det er også lige 357 meget, men der er i hvert fald butiksplaner dernede, men der 358 må vi så se hen af rejsen, hvad der kommer, for igen hvad er 359 det for nogle lokaler, hvad er huslejen? Og jeg ved at de for- 360 handler, men de huslejepriser de har deroppe lige nu der er 361 der ikke særligt mange der kan være med, men der skal nok	Der skal skabes attraktive fysiske rammer fro at skabe livet. Føler ikke at der bør være fælleslokaler for at skabe et socialt fællesskab. Der er andre billigere rammer for udfoldelse. Dyrker de fysiske rammer for at skabe og styrke fællesskabet. Vil gerne have fælleslokaler, men vil ikke betale ekstra for det. Kommunen stiller fordrende rammer til rådighed. Vil gerne have fælleslokaler, men mangler dem ikke. Bygherre vil ikke skabe miljø, men tjene penge. Drømmer om nostalgi, frem for økonomi. Bygherrerne bestemmer og opstiller rammerne for strukturerne.	Strukturelle rammer. Strukturelle rammer. Symbolsk vold, kampen om doxa. Praksisfællesskab. Praksisfællesskab. Praktikker. Strukturelle rammer. Symbolsk vold, kampen om doxa. Strukturelle rammer. Symbolsk vold.
--	--	--

362 komme en der byder på den ik. Men der skal mere en tre tu- 363 sinde mennesker til at drive en forretning, det skal der faktisk. 364 Du skal have en 15-20 tusinde besøgende om ugen for at drive 365 en alm. lille forretning i dag. Og tre tusinde her, hvor de fleste 366 er, mange af lejlighederne, ikke hos os, men de andre der 367 kommer er jo børnefamilier, de handler sku på vejen, hvis det 368 det ikke lige passer med hentning af børn osv. så jeg er meget 369 spændt på det og håber selvfølgelig, helt ærligt, jeg håber vir- 370 kelig at der kommer noget i tårnet og helst en restaurant eller 371 et eller andet oppe i toppen, hvor man kan sidde og hygge sig 372 og se ud over. Hvad de så vil bruge de andre etager til, det 373 ved jeg faktisk ikke. For det er udlejninger, det er markeds- 374 priser, det er jeg bange for at han [direktøren] gør... Men de 375 der, da vi stod til borgmestermødet, der kom med deres 376 spørgsmål, det kunne jeg godt lide, for det er rigtigt, og det 377 kunne han [direktøren] ikke lide, han svarede ligesom, du 378 kender det godt, han svarede ligesom udenom (alle griner), 379 og det er jo rigtig nok, han kan jo bare lade være med, altså 380 han skal selvfølgelig have sine penge hjem på at gøre det, 381 men han behøver jo ikke at tjene på huslejen, han kunne bare 382 sørge for at det hvile i sig selv som et mærke for hele byen. 383 Så vil det være sundt, men det er jo ikke noget vi andre kan 384 have indflydelse på, desværre... Jeg kunne ikke forestille mig 385 at nogle ville gøre det uden at ville tjene penge, selvom han 386 [direktøren] da er flink nok, når man møder ham (alle griner), 387 der er jo ikke noget ondt i ham. 388 Interviewer: Nu skifter jeg lidt spor. Hele det her fællesskab 389 I har her, hvordan føler I at I indgår idet? Gør I virkelig en 390 indsats for at indgå i det eller føles det meget naturligt? Eller 391 hvordan foregår det her? 392 Karina: Jeg synes faktisk at det er faldet meget naturligt ud... 393 Mark: For os har det føltes naturligt- 394 Karina: Altså vi har jo lige fra starten mødt nogle at dem til 395 alle de [Byggemøder] her og så har man jo bare snakket sam- 396 men og så har man jo snakket med nogle andre og så... Jeg 397 synes bare det er meget naturligt. Selvfølgelig skal man være 398 udadvendt og åben og gå ud når det sker noget og deltage- 399 Mark: Man er nødt til at snakke med folk. 400 Karina: -og være med i de ting hvor der er noget og sådan, 401 men jeg synes ikke det er noget som vi, andet end det er faldet 402 meget naturligt, det er bare kommet. 403 Interviewer: Ja? 404 Mark: Men det giver også sig selv, for når det har været så- 405 dan, er der fem i bestyrelsen, ikke fordi det er det, men men... 406 der er flest damer og en mand med og det er også sådannogle 407 ting, og så skulle de holde sommermøde om noget sommer et 408 eller andet, og så går man ned og spørger nogle af de andre 409 og inden man ser sig om, så går vi jo og hjælper hinanden.- 410 Karina: Med at få sat telt op og stole- 411 Mark: -og derfor virker det naturligt... 412 Karina: -ja så gik man jo bare ud og dagen efter var man igen 413 med til at rydde op og... jamen det er sådan at når man har	Erhvervserfaring med butiksudvikling. Forskel på livets udviklingsstadier. Vil gene have skabt miljø til nærområdet. Har pessimistiske tanker om bygher- rernes udviklings- ønsker. Vil ikke have at bygherrerne er pengegriske frem- for at skabe miljø. Naturlig hverdag. Mennesket skal være åbne for det sociale. Stort socialt an- svar og medska- bende af fælles- skabet. Alle deltager og yder til fællesska- bet.	Os-og-dem. Strukturelle ram- mer, kampen om doxa, disposition. Os-og-dem, prak- tikker. Kampen om doxa. Symbolsk vold. Praktikker, prak- sisfællesskab. Habitus, praktik- ker, position. Praktikker, prak- sisfællesskab. Socialreproduk- tion.
--	---	--

414 været med, jamen så går man jo bare ud og er med igen og så 415 kommer det automatisk- 416 Mark: Det er op til dig- 417 Karina: -og så sætter man sig lige ved bordet bagefter og har 418 fået en øl, bagefter når vi har gået og sludret og sådan... så 419 det kommer meget naturligt- 420 Mark: Men der er også nogle som ikke kommer ud, det er der 421 også, og det kan man jo ikke lave om på så... Så når du spør- 422 ges sådan nogle som os, jamen vi har følt det naturligt, men 423 spørger du nogle af de andre, jamen de går måske ikke ud, 424 men hva faen er der at gøre ved det, jeg kan da selvfølgelig 425 også bare sidde her og læse min bog, men når vi går ud, så 426 går vi UD. 427 Karina: Når de andre sidder på bænken, så går vi da også lige 428 ud og siger hej til dem ik- 429 Mark: Ja, men du skal selv gå ud, det kommer ikke af sig 430 selv, eller hvordan jeg skal udtrykke det, det gør det altså 431 ikke. 432 Interviewer: Men tænker I også at det her fællesskab er ekstra 433 stærk og folk har lyst til at være med fordi I er meget end 434 aldersgruppe eller? 435 Mark: JA. Aldersgruppen betyder noget. 436 Karina: Ja, det gør det. 437 Mark: Aldersgruppen betyder meget, for dem vi snakker 438 mest med i dag, det er alle dem som er gået på pension. 439 Karina: Vi kunne jo se, da vi boede et andet sted, hvor det 440 var bebyggelse alla det her også ik, men der var to etager og 441 der var mange børnefamilier... så man fik jo aldrig et fælles- 442 skab, fordi de var på arbejde og de havde travlt når de kom 443 hjem og så var der børn og mad osv., de kom jo ikke ud på 444 den måde så man fik et fællesskab ligesom her. Så det er jo 445 noget med selvfølgelig aldersgruppen og at man også gør det 446 ik. 447 Mark: Børn er ikke nogen fordel i sådan en aldersgruppe- 448 Karina: Nej ikke i sådan et område som her, NEJ. 449 Mark: -Jo altså børn er jo ikke negativt, men men... 450 Karina: Vi [beboerne i Orangerihaven] har masser af børne- 451 børn som kommer hos os alle sammen og det er jo hyggeligt 452 og dejligt, når de kommer ud og leger og det er jo dejligt. Det 453 er jo ikke sådan at vi ikke vil have børn her, men at der ikke 454 lige pludselig bor en eller anden ung med to børn, som jo ikke 455 vil falde ind i det her, ja... hverken for hende eller for os andre 456 vel. 457 Mark: Vi har jo i hvert fald tid til hinanden, hvis vi vil ik... 458 Karina: Ja. 459 Mark: Det er sådan jeg føler det. Og især når man så begyn- 460 der at snakke sammen, så finder man ud af hva faen- 461 Karina: Det er især hyggeligt sådan en fredag morgen, når... 462 kl. ni skal vi til gymnastik, så en halv time før så begynder vi 463 andre at gå ud af dørene her (peger ud i området), så kommer 464 det første par ud af døren, så kommer vores nabo ud af døren, 465 så kommer parret lige om hjørnet ud af døren og herhen og	Alkohol eller an- den lign. praktik kan skabe fælles- skab. Er uenighed i valg af ensomhed og isolation. Fælles- skab er det rigtige at vælge. En praktik kan skabe ringe i van- det. Man skal selv være socialt opsø- gende for fælles- skabet. Ligesindede styr- ker fællesskabet, da de har samme prioriteter og tid m.m. Aldersforskel kan skade fællesska- bet på tværs af ge- nerationer, pga. forskel i priorite- ter. Fællesskabet er grupperet og kan skades af andre, som ikke er lige- sindede. Pensionister har mere tid til fælles- skab og fælles ak- tiviteter. Fællesskabet er opbygget af ruti- ner og fælles akti- viteter.	Selvbestem- mende. Praktikker. Privat vs. fælles- skab, praktikker. Habitus. Praktikker, prak- sisfællesskab, so- cial reproduktion. Selvbestemmelse, position. Social struktur. Social struktur, habitus, praksis- fællesskab, kon- struktion af alder- dommen. Os-og-dem. Praktikker. Social struktur. Praksisfællesskab, praktikker. Os-og-dem. Praksisfællesskab, praktikker, social struktur.
---	--	---

466 en anden nabo kommer ud, og så kommer han ud og så kom- 467 mer hun ud (Parret kan navnene på alle de nævner) OG SÅ 468 FØLGES VI ALLE SAMMEN AD OVER TIL GYMNA- 469 STIK (sagt med enorm glæde i stemmen). DET ER JO HYG- 470 GELIGT! 471 Interviewer: Ja. 472 Mark: Det gør jo også at så har du jo lige pludseligt fat i syv- 473 otte huse, så du ved nogenlunde hvad der sker hele tiden, uden 474 at jeg vil kalde det at vi snakker, men vi snakker jo om jorden, 475 om hækken og vi snakker jo om hvad der sker og hvem der 476 hjælper hinanden og hvem der har behov for at der kommer 477 en og sætter et billede op eller... altså det har faldet meget 478 naturligt. 479 Karina: "Kan du ikke lige komme, du har garanteret et søm, 480 vil du ikke lige komme og hjælpe mig med at sætte det op?" 481 (henvendt til sin mand). 482 Mark: Vi er 21 huse i dag og de ni af dem er altså singler. 483 Der er en enlig mand imellem resten er otte enlige damer. Det 484 tænker man heller ikke over i starten, men så kan der være en 485 dame som siger, når de andre er gået "Kan du ikke hjælpe 486 mig med dette?" "Jo det kan jeg da godt", altså det er jo også 487 sådan noget at du er der og du gerne vil det. 488 Karina: Sådan noget hvis man skal op på loftet og have støv- 489 suget eller skiftet filter, hvor vi så også siger til de damer som 490 vi render sammen med "I går ikke derop uden I har sagt det 491 til os, så vi kommer når I går derop, for hvis der sker noget 492 mens i går derop, så der er nogen som ved det- 493 Mark: Der er så meget isolering på loftet ik (viser afstanden 494 med hænderne), dvs. det sidste trin op på loftet det er sådan! 495 Karina: Og det er altså damer på 70 år som skal lægge og 496 kravle op der og vi siger "det er fint nok at I gør det, men I 497 gør det ikke alene uden at der er noget der ved det", så kan vi 498 sige det til hinanden at vi lige skal derop eller... Så der er 499 sådan nogle ting hvor vi siger at der vil vi gerne have at der 500 er nogen som ved at de gør det, for det gør man ikke alene. 501 Så selvfølgelig også på den led passer vi på hinanden. Man 502 hjælper hinanden på alle de måder man kan. 503 Interviewer: Det er så fantastisk. Så tænker jeg på det her med 504 helt personligt, hvad giver det så jer at bo på den her måde? 505 Værdien og måden i lever på? 506 Karina: Jamen det giver os rigtig meget, fordi man har det 507 her fællesskab. 508 Mark: det giver de, altså jeg har ikke tænkt på det på den 509 måde, jeg tænker mere som du [henvendt til sin kone] siger, 510 at vi har købt et hus, og så håber vi der kommer nogle ordent- 511 lige naboer... og det ved man jo ikke. Men når du har nogle 512 gode naboer og man bruger hinanden og kan snakke sammen, 513 jamen så giver det meget livsglæde. Det gør at du gider at stå 514 op, og når man møder hinanden eller går ind til en, jamen så 515 er man glad, fordi man ved at man er i trygge rammer. Der er 516 ikke nogen som brokker sig, der er ikke nogen som gør noget, 517 det tror jeg betyder meget for nogen, det tror jeg.	Fællesskabet ska- bes af fælles akti- viteter og er aktivt tilvalgt. Fællesskabet øges. Fællesskabet kan styrkes gennem de fælles fysiske rammer. Søger hjælp i fæl- lesskabet. Enlige kan få so- cialt samvær i fællesskab. Yder til fællesska- bet. Skaber strukturer i fællesskabet og styrke båndene til hinanden. Nogle rammer er ikke ældrevenlige. Respektere den enkeltes privatliv, men kræver om- sorg og socialt an- svar i fællesska- bet. Ønsker aktivt fæl- lesskabet. Man kan ikke styre fællesskabet, kun deltage i ud- viklingen og få så meget ud at fæl- lesskabet som muligt. Fællesska- bet giver tryghed og livsglæde.	Sociale strukturer. Praktikker, prak- sisfællesskab. Strukturelle ram- mer, habitus, praksisfællesskab, position. Praksisfællesskab, socialt ansvar, praktikker, kapi- tal. Praksisfællesskab, socialt ansvar. Praksisfællesskab. Praksisfællesskab. Praksisfællesskab, praktikker. Livsglæde.
---	---	---

Side 96 af 179

571 den gang, kørte meget i weekenderne i sommerhus, og så ville 572 vi ikke kunne være fællesskab! Hvis ikke man var et fælles- 573 skab og var med i hvad der skulle gøres og ordnes, for der 574 skulle man jo have urter og jeg ved hvad, så hvis man ikke 575 kunne være en del af det fællesskab, så synes vi ikke at vi 576 kunne bo her. Så der havde vi faktisk sagt det fra, vi skulle 577 ikke, og der havde vi faktisk også sagt at vi skulle have en 578 lejlighed, men så pludselig lavede de [bygherrerne] jo så dem 579 om og tog det hus væk og det der, og så blev det bare solgt 580 som senior-boliger og ikke noget andet, så snakkede vi om 581 "ej, så kunne vi godt tænke os at komme tilbage hertil igen".	Det kræver enga- gement og bidrag at være en del af et fællesskab. Rammerne for miljøet fordrer til fællesskab. Rammerne blev ændret.	Privat vs. fælles- skab. Praktikker, prak- sisfællesskab. Strukturelle ram- mer.
582 Interviewer: Okay? 583 Mark: Men seniorboliger er også noget mærkeligt noget ik, 584 for når vi dykker ned i vores vedtægter, der står ikke noget. 585 Der står i det salgsmaterialer vi har fået, der står navnet seni- 586 orboliger, men da vi så spurgte dem derover, da vi sad til det 587 møde, da vi havde købt og sådan, så er seniorbolig både må- 588 den det er indrettet på, toiletrummet er større så man kan 589 komme rundt med en rollator og dørene, men ellers er der 590 ikke nogle krav overhovedet i andet end den måde man 591 gør tingene på. Så det er sådan set det eneste. Meget af det vi 592 havde i starten med brochurerne, det var for mig glansbille- 593 der, og der står alt det du [interviewer] spørger om og alt mu- 594 ligt andet, men det meste af det vi læste, det vidste vi jo alle- 595 rede om Rødovre, vi ved hvor cykelstierne er, vi kender de 596 grønne områder-	Ekskluderende rammer. Større tryghed og hjælp til aldrende borgere.	Strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer.
597 Karina: Ja, ja... 598 Mark: -men for os var det ikke noget. Men det gør de [byg- 599 herrerne] stadigvæk, når vi læser deres ting, det er meget ro- 600 mantisk, med at "byen skal spises" og sådan nogle ting. Og 601 et eller andet sted så tænker jeg, det er fint nok hvis man hop- 602 per på det, men det er reklame, det er salgsgas for at få solgt 603 noget. Og det er rigtigt at vi har masser af frugtbuske i vores 604 område, det kommer der også i det andet, og går du ned og 605 tager lokalplanerne, dem kan man gå op og hente på kommu- 606 nen, så får man lokalplanerne og der er træer og det kommer 607 der også, når det hele er færdigt ik...	Ændringer i fysi- ske rammer. Stort kendskab til området.	Strukturelle ram- mer. Dominerende felt.
608 Karina: Ja, det kommer der også når det er færdigt. 609 Mark: Det er mere at man ikke tror på det der, for hvis de 610 mennesker som bor her, nu nævnte jeg jo hende der tidligere, 611 uden at genere hende, men hvis folkene ikke kan sammen, så 612 kan de sku komme alt deres, så virker det ikke. For mig er det 613 menneskene og alderen som nok er, hvis du møder nogen 614 som har de samme interesser eller er det samme sted i livet, 615 så vi kan snakke om børnebørn og vi kan snakke om ferier, 616 snakke om hvor vi har lyst til at flytte hen og hvor rejsen nu 617 går hen eller hvad vi ser i teateret, så man ER det samme sted 618 i livet, det tror jeg nok er det som betyder mest ik. Og de som 619 køber her, de fleste kommer jo fra huse, så de har jo sådan, så 620 når du sidder og drømmer, så kommer man til at sige til det, 621 det tør jeg sku ikke sige til dem, for det har de ikke råd til. 622 Altså man møder nogle som er det samme sted i livet, så vi	Romantisering som salgstrick. Det er ikke ram- merne som skaber fællesskab, det er udelukkende menneskene som kan skabe sociale relationer og der- med fællesskab. Ligesindede men- nesker med samme ønsker,	Os-og-dem. Sociale strukturer, praktikker, prak- sisfællesskab. Økonomisk kapi- tal, symbolsk ka- pital.

623 kan godt sidde og snakke om at vi skal på ferie og vi skal der 624 og der, uden at der sidder nogen og bliver misundelig eller 625 bliver sure eller kede af det eller hvad faen. 626 Karina: Der er forskellige stadier af ens liv man kommer til 627 ik. 628 Mark: Og det accepterer vi, det er også en del af rejsen. 629 Karina: lige præcis. 630 Interviewer: Så får jeg igen lyst til at ændre spor og spørge 631 til, hvis I skulle fortælle hvad er en værdig aldring, hvordan 632 vil I gerne blive ældre, hvis I selv kunne vælge hvordan det 633 skulle være? 634 Karina: Jaman vi håber jo på stadig at kunne røre os og gøre 635 de ting vi gør i dag ik og prøver virkelig at holde os i gang, 636 så vi kan leve lidt ligesom vi gør i dag. 637 Mark: For mig betyder aldring allerede i din [interviewer] 638 alder noget, du skal også tænke på din alder. Nu har jeg altid 639 været meget målberettiget i min måde at lave forretning og 640 liv på, så for mig er en værdig aldring noget du starter med i 641 din [interviewer] unge alder ved at du sparer op til din tredje 642 alder og det gør du, alt det du kan, det kan du ikke i starten 643 men det kommer hen af rejsen, og du at du hele tiden er be- 644 vidst om at du har din tredje alder. Så den frihed du har i din 645 tredje alder, som jeg tænker det, det er at jeg kan gøre 646 nøjagtigt hvad jeg har lyst til, jeg har skaffet mig de penge så 647 jeg kan leve ligesom da jeg gik på arbejde, der er ingen for- 648 skel og jeg er ikke afhængig af at skulle spørge kommunen 649 eller nogle andre, og hvis vi vil have hjælp, så kan vi få hjælp, 650 så det er sådan jeg tænker den tredje alder. Så jeg ikke skal 651 stå med hatten i hånden og få til et par nye tænder eller hvad 652 helvede man kan være udsat for, det er det jeg tænker... og 653 den frihed som gør at jeg føler mig som et helt menneske, 654 som gør at jeg ikke skal gøre det. Men det kan du jo også som 655 ung komme igennem og så er der nogen, de kommer jo ikke 656 igennem livet, livet er jo noget, hvis man kan styre sig selv 657 og har nogle ambitioner og at man er ambitiøs på det man 658 gerne vil med sig selv, sine børn og sin mand, så hænger det 659 sammen. Og så kan man blive skilt og der kan ske mange 660 ting, man ved jo ikke før at man sidder i vores alder at det er 661 gået godt eller ikke er gået godt. (Karina griner). Der kan jo 662 ske alverdens ulykker, det er jo ikke sådan, men hvis man 663 starter i en eller anden alder med at passe på hinanden, så 664 burde man kunne komme igennem, men økonomien er vigtig, 665 så man ikke bagefter sidder og siger ”jamen du kan ikke leve 666 af din folkepension”, så, det er der jo nogen som gør, det er 667 ikke sådan, men vil man have det, som nu hvor du [inter- 668 viewer] sidder og spørger os, så er det noget som vi jo har 669 tænkt på mange år før, lang tid før. 670 Karina: Ja. Vi skulle jo gerne kunne gøre det samme som vi 671 gjorde da vi gik på arbejdsmarkedet, ja. 672 Mark: Og den begrænsning som kommer, som min kone prø- 673 ver at sige, vi går til gymnastik, vi holder os i form, vi går ret 674 mange gange om ugen, vi gør en hel masse. Så du gør det,	erfaringer og prio- riteringer styrker et fællesskab. De forskellige livsstadier yder forskellige mulig- heder og ønsker til tilværelsen. Ønsker aktivt selvvalgt tilvæ- relse for fremti- den. Valg for fremti- den bør gennem- tænkes. Værdighed skal forberedes og vælges selv. Med alderen til- byder livet også flere muligheder og flere ressour- cer. At kunne vælge selv og have mu- lighed for selv- valgt hjælp. Livet tilbyder for- skellige vilkår for individer. Alderdom giver visdom. Sociale relationer kan styrke livets vilkår. Livet kan leves på lav økonomi. Vælger aktivt en god økonomi og muligheden for selv at vælge. Holder sig sunde og raske gennem fysisk aktivitet og	Kapitalsammen- sætning. Værdig aldring, konstruktion af alderdommen. Værdig aldring, konstruktion af alderdommen. Værdig aldring. Habitus. Værdig aldring, tredje alder. Tredje alder, kon- struktion af alder- dommen. Dominerende fel- ter. Lav økonomisk kapital, lav sym- bolsk kapital. Selvbestemmelse, livsglæde. Habitus. Kapitalsammen- sætning. Social kapital, so- cialt ansvar. Lav økonomisk kapital, lav sym- bolsk kapital. Værdig aldring, konstruktion af alderdommen. Praktikker, selv- bestemmelse,
---	---	---

675 som vi kan gøre for hinanden, så din krop virker, det er sådan 676 set det du skal gøre. 677 Karina: Hvis du sætter dig hen i sofahjørnet og siger ”så nu 678 blev jeg pensionist, nu skal jeg ikke lave noget mere”, så er 679 man nok ikke pensionist i ret god form i ret lang tid, det ved 680 man jo, man er nødt til at holde sig i gang selv og få så meget 681 ud af livet som muligt. 682 Mark: Og så stadig læse bøger og dyrke, vi rejser meget, vi 683 kan godt lide at komme ud og se verdenen og er åben for nye 684 input og hele tiden være åben for den forandring der er i livet, 685 at du ikke bliver mere stædig. Jeg ved da godt at vi ser for- 686 skelligt på livet igennem livet i vores årgange og hvordan vi 687 tænker, men være så åben du nu magter og være bevidst om 688 at du skal være åben, så du tager imod de indtryk som ver- 689 den giver dig hele tiden, for ellers kan du ikke følge med og 690 du er nødt til at følge med, for den forandre sig hurtigere, og 691 det tror jeg er med til at gøre at man får en bedre alderdom, 692 derhen af. 693 Karina: Og så kan man bare håbe på at man ikke bliver syg, 694 men det er jo kun noget man kan håbe på, det er jo ikke noget 695 man kan gøre noget for selv. Og hvis man bliver det, så tror 696 jeg også at her i Rødovre, der lever man passet det man skal, 697 det håber jeg på i alt fald. Men det satser vi ikke på (griner). 698 Interviewer: Ja. Men hvad med hele det her plejehjem og in- 699 stitutioner og sådan noget? 700 Mark: Det tænker jeg ikke på. Dem vi kender i vores familier 701 som har været der, de fleste gange skal du jo være i eget hjem 702 til du er ret syg eller... Du skal faktisk være ret syg, så det 703 har ikke noget med alder at gøre at skulle på plejehjem, så det 704 har ikke noget med alder at gøre. Hvis du kan gøre det som 705 jeg var inde på før, så kan du dyrke alt den motion du kan og 706 passe på sig selv på den måde her. Også åndeligt passe på dig 707 selv, altså gå ned og være åben. Så der tror jeg sku ikke, nej 708 det tænker jeg ikke på. Det forestiller jeg mig ikke. Altså vi 709 kan alle sammen blive kørt et eller andet sted hen og så sidder 710 men der i en skide rullestol- 711 Karina: Og selvfølgelig kan der ske noget, det kan man ald- 712 rig vide. 713 Mark: -men det er jo... det tænker man jo ikke, vi gør i hvert 714 fald ikke, så den har jeg ikke. Vi ved jo selvfølgelig at alderen 715 kommer ik, så det kan du jo ikke, nej det tænker jeg ikke som 716 noget negativt overhovedet ikke. 718 Interviewer: Nej? 719 Mark: Jeg ved ikke om jeg skal på plejehjem, det får jeg af 720 se hen af rejsen, men et eller andet sted, hvis du har passet på 721 sig selv, så har du mulighed for at kunne klare dig. 722 Karina: Det er jo det som er det svære ikke, for vi ved jo ikke 723 hvornår, men vi ved jo bare at det får en ende på et eller andet 724 tidspunkt. Og hvordan det er... Bare man prøver at holde sig 725 i form og udvikle sig og alle de der ting og følge med der, så 726 håber vi på at det er den måde vi holder længere.	at holde sig i gang. Inaktivitet er ska- deligt for en stærk og sund alder- dom. Holde sig åbne, aktive og opsø- gende samt følge med tiden for at styrke alderdom- mens livskvalitet. Håb om at undgå sygdom, da dette ikke kan styres. God kommune. Bange for syg- dom. Institutionalise- ring sker først når man er for syg til at vare tage livet selv. Man bør selv fo- rebygge institutio- nalisering, ved at holde sig aktiv, sund og rask. Frihedsberøvelse. Alderdom er uundgåelig, men kan styrkes og fo- rebygges. Forebyggelse er det bedste våben mod institutio- nalisering. Selv vælge et ak- tivt liv og fore- bygge forfald.	habitus, kapital, værdig aldring. Isolation. Selvbestemmelse. Social kapital, økonomisk kapi- tal, habitus, posi- tion. Praktikker, social kapital, habitus, position, selvbe- stemmelse, vær- dig aldring. Dominerende fel- ter, symbolsk vold, doxa. Symbolsk vold, doxa, konstruk- tion af alderdom- men. Selvbestemmelse, praktikker. Symbolsk vold. Medbestemmelse, kapitalsammen- sætning, habitus, position, kon- struktion af alder- dommen. Selvbestemmelse, position.
---	--	--

727 Mark: Jeg tænker ikke at det er samfundets skyld, jeg tænker 728 ligeså meget at det er ens egen skyld hvis man ikke har sørget 729 for at gøre det man kan, og det er både helbredsmæssigt og 730 økonomisk at du skal kunne klare dig selv, det er sådan jeg 731 tænker livet.	Anklager ikke samfundet, men i højere grad individet for egne valg.	Dominerende felter, doxa, økonomisk kapital, habitus, disposition, konstruktion af alderdommen.
732 Karina: Ja. 733 Interviewer: Ja?		
734 Mark: Og så er der nogen som opgiver, som går ned og synes 735 at hele verden er åndsvag og jeg får ikke hjælp og så kan de 736 sidde og brokke sig over det, men nogle gange er det også 737 folk selv og det kan man ikke tillade at sige, jo det kan jeg jo 738 så til dig [interviewer] (Mark og interviewer griner), men 739 man kan ikke tillade sig at sige det til sådan nogle, fordi deres 740 liv har måske været anderledes, der kan være sket maser af 741 ting og alt muligt andet, det er der jo ingen som ved, hvordan 742 de kommer igennem livet. For nogle gange når folk siger ”når 743 men du har det også godt”, jamen jeg føler også at jeg har 744 været heldig, jeg har haft et godt job og jeg har læst videre og 745 gjort det jeg skulle og det jeg kunne gøre ik. Så det er jo hele 746 tiden at man ikke bare opgiver midt i det hele ik. Men det ved 747 man jo ikke, lige pludseligt får nogle mennesker jo bare nok 748 og får stress og så går de jo ned... men det er meget op til en 749 selv tror jeg.... hvordan man ser livet og hvor positiv man er 750 på det...	Et individ kan vælge at anklage samfundet eller selv tage ansvaret for eget liv. Livet tilbyder forskellige vilkår for individer. Livet kan være hårdt. Man vælger selv livssyn og tilværelse.	Habitus, kapital-sammensætning. Doxa. Kapitalsammen-sætning. Selvbestemmelse.
751 Interviewer: Så er der en sidste ting, og der går jeg lidt på 752 kanten simpelthen for at se hvad jeres reaktion er på det. 753 Hvordan anser I Jer selv, når der bliver snakket ældrebyrde, 754 ift. at være en ældreressource eller en ældrebyrde?		
755 Karina: (griner). Jamen vi har jo slet ikke opdaget endnu at 756 vi er blevet ældre. (griner).	Nyder livet og føler sig ikke tynget af alderdom.	Habitus, konstruktion af alderdommen.
757 Interviewer: Du er I jo heller ikke så gamle endnu... 758 Karina: (griner) Nej...		
759 Mark: Jeg oplever ikke, jeg har ikke dårlig samvittighed over 760 ældrebyrden på den måde, det har jeg virkelig ikke. Jeg synes 761 det er en sjov måde at politikere og journalister, for det er 762 ligeså meget journalister, der laver den her, for nogle gange 763 skal de bruge den og andre gange skal de ikke. I den alder du 764 [interviewer] har nu, så skal du jo være over 70 før du får 765 folkepension bare ik, øhm... og det er sådan noget man kan 766 sige... er man en byrde? Jeg føler ikke at jeg er en byrde fordi 767 den livsfilosofi vi har, jeg betaler kræftedme stadig en formue 768 i skat, hvis jeg kun sad og fik min folkepension så var jeg en 769 byrde, hvis du skal have dine 16.000 i ældrecheck, så var du 770 en byrde, så skal du også have nye tænder og alt muligt andet, 771 jamen så er du nok en byrde. Hvis du havde en anden filosofi 772 og sagde ”jeg skal nok klare mig selv” og så kan de putte alle 773 de penge hen et eller andet sted til dem som er syge, for andre 774 mennesker kan klare sig selv, så føler jeg ikke, jeg får ikke 775 dårlig samvittighed. Jeg kan nogle gange blive, hvis mn mø- 776 der nogle... et eller andet, så kan jeg godt komme til at vrisse 777 af dem, for det synes jeg er noget mærkeligt noget, fordi du 778 er en byrde hvis du sætter dig ned og vil have hjælp hele ti-	Føler ikke skyld over ældrebyrde. Nogle anvender ældrebyrden som magtfuldt udtryk. Man kan ikke opfattes som en byrde, når man stadig yder økonomisk til samfundet. Man kan opfattes som en byrde, når man udelukkende kræver af samfundet og ikke yder igen.	Doxa. Kampen om doxa, dominerende felter. Symbolsk vold. Ældrebyrde, økonomisk kapital, symbolsk kapital, kampen om doxa. Selvbestemmelse.

779 den! og forventer hjælpen. Hvis de hele dit liv har været vandt 780 til at sige "jeg vil klare mig selv" så bliver du aldrig en byrde, 781 men det er op til dig selv, så jeg tror aldrig vi kommer til at 782 føle os som, det har vi snakket om [henvender sig til sin kone] 783 som en byrde.	Man vælger selv hvordan livet skal formes og om man vil være en byrde.	Selvbestemmelse, habitus, position, ældrebyrde.
784 Karina: Nej, det er derfor jeg griner når jeg hører det. 785 Mark: Men det kommer igen an på hvor heldig du har været 786 med job. Og hvis nu du skal op til eksamener og du er heldig 787 at få det rigtige job og er heldig, så til sidst får du altså også 788 en god løn for det, og det er jo held. Altså du kan også kalde 789 det dygtighed, men det lyder så blæret, men det er jo dig selv 790 som har nogle ambitioner og så sin egen energi, hvis alt det 791 der så lykkedes og det gør det heldigvis for de fleste menne- 792 sker, for der er brug for dem. Nogle steder sidder der folk som 793 skal vurdere dig og hvis den energi den er der, så får du som 794 regel også jobbet. Altså det er jeg overbevist om at man gør. 795 Så jeg oplever det ikke som en byrde. 796 Interviewer: Nej?	Held præger også livets udvikling. Held og ambitio- ner kan forme til- værelsen. Livet byder på vurdering af indi- videt.	Kulturel kapital. Økonomisk kapi- tal. Doxa. Symbolsk vold.
797 Mark: Jeg synes det er et irriterende ord- 798 Karina: Vi er ikke ovre i den kategori- 799 Mark: -men jeg møder nogle gange, når vi sidder rundt om- 800 kring sammen med nogen, så tænker jeg "hold kæft jeg går et 801 andet sted hen, jeg kan ikke holde ud at høre på ham ved siden 802 af" for jeg gider ikke at høre på sådan noget, for... der tænker 803 jeg mange gange "det er kræftedme nok din egen skyld" men 804 jeg kan ikke tillade mig at sige det, for hun kan jo have mødt 805 en mand som har snydt hende eller manden har mødt en kone 806 som har snydt ham eller hvad helvede de nu har rodet sig ind 807 i (griner lidt) eller børnene banker dem eller jeg ved det 808 ikke... alt muligt. Når man læser ting, så er der jo sket alt 809 muligt ik. Men det er jo en selv som er med til at forme dit 810 liv og det gør du jo... jeg oplever ikke at man så bliver en 811 byrde. Men igen, når du har børn, så jo større de bliver, hvis 812 det virker så har man dem jo, de hjælper en og man snakker 813 og man har det godt. Så møder man andre familier, hvor man 814 sidder og læser og kan tænke "hva helvede har de fået de børn 815 for?", man får det værre når man sidder og læser sådan noget 816 ikke, så sidder der sådan nogle... nogle gange når man ser 817 sådan nogle fjernsynsudsendelser i ghettoparker, hvor de har 818 været syge og en læge er kommet, så har der siddet børnene 819 og der her kone som skal have hjælp med alt deres medicin, 820 så siger man også "jamen hvordan fanden er de kommet i 821 sådan en situation, de er ikke engang 50" og det får jeg sku 822 ondt af, men de har jo aldrig formået at tage hånd om deres 823 eget liv, det må skuda være deres forældre som ikke har hjul- 824 pet dem med at blive gode samfundsborgere, for de har jo 825 ikke fejlet noget, det er jo bare hele tiden, hvis man hele tiden 826 trækker dem ned i det der og ikke hjælper dem med at få am- 827 bitioner og drømme om et eller andet, ikke sådan nogle ego- 828 istiske ambitioner eller et eller andet, men bliv noget, stol på 829 dig selv, du er dygtig. Sådan er det. Jeg har aldrig følt den der	Modstand mod ordet. Føler irritation over mennesker som ikke selv ta- ger styring over livet, men ankla- ger andre og sam- fundet for fiasko. Man bliver ikke en byrde, når man tager ansvar for livet. Sociale relationer afværger byrden. Manglende stærke sociale relationer kan skade livets kvalitet. Social arv er en byrde for samfun- det og alle foræl- dre bør lære deres børn at yde og have ambition for livet samt tage	Ældrebyrde. Praktikker, habi- tus, position. Doxa. Lav økonomisk kapital. Lav social kapital. Doxa, domine- rende felter. Selvbestemmelse. Social kapital, so- cialt ansvar. Doxa. Dominerende fel- ter, lav symbolsk kapital. Selvbestemmelse, praktikker. Social reproduk- tion. Doxa, domine- rende felter. Habitus.

830 byrde. Men jeg har mødt det når du kommer rundt, det må jeg 831 så indrømme at det har jeg desværre. 832 Interviewer: Jeg tænker hele den her italesættelse, når man 833 hører det ÆLDREBYRDE! Hvordan må man have det som 834 mennesker, hvis man konstant får af vide at man er en byrde? 835 Karina: Ja, ja... 836 Mark: Jamen det har man det nok ikke godt med, men nogle 837 af disse mennesker har måske heller ikke været så heldige i 838 deres liv, har måske ikke ofret eller haft energien til at komme 839 videre, fordi vi kan sagtens, vi har altid været meget energi- 840 ske, fandme derudaf... andre mennesker har måske ikke den 841 energi og så får de jo heller ikke det letteste og så er det svært. 842 Så derfor er det mange gange en selv, alle kan jo ikke gøre 843 det samme, men det er energien i folk som er forskellen ik. 844 Interviewer: Men man kan vel også være en ressource bare 845 det man hjælper naboen med at sætte søm op eller man passer 846 sine olde- eller børnebørn? 847 Respondenterne i munden på hinden: Ja! 848 Karina: Ja selvfølgelig kan man det... 849 Mark: Men det som kommer i pressen på den måde, jeg tager 850 det ikke ind og jeg håber heller ikke at folk de gør det. 851 Interviewer: Nej? 852 Mark: Jeg tror nu mere du møder, hvis du er så uheldig at du 853 sidder oppe på kontoret deroppe og skal have din sagsbehand- 854 ler hver uge eller hver måned til at hjælpe til, så kan du godt 855 nogle gange føle det for dem. Hva fanden mand, har du nogen 856 sinde prøvet at være oppe og skulle have et nyt kørekort eller 857 et pas mand?, så sidder der sådan en hel masse mennesker og 858 man sidder og tænker "hva fanden I skal da ikke..." (griner) 859 og så sidder man med et eller andet nummer og har bestilt en 860 tid ik, så skal de bare ind og have hjælp med et eller andet ik. 861 Der er sku mange skæbner. Min måde at tænke det på, så er 862 det op til dig selv. Det er det sku... 863 Interviewer: Ja. Er der noget her til sidst hvor I tænker at det 864 mangler jeg at vide, enten om området eller om jeres alder, 865 du [Mark] betegnede den også som den tredje alder, hvilket 866 jeg også gør; er der noget hvos i lige tænker, det skal du lige 867 have med, for det er vigtigt, det er spændende eller et eller 868 andet? 869 Mark: Næ ikke andet end som jeg sagde til dig [interviewer], 870 men det kan du læse så mange andre steder, du skal tænke 871 den tredje alder i god tid! Du skal starte i god tid. 872 (Nabo kommer forbi vinduet og vinker, så ægteparret vinker 873 ud tilbage). 874 Karina: Det er vores nabo. 875 Mark: Så i dag kan man godt tænke at det var godt man star- 876 tede den gang. 877 Interviewer: Når ja, men fantastisk. Jamen så er jeg bare glad 878 for at I ville deltage og hvor har I dog sagt mange spændende 879 ting, det har virkelig været fantastisk. 880 Mark: Det var godt. 881 Karina: Det var godt, vi er glade for at kunne hjælpe dig.	ansvar for livets udvikling. Livets vilkår kan yde stor modstand for individet. De har været heldige og haft et godt liv med resourcer. Man skal ikke lade sig påvirke af medierne. Man kan opleve at blive en byrde i systemet, hvis man må bede om hjælp. Man må selv tage ansvar for livet. Man bør forbedre alderdommen for at leve som man ønsker det. Deltager i fællesskabet.	Kapitalsammensætning, disposition. Ressource. Dominerende felter, kampen om doxa. Lav symbolsk kapital, lav økonomisk kapital, doxa, dominerende felter. Tredje alder. Praktikker, praksisfælleskab.
---	---	--

882 Interviewer: Det er jeg så glad for. Jeg slukker for denne her 883 [diktafonen]. (Diktafonen slukkes).		
Efterrefleksioner: Det er et meget ressourcestærkt pensioneret par med mange holdninger til livet og hvordan man bør tage ansvar for egen livsstil og helbred, så vidt det er muligt. Det er et smukt indrette hjem med en god blanding af ældre klassikere og moderne kunst. De lader sig ikke genere af at husene ligger tæt og de får lejligheder i baghaven. De købte og flyttede ind som nogle af de første i området og deltager i alle udviklingsmøder m.m. for området. Parret har et meget godt kendskab til lokalområdet, idet det har boet en meget stor del af deres forskellige steder i Rødovre Kommune. Ligeledes anvender parret lokalområdet meget til forskellige kulturelle og fysiske aktiviteter. De engagerer sig meget i områdets udvikling og i fællesskabets udvikling. De er på mange måder medskabende af områdets fællesskab og passer på de andre, især de enlige beboere. Det er et meget talende og socialt par, som er aktive i ældreudbud af aktivitet og kulturelle/uddannelses muligheder. De taler lidt i munden på hinanden, hvor det oftest er hende som følger sig og lader sin mand tale, men dette hænder også omvendt. Det fungerer rigtig godt med et interview i respondenternes eget hjem, da jeg her for muligheden for at identificere deres kapital-sammensætning og få et indtryk af hvad de omgiver sig med, smag osv.		
Tabel 6: Transskription af interview med ægtepar, Vanløse	Meningskon-densering	Kodning
Interviewguide til individuelt semi-struktureret interview med beboere i senior bofællesskab - Fortæl mig lidt om jer selv til at starte med: - Hvem er I? - Hvor gammel er I og er I pensioneret? - Hvad har I lavet gennem jeres liv? - Hvordan bor I? - Hvorfor har I valgt at bo her under disse fysiske rammer i i handicapvenlige senior-lejligheder? - Hvordan vil I definere rammerne for dette område? - Bidrager rammerne for dette område til fællesskab? - Hvordan kan rammerne ændres, sådan at de bidrager til et styrket fællesskab? - Fortæl mig om jeres tanker og erfaringer ift. at bo under senior-bofællesskabs lign. rammer: - Hvorfor valgte I at flytte ind i denne bo-type?		

• Hvordan vil I vejlede en ny beboer ift. at flytte ind i sådan en boform og at indgå i fællesskabet? • Hvordan vil I indgå i et fællesskab med jeres naboer? 5. Hvad betyder det at fællesskabet her ikke har nogle fælles indendørs arealer færdigbygget endnu? • Hvad tror I det vil betyde for fællesskabet, når disse fællesarealer står færdige? 6. Hvilke forhåbninger og drømme har I for udviklingen af området og fællesskabet her? 7. Hvordan kan I bidrage til området og fællesskabet? • Hvordan skal rammerne for fællesskabet se ud ifølge jeres ønsker? 5. Hvad er jeres nuværende vurdering af bofællesskabet i området? • Hvordan er fællesskabet ved at udvikle sig til en succes? • Hvordan ønsker I at fællesskabet i skal udvikle sig? • Hvilke beboere omgås I i senior-bofællesskabet? 6. Hvad kan bofællesskabet bidrage med til dig? • Hvordan kan rammerne i et senior-bofællesskab styrke jeres livskvalitet? 7. Hvilke anbefalinger vil I give til andre lign. projekter omkring bofællesskaber? • Hvordan bør de indtænke rammerne i processen? • Hvordan kan beboerne bedst mulig hjælpes til at etablere et godt fællesskab? 8. Hvad er en værdig aldring for Jer? 9. Afsluttende: Hvordan anser I jer selv – som en del af en ældrebyrde eller en mulig ressource i lokalsamfundet? • Hvad føler I, hvis I bliver kaldt en del af en ældrebyrde? • Er I en aktiv ressource i lokalsamfundet? • Hvordan anser I jeres ressourcer i lokalsamfundet – hvordan kan I være en aktiv bidragende borger?		
--	--	--

Hvordan tror I at det at være en aktiv ressource i lokalsamfundet kan styrke og bidrage til jeres livskvalitet?		
Interviewet foregår med anonymiseret ægtepar fra Vanløse. Kontakten er skabt gennem fælles bekendtskab. Interviewet afholdes tirsdag den 6/3 2018. Der er udformet en interviewguide, som følges ustruktureret, for at sikre en mulig besvarelse af spørgsmål og interesseområder. Parret var på forhånd informeret om projektets undersøgelsesfokus og havde fået en kortere præsentation af mulige emner ift. spørgsmålene i interviewet. Ægteparret havde ikke set spørgsmålene på forhånd. Ydermere var ægteparret gjort opmærksom på formålet for interviewet og anvendelsen som empiri til projektet. Ligeledes er de bekendtgjort med anonymiseringen i projektet. Ydermere at interviewet optages og transskriberes samt vedlægges som bilag til projektet. Interviewet foregår i ægteparrets hjem og har en varighed af 46 minutter og 2 sekunder. Interviewet starter med at respondenterne fortæller om sig selv, deres tidligere jobs, alder, aktiviteter osv. Dette er ikke med i transskriptionerne, men anvendes udelukkende som baggrundsviden om respondenterne for forskeren. Parret er begge pensioneret. Klaus har været typograf og er 67 år og Louise har arbejdet i en stor virksomhed i over 35 år, men blev førtidspensionist under nedskæringer. Ægteparret har boet i her i tre år og to måneder ca. 1 Louise: De fleste som bor her, det er folk som har boet i hus, 2 som så har solgt deres hus og så er det handicappede ik? 3 Klaus: Jo, der er en del handicappede og folk med rollator og 4 sådan, med kørestol... nogen som skal have lidt hjemmehjælp 5 og sådan, plejecenter eller sådan noget. 6 Interviewer: Forholdene her er jo også lige til sundhedshuset og 7 fysioterapeuter og... 8 Respondenterne i munden på hinanden: Ja, ja. 9 Hvor længe har I boet her? 10 Klaus: I tre år. 11 Louise: Ja og det var jo rent tilfældigt at vi flyttede herind. 12 Klaus: det var det. Men det var også fordi at nu den her lejlig- 13 hed, vores datter arbejde lige herovre i banken og dem som bor 14 lige nedenunder os de var kunder derovre, og vi havde kigget 15 på det forinden og vi havde også set på lejligheder, men alle 16 vegne var for dyre, mange af dem var også på Frederiksberg, 17 og så var det så at vi var nede og se deres nedenunder og fik 18 en kop kaffe og tænkte "den så sku lækker ud" og så var det at 19 den her blev ledig og så var det at dem nedenunder de sagde	Ligesindede, velhavende og ressourcestærke mennesker, som selv har valgt, sammen med mennesker som har brug for hjælp, hvor rammerne er støttende. Tilfældighed og held. Markedet var for dyrt, derfor blev leje valgt. Beboerne anbefaler bofællesskabet til hinanden.	Kapitalsammensætning, økonomisk kapital, position. Sociale strukturer, os-og-dem. Position. Sociale strukturer.

20 det til vores datter, at nu er den ledig på fjerde sal og det var 21 den vi allerhelst ville have af alle lejligheder. 22 Louise: Ja, for vi havde skrevet os op. 23 Klaus: Vi havde skrevet os op, jo jo. 24 Louise: Så ringede vi herind og det var et andet selskab der 25 havde det og havde bygget det på det tidspunkt, og de sagde 26 ”den er ledig” ”kan man komme ind og se den, kan man 27 komme i betragtning?” ”jamen det kunne man da godt”. Så 28 ringede jeg tilbage og sagde ”hvad nu hvis vi synes den var 29 fin” ”jamen den er jeres hvis I vil have den”. Og det var jo 30 meget mærkeligt, og så måtte vi jo springe til. Og så måtte vi 31 jo sætte huset til salg bagefter ik. 32 Interviewer: Ja? 33 Klaus: Ja og det gjorde vi så. 34 Louise: Og det gik hurtigt, det gik hurtigt selvom den var no- 35 vember at vi satte det til salg ik? 36 Klaus: Jo det var lige før jul. Og så blev det solgt til 85 over 37 prisen, så det godt nok. 38 Interviewer: Wow. 39 Klaus: Der var to som gerne ville have det, så det er også fint. 40 Egentligt kunne vi godt have ventet tre år endnu ik. 41 Louise: Ja, vi var bare begyndt at kigge. 42 Klaus: Men da så den kom, den her lejlighed, så sprang vi til 43 og så passede det med at vi holdt op med at arbejde til decem- 44 ber og så kunne vi flytte stille og roligt ind indtil marts ikke. 45 Det var noget af en omvæltning! 46 Louise: Og så var den jo fremtidssikret, fordi der var elevator. 47 Klaus: Så det var lidt sjovt, vi holdt op samme dag. 48 Louise: Ja. 49 Interviewer; Når, ej hvor skægt? 50 Klaus: Vi holdt op første december for tre år og to-tre måneder 51 siden ik. Sempelthen samme dag. Og folk siger ”hvordan fan- 52 den kan I holde det ud?” (Louise griner), men det går meget 53 godt. 54 Interviewer: Hvad skulle der så fejres eller hvad skulle der så, 55 rejses? 56 Louise: Jaa... der var sådan lidt... nej. 57 Klaus: Ikke så det gjorde noget. 58 Louise: Nej, for vi var sådan lidt... 59 Klaus: Det gik jo bare fint ikke. Vi er så glade for at bo her så 60 det er helt vildt. Vi har jo det hele lige nedenfor døren, det er 61 simpelthen så fantastisk, hvis man skal ind til København eller 62 til lufthavnen, så er det bare metroen. 63 Interviewer: Ja. 64 Louise: Og når vi skal handle, vi har jo alle butikker lige her- 65 nede. 66 Klaus: Og vi spiller tennis lige hernede og der kan vi cykle ned 67 ik. Og til bowling, der cykler jeg også til, så det hele er jo lige 68 i nærheden ik. Hvis der er fest dernede, så kan jeg gå derned 69 og gå hjem. Taxa bruger vi ikke ret meget mere. 70 Louise: Nej det gør vi ikke.	Held og lykke over muligheden. Valgte selv lejlig- heden. Økonomiske res- sourcer. Havde ikke brug for at flytte med valgte aktivt at dette ville være godt for fremtiden og sikre at de kan blive ælængere i eget hjem. Livsændringen og indtræden i den tredje alder gem- megik de sammen Rammerne støtter en værdig aldring og bringer livs- glæde til alder- dommen samt styrker et aktivt, kulturelt liv, som giver mulighed for at opretholde et forsat livsvalg.	Position. Selvbestemmelse. Selvbestemmelse, position. Økonomisk kapi- tal. Kapital, selvbe- stemmelse. Selvbestemmelse, position, kapital, habitus, konstruk- tion af alderdom- men, værdig aldring. Habitus, disposi- tion, kapitalsam- mensætning, kon- struktion af alder- dommen. Strukturelle ram- mer, selvbestem- melse, værdig aldring, position, habitus. Værdig aldring, social og kulturel kapital.
---	---	---

71 Klaus: Det er godt nok sjældent ift. da vi boede i hus. Der var 72 det tit at vi tog en taxa hjem. 73 Louise: Ja, sådan er det (griner). 74 Klaus: Og så i beboerforeningen, der blev jeg formand efter vi 75 havde boet her et år. Det var egentlig ikke meningen. 76 Louise: Nej, men der var en som skulle gå af så. 77 Klaus: Der var en som de gerne ville af med den tidligere for- 78 mand og så trådte vi nogle nye ind i bestyrelsen og så holdte 79 vi tre et møde om hvem det skulle være og så... den ene havde 80 så en kone som var ved at dø, som så døde lid efter og den 81 anden havde noget arbejde som hun også skulle lave, så hun 82 havde sku ikke tid, så måtte det blive mig (interviewer griner), 83 så nu har jeg været det i to år. Og det er sku gået meget godt 84 egentligt, synes jeg selv. 85 Interviewer: Ja, ja, det går meget godt? 86 Klaus: det går fint ja. 87 Interviewer: Det er ikke for mange opgaver eller? 88 Louise: Neeej, det er der ikke- 89 Klaus: Der er jo noget arbejde, men ikke noget voldsomt, så 90 det er okay. 91 Louise: Nej, nej, nej. 92 Klaus: Alle der bor her er jo søde og rare og passer på hvis der 93 kommer et eller andet, hvis der bliver spildt et eller andet på 94 gaden, så bliver det samlet op og i det hele taget passer på byg- 95 ningen her ik. 96 Louise: Ja, passer på, det gør de. 97 Klaus: Så alle ved de kan ringe til en, men det er sjældent der 98 er et eller andet. 99 Louise: Men det er jo heller ikke en beboerbestyrelse som hvis 100 det er en ejerforening, fordi du har jo administrationen inde 101 bagved ikke, så det er mere at være repræsentant for bebo- 102 erne- 103 Klaus: Det er en gammel ting at være ik, men det bliver jeg 104 også nød til at være ik. 105 Louise: Ja, ja. 106 Klaus: Og når vi holder fester og sådan noget, der har vi fest- 107 udvalget, vi holder to-tre fester om året ik. Nu har vi jo også 108 loppemarked en gang om året ik og sådan nogle ting, så der 109 er lidt ting som sker ind imellem ik. Så det synes jeg er okay. 110 (pause) Så det går faktisk fint her. Det synes vi. 111 Interviewer: Og hvad tænker I omkring rammerne? Er der 112 noget ift. beskrivelse af rammerne, hvor I tænker det er bare 113 fantastisk og det var derfor at vi valgte at bo her? 114 Louise: Jamen det er beliggenheden og de offentlige trans- 115 portmidler og vi kan jo se også, når dem som er ældre, som 116 går med rollator og sådan noget, de kan altså gå lige herover 117 med deres rollatorer. Og læger og tandlæger ligger lige in- 118 denfor en- 119 Klaus: Ovre i sundhedshuset er der også læger og det hele, 120 der er tandlæge lige herovre og der er en læge lige hernede, 121 så det er så tæt på og næsten alle har jo heromkring. 122 Interviewer: Jo jo lige præcis.	Indtrådte i ansvar- lig plads i fælles- skabet delvist ufrivilligt. Indgik aktivt i fællesskabet for at styrke rammerne og dele ud af sit sociale ansvar. Er god til sit job for fællesskabet. Alle hjælpes om at passe på den fælles ejendom og rammerne. Stiller sig og sine ressourcer til råd- ighed for fælles- skabet. Bestyrelsen er kun til for fælles- skabet, overord- nede beslutninger varetager admini- strationen. Socialt ansvar og selvbestemmelse for fællesskabets udvikling og akti- viteter. Fremtidssikring af værdig aldring og let adgang til fort- sat aktivt, socialt og kulturelt liv. Let tilgængelig- hed til hjælpemid- ler i alderdom- men.	Symbolsk kapital. Symbolsk vold. Symbolsk kapital. Symbolsk vold, symbolsk kapital, position, habitus, ressourcer. Praksisfællesskab, praktikker, soci- ale og kulturelle rammer, habitus. Socialt ansvar. Dominerende fel- ter, symbolsk vold, os-og-dem, disposition, sym- bolsk kapital. Praksisfællesskab, praktikker. Værdig aldring, position, kapital- sammensætning, selvbestemmelse.
---	--	---

123 Klaus: Så alt det her- 124 Louise: Så det var faktisk derfor at vi valgte det- 125 Klaus: Og så var det jo beliggenheden også- 126 Louise: -og så var det jo også fordi at vi stadig spiller lidt 127 tennis ik, øh- 128 Klaus: Og så spillede jeg fodbol nogle- 129 Louise: Du spillede også fodbold ja. 130 Klaus: Så det hele lå herinde ik. 131 Interviewer: Så du spiller simpelthen både bowling og tennis 132 og fodbold? 133 Klaus: Nej, ikke fodbold mere. 134 Interviewer: Ikke fodbold mere? 135 Klaus: Mine knæ det duer de sku ikke til. Så nu spiller vi kun 136 tennis ik. 137 Louise: Og så gør vi motion hos Ældresagen- 138 Klaus: Ja i seniorklub. 139 Louise: -ja i seniorklub herovre- 140 Klaus: I seniorklubben herover er der altså både pillerør og 141 alt muligt andet, men det tager vi os altså ikke af (alle griner). 142 Og så er der en hel masse arrangementer, busture for ældre 143 og sådan noget, det deltager vi heller ikke i. 144 Louise: Men de har noget motionscenter, der går vi over to 145 gange om ugen- 146 Klaus: Ja, to gange om ugen. Hver mandag og fredag går vi 147 derover... bare lige en time om formiddagen og komme op 148 og få gang i systemet, så det er effektivt. 149 Interviewer: Bare jer to eller sammen med nogle af de andre? 150 Louise: Sammen med to mere, som vi går sammen med. Der 151 er så også andre i bebyggelsen som så også kommer der, bare 152 på nogle andre tidspunkter end vi gør. Dem nedenunder dem 153 snakker vi med... så er der også, to gange om ugen kan man 154 f.eks. gå over og købe et måltid varm mad, når man er med- 155 lem af seniorklubben ik. 156 Interviewer: Okay når? 157 Klaus: For en 30 kr. eller sådan noget, det er sådan noget rig- 158 tig gammeldags mad ik. 159 Louise: Du kan også gå over og spise derovre, men du kan 160 også få det hjem, hvis du nu vil have det ik. 161 Interviewer: Når hvor hyggeligt. 162 Louise: Ja, det er luksus. Det er sådan noget vi først har fun- 163 det ud af efter at vi er flyttet ind ik. 164 Klaus: Senere ja. Der var en dag hvor ham nedenunder, de 165 skulle derover til skipperlabskovs og så sagde jeg "kæft det 166 kunne jeg godt spise!" (Louise griner). Og så sagde han "ja- 167 men jeg bestiller da bare to portioner mere og så får vi dem 168 leveret herop" og så lidt senere så kom der to skipperlabskovs 169 op ik. Så det var fint. Så det er et rigtigt fint sted derovre, der 170 er mange arrangementer også, nogle gange så er der koncerter 171 derover. Det meste af det er ikke lige vores årgang synes vi 172 ikke lige, men der er da noget, der sker da noget ik. 173 Louise: Så er der jo kulturhuset ik, der er masser derovre ik.	Holder sig aktive og sociale, forebygger sygdom og forfald m.m. Mærker alderdommens fysiske men. Indgår aktivt i fællesskaber og aktiviteter. Omgås ligesindede, ressourcestærke mennesker. Opsøger aktivitetsmuligheder. Tager ansvar for at holde sig aktive og forebygge forfald. Dyrker fællesskabet med ligesindede. Udvælger sit fællesskab og udnytter medlemskaber. Genkendeligt og hyggeligt. Rammerne udvikles til gavn for en behagelig aldring. Nyder rammerne. Har opbygget et fællesskab og sociale relationer i ejendommen, som dyrkes. Bruger rammerne, men vælger til og fra, ud fra hvad der passer. Bruger nærmiljøet.	Strukturelle rammer. Social kapital. Kapitalsammensætning, position, praksisfællesskab. Os-og-dem. Sociale strukturer, værdig aldring, position. Ressourcer. Praktikker. Praksisfællesskab, praktikker, os-og-dem. Praksisfællesskab, praktikker, position. Praktikker, habitus. Praktikker, praksisfællesskab, position. Værdig aldring, sociale strukturer, livsglæde. Praksisfællesskab, praktikker, social kapital, habitus. Sociale strukturer, praktikker. Os-og-dem.
--	---	--

174 Klaus: Da var vi da ovre og høre Alberte, men det er jo så 175 noget andet ik, men det er fint derovre også. 176 Interviewer: Det er vel også dejligt at have muligheden? 177 Louise: Ja og vi har jo så også brugt det meget efter vi er 178 flyttet herind at GÅ og så også fordi, hvis du lige pludselig 179 synes du er blevet træt eller sådan noget, så kan du jo tage en 180 bus retur altså. Du er ikke så afhængig af at du har bilen stå- 181 ende et eller andet sted, så... 182 Klaus: Lige præcis. 183 Interviewer: Og Damhussøen kan godt være meget stor hvis 184 man tager den hele vejen rundt- 185 Louise: Ja ja. Men der er dejligt dernede. 186 Klaus: Den vej cykler vi også op hvis vi skal i Rødovre- 187 teret ik. Så cykler vi den vej rundt om. 188 Louise: Ja, vores cykler bruger vi også meget. 189 Klaus: Nogle gange så tager vi også bussen ind mod byen og 190 så går vi hjem. 191 Louise: Ja eller omvendt. 192 Klaus: Ind på Kongens Nytorv og så gå hele vejen hjem, når 193 man så nåede et stykke så "ej, men vi går sku også lige det 194 sidste stykke ik". 195 Louise: Jaa ja. 196 Klaus: Ellers tager vi jo bare Metroen et stykke af vejen, hvis 197 man ikke gider mere. Og busserne også, der er jo masser af 198 busser. 199 Louise: Okja. 200 Klaus: Beliggenhed er nok det primære udover selvfølgelig 201 lejligheden, som vi synes var den bedste af dem alle sammen. 202 Og så på fjerde sal ik. (Louise griner) (lader hånden glide 203 over mod vinduerne og altanerne for at vise udsigten). Og 204 dejligt lys ik. Så et var egentligt de opslag der var. 205 Interviewer: Jamen det er dejligt, den er pragtfuld denne lej- 206 lighed. 207 Klaus: Ellers så havde vi måske ventet et par år ik? 208 Louise: Jo. Det havde vi, for vi ku, nu havde vi jo tid til at 209 passe- 210 Klaus: Ja, vi kunne sagtens pleje haven en ti år endnu hvis vi 211 havde lyst til det (Louise griner). 212 Louise: Det kunne vi godt. 213 Klaus: Det har været rart at komme herind, det har det. 214 Louise: Ja. 215 Klaus: Og vi havde jo søgt, på Frederiksberg kiggede vi på 216 lejligheder og sådan noget, men de var sku lige dyre nok, så 217 lige, og så var der nogle herovre på en af vejene som var lige 218 til at betale, men så- 219 Louise: Jeg tror også at hvorfor vi begyndte at kigge på lej- 220 ligheder var fordi, for det er jo sikkert også relevant (henvendt 221 til interviewer) vi var jo vandt til det, vi havde jo boet i hus i 222 mange år og boede i et etplans hus, så det var jo ikke pga. af 223 trapper eller noget. Det var simpelthen fordi du [Klaus] har 224 været ude for noget kræft og nogle af vores venner, din [man- 225 den] gode kammerat døde en ung alder, det gav noget speku-	Beliggenheden fordrer til aktiv livsstil og anven- delse af nærmil- jøet og mere fri- hed. Er aktive i nær- miljøet. Kulturelle og ak- tive borgere. Beliggenheden fordrer til et ak- tivt, kulturelt liv. Valgt boformen ift. beliggenhed og lejligheden. Valgte at flytte pga. behagelige rammer, ikke pga. nødvendighed. Ressourcestærke borgere. Holder af sin til- værelse. Havde ikke råd til alm. lejlighed på drømme lokation. Valgte at flytte pga. fremtidsøn- sker og mere tid til hinanden og li- vet.	Værdig aldring, praktikker, livs- glæde. Selvbestemmelse. Praktikker, habi- tus. Selvbestemmelse, strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer. Selvbestemmelse, position, ressour- cer. Selvbestemmelse, ressourcer, habi- tus. Livsglæde. Lav økonomisk kapital. Selvbestemmelse, privat vs. fælles- skab, værdig ald- ring. Konstruktion af alderdommen.
---	--	--

226 lation til... i hvert fald også da du [Klaus] var syg og jeg 227 skulle ud og skrabe sne ik og jeg havde en dårlig ryg og... 228 "kan vi det her?"- 229 Klaus: Det klarede du sku fint- 230 Louise: Ja og det gik da også fint, men "kan vi det her? Vil 231 vi det her?" det gav noget stof til eftertanke må jeg sige... 232 hvad vi vil bruge tiden på... 233 Klaus: Men det er fedt at gå ture her, der er jo alt i nærheden 234 også ik. 235 Louise: Jo. 236 Klaus: Både at handle, der er alle forretninger hvis det er det 237 man gerne vil. Og så er der jo kommet det nye center derovre 238 også ik, ikke fordi det er ikke noget sådan... (vrænger lidt på 239 næsen). Det er ikke sådan et center. 240 Interviewer: Nej, det er ikke et sådan shoppingcenter. 241 Louise: Neej, det er det ikke. 242 Klaus: Men vi har jo Frederiksberg [Frederiksbergcenteret] 243 lige, hvis u tager Metroen nogle få stop, det er jo ingen ting 244 vel. Og Rødovre [Rødovre Centrum] kan vi endda tage en 245 direkte bus derover hvis vi vil det. 246 Louise: Ja. Det er et skønt center. 247 Klaus: Ja det er et stort center. Der er vi kommet meget før i 248 tiden, når man kom fra arbejde så var det dejligt nemt. 249 Louise: MEN DET ER DA EN OMVÆLTNING, når man 250 skal flytte fra hus, når man har boet i hus i mange år, og så 251 flytte ind i en lejlighed, det er det, men vi har ikke fortrudt. 252 Klaus: På ingen måde. 253 Louise: Overhovedet ikke. 254 Interviewer: Jeg tænker ift. rammerne, det er noget med at I 255 har nogle fællesarealer? 256 Louise: Ja. Det kan vi vise dig efter, men vi har her inde bagi 257 (peger over skulder om mod baggården) en pragtfuld have 258 eller have og have, det er et stort græsareal og så er der nede 259 bagi, der har vi et skur til cykler og storskrald og sådan noget. 260 Og så ligger der to petanquebaner dernede, og så der lavet en 261 skakbane for at folk kan spille skak, altså sådan nogle nogen 262 ikke (viser med hånden over gulvet hvor store). Og så er der 263 hernede nogle borde og bænke, så ma kan sidde og grille og 264 hygge, og det har vi faktisk tænkt os at gøre lidt mere her til 265 sommer. Lige smække en seddel op med "i aften tænder vi 266 grillen"- 267 Klaus: Vi har da siddet der nogle aftener- 268 Louise: Ja det har vi- 269 Klaus: Vi har sådan nogle krukker- 270 Louise: Ja, dem vander vi selv- 271 Klaus: Så forrige år så sad vi dernede og drak et glas rødvin 272 og så var der nogle som kom ud på altanen "kom bare ned og 273 få et glas" (Louise griner bekræftende). Så kom de ned til et 274 glas, det var sku hyggeligt! 275 Louise: Så er der nogen, det var inden vi flyttede ind, sådan 276 et lille bed hernede (peger ned mod ende af gården) nede bagi, 277 med nogle blomster og buske og sådan noget. Der går vi med	Tanker om hvad fremtiden kan bringe og vil vælge mens res- sourcerne og tiden er til det. Nyder tilgænge- ligheden i nærmil- jøet. Stort kendskab til nærområdet. Er stadig ved at vænne sig til det nye liv i nye ram- mer, men nyder livet mere end tid- ligere. Fortæller med glæde om fælles- arealerne og hvad de kan bruges til samt deres udvik- ling. Ønsker aktivt at deltage i og ud- vikle fællesskab og sociale relatio- ner. Inviterer til fæl- lesskab og anven- der fællesarea- lerne. Deltager i fælles- skabets tidligere etablerede	Værdig aldring, disposition, med- bestemmelse, konstruktion af alderdommen. Værdig aldring, position. Selvbestemmelse, position. Konstruktion af alderdommen, ha- bitus, kapitalsam- mensætning, pri- vat vs. fællesskab. Praksisfællesskab, strukturelle ram- mer. Praktikker. Praksisfællesskab. Praktikker, prak- sisfællesskab. Privat vs. fælles- skab. Praktikker, prak- sisfællesskab. Habitus, kulturel
--	---	--

278 ned en gang imellem og hakker lidt, for vi har jo haft en have 279 ik (griner). Det er nu meget hyggeligt, så får man sludret lidt 280 med folk. 281 Klaus: Og så har vi fået et festlokale nu. 282 Louise: Ja. 283 Klaus: Det er aldrig blevet lavet færdigt, men nu har vi fået 284 lov til at få nogle dertil. Og der er ikke engang vand derinde, 285 så sagde vi ”det skal vi kræftedme have!”. Nu har vi fået vask 286 dernede og så vi ti her i foråret at have gjort det sådan til et 287 frirum til et eller andet, det kan være til bordtennis, det kan 288 være til et eller andet, det ved jeg ikke endnu- 289 Louise: Hvis folk skal ned og have lavet en cykel eller et eller 290 andet og det styrter ned ik. Nede i kælderens er der også to 291 store rum- 292 Klaus: Ja og der kan man også stå med sin cykel- 293 Louise: Ja og så er der sat en reol op, der er lavet et sådan 294 minibibliotek var jeg ved at kalde det, for folk som ikke gider 295 altså i stedet for at smide deres bøger ud, så sætter de den 296 derned og så kan man gå ned og tage en bog, hvis man vil det. 297 DET ER KANON! 298 Klaus: Ja, det fungerer fint. 299 Louise: Det fungerer fint. 300 Interviewer: Ej, hvor fedt! 301 Louise: Så... 302 Klaus: Der er også mange fine bøger. 303 Louise: OG SÅ PASSER ALLE FOLK PÅ HINANDEN, det 304 vil jeg sige, de hilser pænt på hinanden, nogle kender selvføl- 305 gelig hinanden mere end nogle andre ik- 306 Klaus: Det kan godt tage noget tid at gå ned af trappen. 307 Louise: Ja, det kan det (griner). 308 Klaus: Vi har jo skakten, men det større skrald man skal ned 309 med (alle griner) så møder man den ene og den anden ”hold 310 nu kæft man” (griner og smiler). Så er det jo også mig ik, jeg 311 kan jo ikke lade være, jeg har jo også været med i fodboldbe- 312 styrelser og der hvor vi boede før, der kendte man jo så 313 mange, så når man tog ned til lokalkøbmanden, så mødte man 314 jo alle mulige og det kunne jo tage timer og man skulle bare 315 ned og have noget smør eller et eller andet. Men det var nu 316 hyggeligt. 317 Louise: Mhm (bekræftende brummen). 318 Interviewer: Men det er vel så også med til at styrke det fæl- 319 lesskab man kan skabe her? 320 Klaus: Ja, det er det. Der er jo mange af dem som har boet her 321 længere end os, der er vel seks-syv madammer som har en 322 madklub, hvor de mødes... jeg ved ikke hvor tit, men i hvert 323 fald en gang om måneden tror jeg, hvor de mødes til lidt mad 324 og noget rødvin og sådan ik. 325 Louise: Men de flyttede også ind da det blev bygget ikke- 326 Klaus: Jo jo. 327 Louise: -og så får man jo et lidt andet sammenhold. Og så er 328 mange af dem blevet alene efterfølgende ikke? 329 Klaus: Jo jo.	rammer og er med til at udvikle fællesskabet gennem sien ressourcer. Har kæmpet om retten til at få ejerskab over fællesarealer og vil selv videre udvikle fællesarealer. Flere fællesarealer. Udvikler selv nye fælles aktiviteter og måder at dele i fællesskabet. Styrket fællesskab med tryghed og sociale relationer. Møder sociale muligheder oftere. Rammerne fordrer til møde mellem mennesker. Dyrker nærmiljøet og mulige relationer. Er socialt opsøgende. Der er udviklet forskellige fællesskaber i ejendommen om aktiviteter. Fællesskabet er opbygget gennem årene og kan bidrage med sociale	kapital, praksisfællesskab, praktikker. Dominerende felter, strukturelle rammer. Symbolsk vold, dominerende felter, kamp om doxa, praksisfællesskab. Strukturelle rammer. Praktikker, medbestemmelse, praksisfællesskab, strukturelle og sociale strukturer, privat vs. fællesskab. Socialt ansvar, doxa, praksisfællesskab, praktikker, sociale strukturer. Praksisfællesskab, praktikker. Strukturelle rammer. Habitus, kapital-sammensætning. Praksisfællesskab, praktikker, symbolsk kapital, os-og-dem. Symbolsk kapital, os-og-dem. Praksisfællesskab, sociale strukturer,
---	---	--

330 Louise: Det synes jeg er kanon. 331 Klaus: Så er der også nogle som vi kendte før, som også er 332 kommet til at bo her, som vi også mødes med en gang imel- 333 lem ik. Og nogle af de andre som vi også ses ret tit med. Så 334 det er jo fint! 335 Louise: Også en gang i mellem sådan privat, ikke sådan at 336 man sidder og hænger- 337 Klaus: Nej nej, nu skal vi til koncert med den ene ik og til 338 Alberte med nogle andre ik. Så det er jo hyggeligt nok, at man 339 laver sådan nogle ting ik, så der er rigtig meget på kryds og 340 tværs som ses og mødes ik. Og sådan noget. 341 Louise: Og de ældre damer, der bor nogle som er, ja en af 342 dem er nogle og 90, så ”kan i hjælpe mig kan i hjælpe mig?” 343 ”Ja, selvfølgelig kan vi det”. Du [Klaus] og nogle andre er 344 friske til at og kan gøre noget, sådan at man ikke behøver at 345 ringe ind til administrationen ik- 346 Klaus: Ah, det kan vi sagtens klare hvis det er det. 347 Louise: Ja, hvis hun ikke lige kan få skiftet en pære eller så- 348 dan noget... Så er der så også en sød vicevært har vi fået. 349 HAN HJÆLPER OGSÅ DE ÆLDRE, hvis ikke de kan, som 350 viceværten har spurgt dig [Klaus] om han må, hvortil du 351 svarede ”Ja, for mig kan du gøre det du vil, bare du når det 352 du skal overfor din arbejdsgiver, så er det da helt fint hvis du 353 kan hjælpe de gamle”. 354 Klaus: ”Ja og der er fint og rent, så er det sku lige meget om 355 du så får et flaske rødvin af dem eller, det skal du da bare tage 356 imod” sagde jeg. Det er jo ikke så meget, eller om han får en 357 50kr eller det er sku lige meget, det er jo lige gyldigt bare de 358 er glade de gamle også ik- 359 Louise: Det er de! 360 Klaus: -og så arbejdsgiveren ikke kan sige at han ikke passer 361 sit arbejde ik. Det gør han i hvert fald. 362 Louise: Ja. 363 Interviewer: Det er da skønt. 364 Klaus: Det er fint. Så det er et rigtig godt sammenhold her! 365 Uden at man som sådan overrender hinanden, for det behøver 366 man ikke vel, men det er fint. 367 Interviewer: Så man kan vælge at deltage om kan vælge at 368 lade være? 369 Louise: Ja ja, lige præcis. 370 Klaus: Det kan man godt sige. Men der er rigtig mange som 371 deltager, vi har julefest og vi har sommerfest så... det er næ- 372 sten, jeg tror der er 60 og i hvert fald omkring de 50 deltager 373 af lejermålene, så det er alligevel meget pænt ik. 374 Interviewer: Jo, det er da rimelig flot. 375 Louise: Ja, det er flot. 376 Interviewer: Men er det Jer selv om står for det? 377 Klaus: Ja, det er os selv. 378 Louise: Ja, men der har vi så, til f.eks. julefesten, der er jo 379 også festudvalget men, der kan vi så få lov at låne seniorklub- 380 bens lokaler derovre (peger ud af vinduet) til en rimelig penge 381 ik, og så er der nogle mennesker som laver mad derovre som	strukturer til en- lige. Dyrker fortsat tid- ligere sociale rela- tioner og indbyder dem i nyt fælles- skab. Undgår forfald og ensomhed. Dyrker sociale re- lationer og fælles aktiviteter. Hjælper mindre ressourcestærke beboere i fælles- skabet. De laver deres egne regler i deres lille samfund/fæl- lesskab, som gør hverdagen nem- mere og mere be- hagelig for den en- kelte så længe det også fungerer for fællesskabet. Fællesskabet har udviklet sociale strukturer og eti- ske regler. Skaber selv akti- viteter for fælles- skabet, som stort set alle støtter op om og deltager i. I mangel af enge fælleslokaler til	social kapital, ha- bitus. Social kapital, os- og-dem, socialre- produktion. Praksisfællesskab, praktikker, soci- ale strukturer. Socialt ansvar, ressourcer. Os-og-dem, prak- sisfællesskab. Strukturelle ram- mer. Symbolsk kapital. Sociale strukturer, praktikker, med, bestemmelse. Symbolsk kapital, medbestemmelse, doxa. Praksisfællesskab. Privat vs. fælles- skab, sociale strukturer. Praktikker, prak- sisfællesskab, so- ciale strukturer. Dominerende fel- ter, symbolsk vold.
---	--	---

382 man kan hyre, så man ikke selv behøver at stå og lave mad 383 ik, for det er der ikke rigtig nogen som gider- 384 Klaus: Nej det betaler vi os fra- 385 Louise: Ja, sådan nogle som kommer og rydder op og sådan 386 ik. 387 Klaus: Det er også meget nemmere at de gør, for de er der jo 388 i forvejen og kender køkkenet og så skal de ikke stå og rode 389 med alt det efter vi har gjort det forkert eller... 390 Louise: Og så har vi grillen om sommeren, det står vi selv 391 for. 392 Klaus: Jaa. 393 Louise: Til sommerfesten ik. 394 Klaus: Jo. 395 Interviewer: Så det er også Jer selv som står for hele initiativet 396 til at holde fest? 397 Klaus: Ja, det er det, jo jo. Men der har vi så lavet et festud- 398 valg her. Ved den forrige bestyrelse, inden jeg kom ind, de 399 deltog rigtig meget i det hele ik, og ”det er også fint” sagde 400 jeg, ”men jeg gider ikke stå for det”, når der er et festudvalg, 401 så er det festudvalget som bestemmer, altså ”du bestemmer 402 både dato og det hele, vis skal nok komme og hjælpe til med 403 det vi kan hjælpe med, men det er Jer som bestemmer hvor 404 det skal være og hvad der skal ske”. Det fungerer fint. 405 Louise: Ja, det gør det. 406 Klaus: Ja, det fungerer fint. 407 Louise: Ja, så til jul der får I juletræ- 408 Klaus: Ja, juletræ. 409 Louise: -og så laver vi juletræstænding med lidt varm glög 410 og en æbleskive, det- 411 Klaus: Ja, da graver vi et hul og så sættes det i, så det bliver 412 højt og så sætter vi pynt på og det hele. 413 Louise: Ja, det er meget sødt. 414 Klaus: Så får vi juletræet ude fra dem CEJ som administrerer 415 det- 416 Louise: Og der er fin opbakning fra dem alle sammen- 417 Klaus: Ja, det er fint. 418 Louise: Ja, kanon. 419 Klaus: Ja, det fungerer faktisk fint, der er ikke meget bøvl 420 med nogen. Er der noget bøvl, så skal de ringe ind til admini- 421 strationen ik, for det kan jeg jo ikke tage med af, hvis der er 422 en dør som ikke virker eller noget... og det ved jeg også at vi 423 har alle sammen fået opslag op om det, at det skal de altså 424 ikke komme til mig vel. Det fungerer faktisk fint. Der er me- 425 get så som lige ringer og spørger om et eller andet, det er fint 426 nok. Ja og kan jeg lige hjælpe med et eller andet så- 427 Louise: Ja, så det er ikke der i det står som bofællesskab. Det 428 er jo ikke decideret et bofællesskab, det er det ikke. 429 Klaus: Der er ikke nogen som passer på os på den måde. 430 Interviewer: Nej det er Jer selv som skaber fællesskabet? 431 Klaus: Ja det er det! Det kan man sige. 432 Louise: Men der hvor, en af vores venner skal nemlig flytte 433 ud i noget bofællesskab i Ballerup, det er ikke bygget endnu,	festen må de låne andres lokaler og betale for det. De tager imod hjælp for at gøre aktiviteter for fællesskabet mere tilgængelige og nemmere. Den nye bestyrelse gør tingene anderledes end den tidligere og uddelegerer opgaverne. Tager ansvar for at skabe sociale aktiviteter og udvikle fællesskabet. Alle bakker op og deltager i fællesskabet. Alt fungerer som ønsket og fællesskabet er stærkt, når der opstår problemer kontaktes administrationen. Fællesskabet skabes ikke at rammerne, men af menneskerne og deres fælles aktiviteter og sammenhold.	Selvbestemmelse, praktikker. Medbestemmelse. Os-og-dem, praktikker, symbolsk kapital, doxa. Symbolsk kapital, praktikker, selvbestemmelse. Praksisfællesskab, praktikker. Os-og-dem, symbolsk kapital. Praksisfællesskab. Os-og-dem, doxa, praktikker. Socialt ansvar, praksisfællesskab. Praksisfællesskab. Praktikker, praksisfællesskab.
--	--	--

434 men det skal bygges. Men der tror jeg heller ikke at det er 435 noget man kalder, altså det er i stil med det her, hvor de så 436 laver nogle rum, hvor de så har noget fælles aktivitetsrum. 437 Interviewer: Ja, skaber muligheden for fællesskab. 438 Klaus: Og det er jo også det [fælles aktivitetsrum] vi skal have 439 dernede nu, og det bliver faktisk rigtig spændende til foråret 440 og så få det i gang og så få nogle ting, så damerne kan få en 441 strikkeklub og sådan nogle ting, eller hvad det ku hedder ik. 442 Louise: Ja og er der en som skal have syet noget, så er der en 443 som kan sy for dem dernede og hjælpe hinanden ik og sådan 444 noget ik. 445 Interviewer: Sådan et hobbyrum? 446 Klaus: Ja, faktisk ja. Det er sådan noget lign. 447 Louise: Nu går vi ned og viser dig [interviewer] det bagefter 448 ik. 449 Interviewer: Mange tak. Når men så vil jeg ændre lidt bane 450 og spørge til Jer ift. hvordan I går til området her, tænker I 451 ”ej, så kunne jeg godt tænke mig det” eller ”jeg vil gerne gå 452 til det”? I har været lidt inde på det, men kan i beskrive nær- 453 mere at ”det er sådan jeg bliver en del af området her, det har 454 jeg lyst til at gøre”? 455 Klaus: Det at jeg er formand for det her, det er for mig fint 456 nok og så har vi også haft sådan noget Vanløse Lokالرåd, men 457 der er jeg så ikke lige valg at jeg vil deltage i. Også fordi jeg 458 er stadig med i tennisklubben, hvor jeg har været med i ud- 459 valg om ting og sager ik, og også render til møder en gang 460 imellem og sådan lidt ik. Bowlingen der er jeg kun med som 461 hygge, der er jeg ikke med i noget ellers. Men der har jeg også 462 en del tjeneste jeg alligevel laver ik, derfor synes jeg har ri- 463 geligt med de to ting. Så jeg vil ikke deltage i mere, andet end 464 jeg vil bare lokalt, altså vi handler lokalt. 465 Louise: Det gør vi! 466 Klaus: Det gør vi simpelthen for at bevare de butikker vi har 467 her ik, at de skal blive her. Så- 468 Louise: Området bruger vi jo, vi benytter os jo af det og går 469 ture- 470 Klaus: Ja, det gør vi og vi handler lokalt- 471 Louise: -vi bruger Damshusengen, men ellers ikke nej. 472 Interviewer: Har I nogle forhåbninger til hvordan det hele 473 skal udvikle sig her i bygningen? Nu snakkede I om festloka- 474 let, men i fremtiden kunne vi godt tænke os andre ting, at det 475 her blev etableret? 476 Klaus: Det er mest det hernede, de rum som skal etableres. 477 Det er det vi gerne vil have i hvert fald, så beboerne har noget, 478 så... Vi har også nede i cykelkælderen nogle maskiner folk 479 kan gå ned og træne på, men det er bare noget som folk har 480 sat derned ik, men det er lige meget, det er da jo og der kan 481 jo så sige ”jamen vi træner hver tirsdag formiddag” hvis det 482 var det ik. Og sådan nogle ting ikke. Også det med alt mulig 483 andet i, med bordtennis eller sy eller strikke ik eller billiard 484 eller hvad det nu kunne være af andre ting ik. Og man kan 485 mødes over en kop kaffe eller et eller andet ik. Der er mange	Rammerne kan fordre til et styr- ket fællesskab og tilbyde et rum, hvor alle kan del- tage. Alle kan fælles dyrke deres hob- byer sammen. Gennem sin for- mandspost kan manden være en vigtig aktiv for fællesskabet. Tilbyder sine res- sourcer til nær- miljøet. Anvender nørmi- løet og holder hjulene i gang i egen by og nær- hed. Støtter lokalt. Ønsker et fælles- lokale, det vil kunne styrke fæl- lesskabets aktivi- teter yderligere. Drømme for ram- mernes udvikling	Strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer. Sociale strukturer, praktikker, praksisfællesskab. Strukturelle ram- mer. Symbolsk kapital. Social kapital, symbolsk kapital. Praktikker, res- source, symbolsk kapital. Strukturelle ram- mer, symbolsk vold. Praksisfællesskab, praktikker. Praktikker. Privat vs. fælles- skab.
--	---	---

486 ting, jeg tror der kommer mange ting til indenfor de næste par 487 år som fungerer og bliver bedre- 488 Louise: Ja, det tror jeg også. Også fordi nu er der toiletter 489 derned, som er blevet lavet ik. 490 Klaus: Det har været lidt tomt ik, det er rigtig synd. 491 Louise: Nu mangler vi bare at få nøglen ik. 492 Klaus: Ja, så skal vi have en nøgle så alle kan komme derind. 493 Og så skal køkkenet etableres lidt bedre, men altså det er lige 494 meget, det er fremtidsplaner ik. 495 Interviewer: Jamen det er lige det. 496 Louise: Altså sådan nogle ting, men ellers så har vi ikke... 497 Klaus: Nej og så har vi også talt om det her med at lave nogle 498 grillaftener og sådan noget ik. 499 Louise: Ja. 500 Klaus: Men det kommer også. Nu har det i sommers jo ikke 501 været så spændende et vejr. Det var ikke rigtig nogle sådan 502 lune aftener. Så det fik vi ikke rigtig gjort her sidste år, så det 503 håber vi virkelig på i år at der kan blive, sådan hver anden 504 fredag eller hvad det kan blive ik. Så tænder vi grillen og kø- 505 ber grillkul- 506 Louise. Ja, grillkul og så kan folk selv købe kød og salat ik- 507 Klaus: Vi betaler jo til foreningen ik. Nu betaler vi 140kr om 508 måneden, nej kvartalet per leje, og så går der også lidt til mel- 509 lemskab af lejernes LO, det ville vi gerne have at vi var sta- 510 digvæk, og det gør vi så. Og så har vi så stadig nogle penge 511 tilbage til at vi har råd til at holde vores møder og til at lave 512 æbleskiver til juletræstændingen og der er andre ting, og så 513 er der penge til at gøre sådan nogle ting ik. 514 Louise: Og der er folk meget, jeg synes de er meget søde folk 515 her, for man havde jo oppe fordi der ikke var så mange penge 516 igen, nogle vil endda give penge, nogle ville ofre penge til at 517 få sat det rum i stand. Det er noget med at hvis bebyggelsen, 518 altså hvis administrationen skulle sætte festlokalet i stand der- 519 nede, så ville det koste en hel masse penge, og de penge ville 520 der så blive lagt noget ud per lejemål, var det noget med 500 521 kr eller sådan noget per lejemål- 522 Klaus: De har lov til ifølge lejeleven at tage 900kr. mere per 523 lejlighed om måneden end de gør, hvis de laver rummet helt 524 i stand, dvs. hvis man bruger over 450.000, der er nogle regler 525 om det, men er det under det, så kan man ikke tage så meget. 526 Ordner man en hel masse og kommer guldhaner på dernede, 527 så kan de tage meget mere i husleje fra os alle sammen og det 528 ville vi ikke være med til- 529 Louise: Det ville vi ikke nej. 530 Klaus: - og dvs. at det har vi sagt at det vil vi ikke, vi skal 531 bare have vand dernede og lige nu kan vi så få lov at låne det, 532 hvor det så kun er varmeudgifterne- 533 Louise: Og vand- 534 Klaus: -og lyset- 535 Louise: Og ekstra vand, hvis man bruger over et bestemt for- 536 brug.	og dermed fælles- skabets aktivite- ter. Vil gerne udvikle fællesarealerne, men skal have ad- gang dertil fra ad- ministrationen. Fællesskabet for- mes mellem akti- viteterne og soci- ale arrangemen- ter. Yder og deltager i fælles aktiviteter. Det må uundgåe- ligt koste lidt at deltage i fælles aktiviteter. Pengene bruges til fællesskabets bed- ste. Alle yder ekstra til fælles rum til fællesskabets ak- tiviteter. Økonomisk stramning ift. ud- vikling af fælles- lokale fra admini- strationens side. Administrationen har magten til at bestemme udvik- lingens pris. Kæmper for sin ret til et billigt be- boerlokale til fæl- lesskabet.	Symbolsk vold, doxa. Symbolsk vold, doxa. Praksisfællesskab, praktikker, doxa. Praktikker, res- sourcer, praksis- fællesskab. Privat vs. fælles- skab. Doxa, symbolsk vold. Symbolsk vold, doxa. Økonomisk kapi- tal, praktikker. Praksisfællesskab, sociale strukturer, økonomisk kapi- tal, doxa, posi- tion, habitus. Symbolsk vold, kamp om doxa, disposition. Symbolsk vold, kamp om doxa, os-og-dem, dispo- sition. Symbolsk vold, kamp om doxa, disposition. Kamp om doxa, os-og-dem, sym- bolsk vold.
--	---	--

537 Klaus: Der er lagt et forbrug ind ik, så det er ikke ret meget 538 det kommer til at koste os, og det er det vi gerne vil, så det 539 ikke bliver for voldsomt ik. For huslejen er jo rimelig stor i 540 forvejen ik. Ikke fordi det nye som bliver bygget det stiger jo 541 endnu mere, det er jo fem tusinde mere end det her ik. 542 Interviewer: Det er en dyr affære at blive ældre i byen? 543 Louise: Ja, det er det. 544 Klaus: Ja og hvis man ikke kender en og kan finde noget ik. 545 Så skal det være noget meget småt ik- 546 Louise: Ja også fordi mange i dag jo gerne vil have, hvis man 547 er dårligt gående, gerne vil have noget med elevator ik. 548 Klaus: Nogle steder er der syv trin op til elevatoren. 549 Louise: Ja, og nogle steder er elevatorerne så små at der ikke 550 kan komme en kørestol derind ik eller du kan måske lige få 551 den derind, men du kan ikke køre med den op. 552 Klaus: Ja, det er rigtig vi var ude og se på nogle lækre byg- 553 ninger hvor det var nogle små elevatorer. Og så dur det jo 554 ikke. 555 Louise: Så her er det jo fint. 556 Klaus: Her er det jo lavet rigtigt, så der er jo lavet store ele- 557 vatorer pga. kørestole og rollatorer skal kunne komme ind ik. 558 Louise: Jeg tror det er standard når man bygger noget nyt. 559 Klaus: Jo jo, men det er måske endnu bredere her, men jeg 560 ved det ikke. 561 Louise; Næ, det skal man i dag, hvis man bygger noget nyt, 562 så skal handicappede skulle kunne være der, der har man så- 563 dan nogle kurver og standardmål, jeg tror også at når du byg- 564 ger over anden etage så skal der være elevator i dag når du 565 bygger nyt. Der er kommet nogle regler i hvert fald. 566 Klaus: Også da vi kiggede på det her, der var heller ikke noget 567 som kommer i vejen for udsigten, for der er jo den parke- 568 ringsplads (peger ud af altandøren) og den går vi ud fra bliver 569 der og- 570 Louise: Ja og i weekenden er der jo ikke et øje dernede vel. 571 Klaus: Nej, også det med at det er tæt på metro og det hele 572 og toget. Der er selvfølgelig også forretninger samtidig. 573 Louise: Men ellers har vi ikke noget og forventninger frem 574 over. 575 Interviewer: Nej? 576 Klaus: Ikke andet end det er jo et meget sjovt område fordi 577 man også har kommet her som barn og kørt forbi ik. Jeg er 578 kommet her som barn og set fodbold og jeg var på Lagkage- 579 huset som ligger lige derovre, der lå en bager engang og jeg 580 er opkaldt efter bageren, for han var min fars kammerat 581 (Louise griner højt). Og så bor vi lige ved siden af nu ik. 582 Interviewer: Ja, det er skægt. Når men så tænker jeg på om I 583 vil sætte nogle ord på hvad I forestiller en værdig aldring skal 584 være, hvordan vil I ældes? Man kan jo ikke kalde Jer gamle 585 endnu- 586 Respondenterne i munden på hinanden: Nej nej ikke endnu. 587 Interviewer: Så hvordan tænker I jeres år fremadrettet?	Vil ordne det selv til en rimelig pris, sådan at alle i fællesskabet har råd til at blive boende og deltage. Det er dyrt at være ældre i indre by og gerne vil have noget nyere og ældrevenligt. Mangel på ældre- og handicapvenlige økonomiske boliger. Ældre- og handicapvenligt. I dag skal alt være handicapvenligt, sådan at alle har adgang på lige vilkår. God udsigt. God beliggenhed. Vokset op i samme nærmiljø. Har stort kendskab til nærmiljøet.	Økonomisk kapital, strukturelle rammer. Socialt ansvar. Socialt ansvar, kapitalsammensætning, strukturelle rammer. Strukturelle rammer. Strukturelle rammer. Dominerende felter. Socialreproduktion, habitus. Konstruktion af alderdommen.
---	---	---

588 Klaus: Jamen vi skal jo passe på stadig ved at dyrke motion 589 ik. 590 Louise: Ja. 591 Klaus: Og passe på vores krop ik. Vi gør meget lige nu med 592 at vi skal holde vores vægte nede sådan så... jeg var med i 593 noget undersøgelse sidste år, det var noget med noget knogler 594 og ting og sager, hvor jeg var inde til noget forsøg og skulle 595 spise noget pulver i tre uger eller sådan (Louise griner lavt) 596 og det var en stor undersøgelse hvor de kom ind og op igen- 597 nem lysken og leveren og sådan noget, og der var jeg inde og 598 blive skannet med fedt og ting og sager og alt muligt andet. 599 Og så havde jeg noget madlog jeg skulle skrive ned når jeg 600 spiste mad og alt det der, og da jeg begyndte på det, så kunne 601 vi godt se "hold da op", så vi er blevet, jeg vil ikke sige fana- 602 tiske, men vi passer på. 603 Louise: Ja, vi passer på og motionere for at holde kroppen 604 ved lige ik, vi kan jo godt mærke at vi ikke er så hurtige som 605 vi har været (griner lidt). 606 Klaus: Nej, vi har meget fokus på at passe lidt på, både hvad 607 vi spiser og i det hele taget uden at være fanatiske, det gider 608 jeg ikke. 609 Louise: Og så har vi børnebørnene som holder os friske ik. 610 Klaus: Ja børnebørnene som holder os friske, det må man 611 sige. Der er gang i dem. Der kan vi hjælpe med dem fordi det 612 er lettere når man ikke arbejder, for så kan man jo bare tage 613 derud og hjælpe eller hvis de er syge, så kommer de her ik. 614 Louise: Så vi håber da at vi kan holde os friske. 615 Klaus: Ja, vi skulle da gerne have friske 20 år endnu. 616 Louise: Jaaa... 617 Klaus: sådan ca. ikke? 10-15 år i hvert fald, hvor man er no- 618 genlunde frisk og prøver at rører sig og går turer og ting og 619 sager ik, og ikke bare sidde og glo i fjernsynet- 620 Louise: Nej, det gør vi ikke. 621 Klaus: -eller bare ligge i sofaen. 622 Louise: Nej det gør vi ikke. 623 Klaus: nej det er kun når der er sport, så er det okay (Louise 624 griner). 625 Louise: Så vi håber bare på at helbredet holder. 626 Interviewer: Jamen der tænker jeg da også at rammerne, f.eks. 627 med toilettet, det gør vil også at I i princippet kunne blive 628 længere i eget hjem? 629 Louise: Jamen her, da vi flyttede herind- 630 Klaus: Det er vores sidste bolig, det er vores plan. 631 Louise: -det er vores plan hvis pengene slår til, så er det vores 632 plan at blive her, fordi du har elevator, du har handicap-toilet 633 hvor du kan komme ud og du kan komme ud og bade nemt... 634 altså... 635 Klaus: Nu kan du se ham nede på første sal, hvad er han, en 636 82-83 han kører i kørestol med stomi og alt muligt andet. Nu 637 har han haft det en fem-seks år ik, som fungerer fint her ik. 638 Og han kører ned til Frederiksbergcenteret hver uge på sin 639 scoter og så henter han Frederiksbergbladet til mig ik, fordi	Passer på sig selv fysisk og forebygger forfald. Forsøger at holde sig sunde og raskke, for at forebygge sygdom og forfald. Sundhedsfokuserede. Forebygger forfald og vedligeholder kroppens funktioner. Sund livsstil. Har stor glæde ved familien og forsøger at bidrage som ressource til familiens strukturer. Langt, sundt liv. Tager ansvar for eget liv og dets udvikling, vælger sundt og aktivt liv. Ønsker at undgå sygdom. Har valgt en ældrevenlig bolig, hvor de kan blive så længe så muligt i eget hjem. Rammerne for byggeriet fordre til at blive længere i eget hjem og man kan	Selvbestemmelse, habitus, position. Selvbestemmelse, habitus, position. Selvbestemmelse, habitus. Den tredje alder, selvbestemmelse. Social kapital. Ressource, praktikker. Position, den tredje alder. Ressource, medbestemmelse, habitus, praktikker, konstruktion af alderdommen. Disposition, symbolsk vold. Selvbestemmelse, disposition, strukturelle rammer. Den tredje alder, ældrebyrde, position, selvbestemmelse, strukturelle rammer.
--	---	--

640 der har jeg boet i gamle dage, så det kan jeg godt lide ik (gri- 641 ner lidt). Og så kommer han op og aflevere det ik, og det er 642 jo fint nok ik. Og så er han i gang med det og kører rundt, så 643 kører han til Rødovrecenteret og mødes med en kammerat en 644 gang om ugen til en fadøl og så kører han hjem igen. 645 Louise: Og kan man holde sig i live- 646 Klaus: Det er jo fint nok- 647 Louise: -og i gang så- 648 Klaus: Ja ja. Og der er flere som sagt der er over 90- 649 Louise: Vi satser i alt fald på at det er vores sidste bolig... 650 Altså udover at man kan selvfølgelig aldrig kan vide om man 651 bliver så syg at man skal på plejehjem eller- 652 Klaus: Vi satser på at vi skal bo her mange år endnu og vi kan 653 også, hvis en af os falder bort blive boende her, så kan man 654 evt. få noget mindre ik. Der er jo også toværelses [toværel- 655 seslejlighed] også. Men der er en del... jeg tror, der er jo tres 656 lejemål og jeg tror halvdelen det er enlige, sådan ca. 657 Louise: Ja. 658 Klaus: Og der er i hvert fald ti eller tolv enlige damer, hvor 659 manden er faldet fra ik. Og man kan se der er hele tinden 660 nogen, der var en hvor manden døde for nogle uger siden og 661 hun er lige flyttet ind, så jeg kender hende slet ikke, jeg hilste 662 lige på hende her den anden dag, hvor han også er faldet fra. 663 Og så er der et par stykker andre, hvor man den har fået en 664 hjerneblødning eller lign. De fleste steder er det manden der 665 falder fra. Undtagen ham hernede som undtagelsen. Men det 666 kan vi også se i vores vennekreds, nu har jeg godt nok lige en 667 ven som er gået bort, hvor konen er tilbage. Det er sjældent 668 at det er damerne som dør først. De fleste har været mændene 669 ik. 670 Louise: Sygdom ik. 671 Interviewer: Jeg kan næsten også hører at det giver noget 672 tryghed og hvordan man bruger tid sammen og hvis der er 673 noget, det giver en- 674 Louise: Det gør det og jeg vil også sige, som jeg sagde til dig 675 [Klaus] den anden dag "hvis man skulle gå hen og blive 676 alene, så er det et sted som er tryk, både at komme hjem alene 677 og være alene ik. 678 Klaus: Der er også meget lyst og pænt- 679 Louise: Ja, det er der og venligt, når man kommer hjem om 680 aftenen. 681 Klaus: Det betyder også at ham der blev enlige for nogle år 682 siden, han boede så hernede (peger nedad), han har så fået 683 noget mindre henne her i siden, en mindre treværelses. Og 684 han er så glad og hans børn er også så glade for at han bor 685 her, fordi der sker lidt og han deltager i nogle ting ik. 686 Louise: Ja, han havde ikke råd til at bo i denne opgang, det 687 er de lidt store lejligheder. De andre er lidt mindre, der er tre 688 værelser, de er bare lidt mindre. 689 Klaus: Det er en dejlig lejlighed.	lettere leve aktivt med handicap. Et aktivt sund liv kan stadig leves og man kan stadig vær en ressource for andre selvom man har et handicap. Forventer at rammerne kan sikre en værdig aldring, hvor der stadig er mulighed for at leve live som ønsket, også som enlig. I et bofællesskab med ældre beboere, dør folk og flere bliver enlige. Kvinderne overlever generelt deres mænd. Rammerne fordrer til en tryk og behagelig enlig aldring. Der er mulighed for at få noget mindre at bo i, hvis man bliver enlig og rammerne fordrer til en værdig aldring.	Praktikker, praksisfællesskab. Habitus, position. Selvbestemmelse, position, konstruktion af alderdommen. Kapitalsammensætning, habitus, selvbestemmelse, position. Sociale strukturer. Sociale strukturer. Socialt ansvar, praktikker. Konstruktion af alderdommen. Sociale strukturer, konstruktion af alderdommen. Værdig aldring, strukturelle rammer, sociale strukturer. Værdig aldring, strukturelle rammer, position. Økonomisk kapital.
--	--	--

690 Louise: Fine fine lejligheder. Jeg vil tro at hvis vi havde fået 691 tilbudt sådan en lejlighed derhenne, så havde vi da også sagt 692 ja. Stuen er lidt mindre ik? 693 Klaus: Jo stuen er mindre. Det er en god lejlighed. 694 Louise: Og så er her pænt samtidig. 695 Klaus: Det kan vi også godt lide ik. 696 Louise: Det er en pænt. Vi kan godt lide det. 697 Klaus: Ja, det kan vi. 698 Louise: Så det er i hvert fald vores mål fremadrettet. 699 Klaus: Ja, vi vil gerne blive her, vi skal ikke flytte herfra. 700 Interviewer: Så har jeg kun en sidste ting som jeg vil spørge 701 om og der går jeg lidt på kant, bare for at høre hvad jeres 702 reaktion er. Det her med at der bliver snakket om ældrebyrde, 703 hvor jeg så tænker mere ældreressource. Har I nogle ord som 704 I vil sætte på omkring det her med at der er en holdning til 705 eller omtale af ældre som en byrde? 706 Klaus: Jaaa, det ved jeg ikke rigtig. Der er jo nok nogen som 707 kan føle, eller der er nogle politikere som synes "at de ældre, 708 det er da irriterende at de lever så længe, fordi så bliver det 709 dyrt for samfundet" det er det jo og det er heller ikke mange 710 penge som vi får mere, det er jo ikke sådan at vi får en løn- 711 forhøjelse hvert år vel (griner). 712 Louise: Neej (griner højt). 713 Klaus: Det er ikke sådan "tak for de mange flere penge" vel. 714 Louise: Neej (griner). 715 Klaus: Men altså vi føler os jo ikke selv som nogen byrde- 716 Louise: Ikke som en byrde tværtimod. 717 Klaus: Nu er vi jo holdt op med at arbejde tidligt, selvom vi 718 kunne jo nok godt have arbejde en ti år til og være blevet ik? 719 Louise: Ja, så skulle vi have fundet noget andet ik. 720 Klaus: Jo jo, så havde man fundet et job man kunne være 721 blevet i til nu. 722 Louise: Det kunne vi sagtens. 723 Klaus: Men det har vi så ikke lige lyst til. Vi kan klare det og 724 det er... hos os, vi føler ikke at vi er nogen byrde, vi får selv- 725 følgelig vores pension som vi har tjent til hele livet ik. Så jeg 726 har ikke rigtig noget forhold til det ellers, ikke rigtigt. Hvad 727 med dig? 728 Louise: Nej, tja, jeg ved ikke, det... man er vel en ressource 729 til man bliver syg eller et eller andet. Jeg tænker også, jeg 730 tænker (...) i hvert fald i vores situation, der hjælper vi til 731 med børnene, henter og bringer, sygdom, så de unge menne- 732 sker kan blive ude på arbejdsmarkedet ik. 733 Klaus: Jo det kan man godt sige, det hjælper jo lidt på det 734 hele- 735 Louise: Det hjælper da på NOGET! 736 Klaus: Vi har ikke noget forhold til byrde, altså vi føler ikke 737 selv at vi er nogen byrde vel. Vi får vores pension selvfølgelig 738 ik, som vi- 739 Louise: Ikke endnu, ikke endnu... og jeg kan da, hvis jeg 740 tager min gamle mor inden hun døde, altså om hun var en 741 byrde, nej. Hvad nåede han at være på plejehjem?	Fine lejligheder. Sætter pris på or- dentlighed. Vil selv vælge sin tilværelse i alder- dommen. Ældre kan politisk anes som en byrde for samfun- det økonomisk. De anser sig selv som ressource- stærke ydende borgere. Valgte at pensio- neres og kræver kun af samfundet, hvad der er ret og rimeligt. Hjælper til i fami- lien og hvor de kan, bl.a. sådan at yngre generatio- ner kan passe de- res arbejde og på den måde bidra- ger til samfundet.	Strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer. Selvbestemmelse, position. Dominerende fel- ter, ældrebyrde, doxa, konstruk- tion af alderdom- men. Symbolsk vold, økonomisk kapi- tal, disposition. Ældrebyrde, res- source, konstruk- tion af alderdom- men. Kapitalsammen- sætning, ressour- cer. Socialt ansvar, konstruktion af alderdommen. Ressource, socialt ansvar, ældre- byrde, konstruk- tion af alderdom- men. Ældrebyrde.
--	---	---

742 Klaus: En ni måneder... 743 Louise: Ni måneder, men det var os selv som passede hende 744 så, selvfølgelig kom der nogen og hjalp hende med nogle pil- 745 ler og sådan, fordi der gik jeg på arbejde ik, men ellers så... 746 Nej, jeg vil ikke kalde det... Jo man er nok en byrde til sidst, 747 der skal lidt mere hjælp til. 748 Klaus: Det har vi endnu ikke noget forhold til. 749 Louise: Nej. 750 Klaus: Jeg synes nu ikke at vi er gamle endnu, selvom vi er 751 gået på pension vel. 752 Louise: Det er jo det. 753 Interviewer: Nej? 754 Klaus: Det er lidt sjovt for vi var ude i vore tidligere koloni- 755 havehus, hvor dine forældre havde det først (henvender sig til 756 sin kone), lige siden 1971 at vi har haft den ikke. Og nu har 757 vores datter haft den de sidste ti år og nu skulle den så sælges, 758 fordi de vil gerne have et hus og sådan, så blev det så solgt og 759 så var vi så ude i søndags og skulle skrive under som vidner 760 ik, og så skulle man også skrive sin stilling. Og så skulle jeg 761 skrive "hva faden så skal jeg skrive pensioneret" ik. Det har 762 jeg ikke været ude for før, at jeg skulle skrive min stilling 763 siden jeg blev pensionist (Louise griner højt) (Klaus smiler 764 skævt). Det var sku helt mærkeligt at skrive ik, selvom man 765 har været det i tre år nu (griner). To år i hvert fald på pension 766 ik, det var ret underligt. Ellers så tænker jeg sku ikke så meget 767 over det. Så byrde ved jeg ikke rigtig. 768 Louise: Nej. Det synes jeg heller ikke. 769 Interviewer: Men tænker I at I gør noget særligt for at sikre 770 at I ER en ressource? Ligesom du før sagde at man passer og 771 henter børnebørnene. 772 Louise: (puster og brummer, tænker længere tid over det). 773 Interviewer: Er det noget som I tænker over i jeres hverdag? 774 Louise: Nej! 775 Klaus: Nej ikke sådan på den måde. 776 Louise: Nej. 777 Klaus: Ikke anden end- 778 Louise: Ikke endnu i hvert fald. 779 Klaus: -at vi ikke bare sidder her. Jeg gør det måske på fore- 780 ningsarbejdet ik og det har jeg altid været ik, har været med i 781 forældrerådet i børnehaven og sådan noget. Så hele vejen 782 igennem har jeg været med ik, været revisor i fodboldklubben 783 i over 25 år ik. Altså sådan noget har jeg lavet derude ik. (...) 784 Jeg har altid deltaget i noget bestyrelsesarbejde eller noget 785 arbejde sådan i de klubber jeg har været i ik. 786 Louise. Ja. 787 Klaus: Så har jeg været her et år før jeg blev formand ik. Det 788 var lidt hurtigt. (interviewer griner). 789 Louise: Jaaa... 790 Klaus: Der kunne vi godt lige have taget nogle år mere ik 791 (respondenterne griner). Ja, ja, men sådan er det (Louisen gri- 792 ner).	Tog sig selv af syg ældre genera- tion og var der- med ikke som så- dan en byrde for samfundet. Føler sig ikke gamle endnu. Oplevede for før- ste gang at skulle betegne sig selv som pensionist. Deltager i flere forskellige fælles- skaber og yder bl.a. som del af bestyrelse og lign. Bestyrelsesfor- mand i fælles- skab.	Ældrebyrde. Ældrebyrde, kon- struktion af alder- dommen. Ressource, posi- tion, habitus, kon- struktion af alder- dommen. Økonomisk kapi- tal, social kapital. Doxa, habitus, position. Konstruktion af alderdommen. Ressource, sym- bolsk kapital, kul- turel kapital. Symbolsk kapital Symbolsk kapital.
--	--	---

793 Louise: Sådan er det. Det er jo ikke noget der kræver (...) det 794 er jo kun...- 795 Klaus: Det har vist sig at der ikke har været noget- 796 Louise: -der har ikke været noget vel. De i bestyrelsen som 797 er der, der er smadder søde sammen ik, så der er ingen ting 798 vel... og der er også mange som ikke er i bestyrelsen som 799 tilbyder deres hjælp hver gang, altså det er fordelen ved at på 800 her ik, det synes jeg. 801 Klaus. Det er også vigtigt at vi ligesom holder os i gang og 802 deltager i nogle ting, så man ikke bare går rundt herhjemme 803 og bare kukkelurer. Man skal ud i samfundet på en eller anden 804 måde og virker på en eller anden måde ik, men nu snakkede 805 vi jo om børnebørn ik, at man også tager derud og hjælper og 806 henter og alle sådan nogle ting ik, det gør jo også meget. Men 807 at man deltager, og også laver noget hver for sig, du [Louise] 808 har din tuseklub hvor- 809 Louise: Jah, men det har vi jo altid gjort, vi har jo altid gået 810 til sport og- 811 Klaus: Og vi har også nogle hyggeklubber og sådan, så sådan 812 nogle ting har vi også udover, hver for sig. Det er også vigtigt 813 ik. 814 Louise: Ja meget vigtigt. 815 Klaus: At man tager nogle ture også og sådan noget, eller på 816 herretur en gang i mellem. Det er også dejligt. Du [Louise] 817 var på tur tusetur også ikke- 818 Louise: Ja ja. 819 Klaus: Så det synes jeg jo også er vigtigt ik. 820 Louise: Det er meget vigtigt. Det er sådan noget man skal 821 holde ved. 822 Klaus: Det bliver man nød til. 823 Louise: Det skal man og man skal sætte barren højt synes 824 jeg... fordi det er meget vigtig at holde ved sine kontakter. 825 Klaus: Ja det er vigtigt. Men som sagt det er vigt at man hol- 826 der sig I GANG- 827 Louise: Ja og bruger den her (peger på hovedet), så den ikke 828 går i stå (griner). 829 Interviewer: At bruge hovedet ja! (alle griner). 830 Klaus: Det er jo det. 831 Interviewer: Ja, men det er rigtigt. 832 Louise: For der er klart, man sætter tempoet ned når man ikke 833 går på arbejdet. HET SIKKERT! Og man står jo op, altså vi 834 står tidligt op om morgenen, ikke kl. fem eller seks som vi 835 gjorde da vi arbejdede, men- 836 Klaus: Kl. syv ik. 837 Louise: Ja, mellem syv og otte ik. Men så bruger man lidt 838 længere tid over morgenkaffen ik, og avisen og krydsord ik 839 eller et eller andet, inden man går i gang. Det er sådan, ik... 840 Klaus: Selvom man ikke skal noget så siger man "men vi skal 841 på gaden" ik. 842 Louise: Ja, ja. Det prøver vi at være gode til at sige "at vi skal 843 lige ned og have noget luft" ik. Eller den ene skal eller den 844 anden skal.	Hele fællesskabet hjælper til og yder, ikke kun bestyrelsen, som repræsenterer fællesskabet. Holder sig i gang ved at tage ud og opleve samfundet og livet, for at holde sig aktive og sunde. Har altid levet aktivt. Har hobbyer hver for sig også. Livet bliver bedre ved at dyrke sociale relationer, også hver for sig som par. Vedligeholde livsstil og -glæde. Sociale relationer giver livskvalitet. Udfordrer hjernen for at holde den ved lige. Livets aktiviteter er ændrede som pensionist, så man må selv holde sig i gang og ikke lade sig gå i forfald. Holder sig aktive og i gang samt er socialt opsøgende og holder hinanden i gang.	Medbestemmelse, position, symbolsk kapital. Praktikker, praksisfællesskab. Værdig aldring, privat vs. fællesskab, praktikker, social reproduktion, konstruktion af alderdommen. Praksisfællesskab. Habitus. Praksisfællesskab, privat vs. fællesskab, social kapital. Værdig aldring, livsglæde, praksisfællesskab, praktikker. Værdig aldring, livsglæde, habitus. Position, selvbestemmelse, social kapital, værdig aldring. Selvbestemmelse, praktikker. Den tredje alder, habitus, kapital-sammensætning, position, praktikker, konstruktion af alderdommen. Praktikker, kapital-sammensætning, habitus. Selvbestemmelse. Social reproduktion, praktikker, selvbestemmelse.
---	---	---

845 Interviewer: Så I lever faktisk det liv som I kunne drømme 846 om at gøre? 847 Louise: JA! (lyser op). Det vil jeg sige, altså jeg vil sige at 848 det er LUKSUS, kan man godt sige fordi vi er stoppet så tid- 849 ligt. Vi kunne godt have været noget mere på arbejdet... men 850 det synes jeg. Der kan jeg ikke forstå at en arbejdsplads ikke 851 benytter sig af mere af seniorer... det fatter jeg så ikke (bliver 852 meget alvorlig). Man havde jo noget vinden og noget kompe- 853 tence, det havde du [Klaus] jo også ik? 854 Klaus: Jo, jeg valgte jo så heldigvis selv ik, kan man sige. 855 Louise: Jo jo, men man kunne da godt have bidraget med et 856 eller andet ik 857 Interviewer: Så du kunne godt have set dig selv lave noget 858 deltidsarbejde eller? 859 Louise: Ja, det havde jeg til sidst, der havde jeg en ugentlig 860 fridag, der arbejde jeg kun 32 timer til sidst. Der havde jeg de 861 fire dage hvor jeg var på arbejdet, der havde jeg så de [fuld 862 tid] timer og så onsdagen fri. Det havde jeg i flere år, efter 863 min mor blev syg ik, så kunne jeg køre til hende til... Men 864 jeg kunne godt have sit mig selv blive ik... Jeg blev faktisk 865 også ringet op (griner) efter noget tid, hvor jeg blev spurgt 866 om jeg ville komme ind og hjælpe dem lidt, men det takkede 867 jeg nej tak til, fordi der havde jeg ligesom vænnet mig til 868 her... Nu havde jeg takket nej ik. Men det var da kanon at 869 blive ringet op ik, det var dejligt! 870 Interviewer: Er der noget her til sidst, hvor I tænker at det 871 mangler jeg at vide eller det kunne I godt tænke at fortælle 872 mig om? 873 (Respondenterne tænker i længere tid) 874 Klaus: (kigger på sin kone) De ved jeg så ment ikke? 875 Louise: (kigger tilbage på sin mand) Næ, det ved jeg heller 876 ikke? 877 Klaus: Jeg ved ikke hvad det skulle være? 878 Louise: Nej... Du [interviewer] har ikke selv noget? 879 Interviewer: Nej, jeg har fået svar på alt det jeg gerne ville. 880 Louise: Når? Jamen det var da positivt. 881 Interviewer: Ja (smiler). 882 Klaus: Der er så ment ikke noget. 883 Interviewer: Nej? 884 Klaus: Vi er guskelov lige nu forskånet for de værste ting. 885 Louise: Ja. 886 Klaus: Jeg har været igennem lidt jo... 887 Louise: Ja ja. Skidt med det. 888 Klaus: Så det er jo fint nok. 889 Louise: Ja det er fint. 890 Interviewer: Ja og så tilmed er blevet sundhedsfanatiker (dril- 891 ler og griner)- 892 Louise: Ja, næsten (griner højt længe). 893 Klaus: Måske ikke helt fanatiker, men er i hvert fald blevet 894 bevidst om at jeg holder ved og at jeg holder min vægt nede 895 ik, og DER skal jeg blive! Jamen værre er det heller ikke vel.	De lever det liv de ønsker og er gået på pension mens de stadig var fri- ske. Dog forstår de ikke at arbejds- markedet ikke ud- nytter ressource- stærk kompetent arbejdskraft noget bedre. Gik på deltid og disponerede selv- valgt over sin tid. Valgte at skåne sig selv og samtid yde ressource- stærkt til arbejds- markedet. Følte sig værdis- fuld efter opkald fra arbejdsmarke- det om tilbage- venden. Holder sig sund og raks for at fo- rebygge sygdom og forfald, dvs.	Livsglæde, vær- dig aldring, res- sourcer, konstruk- tion af alderdom- men. Ressourcer, kapi- talsammensæt- ning, habitus, po- sition. Ressource, kon- struktion af alder- dommen. Habitus, position, kapitalsammen- sætning, praktik- ker, selvbestem- melse. Ressource, kapi- tal. Symbolsk kapital. Medbestemmelse, position, habitus, praktikker.
---	--	---

896 Nogle af mine kammerater løver rundt med sådan en kuffert 897 (tager sig på maven) og det gider jeg ikke. 898 Louise: Og så efter din sygdom, den har også gjort at du har 899 tabt dig lidt- 900 Klaus: Jo jo. Det er klart. Og nu skal jeg så bare holde den 902 dernede ik. 903 Interviewer: Og holde sig und, sund og rask ik? 904 Klaus: Ja, det prøver man det i hvert fald ik. Noget med træ- 905 ning og sådan lidt ik. Og så arbejde sådan lidt ik, så det hele 906 sådan mere eller mindre ik- 907 Louise: Så længe vi kan det der motion og så... Og så f.eks. 908 ham som er alene, han er glad for at vi står og (banker på i 909 bordet) og siger ”så kan du godt gå med...” ik... så man holer 910 hinanden i gang. 911 Klaus: Jo jo, så er det lettere, for så skal man ud af døren, hvis 912 der står nogle og venter på en, sådan er det rart at kunne gøre 913 nogle ting, når man er flere om det ik. 914 Louise: Men ellers så har vi det fint (nynner kort). Så funge- 915 rer det bare. 916 Klaus: Ja, det synes vi selv. 917 Interviewer: Jamen så har jeg faktisk ikke mere jeg vil spørge 918 om. Men det har været fantastisk. Så nu vil jeg slukke for den 919 her [diktafonen] igen. Diktafonen slukkes.	forebygge livets uundgåelige ald- ring og risikoer, som ikke kan kontrolleres. Forsøger at holde sig aktiv og sund. Inviterer andre fra et fællesskab med i andre aktiviteter og fællesskaber herunder enlige.	Doxa. Selvbestemmelse. Medbestemmelse, position, praktik- ker. Praktikker, posi- tion, ressourcer, socialt ansvar, praksisfællesskab, social reproduk- tion.
Efterrefleksioner: Det er et aktivt, engageret par i forskellig sport og dermed også nærområdets forskellige udbud. De anvender meget lokalområ- det, lige fra grønne områder til kulturelle forhold og indkøbsmu- ligheder m.m. Det er et par som gerne hjælper naboer og delta- ger samt skaber fælles muligheder, såsom vin på bænken, fælles grill eller juletræ i haven m.m. Parret forsøger at holde sig i gang med fysisk aktivitet og kultu- relle oplevelser til sjælen, hvortil de også inviterer naboer fra ejendommen med. Ligeledes har parret tætte familieband med børn og børnebørn, hvem de hjælper med afhentning i daginsti- tutioner og pasning m.v. De kunne begge være blevet på arbejdsmarkedet i mange flere år, men lod sig pensionere. De fremstår som et meget ressourcestærkt par, på alle måder. Manden er formand i beboerbestyrelsen og er dermed meget en- gageret samt medskabende af områdets udvikling. De deltager i foreningsliv, kulturlivet og er medlemmer af for- skellige senior-muligheder. Mit indtryk er grundlæggende at de er et smart og ungt-levende par, som dyrker deres venskaber og relationer samt har indrettet sig klassisk og cool, mes plads til liv og hygge. De valgte boformen fordi de ville af med hus og have, ville kunne overkomme boligen alene, hvis dette skulle ske. Ligeledes ville de bruge deres tid bedre sammen på hinanden i stedet for på praktiske huslige gøremål m.m. Derfor valgte de at slå til, da		

ønskelejligheden blev tilbudt, selvom de ellers ville have blevet i huset i mange år endnu. Det er et par, som er stolt af deres bolig og som engageret viser rundt i fællesarealerne samt tegner og fortælle om mulighederne samt de elementer som er under udvikling og hvordan de grønne fællesarealer er fuldt anvendt i sommerhalvåret. Det er et meget imødekommende og venligt par, som straks bød mig ind i deres hjem med nybagte boller og kaffe.		
Tabel 7: Transskription af interview med fokusgruppe 1, Diakonissestiftelsen	Meningskon-densering	Kodning
Interview til fokusgruppeinterview med beboere 1. Start med at fortælle lidt om jer selv hver især – hvem er i og hvor gamle er i, m.m. 2. Fortæl mig om jeres tanker og ønsker til at indgå i et senior-bofællesskab. a. <i>Hvordan opstod ideen til at ville flytte i et denne type fællesskab?</i> b. <i>Hvorfor valgte I netop denne bo-type?</i> 3. Hvilke forhåbninger og drømme har I til bofællesskabet? a. <i>Hvordan ønsker du at bidrage og indgå i bofællesskabet?</i> b. <i>Hvordan skal rammerne for fællesskabet se ud ifølge jeres ønsker?</i> c. <i>Hvordan vil I indgå i et fællesskab med naboer og andre?</i> d. <i>Hvordan indgår du i og bidrager til bofællesskabet?</i> e. <i>Hvordan omgås I hinanden i senior-bofællesskabet?</i> 4. Hvad er Jeres nuværende vurdering af senior-bofællesskabet? a. <i>Hvordan er bofællesskabet ved at udvikle sig til en succes?</i> b. <i>Hvordan ønsker I at fællesskabet i senior-bofællesskabet skal udvikle sig?</i> 5. Hvad kan bofællesskabet bidrage med til individet? a. <i>Hvordan kan rammerne i et senior-bofællesskab styrke din livskvalitet?</i> b. <i>Hvilke kvaliteter ligger i et bofællesskab?</i> c. <i>Hvordan kan I som beboere hjælpes til at skabe et styrket sammenhold?</i> d. <i>Hvad skal bofællesskabet føre med sig i fremtiden?</i>		

i. <i>Hvilke succeskriterier har du opstillet for projektet?</i> 6. Hvordan vil I være en aktiv ressource i lokalsamfundet? a. <i>Hvad kan I få ud af at bidrage til lokalsamfundet?</i> b. <i>Hvordan anser I ældres ressourcer i lokalsamfundet – hvordan kan de være aktive bidragende borgere?</i> c. <i>Hvordan anser I jer selv – som en del af en ældrebyrde eller en mulig ressource i lokalsamfundet?</i> d. <i>Hvorfor er ældre en ressource – hvad kan de bidrage med?</i> 7. Hvilke anbefalinger vil I give til andre lign. projekter omkring bofællesskaber? a. <i>Hvordan bør de indtænke rammerne i processen?</i> b. <i>Hvordan kan beboerne bedst mulig hjælpes til at etablere et godt fællesskab?</i>		
Interviewet foregår med fokusgruppe fra Daikonissestiftelsens nye etablerede senior-bofællesskab på Frederiksberg. Interviewet afholdes onsdag den 13/3 2018 i senior-bofællesskabets fællesrum. Interviewet har en varighed af 1 time, 14 minutter og 34 sekunder. Der er udformet en interviewguide, som følges ustruktureret, for at sikre en mulig besvarelse af spørgsmål og interesseområder. Fokusgruppen var på forhånd informeret om projektets undersøgelsesfokus og havde fået en kortere præsentation af mulige emner ift. spørgsmålene i interviewet. fokusgruppen havde ikke set spørgsmålene på forhånd. Kontakten til respondenterne er fremkommet gennem projektkoordinatoren på Daikonissestiftelsens senior-bofællesskabsprojekt. Efter kontakt og forespørgsel om interviews med beboere, skabte projektkoordinatoren kontakt mellem forsker og mulige respondenter. Herefter har forsker og respondenterne indbyrdes aftalt tid og sted for interviewet. Inden interviewet fortæller interviewer respondenterne om interviewets formål, hvordan det anvendes og at respondenterne bliver anonymiseret i projektet. Dvs. respondenterne har på forhånd ikke set spørgsmålene og kender kun lidt til interviewets fokus, som de har fået fortalt gennem mailkorrespondance.		

Interviewet starter med at respondenterne fortæller lidt om dem selv hver især, hvilket ikke indgår i transskriptionerne pga. anonymiseringen, men bidrager med en forståelse for respondenternes baggrund og liv ift. forsker analyse og forståelse af sagte gennem interviewet og senere brug i projektet. Kort om respondenterne kan siges at de er tre kvinder, som bor i hver sin ejendom i en lejlighed med deres ægtefæller. Respondenterne er alle i aldersgruppen midt til sidst i 60'erne og alle er pensionister. Patricia har gjort sig inden for regnskab og HR. Dagmar er uddannet pædagog og har arbejdet med specialpædagogik og blev tidlig pensionist. Agnete er lige gået på pension og er uddannet lærer og senere psykolog. 1 Interviewer: Det første spørgsmål jeg har er, om I vil dele med mig omkring hvilke tanke og ønsker I har til at bo i sådan et senior-bofællesskab? Og der supplerer I bare hinanden og taler 4 med hinanden om det I vil. 5 Dagmar: Jeg kan godt lide denne form for boform og jeg synes 6 det er dejligt at have let adgang til andre mennesker og vil rigtig gerne være en del af et fællesskab. 8 Agnete: Men for mit vedkommende, eller for vores vedkommende, nu taler jeg om mig i hvert fald, der er jeg jo blevet 10 pensionist sådan relativt sen kan man sige og jeg har altid så 11 dan i overgange i livet syntes det var spændende at give det et 12 fysisk udtryk også ik, fordi det skal ligesom følge med. Tanken 13 om at gå hjem, som man siger, og ligesom bo i det samme som 14 ligesom passede til det der arbejdsliv og sådan og rummede de 15 ting som var gode til det ik, altså når man så går til at være ude 16 i det civile liv nu og skal til at leve på en anden måde, så synes 17 jeg det kunne være sjovt at bo på en anden måde også ik. Som 18 ligesom kunne betyde noget og ligesom give DET liv en eller 19 anden form, kan man sige ik, og der synes jeg det fællesskab, 20 det er jo ligesom nye sociale fællesskaber man bygger op, som 21 er anderledes sådan i det civile liv end i arbejdslivet ik, og jeg 22 synes der er sådan nogle gode rammer og hele tilgangen til, 23 Diakonissens tilgang til det gode naboskab og at vi skal være 24 aktive og... enten med interesser eller henne i Fys [fysioterapi- 25 lokaler] eller hvad det kan være ik, det synes jeg er rigtig godt 26 ik, så fællesskabet her som man kan... Ja, som du [Dagmar] 27 siger, at have let adgang til andre mennesker og gøre noget 28 sammen og bygge noget op på en måde ik, altså nogle af de 29 værdier man egentligt har haft hele tiden, at dem kan man 30 egentligt forsætte bare i en ny ramme. Det synes jeg, det peger 31 det på. Det tror jeg at jeg vil nøjes med at sige her. 32 Patricia: Øhm vi boede i en andelsbolig med kun en opgang, 33 op på toppen, uden elevator. Og efterhånden var det yngre 34 mennesker som flyttede ind. Da det her blevet slået op i 2012- 35 13, der lod vi os skrive på venteliste. Min mand var ikke helt 36 vildt begejstret, men i dag er vi glade for at vi har gjort det. 37 Fordi min tanke den var at, et er at jeg kan være aktiv udenfor 38 hjemmet, hvor min mand... jeg synes at der manglede noget 39 også for ham, så jeg blev ligesom den som skulle bringe et eller	Hermed kan respondenterne bedre placeres ift. kapitalssammen- sætning og give forskeren en bedre forståelse af respondenterne som mennesker. Ønske om at bosætte sig socialt. Overgang og ændring i livet. Ny livsførelse kræver ny indretning som passer til livet. Ønske om fællesskab samt socialt og aktivt liv. Søger fællesskab. Samme værdisæt gennem livet. Forebygge ensomhed og søge	Kapitalsammen- sætning, habitus, position. Praksisfællesskab, habitus. Position, kapital. Strukturelle rammer, konstruktion af alderdommen. Praksisfællesskab, praktikker, position, konstruktion af alderdommen. Habitus, praksisfællesskab, praktikker, konstruktion af alderdommen. Praksisfællesskab, position, socialt ansvar.
---	--	---

40 andet ind i hjemmet, og jeg kunne også godt føle, selvom man 41 er to, at man kan faktisk godt være lidt ensom (respondenterne 42 nikker anerkendende), selvom man har børn og børnebørn, så 43 jeg kunne godt tænke mig at komme ud et sted hvor der var et 44 fællesskab hvor jeg kunne dyrke nogle interesser med andre 45 som havde de samme interesser. Fordi man mand han strikker 46 ikke, han syr ikke, han gør ikke de der ting (interviewer griner), 47 men jeg kunne også godt tænke mig at han kom til at tale med 48 andre mænd og fik et LIV, uden mig der fulgtes med. Plus at 49 jeg synes at det er godt at vi er kommet herover. Det jeg også 50 godt kunne tænke mig var, at MENS JEG KUNNE være en del 51 af noget aktivt og noget sjovt og noget dejligt (respondenterne 52 nikker anerkendende), fordi på et eller andet tidspunkt, også af 53 hensyn til min mand, så er der en af os som bliver alene. Og så 54 kunne jeg godt tænke mig at vi hver især havde fået bygget et 55 netværk op, i stedet for at skulle sidde alene i en stor lejlighed 56 på fjerde sal... hvor der ikke sker en pind. Så det er vores pri- 57 mære, eller det er derfor at vi, at jeg lod os skrive op til det her. 58 Og så fordi at vi var så heldige at vi fik lige nøjagtigt den lej- 59 lighed vi allerhelst ville have. Så vi er SÅ GLADE FOR 60 (griner) at komme herover. Og vi savner slet slet ikke vores 61 tidligere lejlighed. Vi er lykkelige. Ja det er vi simpelthen, så... 62 Dagmar: Altså vi er begge to meget glade for at vi er flyttet 63 herind og synes bare at lejligheden bliver bedre og bedre for 64 hver dag der går og trives fint med at... jeg føler mig utroligt 65 meget hjemme, det synes jeg egentligt er lidt pudsigt. Jeg kom- 66 mer ikke herfra og kender faktisk ikke vejene og sådan, så det 67 er sådan at jeg kører med cykelGPS og finder ud af hvor jeg er 68 henne i verden, men jeg føler mig helt hjemme (griner). Det 69 synes jeg er sådan lidt spøjst. 70 Agnete: Ja. 71 Dagmar: Men jeg har det rigtig godt med at være her. Så jeg 72 vil sige at jeg glæder mig også til sådan at kunne vende næsen 73 lidt UD imod fællesskabet herinde. Men der er meget at se til 74 for mig indenfor husets fire vægge, så jeg må sådan snige mig 75 til det langsomt. Ja. 76 Interviewer: Har I nogle forhåbninger og ønsker for hvordan 77 det hele skal udvikle sig? 78 (respondenterne tænker i længere tid før der svares) 79 Patricia: Det er lidt svært, men jo jeg har nogle forhåbninger. 80 Jeg kunne godt tænke mig at det her rum [fællesrummet Senior 81 Syd] blev et sådan rum man bare kunne gå ned i og der var 82 nogle hernede... og nu skal vi jo lige have sommeren i gang 83 og lige være her og lige... sådan at man også fandt ud af at 84 ”dem der ovre de kan godt lide at gå i teatret, så kan vi gå med 85 dem” og at man også sådan kan ringe til hinanden og sige ”ved 86 du hvad jeg har tænkt mig at tage ind til Lange Linie, vil du 87 med?”, altså sådan at man kan finde ud af hvem klinger vi med 88 i forskellige ting, ikke sådan at man skal udelukke nogen, men 89 vi kan jo ikke elske alle, men at man får... en samhørighed 90 med nogen. Også at man kan gå herned og være sammen med 91 nogen og lave noget, når manden elsker at sidde og se fodbold.	aktiviteter for manden. Søge fællesskab med ligesindede. Sørge for sin mands sociale liv. Søger aktivt og socialt liv, mens fysikken gør det muligt. Ønsker at den som bliver enke har opbygget et socialt netværk, for at undgå ensomhed og forfald. Naturlig overgang og hurtigt følt sig hjemme i de nye opgivelser. Ønsker styrket fællesskabsaktiviteter. Skabe muligheder for mere viden om medbeboere og skabe sociale relationer og fælles aktiviteter. Dyrke fælles aktiviteter og skabe sociale relationer.	Socialt ansvar. Praksisfællesskab, praktikker, habitus, position. Socialt ansvar, habitus, social kapital, praksisfællesskab, privat vs. fællesskab. Habitus. Strukturelle rammer, sociale strukturer, praksisfællesskab, praktikker, habitus, position. Praksisfællesskab, praktikker, social kapital.
--	--	---

92 Det kunne være sy, strikke et eller andet eller bare få en kop 93 kaffe, tage en flaske vin med... gøre noget altså. Og til sommer 94 kan man gå ned og sidde udenfor og spille petanque. Jamen jeg 95 har bare lyst til at være en del af noget større. Altså det er mine 96 forhåbninger. 97 Agnete: Men det er faktisk også sjovt som I siger ”hvor hurtigt 98 man falder til her”. Vi kommer fra en stor lejlighed i to etager 99 og vi har ligesom sagt at det var vores plan her for vores alder- 100 dom, at vi ville have vores sommerhus, hvor vi ligesom kan 101 samle familien om sommeren og sådan ik, fordi det er sådan 102 lidt større og nemmere at komme ud og ind ik, og så have en 103 lille lejlighed her. Og lige i starten synes vi også at det var en 104 lille lejlighed ik, men vi går ligesom og siger til hinanden ”det 105 er da egentligt en stor lejlighed” (griner), sådan her de sidste 106 dage ik (alle griner). Så man har ligesom sådan skruet sig ind 107 i den nu og fundet sine hjørner og sådan noget ik. Og det er 108 forbløffende også hvor hurtigt man virkelig faldet til og sådan 109 slapper af i det, vil jeg sige. Og jeg synes det er sjovt den der 110 med at man er nogle huse, hvor jeg godt ved hvem der bor, 111 og vi ser ligesom ”hej” på en særlig måde, men i virkelighe- 112 den er jeg måske mere sammen med nogle på tværs af husene, 113 fordi det er så hvor man har mødtes og det vi har været med 114 til ik. Så det er ligesom to parallelle spor kan man sige ik, det 115 synes jeg er så sjovt. 116 Patricia: Ja. 117 Agnete: Jeg har det også ligesom dig [Patricia] ik, jeg er åben 118 for det hele fordi det har jeg altid været, kan man sige. Nu er 119 der en anden ramme at være det i, som passer bedre til det liv 120 jeg har nu ik, og især fremover, man ved jo ikke hvad der 121 kommer til at ske med os vel? Sådan er det. 122 Patricia: En ting som har slået os, det var faktisk vores ældste 123 barnebarn som kom og sagde ”det er jo faktisk som at være 124 ude i kolonihaven” og ja, så fandt jeg ud hvad han mente, 125 fordi vi kommer også fra en meget stor lejlighed, og jeg stod 126 ikke ude en den anden ende af lejligheden, ude i køkkenet, 127 mens han sad med morfar derinde, nu var vi sammen og 128 kunne snakke sammen og være sammen... og det synes jeg 129 bare er så fedt! Det er først nu at jeg er sammen med min 130 mand hele tiden. Vi er meget mere sammen. Og der er ikke 131 langt til alt ting, altså køkkenbordet er det, vasken er der og 132 du skal ikke rende fra Herodes til Pilatus og det er nemt at 133 gøre rent og der er ingen udskæringer... Jeg synes livet er 134 blevet meget nemmere (griner)! Jamen det synes jeg. Altså 135 der vil jo altid være nogle ting som man kan være utilfreds 136 med ik, MEN jeg har altså tænkt mig at tage JA-hatten på og 137 jeg vil bare gerne det her. Og der kommer træerne (peger ud 138 gennem glasdørene), så kommer der lidt bænke op og der sker 139 noget... Og nu er foråret på vej. 140 Agnete: Ja, jeg glæder mig altså også til sommer. 141 Dagmar: Ja. 142 Patricia: Og altså hele februar måned og noget af marts for os 143 alle sammen, og tiden før, har været hektiske! Tror jeg for	Dyrke hobbyer og sociale relationer, samværet er vigtigst, aktiviteten er mindre vigtig. Planlægger fremtiden. Det er en lille lejlighed, som de nu har vænnet sig til og føler sig hjemme. Fællesskabet udvikles i husene og på tværs af husene, hvor bl.a. måden hvorpå der hilses udvikles. De går åbne ind i de nye oplevelser og forsøger at opbygge rammerne så de passer bedre til livets udvikling. Det er en bedre fremtidssikring. Øget fællesskab i familien, større nærhed pga. mindre omgivelser og mere åbent miljø. Større livskvalitet. Man vælger selv at være positiv og gøre en indsats for at skabe et godt miljø omkring sig. Alderen påvirker at det er blevet sværere at	Praktikker, praksisfællesskab. Social kapital, habitus. Værdig aldring, selvbestemmelse, konstruktion af alderdommen. Position, habitus. Praksisfællesskab, sociale strukturer. Strukturelle rammer, medbestemmelse, position, habitus, kapital-sammensætning, konstruktion af alderdommen. Privat vs. fællesskab, position, praktikker, strukturelle rammer. Habitus, position, livsglæde. Position, selvbestemmelse.
---	--	--

144 samtlige beboere. (respondenterne nikker anerkendende) 145 Altså vi er ikke unge og så det der med at skulle komme fra 146 noget større til noget mindre, det- 147 Agnete: Det er jo et helt liv man pakker sammen ik? 148 Patricia: Ja, altså det har været en stor proces heroppe (peger 149 på hovedet) ik altså. Men vi er overbeviste om at vi bliver 150 super lykkelige og glade for at være her. (hvisker) Her er stille 151 og fredeligt!- 152 Dagmar: Ja. 153 Agnete: Ja. 154 Patricia: -der er ingen larm, og det... ja det er herligt. 155 Agnete: Og alligevel kan du lige gå ud på hjørnet, så er byen 156 der ik- 157 Patricia: Jo, lige præcis! 158 Dagmar: Vi bor i et smørhul her. 159 Patricia: Ja, det gør vi! 160 Dagmar: Ja, det er så dejligt. 161 Interviewer: Men vil I fortælle lidt om rammerne, hvordan 162 bor I? Bor I i samme hus? Hvordan er rammerne her? 163 Patricia: Jeg tror vi bor i tre forskellige hus ik? 164 Dagmar og 3 svarer samtidig: Mhm, det gør vi ja. 165 Interviewer: Og er de nogen lunde ens husene? 166 Dagmar: Det har jeg ikke styr på. 167 Agnete: Dem der ligger ude mod Dronningens Vej, de er ikke 168 så høje, som dem der ligger her hen mod Diakonissen. Der er 169 to etager ikke også? 170 Patricia: Der er tre etager. Stuen og første sal- 171 Agnete: Der er i hvert fald tagterrasse på. I de bagerste huse 172 mener jeg der ti lejligheder i hvert hus og så er der syv i hver 173 af de andre eller sådan noget lign. 174 Patricia: Men der er 47 lejligheder i alt. 175 Agnete: Og alt er jo nemt, der er elevator... og det er et meget 176 smukt byggeri vil jeg sige. 177 Dagmar: Og det bliver ENDNU smukkere, de gør så meget ud 178 af de udendørs rammer, det bliver så pænt. 179 Interviewer: Såsom hække og buske og bænke? 180 Patricia: Ja, nu kan du se (peger ud af glasdørene), der er kir- 181 sebærtræer og der kommer bøgehække og derovre er der pe- 182 tanquebane, og mellem de to huse derovre der får vi urteha- 183 ver, som vi selv kan stå for ik. Og vores cykelskure det er 184 genbrugssten fra de pavilloner som lå her før og det ligger 185 også i bunden af vores opgange [anlagt som gulv i opgangen 186 i stueetagen]- 187 Dagmar: Og der kommer noget mere grønt og vokser op af 188 skurerne- 189 Patricia: Ja, der kommer klemantisser og noget op ad... det 190 bliver så flot! Der er ligesom lavet sådan nogle store runde 191 arealer, hvor der ligesom er gjort anlæg til at der skal være et 192 eller andet, det ved jeg så ikke lige hvad er, men der kommer 193 et eller andet som kan vokse, tror jeg, så... Og her er smalle 194 stier, så der er ikke noget med at der kører biler på kryds og 195 på tværs, nej. Og så bliver det en integreret del, som kommer	overkomme livs- ændringer og flyt- ning end tidligere. Tror at de nye rammer kan bi- drage til bedre livskvalitet, pga. freden samt roen i miljøet, et smør- hold i en lar- mende, hektisk verden. De har stadig ikke det store overblik over byggeriets færdige udseende, men kender til de overordnede strukturer. Rammerne er praktiske og smukke. De nyder de smukke omgivel- ser, især alt det grønne, men også tanken om gen- brug og nostalgi. Omgivelsernes grønne smukke udseende impone- rer og de har store forhåbninger til udviklingen.	Konstruktion af alderdommen. Habitus, kapital, disposition. Livsglæde, vær- dig aldring, habi- tus. Os-og-dem, habi- tus, position. Strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer. Doxa. Strukturelle ram- mer. Doxa.
--	--	---

196 til at... altså vi har jo fået lov til at måtte gå ind på Diakonis- 197 sen [Diakonissestiftelsens hovedbygninger] ik, og heromme 198 kommer der noget atriumgård, hvor der kommer noget speci- 199 allæger og noget... Altså vi er integreret sådan at vi også kan 200 få lov til at bruge vores kræfter hvis vi har lyst til det, nede i 201 børnehaven og ovre i Loppen og ovre i plejecenteret og... Ja 202 og så har vi kirken derovre, der er der også adgang til og til 203 arrangementer og... jamen- 204 Interviewer: Men er det simpelthen tiltænkt i rammene, at I 205 skal have muligheden for at kunne gå ned i børnehaven og 206 hjælpe til og Loppe- 207 Patricia: Ja ja. 208 Dagmar: Det vidste jeg ikke. 209 Patricia: Jo. 210 Agnete: Jamen der var sådan en dag, hvor alle de der forskel- 211 lige ting og frivillige, altså Loppeshoppen og børnehaven og 212 sådan noget der, det var en dag med frivillighed, hvor man 213 kunne melde sig til- 214 Patricia: Det var engang i oktober måned tror jeg. 215 Agnete: Men det jeg også synes som er spændende ved DET 216 HER, det er at det er Diakonissen som er bygherre eller hvad 217 man nu skal sige ik, og de har jo haft en ide med det ik, der 218 er jo mange som bare bygger for at vi skal bo og så er de 219 ligesom ligeglade, bare de får deres penge ind ik. Så man kan 220 ligesom mærke at der er en ånd her, af at det skal være det 221 gode naboskab og "vi har nogle forventninger til at I gider at 222 være aktive i det" ik altså og sådan nogle ting. Så på den måde 223 er vi jo meget sådan på lige linie med Diakonissestiftelsen i 224 meget ik? 225 Patricia: Ja. 226 Agnete: Der har faktisk altid været den gode ånd her og jeg 227 elskede haven der lå her, det var faktisk også det at jeg så 228 kom til at bo i den have jeg elskede fra den gang med tulipan- 229 træet og... Der er sådan en god stemning og det kan man godt 230 mærke synes jeg, når man kommer her igen. 231 Dagmar: Det er sådan en ordentlighed. 232 Agnete: Ja sådan en ordentlighed, men også de her gensidige 233 forventninger som jeg synes er meget gode, og så gør de så 234 til gengæld at de sætter lokaler til rådighed eller at vi kan 235 bruges deres kirke også hvis det er at vi skal lave nogle større 236 arrangementer f.eks.- 237 Interviewer: Og det hele er vel gratis? I skal ikke leje loka- 238 lerne, men kan låne dem. 239 Dagmar: Nej nej, de står til rådighed ja. 240 Patricia: Altså det her [fællesrummet] det har vi fået stillet til 241 rådighed i en årrække med alt hvad der er af ting og sager i 242 det. Og vi har fået lov til at leje et stort lokale, hvor de har 243 kantine til hverdag, gratis seks gang om året, men så skal vi 244 så betale for, vi må ikke selv have forplejning med. Men altså 245 vi har fået lov til at få det frit seks gange. Hver tirsdag har vi 246 det jeg kalder Kaffemik fra kl. 9.30 til kl. 11, hvor projektko-	De har fået ad- gang til at an- vende organisati- onens arealer. Kan frivilligt an- vende sine res- sourcer i nærmil- jøet. Informationer om frivillige mulighe- der i nærmiljøet, inviteres ind som ressource. Rammerne er ud- viklet med formål om at skabe et godt naboskab og fællesskab og or- ganisationen invi- terer beboerne ind på lige niveau. Ordentlighed og gensidig respekt med et større per- spektiv og for- ventninger til om- rådets udvikling. Organisationen stiller lokaler til rådighed til fæl- lesskabets aktivi- teter. Dyrker fællesska- bet, hvor organi- sationen støtter op	Symbolsk vold, os-og-dem. Ressourcer, vær- dig aldring. Ressourcer, vær- dig aldring, soci- alt ansvar, domi- nerende felter. Dominerende fel- ter, symbolsk vold, doxa. Doxa, praksisfæl- lesskab, praktik- ker, socialt an- svar. Symbolsk kapital, doxa. Doxa, position, strukturelle ram- mer. Symbolsk vold, strukturelle ram- mer. Praksisfællesskab, praktikker,
---	---	---

247 ordinatoren, som er vores kontakt til Diakonissen, deltager. 248 Så vi sidder hernede om tirsdagen- 249 Agnete: Dem der vil. 250 Patricia: -dem der vil, og der er- 251 Dagmar: Der er kommet flere til ik? 252 Patricia: Jo der er. Hvor man kan sidde og snakke på kryds og 253 på tværs, så ja... Så på den måde har vi også kontakten til 254 Diakonissen ik, og hun [projektkoordinatoren] kan høre os 255 om hvad vi sådan går og tumler med ikke også. 256 Dagmar: Jeg har lige et indspark til det der blev sagt før med 257 gensidige forventninger til hinanden, fra Diakonissen og til 258 os. Altså vi har jo også alle sammen været til optagelsesprøve. 259 Patricia: Ja (alle griner). 260 Dagmar: Det har vi, og det synes jeg faktisk er enormt godt 261 at de har gjort det, for ligesom at afstemme de forventninger 262 til ”hvilke mennesker er det ligesom vi får ind her, så vi får 263 det til at harmonere så godt så muligt”, det syntes jeg faktisk 264 var meget fint. 265 Interviewer: Så det var nogle som ville de her rammer og fæl- 266 lesskabet? 267 Dagmar: Ja. Det giver også en tryghed blandt os, tror jeg, at 268 vi har været igennem den proces. (respondenterne nikker an- 269 erkendende) 270 Patricia: Vi skulle også svare på, inden vi kom til samtale, 271 hvad vi ligesom hver især kunne bidrage med og hvad vi 272 havde tanker og om vi havde nogle praktiske oplevelser eller 273 et eller andet. Det kan jeg i hvert fald husk eta vi skulle skrive 274 i den der ansøgning. Så det håber vi på. 275 Interviewer: Kan I sætte nogle flere ord på og tanker om ste- 276 det, som I siger at det bliver smukkere til sommer og der kom- 277 mer nogle flere deltagere, men lige nu, hvordan er rammerne 278 så lige nu? 279 (respondenterne tænker i længere tid før de svarer) 280 Patricia: Jeg synes det er okay, når man tænker på hvor vi 281 er... nu taler jeg kun for mig personligt ik, men jeg kunne 282 godt tænke mig at få nogle flere med. 283 Interviewer: Altså nogle flere beboere med i det sociale? 284 Patricia: Ja. (hvisker) Jeg synes der er nogen som kører på 285 frihjul, uden at misforstå mig, jeg synes det... Jeg synes der 286 mangler nogen. Denne fra vores hus, dem kender jeg faktisk 287 ikke, dem der bor opover har ikke været med her [i fælleslo- 288 kalet], kun en gang på grund af et personligt ønske ik. Og der 289 bliver jeg sådan lidt ”argh” det blev jeg sådan lidt skuffet over 290 at det var personens eget som var oppe der og siden har man 291 ikke været her, og de andre beboere har slet ikke været her- 292 nede. Og jeg kan ikke forstå det. Og det er derfor at jeg håber 293 på at sommeren eller et eller andet kan få rystet nogle sam- 294 men, fordi jeg kan også forestille mig at der måske er nogle 295 mennesker som har boet i nogle områder, hvor de har boet i 296 eget hus og ikke haft den der kontakt og været vand til sådan 297 at tale med andre. Så det håber jeg sådan at sommeren kan	og gør sig tilgæn- gelig til beboernes ønsker. Dyrker fællesska- bet, hvor organi- sationen støtter op og gør sig tilgæn- gelig til beboernes ønsker. Beboerne har væ- ret til optagelses- samtale og blive bedømt inden at det kommer i be- tragtning, hvilket beboerne finder positivt, da alle så må forventes at have de samme ønsker om fælles- skab. Rammerne opfor- drer og forventer at beboerne delta- ger som ressource til fællesskabet. Ønsker større fæl- lesskab. Nogle deltager og bidrager ikke til fællesskabet. Finder det proble- matisk og gene- rende for fælles- skabet udvikling af nogle ikke del- tager på lige fod med andre i akti- viteter. Nogle har måske ikke tidligere dyr- ket fællesskab og	symbolsk kapital, position. Praktikker, prak- sisfællesskab. Doxa, symbolsk kapital. Symbolsk vold. Praksisfællesskab, doxa. Doxa, habitus, position, medbe- stemmelse. Ressource, socialt ansvar, praktik- ker, praksisfælles- skab, konstruk- tion af alderdom- men. Praksisfællesskab. Doxa, isolation, privat vs. fælles- skab. Doxa, praktikker, privat, vs. fælles- skab, habitus, iso- lation, sociale strukturer. Habitus, position, privat vs. fælles- skab, isolation.
---	---	---

298 være med til at... at få flere, vi kan nok ikke få alle, men 299 størstedelen, det kunne jeg altså godt tænke mig. 300 Dagmar: Det tror jeg sommeren rykker. Det tror jeg helt klart. 301 Jeg vil sige Diakonissens forventninger om at vi skal mødes 302 med vores naboer i trappeopgangen og tage en kop kaffe der, 303 den bliver ikke aktuell for mig, det gør den ikke. Hvis jeg mø- 304 der en nabo som vil drikke en kop kaffe, så går jeg ind i lej- 305 ligheden ik, men sådan er det. Men jeg tror når vi begynder 306 at komme ud, så vil vi også begynde at se mange flere, og jeg 307 tror da også mange i vores generation, altså nu har jeg erfa- 308 ring med tæt lavt boligbyggeri fra før, så på en eller anden 309 led, så falder det mig meget naturligt at bo på den måde her 310 ik, Men netop som du [Patricia] siger, at folk som har boet i 311 hus og har passet sig selv og vi har nogle år på bagen, så tror 312 jeg måske der skal lidt mere til før det rykker. 313 Agnete: Men jeg er egentligt positivt overrasket over hvor 314 mange man har lært at kende faktisk. Altså der kommer alli- 315 gevel nogle forskellige herved [i fælleslokalet] selvom mange 316 af os er de samme som kommer her til det du [Patricia] kalder 317 Kaffemik ik. Jeg tror bare at det... Altså jeg tror bare det er 318 forskelligt hvor hurtig man er til sådan noget og altså jeg tror 319 også det er forskelligt hvordan man har boet, det kan godt 320 være. Vi har altid boet sammen med nogen, så det falder os 321 sådan set ikke særligt besværligt, men... Nej jeg er faktisk 322 positivt overrasket, når man tænker på at vi har boet her EN 323 måned, altså. Og jeg synes jeg kan mange navne (griner) Og 324 jeg kender mange og... 325 Dagmar: Hvor er du [Agnete] sej! (griner) 326 Agnete: Ja, men det kan jeg (griner) og jeg tænker at jeg tror 327 heller ikke at det er sådan man skal bygge sig ind omkring 328 husene, og jeg sagde det også i starten, men jeg kunne godt 329 tænke mig, at nu er vores hus f.eks. blevet FYLDT op [alle 330 lejligheder er bosatte] ik, jeg har ikke set de sidste men det er 331 ligesom blevet fyldt op. Men på et tidspunkt kunne jeg måske 332 godt tænke mig at man måske brugte det her [fælleslokalet] 333 til at sige "hus 16C kan mødes hernede en eller anden dag" 334 eller et eller andet nummer, og lige sige "hej" til hinanden og 335 "det er altså os der bor derover" ik. Og egentligt bare lade det 336 være ved det måske. Altså. Og jeg vil godt lige sige en ting, 337 at jeg var ligesom også lidt luren fra starten af, at der ligesom 338 bliver lagt op til at det er de aktives demokrati eller hvad man 339 skal sige, "hvem vil være med i noget" og så sidder de og 340 bestemmer og man vælger man en koordinator og så går de 341 med sammen med Diakonissen ik. Og den jeg huske at jeg 342 var sådan meget luren ved, men jeg tænkte "er det rigtigt eller 343 forkert egentligt?" Og det har jeg det stadig lidt svært ved ik, 344 altså jeg synes det er rigtige ligger i at "hvorfor skal man 345 vente på alle mulige? Man kan jo ligeså godt starte noget ik, 346 og så se og så åbne sig" ik. Men på den anden side kan der 347 også være det der med at nogle kan være langsommere eller 348 nogen har måske ikke lige lyst til det på den måde ik, "er det 349 så det rigtige at det er de aktive som bestemmer?" det er sådan	er derfor ikke hjemmevant i de rammer. Opfordres til at dyrke fællesska- bet i husene og opbygge sociale relationer. Med ti- den vil flere del- tage. Alsidighed og stor deltagelse i fæl- lesskabet, selvom det kun lige er startet op. Folk håndterer fælles- skabet og delta- gelsen forskelligt. Stort netværk og kendskab til bebo- ere. Efterhånden er alle ved at være flyttet ind. Opfordrer til større fællesskab beboerne imellem i husene særskilt. Styrke relatio- nerne i husene. Var lidt skeptisk med forventnin- gerne til struktu- rerne for fælles- skabets udvikling.	Praktikker, prak- sisfællesskab, doxa, privat vs. fællesskab. Praktikker, privat vs. fællesskab. Den tredje alder. Praksisfællesskab, praktikker, social kapital, sociale strukturer. Habitus, position. Praksisfællesskab, social kapital, symbolsk kapital, habitus. Sociale strukturer. Praktikker, prak- sisfællesskab, so- ciale strukturer, position. Symbolsk vold, doxa, sociale strukturer, posi- tion, praksisfæl- lesskab, praktik- ker, symbolsk ka- pital.
--	---	---

350 nogle ting som jeg synes der er sådan et skisma der, og det er 351 jeg endnu ikke noget frem til, hvad jeg endeligt synes om det. 352 Men det blev der jo ligesom lagt op til den gang i starten, altså 353 ”hvordan skulle vi koordinere med Diakonissen og hvordan 354 og hvorledes det skulle være” ik, men jeg føler mig godt re- 355 præsenteret, det er ikke det, men jeg kan ikke finde ud af om 356 det er sådan det skal være (griner). 357 Patricia: Øhm, også det du [Agnete] siger med at huset er 358 fyldt op ik, altså det jeg så bare undre mig over eller... at det 359 hus som jeg bor i, at der tre eller fire som jeg faktisk ikke har 360 hilst ret meget på... Jo, men når huset bliver fyldt op, så er 361 der en ide som lige slår mig, så kunne man godt mødes fordi 362 er der en som bliver syg, så kunne man udveksle telefon- 363 numre inde i huset (respondenterne nikker anerkendende), 364 måske havde en telefonliste eller et eller andet... ”Har jeg brug 365 for hjælp? Og indkøb”, altså der kunne man jo godt bruge 366 hinanden indenfor husets... eller dele avis eller- 367 Agnete: Jeg synes også der sker det der med, at man egentlig, 368 det har jeg i hvert fald selv oplevet, man smiler til hinanden 369 på en anden måde, når man for gæster f.eks. ”når det er dine 370 børn” måske tænker man så, eller hvad det kan være ik? Altså 371 det bliver noget andet end det vi har HER, og de forskellige 372 steder ik, men det er alligevel dem der bor i huset- 373 Patricia: Ja. 374 Agnete: -altså man har også sit hus ik. 375 Patricia og 2: Ja. 376 Dagmar: Jeg tror huset er en meget god start. Jeg sad tidligere 377 og snakke de med en nabo og fortalte at jeg godt kunne tænke 378 mig at byde ind til en kop kaffe en dag, os der bor over i vores 379 hus. Jeg tror det er med til at sprede ringe ud ad til ik. Men 380 det er vigtigt at basen (slår hænderne sammen og lægger dem 381 på bordet) bliver skabt rigtig godt fra start ik. Og hun havde 382 tænkt de samme tanker, så det tror jeg er meget fint. 383 Patricia: Men over hos os der mangler vi vist kun en lejlighed 384 at få lejet ud. Der mangler tre, dvs. der er en som er reserveret, 385 der er en som er lejet ud og så mangler vi kun EN. 386 Agnete: Der er 47 lejligheder det hele og der mangler kun 387 dem. 388 Patricia: Der er mange fra ventelisten som må være sprunget 389 fra, sikkert på grund af prisen eller fordi det alligevel ikke har 390 passet nu. 391 Interviewer: Er det dyrere end det i kommer fra? 392 Respondenterne i munden på hinanden: JA! 393 Agnete: Men det er sikkert fordi der er mange som har ejet 394 og så sker der jo noget andet, når vi skal til at leje ik. Sådan 395 er det. 396 Dagmar: Men vi betaler så for en hel masse livskvalitet som 397 vi får igennem- 398 Agnete: præcis! Og det er også det vi kommer her for kan 399 man sige ik.	Føler sig medbe- stemmende og ikke ekskluderet, men er skeptisk for demokratiets udvikling. Mangler at møde og hilse på na- boer. Fællesskabet kan styrke individets sikkerhed og man kan hjælpe hinan- den og være en ressource for an- dre. Man har opbygget nogle særlige strukturer og for- ståelser i fælles- skabet. Starte nær eget hjem i små fælles- skaber og ud- bygge det stille og roligt, så flere kommer med. Få lejligheder er stadig tomme, men de fleste er flytte ind. Den lange venteli- ste er udtømt og der mangler bebo- ere, bl.a. den høje pris kan være skyld i det store frafald. Livskvalitet kan være dyrt, men er det værd.	Medbestemmelse. Isolation, privat vs. fællesskab. Socialt ansvar, praksisfællesskab, ressource, ældre- byrde, værdig ald- ring, praktikker. Praksisfællesskab, doxa, praktikker. Praksisfællesskab, praktikker, kapi- tal, social repro- duktion, doxa. Strukturelle ram- mer. Sociale strukturer. Livsglæde, vær- dig aldring, øko- nomisk kapital.
--	--	--

400 Patricia: Vi har sagt at vi har solgt det som er solgt og det er 401 det som skal finansierer vores liv her. Sådan er det. For at få 402 et godt liv. 403 Agnete: Det tror jeg faktisk gælder for mange af os. 404 Patricia: Jeg gider altså ikke sidde i en første sal eller stuelej- 405 lighed i et eller andet stort almen boligbyggeri. NEJ, jeg vil 406 gerne have et aktivt senior-liv! Det vil jeg altså gerne. Og jeg 407 kan godt lide at have mennesker omkring mig, at sætte mig 408 ud på landet, det ville være selvmord. 409 Agnete: Ja, så stiger blodtrykket. (alle griner). 410 Interviewer: Men tror I at man skal være en bestemt type for 411 at bo her, skal man ville det sociale for at kunne trives her? 412 Patricia: Ja, ellers kommer du jo slet ikke i betragtning, har 413 jeg en formodning om. Det er ligesom om det er det der er 414 lagt op til i spørgeskemaet. 415 Agnete: Jamen det er jo også deres [Diakonissestiftelsen] 416 plan og deres vision kan man sige ik. Og man ville vel ikke 417 søge her, hvis man slet ikke ville det sociale. 418 Dagmar: Eller vil side ugeneret på sin terrasse (alle griner). 419 Agnete: Jeg tror bare vi er forskellige med hvordan vi hånd- 420 terer det. 421 Dagmar: Jeg tror da også der er en forskellighed i hvor meget 422 man har lyst til at være aktive i fællesskabet. 423 Agnete: Også det ja. 424 Patricia: Jeg tror altså også at nogen gerne vil, men der skal 425 altså være nogle konkretet tilbud som de kan sige til og fra 426 til. Altså hvis vi siger at den dag (banker hånden i bordet) er 427 der historielæsning og den dag (banker hånden i bordet) er 428 der er det, så kan de melde sig til... jeg tror ikke at den her 429 opstart med at vi prøver hen af vejen og det finder vi ud af, 430 nej jeg tror nogen de skal have det sådan (banker hånden i 431 bordet gentagende gange) der skal være noget konkret. Så tror 432 jeg der kommer flere. 433 Agnete: Ja, måske... 434 Patricia: Vi så også først vores lejligheder den dag vi fik nøg- 435 lerne den første februar. Der var vist nok nogle som har set 436 en prøvelejlighed, men det var fåtallet, DET VAR MEGET 437 NYT FOR OS ALLE SAMMEN. 438 Interviewer: Så I har på den måde købt en ide? 439 Dagmar: Altså jeg synes det var en svær flytning. Jeg synes 440 det var svært fordi vi ikke havde set det, men kunne ikke... 441 man kan ligesom sige at vi har vidst et stykke tid at vi skulle 442 flytte, men vi kunne ikke komme ind og tage mål og "hvilke 443 møbler kunne vi tage med?" "altså er det som vi gerne vil 444 have det?" Det synes jeg ikke var rart. Og have lagt SÅ 445 MANGE penge på forhånd og så ikke få lov at komme ind og 446 se det! Det synes jeg ik- 447 Patricia: Jeg havde godt nok siddet og tegnet og sat møbler 448 ind og sådan noget ik (alle griner). Men du havde ikke været 449 inde og mærke hvordan er det (gnider fingrene sammen). 450 Fordi når du ser tegningerne, så lignede det allermest nogle 451 legoklodser som var vendt om ik (alle griner) og så så rum-	Et langt livs op- sparing og salg af bolig kan finan- siere en værdig alderdom Vil selv vælge et aktivt og socialt liv. Beboerne scree- nes for at komme i betragtning og passe ind i det øn- skede fællesskab. Skræddersyet fæl- lesskab med soci- ale strukturer. Individuel for- skellighed, hvor alle selv vælge deltagelsen. Nogle folk skal have muligheder at forholde sig til, for at ville del- tage. Andre delta- ger i opstarten. Der kan skabes ringe i vandet. Kun få havde set lejlighederne in- den den dag de flyttede ind, der- for investerede de i noget ukendt og en forvent- ning/ønske. Beboerne måtte ikke se deres lej- ligheder før de var færdige. Forsøgte at plan- lægge indretnin- gen før lejlighे- den blev set.	Økonomisk kapi- tal. Sociale strukturer. Værdig aldring, selvbestemmelse, habitus, konstruk- tion af alderdom- men. Sociale strukturer, symbolsk vold. Sociale strukturer, symbolsk vold, doxa, praksisfæl- lesskab. Habitus, position. Privat vs. fælles- skab, selvbestem- melse. Praktikker, selv- bestemmelse, ha- bitus, position, praksisfællesskab. Social reproduk- tion. Symbolsk vold. Symbolsk vold, disposition. Økonomisk kapi- tal, symbolsk vold. Strukturelle ram- mer.
---	--	---

452 mene også bare meget små ud, det er også små ik altså, men 453 de så meget mindre ud. Og så er det bare vægge det hele ik, 454 jeg manglede den der fornemmelse. 455 Agnete: Men man fik den hurtigt da man kom ik- 456 Patricia: Ja, den havde vi fra dag et. 457 Agnete: -det er faktisk et lækkert byggeri ik- 458 Patricia: Jo det var det jeg ville sige før, for selvom vi boede 459 de der otte familier der hvor vi kommer fra, med alle de der 460 børn, så kunne vi jo godt en dag risikerer selt ikke at møde 461 nogen i flere dage, fordi de [børnefamilierne] gik på andre 462 tider end her. Og som jeg sagde til min mand forleden dag 463 ”inden vi var kommet op til lyskrydset, så havde vi talt med 464 TRE mennesker”, altså derfra og op til hjørnet (peger). TRE 465 MENNESKER PÅ SÅ KORT TID! Der kunne gå dage 466 hjemme i opgangen. 467 Interviewer: Men der det så lige præcis det her med at det er 468 et senior-bofællesskab, at man bor med nogen som er ligesin- 469 dede, lidt som I har nævnt- 470 Patricia: Jamen, når jeg møder folk ude på stien her, altså man 471 hilser på hinanden, uanset næsten om man bor her eller ej, 472 fordi når man går ned af denne her sti (peger ud), jamen så 473 må man jo høre til et eller andet sted her ik. Så det kan da 474 godt være at der går folk igennem herovre, som bor derovre, 475 som man hilser på, men MAN HILSER! DET ER EN LILLE 476 LANSBY, JA! (smiler stort). 477 Agnete: Men jeg tror faktisk det er en af fordelene ved det og- 478 det er at vi jo alle sammen er kommet samtidig, så alle ved 479 så, hvad vi har været igennem nu... altså med at ryde vores 480 gamle sted og tage stilling til (griner) status og ”hvad skal vi 481 bruge og ej” og hvad ved jeg. Og det har været hårdt fysisk 482 og psykisk... at flytte- 483 Dagmar: Det har været en stor proces. 484 Agnete: Ja en stor proces på det har tidspunkt [alderen] i hvert 485 fald. Det har været hårdt den her gang sammenlignet med tid- 486 ligere i livet, og det kan man se på alle folk, at det har været 487 slidsomt. 488 Interviewer: Men det er måske også det som har gjort at der 489 ikke er kommet så mange til sociale aktiviteter endnu? Det 490 kan vel være der her med at man håndtere denne her proces 491 forskelligt? 492 Respondenterne snakker i munden på hinanden: Ja... 493 Agnete: Men de komme til de store møder, der er alle der tror 494 jeg, næsten. 495 Patricia: Ja, det var de sidste gang. Det var ikke ret mange 496 som meldte fra, det var kun seks eller syv. Men altså nu var 497 det jo udsat, og så var det også svært for nogen som havde 498 fået solgt... og så var det at det blev udsat lige pludseligt. Vi 499 skulle have været flyttet ind første november ik. Og så var det 500 jo så lige pludselig at entreprenøren han sagde at de kunne vi 501 så ik, og så var der flere som stod i en RIGTIGT GRIM situ- 502 ation ik. Altså nogen måtte flytte i sommerhus og opmagasi- 503 nere deres møbler, mens andre blev tilbudt at bo ovre på	Lejligheden var mindre end forventet, men alligevel er de positive for boligerne. Selvom de tidligere har boet i socialt mulige bopæle, var der dage, hvor de ingen social kontakt oplevede. Her mødes konstant mennesker. Der er mange muligheder for social kontakt, den kommer naturligt. Samfundet er lig en lille landsby, hvor folk gerne vil opsøge og hilse på hinden. De tænker virkelig rammerne som indenfor og udenfor deres lille landsby. Fællesskabet styrkes af at alle har været det samme igennem og er samme sted i livet. Livsændrende begivenheder er sværere at håndtere i en højere alder. Byggeriet blev forsinket nogle måneder, dermed blev indflytningsdatoen flytte og nogle blev fanget uden bolig, hvilket var hårdt.	Strukturelle rammer. Praksisfællesskab, praktikker, social kapital. Sociale strukturer. Sociale strukturer, strukturelle rammer, praktikker, praksisfællesskab. Praktikker. Sociale strukturer, praksisfællesskab. Praksisfællesskab, kapitalsammensætning, position, praktikker. Den tredje alder, kapital, habitus, konstruktion af alderdommen. Symbolsk vold, disposition. Symbolsk vold, disposition.
--	---	--

504 Søstrenes Minde ik. Og vi var så så heldige at dem som skulle 505 købe vores lejlighed de sagde ”ved I hvad, I bliver bare bo- 506 ende” for ellers så havde vi skullet splitte ud til døtrene med 507 små bøn og kaos ikke. Så der har været op og nedture ik. (re- 508 spondenterne nikker anerkendende). Men for mig har det væ- 509 ret rigtig godt at have den der ekstra tid, for jeg er meget knyt- 510 tet til min familie og min fortid, jeg er sådan lidt (ryster på 511 hovedet), og skulle sige farvel til de ting som jeg har arvet fra 512 min far og mor, dem har jeg ikke kunnet få med. Og så at 513 skulle acceptere at det endte på lossepladsen, fordi børnene 514 ikke vil have det og det er svært at sælge og sådan nogle ting, 515 så det har været hårdt. Men det har været rart at få en sidste 516 jul med familien herhjemme, hvor børnene kunne sige farvel 517 til deres barndomshjem og holde nytår for vennerne en sidste 518 gang. Det var en god måde for mig at få afsluttet og få tid til 519 at sige farvel og ligesom erkende at man skal videre. 520 Agnete: Men det viser jo også hvor stor en mental overgang 521 det er og den er jo kritisk. Uanset om vi kommer ud i noget 522 godt og vi ved det jo godt, så er der noget vi må sige farvel til 523 for at få noget nyt ik. 524 Dagmar: Jo, jeg har lånt min gamle flotte slagbænk, som jeg 525 selv har hentet i Sverige og selv har afsyret for mange år si- 526 den, den er lååånt ud, altså jeg får den aldrig tilbage. 527 Patricia og 3: (I munden på hinanden) Vi forstår godt hvad du 528 mener. (alle griner). 529 Agnete: Men den lever endnu. (alle griner). 530 Interviewer: Jeg kunne godt tænke mig at spørge til, nu har I 531 været lidt inde på det, men kan I supplere lidt, hvad kan det 532 her fællesskab bidrage med til individet? Hvorfor er det at 533 man skal vælge det her? 534 Patricia: (banker i bordet og rækker en finger i vejret) LIVS- 535 KVALITET! Det er kun det som jeg kan sige. Det gør livet 536 værd at leve. For mig, det har med at være i gang med noget, 537 at kende nogen og snakke med nogle mennesker, det betyder 538 så meget for mig, sådan er jeg skruet sammen. Det er livsind- 539 hold og livskvalitet, ja. 540 Dagmar: Tryghed! Ja, det er det. 541 Agnete: Jamen, det tror jeg også, altså det i siger (henvender 542 sig til Patricia og 2), altså det er jo fællesskabet ik altså man 543 går ud af nogle fællesskaber og må gå ind i nogle andre for at 544 det giver mening ik. Så det er det som giver. Og der er en 545 tryghed i, altså det synes jeg bestemt også hvis man tænker, 546 og det er jo vilkårene, vi dør jo ikke på samme tid, så hvis vi 547 bliver alene, så er der et netværk, ligesom du [Patricia] sagde 548 i starten ik. Det tror jeg da også betyder noget ik. Hvis man 549 siger det til nogle som er yngre, så synes de det er åndsvagt, 550 men det er jo i virkeligheden det som det handler om også ik, 551 man sætter sig et sted hvor fællesskabet både kan bære det 552 ene og det andet ik. (respondenterne nikker anerkendende). 553 Og jeg synes det er med... I starten tænkte jeg ”hvor meget 554 fællesskab skal der være?”, der er jo en grænse, for enten så 555 kvæler det en eller der modsatte (griner) men jeg synes der er	Organisationen forsøgte at hjælpe, hvilket nogle tog imod, mens andre fandt familiære og andre løsninger. Udsættelsen er bl.a. brugt som en proces i livsændringen og udskildelsesfasen. Det har været en stor og voldsom livsændring. Bidrager med livsglæde og livskvalitet til livet. Fællesskabet bidrager med sociale relationer, tryghed og livskvalitet. Fællesskabet bidrager til individet. Var lidt skeptisk overfor hvor	Livsglæde, værdig aldring, selvbestemmelse. Praksisfællesskab, socialt ansvar, praktikker, social kapital. Socialt ansvar, praksisfællesskabet, ressourcer. Privat vs. fællesskab.
---	--	---

556 sådan en god balance nu, jeg er i hvert til fald ikke blevet 557 forskrækket, nu har vi f.eks. ikke børnebørn, men det er der 558 jo mange som har ik, og så har vi så sommerhus, hvilket 559 mange i øvrigt også har, men VI KAN GODT BEGGE DELE 560 ik altså. Og det synes jeg er dejligt- 561 Dagmar: Der skal jo også være plads til de venner som følger 562 med, det er ikke kun det nye fællesskab, det er jo også de 563 gamle venner som man skal have plads til. 564 Agnete: Ja, og aktiviteter og hvad man nu ellers har udenfor. 565 Jeg synes det har været dejligt, det var jeg lidt forskrækket 566 over i starten, "bliver det for bundet?" for så bliver man for 567 snævret ind og "er der nogle forventninger når det kommer 568 til stykket, skal vi mere end vi egentlig kan?" ik. Men det 569 synes jeg slet ikke. Jeg synes det er helt i Diakonissens ånd, 570 der er ikke nogle spærringer vel, altså det er et meget åbent 571 samfund her synes jeg. 572 Patricia: Og det som jeg også synes er godt, det er at vi er så 573 spredt i aldersklassen som vi er ik, og jeg ved at Diakonissen 574 prøvede på at få f.eks. enlige mænd ind og sådan, enlige kvin- 575 der og par, altså sådan at vi var en god kombination ik. Men 576 at vi er... Der er nogen som er i arbejde og så kører vi ellers 577 derop af ik, 55+. og der synes jeg også at det er godt at vi er 578 så mange som er aktive, fordi vi bliver måske gamle sammen 579 ik. (respondenterne nikker anerkendende). Altså og der kom- 580 mer nye ind og vi kan hjælpe hinanden og... også i det dag- 581 lige selvom vi har bekendte og nogle har børn og børnebørn 582 som bor i nærheden, men du kan lige gå over til en og så 583 "altså..." ik. 584 Dagmar: Det er guld værd. 585 Patricia: Ja, at man kan få noget hjælp, fordi det er ikke altid 586 at ens børn eller børnebørn er dem man lige har brug for, altså 587 i nogle situationer. Så er det rart at man kender nogle som 588 man har været med til at bygge noget op sammen med og- 589 Dagmar: Udgangspunktet for det her er jo netop at man kan 590 bruge hinanden, at det er legalt at bruge hinanden. Du vil ikke 591 stå med fornemmelsen af "at nu er jeg til belastning", hvis det 592 er at jeg får brug for lidt assistance. Sådan tænker jeg i hvert 593 fald. 594 Agnete: Jeg tror også at vi er en generation som har tænkt på 595 før at vi skal klare os selv hele tiden i virkeligheden ik (gri- 596 ner). Jeg har en gammel mor som er ved at blive mere dement 597 og er meget syg og vi er fire søskende og hun forventer meget 598 mere at vi er der. Og så tænker jeg nogle gange på at det vil 599 vi jo aldrig kunne komme til at forvente. Vi har en søn, altså 600 han kan da ikke stå for hele det mincheri vel, så jeg har altid 601 tænkt at jeg ville bosætte mig et sted eller skabe nogle rammer 602 for at jeg kan klare mig selv så langt hen af vejen så muligt 603 ik. 604 Patricia: For vores børn og børnebørn de arbejder jo. 605 Agnete: Også det. 606 Patricia: Vores mødre, det var kun min far som arbejde, men 607 ja vi er den her generation.	meget fællesska- bet skal fylde, men er blevet po- sitivt overrasket. Det tidligere liv skal stadig tilvæl- ges og kunne ek- sistere og passes. Rammerne ligger op til åbenhed og plads til individets ønsker for livet. Aldersforskel. Fællesskabet for- søgte designet efter organisatio- nens ønsker for alsidighed. Frem- tiden er planlagt. Fællesskabet bi- drager til indivi- dets liv og indivi- det kan udnytte fællesskabet. Fællesskabet kan bidrage med lige- sindede, som kan give noget andre sociale relationer udefra ikke kan, bl.a. børn og bør- nebørn. De vil kunne klare sig selv så længe så muligt og ikke bebyrde deres familier, samfundet funge- rer ikke sådan længere. Nu må alle arbejde om ladesyge og	Habitus, praktik- ker, praksisfælles- skab, selvbestem- melse. Social kapital, ha- bitus, selvbestem- melse, privat vs. fællesskab, vær- dig aldring, prak- sisfællesskab. Dominerende fel- ter, doxa, selvbe- stemmelse. Sociale strukturer, symbolsk vold, konstruktion af alderdommen. Praksisfællesskab. Den tredje alder. Ressourcer, soci- alt ansvar, værdig aldring, livs- glæde, praksisfæl- lesskab. Ressourcer, soci- alt ansvar, habi- tus, kapital, prak- tikker. Ressourcer, posi- tion, praksisfæl- lesskab, ældre- byrde. Doxa, social re- produktion, posi- tion, selvbestem- melse, ældre- byrde. Ældrebyrde, med- bestemmelse, po- sition, værdig ald- ring.
---	---	---

608 Agnete: Ja, vi har været vandt til at definere os selv og vores 609 identitet meget gennem tidligere arbejde, vi klarede og selv 610 og vi havde egen løn og vi bestemte selv. 611 Patricia: Ja. 612 Agnete: Og det tror jeg følger lidt med faktisk. Det gør det i 613 hvert fald for mig. 614 Patricia: Jamen, det kan du have ret i, altså det... 615 Agnete: Derfor er det også vigtigt at få sådan nogle rammer 616 som her og bo sammen med nogle, hvor vi kan hjælpe hinan- 617 den ik- 618 Patricia: Netop fordi den verden vi lever i, vore bekendte og 619 børn, de arbejder og hele verden, vi er jo ikke den her lille 620 lukkede gruppe mere, vi er jo over det hele altså. Og vi kan 621 ikke være der alle sammen for hinanden hele tiden altså. 622 Agnete: Og som du siger [Patricia] nogle gange vil man da 623 hellere snakke med nogle jævnaldrende... 624 Patricia: JA! 625 Agnete: Og det tror jeg måske også høre med til denne her 626 generation ik. Vi har været vandt til at organisere os i fælles- 627 skaber... gennem voksenlivet egentligt ik? 628 Dagmar: Jo. 629 Agnete: Både arbejdsfællesskaber, men også i bevægelser og 630 sådan noget ik. 631 Patricia: Jo. 632 Interviewer: Nu når I snakker om det gode liv her, vil I så 633 sætte nogle ord på det her med værdig aldring, hvordan vil I 634 gerne ældes og hvad er en værdig aldring? Hvad skal man 635 kunne, hvad vil man gerne have for en ramme? 636 Agnete: Jeg tror det handler meget om... at... øhm... Så 637 længe at du er rask, så vil det betyde meget at kunne være 638 aktiv og alle de ting vi har været inde på ik. Og hvis så at man 639 bliver syg, så kræver det lidt mere omsorg... altså at folk de 640 tænker, mmm... altså sådan empati (griner) på en anden måde 641 ik. Jeg tror der er forskel på det, men jeg ved faktisk ikke hvad 642 værdig aldring er andet end det, at man kan klare sig selv så 643 længe så muligt og dermed også selv vælge til og fra, fælles- 644 skaber og være aktiv og sådan noget, det synes jeg. I virke- 645 ligheden handler det bare om, at jeg synes ikke at der er så 646 stor forskel på hvad jeg mente tidligere og nu (griner) der er 647 bare ikke så god fysik og jeg er blevet ældre og tænker måske 648 eller har nogle andre erfaringer i dag altså, men mine værdier 649 er da de samme. Synes jeg egentlig. 650 Dagmar: Jeg har det da også sådan, nu har jeg jo passet både 651 min mor og min far og har dem ikke mere, men det var også 652 med til at give mig den afklaring at jeg skal ikke lægge mine 653 børn til last mere end højst nødvendig. Og der synes jeg den 654 måde at bo på som her, der har vi en anden tilgang til hinan- 655 den, som gør at vi kan hjælpe hinanden... så hvidt vi... 656 Agnete: Jo og så er der jo på selve Diakonissen, de kender jo 657 til plejehjem og har hospits og det hele jo, så det kender jo til 658 at vi bliver gamle. Og det kan godt være at vi skal betale os 659 fra det, men hjælpen er nær, når vi når dertil, hvor "vi ikke	gamle indlægges eller institutiona- liseres. Fællesskabet kan bidrage til tryghed og selvhjælp. Samfundet er æn- dret. Fællesskabet kan bidrage med lige- sindede relationer. Deres generation har i højere grad dyrket fællesska- ber, igennem f.eks. arbejde og bevægelser. Man skal selv holde sig i gang og bibeholde sin livsstil. Man må forsøge at fore- bygge sygdom. Værdig aldring er at kunne klare sig selv og ikke be- byrde andre. Vil ikke bebyrde sin familie ved sygdom og alder. Organisationen kan være med til at skabe	Habitus, kapital. Ressourcer, prak- sisfællesskab, so- cialt ansvar, vær- dig aldring. Doxa, domine- rende felter. Socialt ansvar. Habitus, selvbe- stemmelse. Habitus, kapital- sammensætning, position, praksis- fællesskab, kon- struktion af alder- dommen. Værdig aldring, livsglæde, selvbe- stemmelse, posi- tion, konstruktion af alderdommen. Ældrebyrde. Værdig aldring, selvbestemmelse, konstruktion af alderdommen. Den tredje alder. Ældrebyrde, selv- bestemmelse, værdig aldring. Kulturel kapital, symbolsk kapital, værdig aldring,
--	---	--

660 bare lige kan slæbe nogle vare med til dig” eller sådan et eller 661 andet ik. (griner) 662 Patricia: Ja. (...) det har jeg set ikke lige tænkt over. Men 663 altså jo jeg håber da at når vi kommer der til, at vi kan gøre 664 brug af den erfaring Diakonissen har og med de midler de har, 665 fordi jeg vil sige at, generelt sådan som de ældre mennesker 666 har det i Danmark, men hjemmehjælp og sådan noget (re- 667 spondenter nikker anerkendende), så synes jeg ikke at det er 668 værdigt, og det vil jeg ikke være en del af, hvis jeg kan. Jeg 669 synes SIMPELTHEN IKKE at det er okay. Det synes jeg 670 ikke. Jeg bliver så ked af det, når jeg ser i fjernsynet hvordan 671 at nogle mennesker de lever. 672 Dagmar: Jeg er kommet på plejehjem i fire år nu, for min 673 mand har boet der ik. DET VAR SÅ DEPRIMENRENDE. 674 Og det ønsker man ikke for nogen, at man skal sidde der og 675 rådne op og passe sig selv. 676 Patricia: Jeg synes det er så fedt, jeg så her forleden i fjernsy- 677 net at der var et plejehjem der havde lavet en mandestue, så 678 de kunne sidde der og få øl og holde mandesnak, jamen hvor- 679 for er det først nu at de [plejehjem] begynder at tage de der 680 værdier ind, i stedet for at de skal sidde og lave perlebrude- 681 rier- 682 Dagmar: Jamen der er fuldstændigt sygt! 683 Patricia: -eller et eller andet (alle griner), jamen det er ligesom 684 at så kom de [mandlige beboere på plejehjem] lige ned i bør- 685 nehave- eller vuggestuestadiet (alle griner højroset med for- 686 argelse i grinet), jamen det her vuggestuestadiet, og som de 687 sociale myndigheder kunne sige meget om med et plejehjem, 688 ja MEN DET SKAL OGSÅ VÆRE SOM ET HJEM! Der 689 skal være aktiviteter. Og der er da heldigvis også nogle ple- 690 jehjemsforstandere som er begyndt at åbne op for nogle ting 691 ik. Og det synes jeg er rigtig godt, for ellers så synes jeg 692 altså... Puha!... Ikke at blive skiftet og alt det der, og bad og 693 ej. 694 Agnete: Og så skal man ikke tales til som et barn- 695 Respondenterne i munden på hinanden: Nej! 696 Agnete: -det er faktisk noget af det værste man kan komme 697 ud for i vore dage. 698 Patricia: Ja, “hvordan har vi det i dag?” (forvrænger stemmen 699 og taler nedad) eller sådan noget- 700 Agnete: Ja og taler hen over hovedet på folk og sådan noget 701 ik. Og sådan det der med... men det ved yngre jo heller ikke 702 hvordan det er t blive ældre (griner), men nogle gange kan 703 man godt sådan komme ud for, hvis nogen synes man er gam- 704 mel, at en tale til en, hvor man tænker ”jeg er da ikke i femte 705 klasse, du skal da ikke stå og dosere vel”. Men det må man 706 vel nok vænne sig til i fremtiden (griner sørgmodigt). Det er 707 død irriterende. 708 Patricia: Og det synes vi ikke er værdigt. 709 Interviewer: Nej? 710 Dagmar: Nej.	rammerne for en værdig aldring igennem deres erfaringer. Måden hvorpå ældre i dag passes på bl.a. plejehjem er uværdig og skal undgås. Ældre mennesker som har brug for hjælp, de lever uværdigt. Beboere på plejehjem skal have et hjem, hvor de kan vedligeholde deres personlighed. Plejeinstitutioner har en tendens til at behandle beboerne upersonligt og tale ned til dem. Beboerne har krav på værdighed og et hjem. Det værste man kan udsættes for, er at blive talt ned til eller hen over hovedet på en. De vil ikke tales ned til, men erkender at de nok ikke kan ændre på forholdene og må tilvende sig det.	konstruktion af alderdommen. Symbolsk kapital, dominerende felter, kapital. Dominerende felter, kampen om doxa, medbestemmelse, disposition, værdig aldring, konstruktion af alderdommen. Doxa, habitus, disposition, symbolsk vold, konstruktion af alderdommen. Værdig aldring. Symbolsk vold, selvbestemmelse. Symbolsk vold. Dominerende felter. Kampen om doxa, værdig aldring. Symbolsk vold. Værdig aldring, symbolsk vold, konstruktion af alderdommen. Symbolsk vold. Symbolsk vold, habitus, doxa, dominerende felter, disposition. Værdig aldring.
--	--	---

711 Interviewer: Og så tænker jeg hele det her element, som I 712 også har talt lidt om, med at være en ressource i lokalsamfun- 713 det, det her med at man har mulighed for at gå hen og være 714 f.eks. frivillig nogle steder, har I gjort Jer nogle tanker om det 715 endnu, er det noget I vil? Hvordan vil I indgå i hele det ele- 716 ment? 717 Agnete: Jeg tænkte på det fra lidt tidligere, fordi vi sad og 718 snakkede, der begyndte man jo at snakke lidt om det, det var 719 også til det møde der [opstartsmødet] inden, men jeg synes 720 det har været så spændende at bo et sted, som også er et ud- 721 dannelsessted, altså jeg kan godt lide at man kan se unge men- 722 nesker gå omkring her og... altså at der er sådan forskellige 723 aldre (smågriner) kan man sige ik. I den forbindelse havde 724 jeg tænkt på på et tidspunkt at blive frivillig mentor for nogen 725 på studiet. 726 Interviewer: Ja? Det var da en god ide. 728 Agnete: Men lad os nu se hvad det hele ender med. 729 Interviewer: Ja, det handler også bare om hvad tanker I har 730 gjort Jer i den forbindelse? 731 Agnete: Jeg havde også tænkt at stå I Loppeshoppen på et 732 tidspunkt, men det tror jeg nok ikke jeg gør alligevel. 733 Interviewer: Nej? 734 Agnete: Men det er jo sådan en drøm fra barn af, hvor jeg 735 altid skulle stryge familiens tøj og sådan noget, så lagde jeg 736 det sådan op på hylderne (viser bevægelsen med armene, som 737 var det noget skrøbeligt som skulle løftes op på plads) og så 738 legede jeg butik (alle griner højt). 739 Dagmar: Jamen du kan da godt få et lille job hjemme hos mig 740 med skjorterne (griner drillende). 741 Agnete: (griner) Men jeg drømmer nu ikke om det mere. (alle 742 griner). Men altså der er jo flere ting man kunne, men jeg 743 synes foreløbig har det også været noget med at gruonde sig 744 lidt her ik, og ligesom sige at "nu er vi her og hvem er vi 745 sammen med?", finde et fællesskab- 746 Respondenterne taler i munden på hinanden. 747 Patricia: Overhoveder få noget i gang ik- 748 Agnete: Ja, præcis. 749 Patricia: Altså der vil jeg så sige, der er jeg så koordinator for 750 motionen ik, og så bruger jeg jo så nogle kræfter der ik. Og 751 så er jeg så frivillig i KUFMs cafe Paraplyen, der er jeg en 752 gang om ugen. Og der har vi jo så gæster og vi har også gen- 753 brug, og jeg er på systuen derovre også ik. Det er noget andet 754 end Loppen herhenne, for der har du gæster og dem er du i 755 kontakt med ik. 756 Agnete: Hvad mener du med gæster? 757 Patricia: Det er folk udefra som spiser og drikker kaffe og 758 sådan nogle ting. 759 Agnete: Arh... 760 Patricia: Og det er alle og ikke kun socialt udsatte. Så der er 761 jeg oppe og så må vi jo så se... ja, hvad der sker hen af vejen. 762 Interviewer: Det tænker jeg jo også er måden det her element 763 af at være en ressource ik-	Rammerne her blander senior-bo- liger med uddan- nelsessteder og andet på samme store areal. Dette styrke mulighe- den for at an- vende sine kom- petencer og res- sourcer i nærmil- jøet. Livet byder på forskellige ønsker for forskellige sta- dier i livet. Bidrager frivillig til nærområdet med sine kompe- tencer.	Ressourcer, prak- tikker, værdig aldring, position, kapitalsammen- sætning, habitus. Konstruktion af alderdommen. Habitus. Habitus. Ressourcer, sym- bolsk kapital, ka- pitalsammensæt- ning, habitus, po- sition.
---	--	--

764 Patricia: Jo, men altså jeg vil gerne bruge noget af den res- 765 source jeg har til at få nogle af de her motionsting i gang ik. 766 Så... 767 Interviewer: Men giver det så noget til Jer? Men jeg tænker 768 er det noget I gør fordi I selv får noget ud af det eller hvad er 769 det som får Jer til at ville det? 770 Patricia: OOOHH!... jo ja jo ja, nu har jeg også sagt at, fordi 771 der var også nogle som gerne ville lave gymnastik, og nu går 772 jeg så selv til gymnastik, og der her jeg jo så sagt "at hvis der 773 er nogen som gerne vil gå til gymnastik, jamen så kan vi da 774 godt finde på noget hernede [fællesrummet], men så så må de 775 tage mig som instruktør, UUDLÆRT instruktør", og det er 776 der nogen som gerne vil. Så jeg er i gang med at skulle finde 777 musik og finde ud af hvordan man gør sådan noget ik. Og det 778 er fordi jeg synes at det er så vigtigt, og jeg synes at gymnastik 779 og musik og samvær, det kan give noget (respondenterne nik- 780 ker anerkendende), øh... og jeg vil gerne være med til at give 781 folk noget... indhold i deres dagligdag og måske være med 782 til at bygge nogle relationer på tværs mellem nogle andre. Det 783 er sådan set det. Om et år så kan jeg måske ikke, men lige nu 784 DER KAN JEG, og det er sådan... 785 Agnete: Men det er jo ikke den rene filantropi, det er jo fordi 786 vi også gerne VIL DET. Du [Patricia] kan jo godt lide at sætte 787 i gang er mit indtryk og få det til at fungere ik? 788 Resp: 1 Jo. 789 Agnete: Og det tror jeg da giver utroligt meget, altså til en 790 selv ik. 791 Resp: 1 Jo. 792 Agnete: I det hele taget at hjælpe, det giver jo belønninger 793 oppe i hjernen, altså det gør det jo. Jeg synes det er... når jeg 794 synes det motion i øjeblikket er så spændende, så er det fordi 795 at jeg har siddet alt for meget og jeg har også brug for at gøre 796 noget for min krop ik (griner). Og det er faktisk rigtig dejligt. 797 Men jeg tror da at vi gør det meget for vores egen skyld også 798 ikke? 799 Patricia: Det gør vi da. 800 Agnete: Altså hvad skulle ellers drive os på en vis måde ik, 801 for ellers så kunne man jo lige så godt gå ud og hjælpe alle 802 mulige andre måder ik. JEG TROR DET GIVER EN NOGET 803 AT MAN FØLER AT MAN HAR EN VÆRDIG og at man 804 er aktiv og at man sætter noget i gang, man hilser på folk og 805 alle de der ting ik. 806 Patricia: Det er lidt sjovt, for jeg kunne ikke finde på... altså 807 nu er jeg sådan lidt tryghed et eller andet ik (ryster på hove- 808 det), men jeg ville ikke gå ud og tilbyde mig et andet sted, 809 men her [i senior-bofællesskabet] der føler jeg mig nu tryg, 810 altså vi er jo alle sammen, som vi sagde før, flyttet ind samti- 811 dig, og vi vil gerne nogle ting, jamen altså nu prøver vi det 812 af, og går det, så går det og går det ikke, så går det ikke. Altså 813 det ville jeg ikke gå ud og gøre nogle andre steder, jeg skal 814 ligesom kende folk og lige føle mig tryg. Jeg ville ikke gå ud 815 og gøre det et fremmet sted.	Vil gerne bidrag med sine ressourcer og kompetencer. Kan bidrage til fællesskabet med sine kompetencer i motion. Hertil kan fællesrummet anvendes. Kan bidrage med sociale aktive aktiviteter til fællesskabet. Skabe relationer på tværs af husene. Gør det ikke kun for fællesskabets skyld, men også fordi de kan lide det. Det bidrager til en selv at være noget for andre. Opnår glæde og mening med livet at være noget fra andre. Opnår glæde og mening med livet at være noget fra andre. Ønsker tryghed. Tilbyder sig til fællesskabet fordi hun gerne vil bidrage og føler sig tryk i fællesskabet. De har startet fællesskabet op sammen og er ligesindede.	Ressourcer, kapital, position, habitus, selvbestemmelse. Ressource, praksisfælleskab, praktikker, position, habitus. Ressource, praksisfælleskab, praktikker, position, habitus, medbestemmelse. Kapital, habitus, praktikker. Habitus, medbestemmelse, livsglæde, doxa. Habitus, praktikker, position, livsglæde, doxa. Habitus, praktikker, position, livsglæde, doxa. Habitus, praktikker, position, livsglæde, doxa, symbolsk kapital. Habitus. Praktikker, praksisfællesskab, privat vs. fællesskab, position. Habitus, praktikker, praksisfællesskab, privat vs.
---	--	---

816 Agnete: Jeg tror da også bare at man skal gå i gang og så 817 regulerer det sig ik, hvis der nu aldrig kom nogen nede til 818 fællesskaffe, så kunne det da godt være at det ikke var en god 819 ide ik. Altså på den måde så prøver vi jo bare ik. 820 Patricia: Jo. 821 Dagmar: Det der med at være en ressource, der tænker jeg da 822 hjemme i min blok, der har vi en som lige er blevet 90 og han 823 havde svært ved det der med gryderne, hvor jeg sagde ”ved 824 du hvad, jeg smutter lige over i Kvickly og køber en gryde til 825 dig for de der point” og han var altså ikke meget for det der 826 med de point, så sagde jeg ”jamen det er altså heller ikke no- 827 get jeg dyrker, men det bliver altså skrevet hver gang du hand- 828 ler der, så får du nogle point uanset om du vil det eller ej.” Så 829 man kan ligesom gå ind og hjælpe... og det er det plan jeg 830 ligesom er på indtil videre ik. 831 Respondenterne i munden på hinanden: Ja, det er da fint. 832 Interviewer: Jamen så har jeg faktisk kun en sidste ting som 833 jeg vil spørge til og det er også nu, ift. det vi snakker om det 834 her med ressource og vi har været lidt inde på værdighed og 835 at blive ældre. Hvad tænker I så år der er nogen som omtaler 836 ældrebyrde? 837 (...) 838 Dagmar: Det er jeg ikke en del af. (griner lidt). 839 Agnete: Nej, jeg synes heller ikke at jeg er nogen byrde, 840 men... altså jeg synes da ikke at det er et fedt ord, men jeg 841 har slet ikke tænkt mig som en del af det endnu, hvis det en- 842 delig var. Jeg kan godt forstå hvad det måske er de mener, 843 men sådan er det jo med de ord i medierne ik, de kan tale 844 noget op eller noget ned ik. Men det er da et rigtig dårligt ord. 845 (...) Jeg ved så heller ikke... altså er vi en ressource, er vi en 846 ældreresource?, jamen så skal vi til at finde nogle måder at 847 være det på ikke. 848 Interviewer: Men det har I jo faktisk lige gjort. 849 Respondenterne: Mmmhmm. 850 (...) 851 Agnete: Jeg synes ikke at der er nogen ældrebyrde her. 852 Dagmar: Nej. 853 Agnete: Jeg er ikke en del af det tror jeg. 854 Dagmar: Nej. Sådan tænker jeg slet heller ikke. 855 Patricia: Altså jeg har da aldrig tænkt over det ord. Jeg synes 856 da bare at det er så negativt ladet så- 857 Respondenterne i munden på hinanden: det er så negativt. 858 Dagmar: Altså jeg tror det handler om det mennesker som har 859 brug for HJÆLP. Dem som finder på at bruge et ord som æl- 860 drebyrde, det er måske dem som skal finansiere det- 861 Respondenterne i munden på hinanden: Ja, de er det jeg tæn- 862 ker. 863 Dagmar: -det er meget meget negativt, fordi er jo måske os 864 alle sammen som måske kommer dertil, hvor vi har brug for 865 at der bliver postet nogle ressourcer i os, hvor vi måske ikke 866 selv kan give så meget, men det skal jo ikke udtrykkes som 867 en BYRDE.	Bare kaste sig ud i fællesskabet og forsøge at udvikle det. Tilbyder sine res- sourcer til nabo for at hjælpe ham. Tilbyder de res- sourcer som hun formå at kunne tilbyde. Ser ikke sig selv som en del af en ældrebyrde. Er for ung til at være en ældrebyrde. Kan godt se at æl- dre kan anses som en byrde, men mener at ældre kan anses som en ressource. Anser ikke nogle i fællesskabet som en byrde. Res- sourcestærke be- boere. Er ikke påvirket i det daglige af det, men finder det ne- gativt. Det er et negativt ord skabt af de som skal finan- siere det. Alle kan risikere at blive en del af denne gruppe. Selvom man ikke kan tilbyde meget	fællesskab, posi- tion. Praktikker, prak- sisfællesskab, po- sition, doxa. Ressource, prak- sisfællesskab, so- cialt ansvar. Praktikker. Position. Socialt ansvar, position, res- source, praktik- ker. Ældrebyrde, den tredje alder, di- sposition. Ældrebyrde, do- minerende felter. Symbolsk vold, doxa, ressource, praktikker, posi- tion, medbestem- melse. Ældrebyrde, den tredje alder. Symbolsk vold, ældrebyrde. Ældrebyrde, sym- bolsk vold, doxa, dominerende fel- ter, konstruktion af alderdommen. Ældrebyrde, den tredje alder, doxa, disposition, sym- bolsk vold.
--	--	--

868 Patricia: Du taler jo heller ikke om en børnebyrde. Dem som 869 går i buggestuer og i børnehave, de yder jo heller ikke noget 870 vel? 871 Interviewer: Nej, det har jeg slet ikke tænkt på. 872 Patricia: Altså... vel? 873 Dagmar: nej, DET ER ET GRIMT UDTRYK! 874 Patricia: Så hvorfor skal de ældre være en byrde?... Det er der 875 da ingen andre befolkningsgrupper som der er. Nej det ord 876 kan jeg ikke lide (læner sig tilbage med krydsede arme). 877 Interviewer: Det var også et godt billede du [Dagmar] lavede 878 der, at børnene ikke anses som en byrde. 879 Resp.1 : De er da ingen byrde vel? 880 Interviewer: Nej det er rigtigt. 881 Patricia: Så nej, det ord det kan jeg ikke lide. 882 Agnete: Jamen hvor kommer det egentligt fra? 883 Dagmar: Jeg tror det er nogle politikere som har skulle finan- 884 siere det- 885 Agnete: Ja et eller andet sted (alle griner). 886 Patricia: NOGLE SOM SKAL GIVE NOGLE PENGE TIL 887 NOGET DE IKKE MENER ER NOGET AT BYGGE 888 FREMTIDEN PÅ- 889 Dagmar: Ja, lige præcis, noget som man godt kunne spare lidt 890 på- 891 Agnete: Altså det er jo selvfølgelig noget med de store år- 892 gange efter anden verdenskrig som er her nu og er blevet 893 gamle ik, det kan godt være at det er kommet i forbindelse 894 med det ik. Jeg ved det ikke. 895 Dagmar: Men det er helt klart noget finansiering som er ind 896 over, som er med til at skabe det ord, det tror jeg på. (respon- 897 denterne nikker anerkendende). Og det er en meget dårlig og 898 uheldig tilgang til tingene. 899 Patricia: Når ja, men ordet byrde er jo noget der tynger. 900 Agnete: Tværtimod har vi lige siddet og snakket om at vi 901 egentligt gerne vil gøre noget for hinanden her og så vores 902 børn ikke skal opleve det som en byrde, som skal hjælpe os i 903 forvejen ik (griner lidt), når man bliver gammel. De spekulere 904 rer jo på en, men alligevel ik. Men jeg tænker at du [inter- 905 viewer] spurgte om hvilken ressource vi var, altså for lokal 906 området, men tænkte du så bare HER [senior-bofællesska- 907 bet]? 908 Interviewer: Det var faktisk mere hvad I tænker? Det kunne 909 være på alle måder. Det er jo også bare det at man f.eks. er en 910 ressource for sine egne børn og børnebørn ik. Det er ligesom 911 bare tænkt som den del af samfundet man kommer i og berør. 912 Agnete: Ja? På en måde så tror jeg der er mange ressource- 913 stærke folk som flytter sådan et sted [senior-bofællesskab] 914 hen her ik, altså forholdene. Jeg mener på hver sin måde ik. 915 Interviewer: Ja. Jamen så har jeg faktisk ikke flere spørgsmål, 916 så spørgsmålet er om der er noget I tænker at jeg mangler at 917 få af vide eller noget som I også gerne vil dele med mig? 918 Måske fordi det er spændende eller? 919 (...)	og har brug for hjælp, er men ikke en byrde. Ældre er ikke en større byrde end mange andre be- folkningsgrupper, men andre kaldes ikke for byrder. Ældre er ikke en fremtidsinveste- ring, derfor kaldes de byrde af dem, som skal finan- siere det. Stor årgang, stor befolknings- gruppe. Økonomisk byrde for de som skal fi- nansiere. Negativt betinget ord. Indgå som en res- source for fælles- skabet og undgå at bebyrde f.eks. familien. Hvad er lokalt? Homogen, lige- sindet gruppe af ressourcestærke ældre i bofælles- skabet.	Symbolsk vold, kamp om doxa, disposition. Doxa, symbolsk vold, disposition, konstruktion af alderdommen. Dominerende fel- ter, kamp om doxa, symbolsk vold, konstruktion af alderdommen. Dominerende fel- ter, kamp om doxa, konstruk- tion af alderdom- men. Dominerende fel- ter, symbolsk vold, kamp om doxa. Doxa. Ressource, prak- sisfællesskab, praktikker, posi- tion, ældrebyrde, den tredje alder, konstruktion af alderdommen. Ressource, kapi- talsammensæt- ning, habitus, den tredje alder, posi- tion, praksisfæl- lesskab.
---	--	--

920 Agnete: Nej men det jeg har tænkt på altså, jeg ved ikke om 921 det er spændende ift. dit, men det her med at sige farvel til alt 922 andet vi havde og flytter herud enten med noget eller noget 923 nyt i, altså det er også sådan lidt simpel life. Jeg kan godt lide 924 at man i en årrække bare har revet til sig og bare lagt ned i 925 kælderens, fordi man ikke kunne bruge det og sådan nogle ting 926 ik. Og så lige pludselig, fordi vi selvfølgelig er tvunget til det, 927 fordi det er så småt ik. Men der er også et eller andet sådan... 928 Dagmar: Det er mental hygiejne. (alle griner) 929 Agnete: Ja. Der er altså sådan et eller andet godt i at vi ikke 930 skal have så meget mere. Og at man ligesom tænker over det 931 ik "hvor i alverden skulle jeg have det, hvis det endelig var 932 ik", altså. Og på den måde har jeg selv skruet meget ned og 933 jeg tænker, hvis folk kommer og siger "har hun kun to sæt 934 sengetøj?", for det har jeg kun i øjeblikket ik- 935 Respondenterne i munden på hinanden: Ja, men hvor for ikke. 936 Agnete: -ja hvorfor ikke, jeg vasker det jo... og sådan på 937 mange måder ik. Jeg synes det her simpel-life-filosofi, den er 938 jeg helt vild med (smiler stort), fordi vi har brugt og forbrugt 939 og gjort ved i årevis ik. 940 Dagmar: Og det har vi været rigtig gode til i vores generation. 941 Patricia: Der vil jeg også gerne lige sige noget også. Da vi 942 besluttede at vi skulle flytte hertil, så ville det ikke længere 943 kunne lade sig gøre at holde stor nytårsaften med 12 til 14 944 venner, pga. lejlighedens størrelse. Og så sagde jeg "jamen 945 det er jo os [ægteparret] som skal bo her, det er vores frem- 946 tid"- 947 Dagmar: Det er jeres hverdag. 948 Patricia: - og hvis folk gerne vil se os, så må de invitere os 949 hjem, vi flytter ikke ind i noget pga. venner og familien. Vi 950 har indrettet det der oppe [lejligheden] til at det er vores dag- 951 ligdag, der skal fungere og ikke pga. alt muligt andet. Vi er 952 de eneste i en stor venneklok som har gjort os de tanker, men 953 de andre bor også i hus. 954 Dagmar: Så behøver de heller ikke at gøre sig de tanker. 955 Patricia: Nej ikke endnu i hvert fald. Så da vi alle sammen 956 blev omkring de 40, så ville vi alle sammen flytte i oldekolder 957 sammen, men nu er det kommet til hvad den enkelte vil, de 958 er begyndt at indse at deres huse er ved at blive for store og 959 må se at komme i gang med at sælge, men nogle er måske 960 allerede kommet for sent i gang med hvad de gerne vil, f.eks. 961 med at blive skrevet op ik og sådan nogle ting, for DET TA- 962 GER JO SIN TID ik. Der er også mangel på sådan noget her 963 [senior-bofællesskaber] rundt omkring... jeg synes kun at der 964 skulle bygges mere at sådan noget her! 965 Resp.3 : Ja. Det tror jeg også der bliver- 966 Dagmar: Ja, det tror jeg også. 967 Patricia: Så kan familier med børn også komme ind, men så 968 skal huslejen selvfølgelig ik[senioke stige vel. 969 Agnete: Vil du have familier med børn ind HER? 970 Patricia: Nej!, men så kan de få vores boliger. 971 Agnete: Nårh, sådan!	Livsændrende valg. Tvunget til at indskrænke sig pga. pladsen. Et helt liv skal redefineres fysisk ved indflytning på mindre areal. Vil vælge sine omgivelser selv. Vil selv sine omgivelser, så de passer til deres livsvalg. Livet byder ind med begrænsninger, som man kan vælge at indordne sit liv efter og tænke fremtiden smart. Senior-bofællesskaber er godt for ældre. Ældre flytter ud af lejligheder i byen, så børnefamilier kan komme til. De vil ikke	Praktikker, kaptalsammensætning, habitus. Symbolisk vold, strukturelle rammer. Praktikker, kaptalsammensætning, habitus. Selvbestemmelse, position, doxa. Strukturelle rammer, kamp om doxa, habitus, position, selvbestemmelse, praktikker. Den tredje alder, kamp om doxa, praksisfællesskab, habitus, position, selvbestemmelse, kaptalsammensætning, praktikker. Doxa, konstruktion af alderdommen. Socialt ansvar, social reproduktion. Kamp om doxa.
---	--	--

972 Patricia: Altså så der er plads til dem de store steder. 973 Interviewer: Når så den lejlighed I forlader, så kan der komme 974 børnefamilier ind i stedet? 975 Patricia: Ja. Så ville der måske være plads til dem, hvis er var 976 mere af sådan noget her [senior-bofællesskaber]. Men det 977 skal jo heller ikke være sådan at det kun er dem som har RÅD 978 som skal have lov til at flytte ind i sådan noget her vel. 979 Dagmar: det var det min datter hun sagde, hun synes det var 980 enormt godt det vi gjorde og lækkert byggeri, men hun kan 981 ikke HAVE at det kun er dem som har penge, som har råd til 982 at bo her! Det udelukker nogen, det gør det. 983 Patricia: Det har mine piger altså også sagt. Men altså... ja. 984 Dagmar: Det er sådan det er. 985 Agnete: Og så må man jo sige at sådan er det meget Køben- 986 havn og Frederiksberg ikke mindst. 987 Patricia: Vi ville heller ikke have haft råd til dette her, hvis 988 ikke det var fordi vi kunne sælge vores store andel, det ville 989 vi ikke. 990 Agnete: Det er jo det der er sket, at mange har solgt. 991 Patricia: Ja, så der burde være mulighed for flere mennesker, 992 at komme ind i en form for sådan noget her [senior-bofælles- 993 skab]. Jeg synes det er supergodt, det synes jeg! 994 Interviewer: Men du [Agnete] tænker ikke, som du sagde, der 995 er jo lavet nogle bofællesskaber blandet med børnefamilier 996 og ældre, altså på tværs af generationer- 997 Agnete: Det kan da også sagtens være udmærket, MEN- 998 Patricia: Det er der jo også nogle som gerne vil ik. 999 Interviewer: Men der synes I at det her [senior-bofællesskab] 1000 er bedre? 1001 Agnete: Ja, jeg synes det! Men... 1002 Patricia: Ja, jeg har jo ikke prøvet andet vel. Men jeg har 1003 kun prøvet at bo i en opgang hvor der er børn ik. Så skal det 1004 være noget som er i et-plan, hvor du kan lære de der små 1005 børn at kende, så skal det ikke være etageejendom, for så 1006 går de [børnefamilierne] tidligt om morgenen og kommer 1007 sent hjem om aftenen og så om vinteren, der ser du dem 1008 ikke. Altså der skal være noget åbent. For det var det vi op- 1009 levede hjemme der hvor vi boede. De var alle sammen så 1010 kede af at vi flyttede, "ja, men hvor var I henne af?" 1011 Dagmar: Ja. Vi havde i det sidste bofællesskab jeg boede i, 1012 som var noget tæt og lavt, vi havde et familiehus og så 15 1013 husstande omkring, og så var der flere grupper ik. Og der 1014 havde vi en dame på 80, som boede i vores gruppe, hende 1015 flokkedes alle om, hun var bare sådan et givende menneske 1016 og vindende mennesker at tale med, og det var både børn og 1017 voksne, så det kan jo sagtens fungere sådan der. Men nu er 1018 dette jo bare bygget på den måde som det er, for os gamle. 1019 Patricia: Så jo, der er flere muligheder. 1020 Interviewer: Men I er glade for at bo her? 1021 Patricia: Ingen tvivl om det. 1022 Dagmar: Ja mere og mere, og jeg vild med vores lejlighed, 1023 selvom jeg er ked af at der ikke er plads i skabene... der	have tværgenera- tionelle bofælles- skaber. Ønsker alsidighed i fællesskabet og alle ældre skal kunne flytte ind. Lejen bør være styret billig nok til at alle ældre kan finansiere at bo her. Økonomisk rådig- hed giver mulig- heder. Alle skal kunne vælge at flytte ind i et senior-bofæl- lesskab. De ønsker ikke tværgeneration- elle bofællesska- ber. De har tidligere boet på måder hvorpå der var mulighe for at skabe relationer på tværs af alder, men dette opstår ikke naturligt, men de har mang- lende viden på området. Nogle kan ønske denne tværgene- rationelle boform, men dette byggeri er ikke skabt til det og de ønsker det ikke. Holder af deres nye bolig.	Socialt ansvar, so- cial reproduktion Kapitalsammen- sætning, økono- misk kapital, praksisfællesskab, doxa, selvbestem- melse, position, sociale strukturer. Økonomisk kapi- tal, position. Sociale strukturer, kapitalsammen- sætning, praksis- fællesskab, socialt ansvar, konstruk- tion af alderdom- men. Praksisfællesskab, praktiker, doxa, position, habitus, privat vs. fælles- skab. Praksisfællesskab, praktiker, doxa, position, habitus, privat vs. fælles- skab. Strukturelle ram- mer.
---	--	--

1024 mangler virkelig skabsplads (griner). Jeg troede at jeg skulle 1025 starte op med at have rigtig meget orden, men det kan der 1026 simpelthen ikke være. (alle griner). Der er meget spildplads 1027 i de store skuffer, hvorfor har de [bygherrerne] ikke gjort 1028 som i Ikea, med en skuffe i skuffen? 1029 Patricia: Hver gang der er noget som vi gerne vil ændre i 1030 lejlighederne, de mindste ting, så har vi fået af vide ”det må 1031 I ikke, fordi den dag du flytter så skal lejligheden se sådan 1032 ud som den dag du flyttede ind”. Og det synes jeg er lidt 1033 hårdt, at vi har den alder vi har og vi skal leve her, at vi ikke 1034 må sætte en lille skrue eller noget ind i nogen steder, under 1035 at få den bemærkning, så nu gør vi det bare. 1036 Dagmar: Jeg kan huske den dag vi fik nøglerne, at ”det ville 1037 være en fordel hvis man kunne flyde, for så laver man ikke 1038 mærker i gulvene”. (alle griner højt). 1039 Patricia: Vi har fået det af vide rigtig mange gange, men 1040 ”argh...” nu gør vi det altså bare. 1041 Dagmar: Ja, koste hvad det koste vil. 1042 Patricia: Ja og så må det blive en slåskamp med arvingerne, 1043 og når arvingerne så skal, så er der ingen penge og så må det 1044 være det. (trækker på skuldrene). Det gider vi ikke. (respon- 1045 denterne griner til hinanden). Det er jo det der med VÆR- 1046 DIGHED, altså vi skal jo også BO, ik... (respondenterne 1047 nikker anerkendende), det er noget med vores egen værdig- 1048 hed at gøre, at vi kan få lov til at bo som vi gerne vil bo! 1049 Agnete: Det gør vi også og det kommer vi også til... 1050 Patricia: DET GØR VI! 1051 Dagmar: Men det er rigtigt de første dage tænkte man ”hold 1052 da helt op”. Jeg løb rundt og fejede efter flyttefolkene og 1053 havde det helt dårligt. Der var grus alle steder. 1054 Agnete: Nu flyttede vi jo også ind på en byggeplads. Jeg 1055 synes ikke det er så slemt mere, som det var i starten. 1056 Dagmar: Nej det er det heller ikke. 1057 Patricia: Men nu gør vi jo så sådan, men der kan jo sidde 1058 nogle som er ældre og er mere autoritetstro, så er det jo ikke 1059 værdigt for dem, hvis de ikke kan få lov til de ting som de 1060 gerne vil og kunne tænke sig. Men nogle gange tænker jeg 1061 bare ”pyt... pyt”. (alle griner). 1062 Interviewer: men tak for alt det i har villet dele med mig og 1063 alle de ting vi har vendt, det er jeg meget glad for, fantastisk, 1064 tak. Så tak for hjælpen. 1065 Respondenterne i munden på hinanden: Velbekomme. Diktafonen slukkes.	Skal omrokere og nytænke opbeva- ring. De må ikke selv bestemme fuldt over deres boli- ger, da de kun er lejere. De skal have lov og alle handlinger får konsekvenser. Vil selv vælge de- res livs fysiske rammer, da det betyder noget for livskvaliteten. Flyttede ind inden området var færdig- t. Ældre mennesker kan være mere autoritetstro og dermed mere tyn- get af hvad de ikke må.	Strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer. Symbolsk vold, kamp om doxa, disposition, prak- tikker. Symbolsk vold, kamp om doxa, livsglæde, værdig aldrig, selvbe- stemmelse, posi- tion, praktikker, habitus. Strukturelle ram- mer. Symbolsk vold, kamp om doxa, livsglæde, værdig aldrig, selvbe- stemmelse, posi- tion, praktikker, habitus.
Efter refleksioner: Jeg bliver modtaget af en af respondenterne i hovedbygningens indgang, for at vise mig ned til fælleslokalet. Hernede møder endnu en respondent mig med åbne arme og hjælper med at gøre kaffe og mine medbragte småkager og slik, mens vi venter på tredje respondent. Alle tre kvinder virker smarte og socialt anlagte, de vil fælles- skabet og dette nye projekt for livet. De indgår alle tre i fælles		

aktiviteter. Umiddelbart tror jeg at alle tre kvinder bor med deres mænd, men dette nævnes ikke for alle tre. Alle tre beboere udtrykker sorg over hvor dyr huslejen er, da det betyder at visse mennesker ikke vil have en økonomisk ulighed for at flytte ind, dvs. det er kun privilegerede familier, som kan flytte ind. Ligeledes udtrykker de bekymring for at det kun er socialt aktive beboere som er med til at bestemme fællesskabets udvikling, som de betegner socialdemokrati. De har alle tre valgt at flytte ind i senior-bofællesskabet af samme grunde, dvs. for at opsøge fællesskabet og tryghed, bl.a. for at sikre en aktiv aldring og en mulighed for mindre ensomhed, især hvis en ægtefælle bliver enlig med tiden. Senior-bofællesskabet består af beboere fra 55 år og op til nogen og 90 år. Beboerne er ligeledes forsøgt fordelt i par, enlige, mænd og kvinder, sådan er det bliver en blanding i husene, men hvor alle har til fælles at de vil fællesskabet, derfor skal alle gennemgå en ansøgningssamtale før de bliver taget i betragtning til en bolig. I starten af interviewet taler respondenterne meget lavmeldt, men allerede efter nogle minutter, hvor alle tre har svaret nogle gange, så begynder de at tale højt og tale indbyrdes, dvs. det fornemmes er der bliver brudt nogle rammer, sådan at de slapper mere af og deler mere ubekymret. Ligeledes holdes der mere på dyderne og respondenterne sidder mere korrekt oprejst i stolene i starten af interviewet og de spiser ikke meget slik, men lige så stille falder vi alle fire mere sammen, mere afslappede i stolene og spiser mere af slikket. Til slut i interviewet, når det er ved at afsluttes, begynder respondenterne igen at tale lavmeldt og mere forsigtigt. Beboerne udtrykker et stort brændende ønske om at indgå i de nye fællesskaber. Alle tre par, som respondenterne repræsenterer i bofællesskabet, kommer fra sociale omgivelser i tidligere hjem, dog af forskellig type, men de udtrykker alle tre positivt om fællesskaber. Fælleslokalet består af et stort rum med stort køkken, flere borde og tilhørende stole, men kvinderne fortæller at der ikke er plads til alle på en gang, hvilket de finder trist. Generelt er alt nybygget og nyistandsat i området, fra fællesrummet, ud gennem glasdørene til boligblokkene og alle udearealerne. Der emmer stadig af en form for byggeplads, som er besmykket med buske, stier og udrullet græs, men der mangler stadig mange elementer, som beboerne og udtrykker at de glæder sig til. Efter interviewet viser en beboer mig rundt og inviterer mig op i sit hjem, for at jeg kan se hvordan lejlighederne er indrettet og hvor små de er. Herved møder jeg også respondentens mand. Lejlighederne er meget moderne og uden særlige krummelurer eller andet unødvendig pynt. Det er rene hvide bare vægge. Beboerne fortæller at de ikke må lave om på noget i lejlighederne, dvs. hvis de gør, så skal det laves tilbage når lejlighederne går videre til næste beboere. Generelt er det et fantastisk område, som indeholder alle elementer af grønne områder, sociale områder, såsom bænke og		
---	--	--

petanquebaner, daginstitution, uddannelsesinstitution, loppebutik og fælleslokaler samt meget mere. Ligeledes fortæller beboerne mig om alle de muligheder for aktiviteter som forefindes og som de selv har muligheder og drømme om at realisere. Efter interviewet forsætter kvinderne i fokusgruppen indbyrdes med at dele erfaringer med deres køkkenindretning, da de har forholdsvis ens køkkener, dvs. hvordan de har indrettet sig med skinner til affaldet under vasken osv. som de udtrykker at de gerne vil se hjemme hos hinanden, for at finde den bedste løsning på pladmangel. Her har de altså også opstartet en form for fælles erfaringsdeling og løsninger.		
Tabel 8: Transskription af interview med ægtepar, Diakonissestiftelsen	Meningskon-densering	Kodning
Interviewguide til individuelt kvalitativt semi-struktureret interview med nye indflyttede beboere i senior bofællesskab - Fortæl mig lidt om dig selv til at starte med: - Hvem er du? - Hvor gammel er du og er du pensioneret? - Hvad har du lavet gennem dit liv? - Hvordan bor du? - Fortæl mig om dine tanker og ønsker til at indgå i et senior-bofællesskab. - Hvordan opstod ideen til at ville flytte i et denne type fællesskab? - Hvorfor valgte du netop denne bo-type? - Hvem har du rådført dig hos eller talt med inden du besluttede dig for at indgå i bo-typen? - Hvilke forhåbninger og drømme har du til bofællesskabet? - Hvordan ønsker du at bidrage og indgå i bofællesskabet? - Hvordan skal rammerne for fællesskabet se ud ifølge dine ønsker? - Hvordan vil du indgå i et fællesskab med dine naboer og andre? - Hvad er din nuværende vurdering af senior-bofællesskabet? - Hvordan er bofællesskabet ved at udvikle sig til en succes? - Hvordan ønsker du at fællesskabet i senior-bofællesskabet skal udvikle sig? - Hvordan indgår du i og bidrager til bofællesskabet? - Hvilke beboere omgås du i senior-bofællesskabet?		

4. Hvad kan bofællesskabet bidrage med til dig? 5. Hvordan kan rammerne i et senior-bofællesskab styrke din livskvalitet? 6. Ifølge dig, a. Hvilke kvaliteter ligger i et bofællesskab? b. Hvordan kan i som beboere hjælpes til at skabe et styrket sammenhold? c. Hvad skal bofællesskabet føre med sig i fremtiden? i. Hvilke succeskriterier har du opstillet for projektet? 7. Hvordan vil du leve op til at være en aktiv ressource i lokalsamfundet? a. Hvordan tror du at det at være en aktiv ressource i lokalsamfundet kan styrke og bidrage til din livskvalitet? i. Hvad kan du få ud af at bidrage til lokalsamfundet? b. Hvordan anser du dine ressourcer i lokalsamfundet – hvordan kan du være en aktiv bidragende borger? 8. Hvilke anbefalinger vil du give til andre lign. projekter omkring bofællesskaber? a. Hvordan bør de indtænke rammerne i processen? b. Hvordan kan beboerne bedst mulig hjælpes til at etablere et godt fællesskab? 9. Afsluttende: Hvordan anser du dig selv – som en del af en ældrebyrde eller en mulig ressource i lokalsamfundet? a. Hvad føler du, hvis du bliver kaldt en del af en ældrebyrde? b. Hvorfor er du en ressource – hvad kan du bidrage med?		
Interviewet foregår med ægtepar fra Daikonissestiftelsens nye etablerede senior-bofællesskab på Frederiksberg. Interviewet afholdes fredag den 16/3 2018 i ægteparrets nye lejlighed. Interviewet har en varighed af 47 minutter og 53 sekunder. Der er udformet en interviewguide, som følges ustruktureret, for at sikre en mulig besvarelse af spørgsmål og interesseområder. Parret var på forhånd informeret om projektets undersøgelsesfokus og havde fået en kortere præsentation af mulige emner ift.		

spørgsmålene i interviewet. Ægteparret havde ikke set spørgsmålene på forhånd. Kontakten til respondenterne er fremkommet gennem projektkoordinatoren på Diakonissestiftelsens senior-bofællesskabsprojekt. Efter kontakt og forespørgsel om interviews med beboere, skabte projektkoordinatoren kontakt mellem forsker og mulige respondenter. Herefter har forsker og respondenterne indbyrdes aftalt tid og sted for interviewet. Inden interviewet fortæller interviewer respondenterne om interviewets formål, hvordan det anvendes og at respondenterne bliver anonymiseret i projektet. Dvs. respondenterne har på forhånd ikke set spørgsmålene og kender kun lidt til interviewets fokus, som de har fået fortalt gennem mailkorrespondance. Interviewet starter med at respondenterne fortæller lidt om dem selv hver især, hvilket ikke indgår i transskriptionerne pga. anonymiseringen, men bidrager med en forståelse for respondenternes baggrund og liv ift. forsker analyse og forståelse af sagte gennem interviewet og senere brug i projektet. Kort om respondenterne kan siges at Andrea oprindeligt er af udenlandsk herkomst og har arbejdet indenfor pædagogik og ældrepleje samt som tolk. Adam er 73 år og er cand.polit. samt har arbejdet indenfor bankverdenen og journalistik, hvor han stadig er delvist aktiv på arbejdsmarkedet. Parret har tidligere boet i bofællesskaber i en stor del af deres fælles liv. 1 Interviewer: Vil I starte med at fortælle lidt om rammerne for 2 jeres bolig, men også generelt for området? 3 Andrea: Vi har valgt en stor lejlighed, den største lejlighed fordi 4 min mand gerne vil have sit kontor med sine ting han skal bruge 5 og jeg laver meget kreativt, som jeg også skal have plads til, så 6 jeg har også et værelse. Så vi har lidt hver især ik. Så har vi 7 selvfølgelig også børnebørn til at sove her en gang imellem og 8 sådan noget. Så der er jo også fint. Så derfor valgte vi det her. 9 Og så synes vi det er rart det her med at det er en lejlighed med 10 terrasse, så går man derud, så kommer man i forbindelse med 11 en masse mennesker som går forbi. I stedet for hvis man bor 12 længere oppe, så kan folk ikke bare gå forbi. Så derfor har vi 13 valgt denne lejlighed. 14 Interviewer: Så det generer ikke Jer på nogen måde at have en 15 terrasse hvor folk hele kan gå forbi? 16 Adam: TVÆRTIMOD. 17 Andrea: Vi synes det er meget hyggeligt. Og de vinker og smi- 18 ler. 19 Adam: Jeg har i hvert fald altid været vandt til at leve i sådan 20 større fællesskaber, jeg er den ældste af en stor søskendeflok 21 og vi har boet på kollegium og vi har boet i bofællesskab, der- 22 for er det ikke fremmet for os at snakke med folk. Og det er 23 heller ikke fremmet for os at sige "nej tak" hvis vi ikke gider. 24 Så vi synes det er meget hyggeligt her og bo her i stuelejlighede- 25 den, for det er lettere at komme ud og komme ind, og det giver 26 også ligesom en mere visuel kontakt.	Har valgt en stor lejlighed, som passer til deres nuværende behov. Ville have en lejlighed i stueplan med terrasse lige ud til konstant kontaktmulighed med forbipasserende. Er socialt opsøgende. Er vant til bofællesskabers sociale rammer og kan vælge til og fra. De er socialt opsøgende og kan lide udsigten.	Strukturelle rammer, selvbestemmelse, habitus, kapitalsammensætning. Strukturelle rammer, habitus, praktikker, privat vs. fællesskab. Selvbestemmende, privat vs. fællesskab, praktikker. Habitus, social kapital, doxa, praktikker, praksisfællesskaber, privat vs. fællesskab, selvbestemmelse.
---	--	---

27 Andrea: Og så har vi gjort det for en uge siden, at vi inviterede 28 alle dem ned fra vores hus her til et glas vin. Og de kom næsten 29 alle sammen og lærte hinanden lidt bedre af kende. 30 Adam: Vi er jo netop lige flyttet ind for en måned siden ik. 31 Interviewer: Ej hvor hyggeligt, og det var simpelthen jeres ini- 32 tiativ at gøre det? 33 Andrea: Ja. 34 Interviewer: Og det blev taget godt imod og alle kom? 35 Adam: Alle kom. 36 Andrea: De to som ikke kom, de kunne ikke. 37 Adam: Alle der var her, de kom. 38 Andrea: Det var ligesom for at få startet det hele lidt. 39 Adam: Og så er vi blevet enige om at fortsætte det. Næste gang 40 ovenpå. (peger op i loftet). 41 Interviewer: Ej, hvor hyggeligt. Det er da også en meget god 42 ide. 43 Andrea: Så har vi selvfølgelig fællesrummet som vi bruger ik. 44 Hver tirsdag drikker vi kaffe. Og det er vi glade for. Der kom- 45 mer sådan en 10-12-13 stykker ik. Og så er jeg koordinator for 46 kreagruppen, og det har vi afholdt et par gange ik. Jeg tror der 47 er mange som... som lige skal flytte ind først. Mange har pap- 48 kasserne endnu og sådan. Så det skal nok komme i gang. Og 49 her kl. 11 er der en madgruppe som skal holde møde nede i 50 fællesrummet. Dvs. hvis man ved at der er noget, så kan man 51 lige gå forbi og se om der er noget lys og om der er nogen og 52 sådan... 53 Adam: Det man lige skal nævne her det er, at beboersammen- 54 sætningen er ikke helt som det oprindeligt var planlagt. Jeg har 55 været med i en planlægningsgruppe nogle år før det begyndte 56 og byggeriet kom i gang. Og der var tanken at der skulle være 57 en større alders spredning end der kommet her, synes jeg, tror 58 jeg. tanken var at det skulle være fra 55 år og opefter... der er 59 ikke ret mange under 70 her. Tanken var også at der skulle 60 være overvægt af mænd ift. kvinder, fordi mænd dør før, og 61 derfor skulle det ligesom udligne sig. Det er det heller ikke 62 blevet, det er blevet modsat, der er kraftig overvægt af EN- 63 LIGE kvinder. Der bor ENKER. Og øh... det var så... Og så 64 lå der en egentlig udvælgelse hos Diakonissestiftelsen ved at 65 de interviewede folk inden, og der er mit indtryk at de har spar- 66 ret disse interviews væk til sidst bare for at kommer af med de 67 sidste, for at få lejet alt ud. Fordi, tror jeg, der er nogle stykker 68 her som bliver sværere at få ind i fællesskabet, tror jeg.- 69 Andrea: Måske. 70 Adam: -Dels på grund af høj alder, og måske fordi de ikke gi- 71 der. DET ER BARE MIN FORNEMMELSE, men (slår ud 72 med armene og trække på skuldrene). Jeg håber det ikke, men 73 der er nogle vi ikke ser til f.eks. kaffen og sådan. Der er en lille 74 kerne der vil, som gerne vil fællesskabet og viser det, og det 75 skulle gerne sprede sig, så lad os se om ikke også det gør det. 76 Det er med at lægge rammerne sådan at de ikke forhindre det. 77 F.eks. med fællesrummet derover, rammen er bl.a. at man 78 IKKE reserverer det til private formål, det skal være til fælles	Socialt opsøgende og medskabende af sociale relationer. Alle vil fællesskabet. Igangsættere. Sociale relationer skabes og styrkes. Der foregår flere sociale aktiviteter bl.a. i fællesrummet, som står til rådighed for fælles aktiviteter. Fællesrummet skaber en lettere mulighed for at få kontakt til medbeboere. Beboersammen- sætningen har været forsøgt planlagt, men denne plan er ikke blevet realiseret, i stedet er der kommet overvægt af enlige kvinder i bofællesskabet. Der blev udført optagelsessamtaler inden man kom i betragtning til en lejlighed, men denne samtale har muligvis ikke været gennemført til slut, for at kunne udfylde tomme lejemål og derfor kan fællesskabet være svækket af individer, som ikke	Praksisfællesskab, praktikker, social kapital, symbolsk kapital, privat vs. fællesskab. Symbolsk kapital. Praktikker, praksisfællesskab, socialreproduktion. Sociale strukturer, strukturelle rammer, praksisfællesskab, praktikker. Symbolsk kapital, ressourcer. Sociale strukturer. Sociale strukturer. Sociale strukturer, den tredje alder. Sociale strukturer. Symbolsk vold. Praksisfællesskab, privat vs. fællesskab. Sociale strukturer. Privat vs. fællesskab, praktikker, praksisfællesskab. Social reproduktion. Praksisfællesskab, praktikker, doxa.
--	--	--

79 og man skal kunne komme ind og man skal kunne lave ting 80 sammen. Derfor skal vi ikke lægge os fast på at det bliver en 81 udlejningsvirksomhed, fordi folk har nogen de skal møde en 82 aften og de har ikke plads i lejligheden. Så vi skal sådan sørge 83 for at det giver muligheden at lave FÆLLES TING. Det håber 84 jeg så også at det bliver og folk kan benytte sig af det. Det 85 bliver vi så enige om på et fællesmøde, hvor jeg bl.a. stillede 86 det forslag at vi ikke skulle lægge faste rammer endnu, men 87 skulle vente og se hvad der sker. Og det blev vedtaget med et 88 PAR stemmer, men ikke mere. Så nu ser vi, nu er det bærende 89 felt lagt fast... f.eks. at der ikke skal ligge nogle lejemulighe- 90 der derovre, så det forbliver et fælles, for hvis vi låser os for 91 meget fast, så bliver det et problem, tror jeg. 92 Andrea: Men der har været en 75 års fødselsdag dernede, det 93 er sådan store begivenheder. 94 Adam: Jeg brugte som eksempel oppe i vores tidligere bofæl- 95 lesskab, hvor vi har boet i 27 år, der var der en ide om, der kom 96 alle folk fra private boliger, der var der en ide om at man skulle 97 lave hække omkring grunden, de enkelte haver. Der foreslog 98 vi nogle stykker at det gjorde man IKKE, der lavede vi den 99 aftale at det ventede vi med, og det betød at der kom aldrig 100 hække. For så vænnede man sig til at det var faktisk en meget 101 sjov ting. Sådan tror jeg også at det går her, selvom man er 102 måske lidt mere oppe i årene og lidt mere stiv i sin tankegang, 103 så tror jeg alligevel at det skal nok lykkedes. Det tror jeg. Lad 104 os se. 105 Interviewer: Men har I nogle særlige forhåbninger eller 106 drømme til hvordan at selve området skal udvikle sig og fæl- 107 lesskabet? Mere end de I allerede har sagt. 108 Andrea: Ja, det er mere det med fællesskabet og de ting man 109 kan gøre sammen, som jeg synes er vigtigt ik. 110 Adam: Jeg håber også at det udvikler sig i retningen af ven- 111 skaber, at man kan lave en uformel kontakt, det er det jeg godt 112 kan lide, den uformelle kontakt hvor man ikke behøver at for- 113 berede sig og ikke behøver at lave den store middag for at se 114 folk, men man går ind og kan sætte sig ned og bare få en snak 115 eller en kop kaffe, hvis man har lyst. Men den uformelle kon- 116 takt lægger jeg meget vægt på. Men den opstår først når vejret 117 bliver godt om man kommer ud og sidder på bænken om man 118 kan se hvem der har lyst til det. Så håber jeg også at der kan 119 blive en vis effekt af at man kan disponere sammen, købe 120 sammen, vi har købt vaskemaskiner sammen, vi har dispo- 121 ret på anden vis sammen, det håber jeg også at man kan blive 122 ved med. (...) Den enkelte skal vise viljen til det, men man 123 skal også kunne se ideen i det, og det kommer man måske til, 124 hvis man ikke er vandt til det, fordele. Der er sådan set ikke 125 ret meget forskel på det og så en villavej, men på en villavej 126 der er man altså isoleret. Man er også isoleret i en opgang. 127 Hvis der bog nogle som er lidt ældre end en selv, så snakker 128 man muligvis slet ikke med dem. Eller man snakker med dem 129 man er lidt ligesindet med, har man børn, så snakker man med 130 de andre som har børn, og så er det børn man ofte snakker	ønsker fællesska- bet ligeså højt. De fysiske for- hold fordrer til fællesskab og fæl- les aktiviteter og inklusion. Beslutninger ved- tages demokratisk af beboerne selv. Har allerede stor erfaring med bo- fællesskaber. De rammesætter demokratisk i fæl- lesskab. Livskvalitet og sociale relationer. Ønsker sociale uformelle relatio- ner. Vejret kan spille ind ift. mængden af kontaktmulig- heder. Ønsker kollektive køb m.m. Den enkelte væl- ger selv til og fra. Andre rammer kan også skabe mulighed for so- cial kontakt, men ikke samme styr- ket fællesskab.	Praksisfællesskab, praktikker, doxa. Medbestemmelse, doxa, praktikker, praksisfællesskab. Medbestemmelse, doxa. Habitus, kapital- sammensætning, symbolsk kapital. Den tredje alder. Praksisfællesskab, værdig aldring, praktikker. Social kapital, praktikker, prak- sisfællesskab, medbestemmelse, privat vs. fælles- skab. Medbestemmelse, socialt ansvar, praktikker, prak- sisfællesskab. Selvbestemmelse. Sociale strukturer, strukturelle ram- mer. Den tredje alder, os-og-dem
---	--	---

131 om. HER kan vi jo ikke blive ved med at snakke om børn og 132 børnebørn, vi bliver også nød til at lave noget andet, så derfor 133 skal der være aktiviteter, måske tage på udstillinger eller rejse 134 eller sådan noget. Der er forskellige muligheder. 135 Interviewer: Og har I mulighederne for selv at sætte præg på 136 aktiviteterne, f.eks. ift. krea eller, selv at kunne foreslå ”skal 137 vi ikke gøre det her nede i fælleslokalet?” ”skal vi ikke lave 138 en udflugt?”? 139 Andrea: Ja, det er sådan noget vi har tænkt på. 140 Adam: Vi kan foreslå al ting. 141 Andrea: Men krea er hver torsdag formiddag og så ved folk 142 at sådan er det. Og så sidder man bare der, man kan gøre hvad 143 man vil, du behøver ikke at sidde og sy eller... man kan spille 144 kort, hvis der er nogle som gerne vil det. Men jeg har fået af 145 vide at hvis man spiller Bridge, så må man ikke sige noget 146 (griner), det er ikke så godt. 147 Adam: Jeg spiller vest (alle griner). 148 Interviewer: Men så tænker jeg på nogle af de kvaliteter der 149 ligger i at bo på den her måde? Det her med at I jo også har 150 valgt det fordi I har gjort det før. Men hvad er det kan give 151 når man bliver ældre, hvorfor er det så fantastisk at bo i et 152 bofællesskab? 153 Andrea: Der er flere grunde. Man kan blive alene, det er der 154 nogle her som er, og der er det meget rart at der er nogen man 155 lige kan småsnakke lidt med ik. Og der er nogen at blive gode 156 venner med og sådan noget. Det synes jeg er ret vigtigt, også 157 som ægtepar ik, man har jo ikke altid de samme interesser, så 158 er det rart at der så er nogen man bare UFORMELT kan være 159 sammen med ik. Det synes jeg. 160 (...) 161 Adam: Spørgsmålet lyder ”hvorfor et bofællesskab når man 162 bliver ældre?” 163 Interviewer: Ja. 164 Adam: Jamen altså, ud over de grunde der, den måde vi sad 165 og så på det på, det handlede om ”vi vil ikke blive boende der 166 hvor vi bor, hvis vi bliver alene” og øh... vi havde 160 kvm 167 så vi boede i en stor lejlighed, og der ville vi så ikke blive 168 boende og hvad ville vi så bo i? Jeg ville jo gerne blive bo- 169 ende i noget som er lettere at håndtere. Jeg vil gerne blive 170 boende i noget hvor vi ikke ejer det. Men vi er blevet lejere 171 nu, vi har altid eget, hele vores liv har vi eget, bortset fra da 172 vi boede på kollegium, der var vi lejere. Ellers så har vi altid 173 eget, og det er jo en stor fordel når man er ung og man sådan 174 kan spare op og den slags til senere, men det er ikke en fordel 175 når man bliver ældre, fordi så er der mange praktiske gøre- 176 mål. Vi gider ikke at slå græsplæner og grave have hver ene- 177 ste dag, vi er tilfredse med en lille terrasse. Så kan vi gå rundt 178 og se hvordan de holder området og gør det pænt, det er vi 179 interesseret i, men vi er ikke interesseret i at skulle bindes på 180 forpligtigelser, også økonomiske forpligtigelser. Ganske vist 181 er det ret dyrt her, men vi har så også fået, de fleste som kom- 182 mer her har solgt noget og så har de fået penge i lommen...	Styrket sammen- hold med ligesin- dede. Til denforskellige aktiviteter kan man selv vælge hvad der laves. Bosætter sig soci- alt for at fore- bygge ensomhed og søger ligesin- dede med samme interesser. Planlægger frem- tiden og forebyg- ger ensomhed. Ønsker en lettere alderdom og uden at eje noget ejen- dom. Som ældre bliver fysisk hårde akti- viteter sværere. De planlægger fremtiden, sådan at den bliver så behagelig og øn- skelig så muligt.	Praksisfællesskab, praktikker, kon- struktion af alder- dommen. Praktikker, sym- bolsk kapital, doxa, praktikker, praksisfællesskab. Konstruktion af alderdommen, praksisfællesskab, praktikker, vær- dig aldring, livs- glæde, doxa, ha- bitus. Værdig aldring, position, selvbe- stemmelse, kon- struktion af alder- dommen Position, selvbe- stemmelse, kapi- tal. Kapitalsammen- sætning, økono- misk kapital, po- sition, selvbe- stemmelse, habi- tus, praktikker, konstruktion af alderdommen Økonomisk kapi- tal.
---	---	--

183 og så er det de penge man bruger, spiser op kan man sige, ved 184 at betale en høj husleje. Men det med at komme ind i et min- 185 dre areal, det er ikke kun en sådan praktisk foranstaltning, det 186 er også en psykisk, på den måde at vi har ikke så store for- 187 pligtigelser nu. Vi har skilt os af med en masse ting, det skulle 188 vi alligevel gøre eller også så skulle børnene gøre det når vi 189 lukker vores øjne. Men det er blevet mindre og det giver et 190 lettere liv, tror vi at de at vil gøre. Det er en af grundene til 191 det. OG SÅ SKAL MAN DISPONERE MENS MAN ER 192 FRISK, man skal ikke disponere når man IKKE KAN. Man 193 skal tænke, sådan har vi gjort det, vi har tænkt over mens vi 194 var og føler os ret friske til at disponere, med HENBLIK PÅ 195 AT BLIVE ÆLDRE og måske at blive svagere. Det her er 196 indrette sådan, at hvis vi en dag ender i en kørestol, så kan vi 197 også køre ind igennem døren, det er det tænkt som. Det er 198 også tænkt som at man kan flytte væggene hvis det er nød- 199 vendigt. Det kan lade sig gøre. Herovre (peger), hvis det viser 200 sig plejemæssigt, for vi ved jo ikke hvordan det ser ud og ti 201 år eller 20 år... 202 Andrea: Der tror vi ikke at vi er her- 203 Adam: Det ved vi ikke. Vi ved ingen ting om det. Hvis du så 204 døren til toilettet, det er en bred dør og man kan køre ind, og 205 inde i brusebadet der kan man sidde. DET ER JO SLET IKKE 206 AKTUEL, men vi har fået vores hoved for at tænke frem! 207 Og det er så det vi har gjort, på den måde. 208 Andrea: Og så er der en anden pudsigt ting og det er ting som 209 man virkelig troede vil betyde så meget for en i dag, som al- 210 ligevel ikke gør det. Det er mennesker og personlige ting som 211 betyder noget, men alt muligt f.eks. møbler, det er da ligegyld- 212 digt. Det havde jeg ikke tænkt på før. 213 Adam: Vi kom et sted fra hvor vi havde bøger, det svarer til 214 hvis alle væggene her var tapetseret med bøger. Og da jeg 215 sagde til mine børn "hvilke bøger vi I have?" så tog de EN 216 hver (slår en finger i bordet). Og det vil sige at, man kan ikke 217 sælge bøger, store bøger som Politikkens Danmarkshistorie, 218 den kunne jeg bære lige ned i skraldespanden, man kan ikke 219 engang forære den til en genbrugsbutik. Og jeg satte dem i 220 den Blå Avis, sådan 14 bind med Danmarkshistorier med de 221 allerbedste forfattere til 100kr. ikke engang det kan man 222 sælge. SÅ DET KAN IKKE SÆLGES. De unge vil have det 223 på nettet eller hvad ved jeg. men det er sådan noget man skil- 224 ler sig af med, og der måtte vi se på bøgerne, selvom det 225 gjorde ondt og sige "den læser vi aldrig mere" og hvis vi 226 skulle læse den, så kan vi låne den på biblioteket. VI VAR 227 NØDT TIL DET, så vi har kun et rum nu med bøger (peger 228 ind på sit kontor). 229 Andrea: Ej, jeg har også mine inde hos mig (peger ind på sig 230 krearum). 231 Adam: Og det er også en mental ændring og det er også vig- 232 tigt at man kan lave den mentale ændring. 233 Interviewer: Så tænker jeg på hele det her med, der bliver jo 234 snakket om en af de her ønsker eller visioner Diakonissestif-	Det har medført en livsændring med indskrænkning af materielle ting og det medfører ligeledes et lettere liv. Man bør planlægge sit liv fremad, således at livet bliver lettere at overkomme og nyde. Rammerne her fordrer at man kan blive længst muligt i eget hjem. Rammerne gør det muligt at klare sig længere i eget hjem og med et handicap. Forandringen til det mindre areal skaber nyt perspektiv over livets glæder. De er meget belæste og kulturelle. De var kede af at måtte indskrænke deres antal af bøger for at kunne flytte ind på et mindre areal. De har forskellige hobbyer som fylder deres hjem.	Strukturelle rammer, position, medbestemmelse, konstruktion af alderdommen. Selvbestemmelse, position, konstruktion af alderdommen. Strukturelle rammer. Strukturelle rammer, den tredje alder, konstruktion af alderdommen. Livsglæde, position, habitus, social kapital, økonomisk kapital, praksisfællesskab, privat vs. fællesskab.
--	---	---

235 telsen har, at det også handler om det her med at være en 236 ressource. Hvordan tænker I det her med at være tiltænkt som 237 en ressource i lokalområdet? 238 Adam: Du [Andrea] er det jo allerede. 239 Andrea: Ja, jeg er det jo allerede, ved Loppeshoppen der er 240 jeg med til at anvende broderierne på en anden måde, sådan 241 at man kan bruge det og sælge det selvfølgelig. Så det er jo 242 også en måde at bruge sine ressource på. Vi er flere herfra 243 som er med der. Foruden vores egen, så laver vi også det der. 244 Og så er der også kirken hvor der sker mange ting, hvor vi 245 også kan være med til at lave noget i, så der har vi også tænkt 246 på at gøre ik- 247 Adam: Jeg ved ikke hvor meget det bliver med kirken, det må 248 jeg sige. 249 Andrea: Nej? 250 Adam: Og det skyldes at vi er katolikker og vi holder til i en 251 anden kirke. Vi går faktisk i kirke hver søndag, men ikke i 252 den protestantiske men i den katolske. Og der er jeg i menig- 253 hedsrådet og alt muligt og deltager i mange ting, så jeg er ikke 254 sikker på at jeg bliver aktivovre i kirken. 255 Andrea: Nej. Men der sker jo mange kulturelle ting i kirken, 256 der vises film og sådan noget ik- 257 Adam: Ja ja, det er rigtig. 258 Interviewer: Men der sker jo også meget i området. Jeg hørte 259 forleden til et tidligere interview, at man også kunne få lov at 260 være frivillig nede i børnehaven og på plejehjemmet osv. 261 Adam: Ja, ja... De arrangerer jo besøg af børnovre i pleje- 262 hjemmet derover hver tirsdag. Det er meget sjovt. Men- 263 Andrea: Jeg tænkte da også på at lave noget kreativt med bør- 264 nene i børnehaven, det har jeg også snakket med dem om, af 265 de ting jeg laver ik- 266 Adam: Jeg vil gerne lige sådan se tiden lidt an. Jeg ved ikke 267 hvad det skal være, for jeg har været meget aktiv der hvor jeg 268 boede før, i bestyrelsen i masse af år, men nu vil jeg lige se. 269 Interviewer: Men du [Adam] er vel også en ressource i og 270 med du stadig arbejder lidt? 271 Adam: Ja, jo jo. 272 Interviewer: Så er du det måske ikke lige her, men så er du 273 det lige uden for dørene ik? 274 Adam: Jo. Jeg har opfordret mændene her til at begynde at 275 spille noget fodbold. Jeg spiller fodbold, udendørs. 276 Andrea: Var der ikke en som havde meldt sig? 277 Adam: Jo, der var en, men han kom ikke da jeg sagde at vi 278 skulle køre. Men jeg spiller fodbold og badminton. Men det 279 er jo ikke en ressourceaktivitet på den måde- 280 Andrea: Jo- 281 Adam: -men man holder sig selv lidt i live ik. 282 Interviewer: Man er vel også til glæde for nogle andre hvis 283 man spiller? Der skal jo 11 til at stille et fodboldhold. 284 Adam: Ja, det er rigtig. 285 Andrea: Så er der jo også motion, der er der nogle som går. 286 Nu går jeg selv i Fitness World, men der er nogle som går.	Anvender sine ressourcer og kompetencer i fællesskabet. Rammerne for- drer også delta- gelse. Vil gerne bidrage til nærmiljøet med sine ressource og kompetencer. Har erfaring som ressource for fæl- lesskabet, men vil vente med at til- byde sig. Mandeaktiviteter kan samle mæn- dene i fællesska- bet. Bruger egne interesser som forslag. Har viden om ak- tiviteter, men del- tager ikke heri,	Ressource, habi- tus, praksisfælles- skab, praktikker, sociale strukturer. Position, sociale strukturer, prak- sisfællesskab, strukturelle ram- mer, praktikker. Ressource, prak- tikker, sociale strukturer. Position, res- source. Symbolsk kapital. Symbolsk kapital, position, praksis- fællesskab, habi- tus. Ressource. Praktikker, os-og- dem, privat vs. fællesskab.
--	--	---

287 Men vi er flere herfra som går der ik. Der var også fyssen, der 288 var også nogle som ville lave noget der... så på den måde 289 kommer der også lidt gang i det. Og i dag er der møde om 290 mad i fællesrummet. 291 Interviewer: Så tænker jeg på om I vil sætte nogle ord på hele 292 det her med værdig aldring? Hvad er en værdig aldring for 293 jer? Hvordan vil i ældes på en værdig måde? 294 Adam: En værdig aldring er bl.a. at man kan klare sig selv. 295 Det er at man ikke bliver talt ned til, når man beder om assi- 296 stance. Det er værdigt. Der er mange behandlere, har jeg ind- 297 tryk af, at man lidt kommer til at behandle, ved f.eks. en som 298 har mistet sproget eller fået en hjerneblødning, så tale til dem 299 som om de var småbørn, selvom de faktisk godt kan forstå alt 300 hvad der bliver sagt. Den der tone der, den reagerer jeg meget 301 på... og jeg har også spottet den lidt her hos Diakonissestif- 302 telsen, en lille smule, at man pludselig begynder at tale i et 303 babysprog, som om vi ikke fatter det, og det reagerer jeg på. 304 Der er tendens til, hvis man føler at man er den klogeste, og 305 det er der nogen især lidt yngre der gør, så tænker de ikke på 306 hvad for en erfaring de sidder overfor og det kan man måske 307 heller ikke forstå, men jeg reagerer på det. Og derfor har jeg 308 også haft en del korrespondance med dem på forskellige om- 309 råder, hvor vi gerne vil ændre noget, hvor ikke bare køber den 310 første og den bedste forklaring. 311 Andrea: Men også det med at se mere på det praktiske med 312 at man lige holder øje med hinanden ”er der noget? Eller skal 313 jeg lige købe lidt ind for dig? Mangler du et eller andet? Jeg 314 skal alligevel ud...” altså den der almindelige omsorg- 315 Adam: Man værdig aldrig er så også at man kan trække lidt 316 på nogen en gang imellem (Andrea nikker anerkendende), jeg 317 mener ikke at det er noget med at man skal vaske dem i halen 318 vel, men jeg mener at man kan regne med dem hvis man 319 skvatter på gulvet og ligger med benet i gips ik. Sådan lidt 320 den vej. Men værdig aldring er også at bevare sin rådighed, 321 også økonomisk rådighed. At man ikke pludselig er nødt til 322 at bede om hjælp, det ville jeg nødig. Jeg vil gerne selv kunne 323 finansiere det der koster os. Hvis jeg har brug for hjælp i hu- 324 set, hvis jeg ikke kan klare mig af en eller anden grund, så vil 325 jeg gerne selv betale for det. Hellere det end at skulle spise af 326 nødsens brød, hvis du [interviewer] forstår hvad jeg mener? 327 Det vil jeg ikke bryde mig om. 328 Andrea: Og det ikke at kunne klare sig selv- 329 Adam: Det har jeg været vandt til hele livet. Jeg har aldrig 330 modtaget fem flade øre i understøttelse af nogen art. Jeg har 331 aldrig fået SU da jeg læste, for det var der ikke den gang. Man 332 var nødt til at arbejde selv, så når man har den baggrund, så 333 reagerer man på... Jeg kan huske da jeg blev 75, der ringede 334 de fra kommunen ”om jeg havde brug for assistance, om jeg 335 havde brug for besøg?” af en sagsbehandler. 336 Andrea: Ja, af visitationen.	vælger at forsætte egen aktivitet. Der opstår flere sociale mulighe- der. Vil kunne klare sig selv og selv bestemme længst muligt og mod- tage hjælp med værdighed og re- spekt, når det er nødvendigt. Vil ikke spises af med respektløsh- hed, talen ned til og dårlige forkla- ringer. Tager kampen op om udviklingen i fællesskabets rammer. Vil gerne hjælpe og hjælpes i fællesskabet, for på den måde at sørge for hinanden. Fællesskabet kan netop bidrage med den type tryghed. Længst muligt at bevare sine egne valgmuligheder og ressourcer. Sætter en ære i at have klaret sig selv gennem livet uden støtte. Havde ikke brug for hjælp fra visi- tationen, men af- viser ikke en dag at få brug for det.	Praktikker, praksisfællesskab, so- cial reproduktion, sociale strukturer. Værdig aldring, selvbestemmelse, socialt ansvar, konstruktion af alderdommen. Symbolisk vold, dominerende fel- ter, doxa. Kamp om doxa, symbolsk vold. Socialt ansvar, praksisfællesskab, position, res- source. Socialt ansvar, praksisfællesskab, praktikker, dispo- sition, ressource, ældrebyrde. Værdig aldring, ressource, den tredje alder, di- sposition, selvbe- stemmelse, kon- struktion af alder- dommen. Habitus, kapital- sammensætning, position. Dominerende fel- ter, ældrebyrde.
--	---	---

337 Adam: Af visitationen. Det sagde jeg ”nej tak” til, det er ud- 338 mærket af de spurgte, men så blev vi enige om at vi venter til 339 jeg bliver 80 ik. Det gør jeg så om tre år. 340 Andrea: Men jeg tror at hvis man bor som vi gør her, hvor der 341 ligesom er sådan nogle faciliteter, at man kan blive i sit eget 342 hjem længere end hvis man bare bor i en lejlighed eller et hus. 343 Adam: Det har du ret i. 344 Andrea: Her er det lidt mere håndterligt. 345 Adam: Her er det bygget til at man kan være her længe, der 346 er elevator til hvis man skal til toppen- 347 Andrea: Ja og dørene åbner af sig selv- 348 Adam: -DET ER SIMPELTHEN BYGGET TIL AT HER 349 KAN MAN VÆRE LÆNGE! Så for os og for samfundet er 350 det en fornøjelse, altså jeg tror på at folk som bor sådan her 351 et sted, de holder sig i live længere, de får også en bedre kva- 352 litet i alderen, det tror jeg. 353 Andrea: Det tror jeg bestemt også. 354 Adam: Det tror jeg. Fordi (...) Vi har snakket mere med de 355 mennesker i denne opgang end vi sådan set gjorde i vores 356 tidligere opgang, der hvor vi boede igennem mange år, fordi 357 det er fortravlede forældre der arbejder begge to og har børn i 358 børnehaven og skole og sådan, som kommer trætte hjem. Der 359 har ikke samme overskud til andet end børnene, det kan man 360 ikke have. Sådan har vi andre også haft det. De har jo ikke tid 361 til at sidde og snakke i ti minutter om et eller andet, mens 362 børnene står og river i dem. Og det er den fordel man har når 363 man er ældre, at man kan det der, man har flere frihedsgrader. 364 Man kan sidde og drikke kaffe nu her, som vi gør, det kunne 365 jeg da ikke da jeg arbejdede, hold da op, der ville jeg jo sidde 366 og kigge på klokken hele tiden og så ville jeg været drønet 367 afsted. 368 Interviewer: Men tænker I så også, at netop grunden til at det 369 fungerer så godt, at det er fordi det på den måde ikke er et 370 tværgenerationelt, men et senior-bofællesskab hvor I er mere 371 i samme aldersgruppe, der er selvfølgelig også aldersforskel 372 her? 373 Andrea: Det ved jeg ikke. 374 Adam: Det er svært at vide. Jeg ville ønske at der havde været 375 nogle i 50'erne og 60'erne, fordi de tilføjer også noget 376 energi... de går lidt hurtigere, de løber lidt hurtigere, de er 377 med på lidt flere ting, de er mere fleksible måske, det er min 378 fornemmelse. Derfor ville jeg gerne have set nogle flere af. 379 Det var også det der var i hele planlægningsoffensiven der 380 hvor jeg var med- 381 Andrea: Ja. 382 Adam: -de to år i planlægningsgruppe før det her blev lavet. 383 Andrea: Men det havde vi jo også, da vi boede i vores gamle 384 bofællesskab i Værløse. Der havde vi jo også troet at det ville 385 blive større generationsforskel, men det var der ikke, vi var 386 alle sammen med små børn, så vi var alle sammen i 30'erne 387 ik? 388 Adam: Jo.	Rammerne for- drer at man som ældre kan blive længere i eget hjem pga. handi- capvenligheden. Rammerne er handicapvenlige og gør livet lettere og bedre for æl- dre. Øger livskva- liteten. Fællesskabet med ligesindede pensi- onister fordrer flere fælles aktivi- teter og sociale relationer, fordi alle har omtrent lige meget tid til hinanden og over- skud til fællesska- bet. Fællesskabets dy- namik kan styrkes ved flere friske og ressourcerstærke yngre beboere. Beboerne blev in- viteret ind som medudviklere på projektet. Fællesskaber ska- bes mellem lige- sindede.	Den tredje alder, medbestemmelse. Selvbestemmelse, position, struktu- relle rammer, værdig aldring. Strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer, livsglæde, værdig aldring, position, kon- struktion af alder- dommen. Praktikker, prak- sifællesskab, pri- vat vs. fællesskab, sociale strukturer. Den tredje alder, habitus, kapital- sammensætning, position, praktik- ker, konstruktion af alderdommen. Sociale strukturer, den tredje alder, habitus, kapital- sammensætning, praktikker, posi- tion. Medbestemmelse, symbolsk kapital. Sociale strukturer.
---	---	--

389 Andrea: Det var lidt af det samme. Vi ville så gerne have haft 390 at der var nogle ældre også, men- 391 Adam: Der var 100 bøn ik. I dag er der måske fem derude, ik. 392 Og så har det ellers tiltrukket ældre i stedet for. 393 Interviewer: Nej, hvor sjovt? 394 Adam: Der er ikke kommet unge ind. Og de unge som kom, 395 der var en som forvildede sig derind med to børn, hun fandt 396 ud af lyn hurtigt at her kunne hun ikke bo, for børnene havde 397 ingen kammerater. Og der er kun hyggelige ældre bedstefor- 398 ældre der tullede rundt, og det var selvfølgelig meget hygge- 399 ligt, men. Det var det første bofællesskab der blev lavet i Dan- 400 mark, ude i Værløse. Men- 401 Andrea: Vores børn de holder sammen stadigvæk sammen 402 med flere som boede derude. Så de holder lidt sammen, det 403 synes jeg- 404 Adam: Og vores datter boede i bofællesskab ved Trekroner. 405 Men ja det er rigtigt. 406 Andrea: På den måde så... 407 Adam: JEG SYNES DET ER DEN RIGTIGE BOLIGFOLM, 408 det må jeg sige. Både for unge og for ældre. For sådan nogle 409 som dig [interviewer] med mindre børn, der er det en kæmpe 410 hjælp at der er støtten omkring dig på mange ting. 411 Andrea: Altså det at man kan sige "ej, kan du ikke lige tage 412 min datter i nogle timer?" eller sådan et eller andet ik. Det var 413 det samme vi gjorde. 414 Adam: Og den mulighed er god, da mange unge i virkelighe- 415 den bliver enlige på et eller andet tidspunkt, bliver skilt og 416 sådan noget. Så er det egentligt dobbelt hjælp at man har 417 nogle ved siden af som kan støtte og som måske har den er- 418 faring. Så... 419 Interviewer: Jeg får lyst til så at bringe hele det her, og det er 420 lidt for at se hvordan I reagerer på det her ord, men det har 421 med ældrebyrde ift. det at I nu taler om ældre som ressource. 422 Det har ord der bliver anvendt ældrebyrde. 423 Adam: Jamen det er grotesk! Efter min mening grotesk. Jeg 424 kunne aldrig finde på at bruge ordet børnebyrde. Det kunne 425 jeg da aldrig finde på at bruge, eller en ungdomsbyrde, 426 selvom det er en byrde for samfundet, det er økonomisk en 427 kæmpebyrde, det ved jeg fordi jeg selv er økonom. Men ældre 428 er jo ikke en økonomisk, på et eller andet tidspunkt er der et 429 tidspunkt hvor man bliver dyrere i fremtiden, men det ved vi 430 jo fra starten, det er jo derfor at vi har betalt skat igennem alle 431 årene. JEG SYNES DET ER ET MEGET NEDLADENDE 432 UDTRYK. Og det er også et meget DUMT udtryk, fordi det 433 skaber også en modstand hos de ældre. Samfundet er båret på 434 at de ældre er villige til at afgive temmelig meget indkomst 435 til de unge, eller til hele aldersgruppen fra 25 og op efter ik. 436 De skal afgive indkomst hele tiden til nogen. Det synes at 437 være naturligt, derfor skal man selvfølgelig også være der i 438 den afsluttende fase, ellers kunne man jo lige så godt give 439 dem boltipstolen ik. 440 Andrea: Oh ja!	Ønskede flere ge- nerationer i tidli- gere fællesskab. Fællesskaber, også bofællesska- ber, består styrket af lignende og li- gesindede bebo- ere. Bofællesskaber kan skabe stærke sociale relationer. Bofællesskaber er en god boligform for alle aldre, hvor man kan modtage hjælp. Bofællesskabers rammer kan være en samfundshjæl- per. Alle aldre bør be- handles med lige respekt. Ældre er ikke en større byrde end unge. Ældre borgere er ikke en økono- misk byrde, da de har bidraget til samfundet gen- nem et helt liv, bl.a. økonomisk.	Sociale strukturer. Praksisfællesskab. Livsglæde, posi- tion, socialt an- svar, ressource. Socialt ansvar, ressource. Socialt ansvar. Ældrebyrde, den tredje alder, sym- bolsk vold, kamp om doxa. Økonomisk kapi- tal, konstruktion af alderdommen. Symbolsk vold, os-og-dem, kamp om doxa. Økonomisk kapi- tal, ressource. Socialt ansvar, kamp om doxa, konstruktion af alderdommen.
---	--	---

441 Interviewer: (griner) Jeg forstår, ligesom med kvæg. 442 Adam: Det er en usund tankegang hos visse ungdomsgrupper, 443 især indenfor partierne. Det må jeg sige. Jeg synes den er me- 444 get usund. Og jeg synes den er meget usympatisk også. 445 Andrea: Men når man tænker på hvor meget seniorer render 446 rundt og laver en masse ting, altså rejser og i fitness. Jeg går 447 til sådan noget seniortræning og vi er næste 40-50 per gang 448 og det er sådan to-tre gange om ugen. Og de er friske og de 449 er over 70, praktisk talt alle sammen. Og du [Adam] går til 450 fodbold, altså der sker meget- 451 Adam: Jeg kan godt sige at mange har at gøre med deres bør- 452 nebørn og passer dem! Hvis vores datter ikke havde haft os, 453 så havde hun været ilde stuet under alle de konflikter [offent- 454 lige konflikter ift. institutioner] der har været. Og hvis der 455 kommer en konflikt igen, så er hun også ilde stuet hvis hun 456 ikke havde os eller andre voksne uden for arbejdsmarkedet, 457 om jeg så må sige. Det skal man altså være himmelhenrykt 458 for. Vi havde desværre ikke nogen til at hjælpe os dengang, 459 øh vi var nødt til at klare det selv med naboers hjælp, når der 460 var noget, men... Så HAR MAN DE ÆLDRE, så er det en 461 fordel! Nu så jeg også ovre, vi har boet tre måneder over på 462 plejehjemmet derovre da dette byggeri blev forsinket, og der 463 fik vi en lille lejlighed. Og der går en dame på 90 år, hver 464 tirsdag tager hun ud på Sankt Lucas Stiftelsen, for at pleje og 465 hjælpe med at underholde de ældre og hvad hun nu laver. Det 466 synes jeg da er fantastisk! 467 Andrea: Hun lavede også kaffe til dem der boede på gangen, 468 hver dag- 469 Adam: Og da vi kom og omgående inviterede til kaffemiks 470 med de andre beboere, altså det er altså en ressource. Det må 471 jeg sige. Det kan man altså mærke derovre, der er en mærke- 472 lig tone, en Diakonisse-tone, de er meget fine der, det må jeg 473 sige. 474 Andrea: Ja, det er der. Og så kan jeg godt lide, netop som du 475 [Adam] siger om tonen, der er sådan en ånd omkring, folk 476 er meget søde, bare i receptionen er de flinke. Der er sådan 477 en bestemt ånd, som jeg holder meget af, som jeg synes er 478 rigtig dejlig. 479 Adam: Der er også en særlig tillid mellem os og administra- 480 tionen kan man sige, og mange der ovre er rigtig gode til at... 481 man kan mærke at de også har forventninger til os og til ste- 482 det. 483 Andrea: Ja. 484 Adam: Og så kan det være at der indimellem er nogle svip- 485 sere med hensyn til det med at tale lidt ned, men grundlæg- 486 gende er de fleste meget indstillede på at dette skal gå godt. 487 DET ER OGSÅ ET FORSØG FOR DEM [Diakonissestiftel- 488 sen]. 489 Andrea: Ja, det er det. 490 Adam: Jeg tror også at det skal lykkedes, det er jeg helt sikker 491 på. 492 Andrea: Det er jeg også sikker på.	Politisk funderet. Ressourcestærke ældre borgere. De ældre har res- sourcerne og tiden til at kunne hjælpe de yngre generationer, idet de er pensione- rede og er res- sourcestærke. Ældre borgere er en ressource for samfundet. Ældre bidrager til fællesskaber og inkluderer. Både personalet og beboerne er sammen om pro- jektets udvikling og skaber et fæl- lesskab.	Dominerende fel- ter, kamp om doxa. Ressource, posi- tion, praktikker, kapital, habitus. Sociale strukturer, konstruktion af alderdommen. Ressource, domi- nerende felter. Doxa, ressource, konstruktion af alderdommen. Ressource. Strukturelle ram- mer, sociale ram- mer, habitus. Praksisfællesskab, strukturelle ram- mer, sociale strukturer. Position.
---	---	---

493 Adam: Og de lytter også efter os, til en vis grad. Man skal 494 også lige argumentere lidt, og det gør man så bare. 495 Andrea: Jeg synes også at jeg er lidt imponeret over at vi på 496 så kort tid alligevel har fået det sådan op og stå. Altså hver 497 gruppe har- 498 Adam: Men man skal også på den gruppe der er her, det er 499 meget ressourcestærke folk, mange af dem, de har alle sam- 500 men eller mange af dem har højere uddannelser og har siddet 501 i meget krævende stillinger, så de er indstillet på, dem der er 502 indstillet på at det skal fungere, de kommer. (Andrea nikker 503 anerkendende). Det er jeg helt sikker på. Der er mange for- 504 skellige med mange tidligere interessante stillinger, sådan er 505 vi alle forskellige. Så det er jo også grundlæggende ressource- 506 stærke mennesker, tror jeg. De fleste i hvert fald. OG DET 507 LOVER JO GODT!, fordi så kan man jo også få noget fra 508 hånden ik. Det bliver spændende at se, du [interviewer] skulle 509 komme tilbage om nogle ord og høre hvad der er sket. 510 Interviewer: Ja, det bliver spændende. 511 Adam: Jeg tror også at det bliver nødvendigt at få beskrevet 512 lidt om den udvikling der sker her. 513 Interviewer: Ja, det er jo netop også det der er formålet lidt 514 med projektet, at kunne bidrage til det kommunale eller orga- 515 nisationer som gør noget for borgerne direkte ik. Og jeg synes 516 det er spændende at man har mulighed for at udvikle de her 517 koncepter med dem der skal bo i det. 518 Andrea: Ja. 519 Adam: Vi har været et smut I USA i Californien og se på bo- 520 fællesskaber og deres fællesarealer og sådan. Det var rigtig 521 fint. 522 Interviewer: Men nu hvor du nævner fællesarealer, så har jeg 523 været andre steder og tale med nogle som manglede de her 524 fælleslokaler. Er det et vigtigt element af et bofællesskab? 525 Andrea: Ja, meget. 526 Adam: Det er meget vigtigt med fælleslokaler. Fordi det er 527 der rammen skabes, for ellers ender det bare med at man sid- 528 der omkring et lille bord ude i- 529 Andrea: Det er det, for man kan jo ikke sidde 40 mennesker 530 her [i lejligheden] vel. 531 Adam: -man skal have sådan et lokale ellers går det ikke. Det 532 [fællesrummet] har vi fået for fem år, foreløbigt. Og det er 533 vigtigt! 534 Andrea: Og det fungerer altså. Der kan man se "når er der 535 noget nu?" ik, hver dag efterhånden ik. 536 Adam: Det er rigtig vigtigt og der har Diakonissen jo sørget 537 for at det ser ordentligt ud, det [fællesrummet] er pænt og det 538 er ordentligt og det er ikke sådan noget skrammel skrabt 539 sammen fra et overskudslager. Det er virkelig lavet pænt med 540 elementer der dur og kæmpe gryder og opvaskemaskine og 541 ting som kører på ingen tid ik. Så det er der. Og det er forud- 542 sætningen. Men også det at, sådan et sted som her, vil det 543 også være lettere, hvis man får brug for behandling og pleje 544 f.eks. af fysioterapi, at man har det i området, man kan bare	Beboerne er med- skabende af fæl- lesskabets udvik- ling. Fællesskabets be- boere er særligt ressourcestærke ift. andre sam- fundslag. De øn- sker at deltage i og skabe fælles- skabet aktivt. Interesse for inter- national udvikling i bofællesskaber. Rammerne skal fordre til fælles aktiviteter. Fællesskab kræ- ver et fælles rum. Organisationen har bidraget til fællesskabet gen- nem fællesrum- met bl.a. Rammerne gør det nemmere at	Praksisfællesskab, praktikker, med- bestemmelse. Ressource, prak- sisfællesskab, ha- bitus, kapitalsam- mensætning, soci- alt ansvar. Symbolsk kapital. Strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer. Strukturelle ram- mer.
--	--	---

545 rekvirere med sig selv og betale. Men det betyder noget at 546 man bare kan gå derned. Og afslutningsvis så kan man jo ende 547 på hospits, der kan man næste selv gå ned (alle griner). 548 Andrea: Ja, og plejehjemmet der har vi jo så prøvet at bo- 549 Adam: Ja, den mulighed er der. 550 Andrea: Som vores børnebørn sagde ”nu har I jo prøvet at 551 være på plejehjem, så...” sådan er det. 552 Interviewer: (griner) ”Nu ved I hvad der er i vente hvis I ikke 553 holder Jer i gang!” (griner). Det jeg bare vil slutte af med, for 554 I har svaret på alt det jeg havde brug for at høre lidt om, så 555 jeg vil egentligt bare høre om der er noget som I lige tænker 556 at det mangler jeg at høre om eller noget som I finder interes- 557 sant jeg skal vide? 558 (...) 559 Adam: Jeg kan ikke lige komme på det, jeg synes også at du 560 er kommet meget omkring. 561 Andrea: Ja, du er kommet meget omkring. 562 Adam: Du har nævnt alle de ting som er aktuelle for os. 563 Interviewer: Når men det er godt. 564 Adam: Men altså det man kunne sige... Man burde måske, 565 andre organisationer burde sætte noget mere i gang med se- 566 nior-fællesskaber, for det offentlige ville det være en god be- 567 sparelse og en god hjælp faktisk, fordi, ja af alle de grunde vi 568 har nævnt. 569 Andrea: Ja, Sankt Lucas har også lavet, det er bare i deres 570 egen bygning. 571 Adam: Men nu ser man, nu bygger man Carlsbergbyen ik, nu 572 bygger de i Sydhavnen, der er ikke noget som helst for ældre 573 nogen steder, og det er jo fjollet, sådan set fjollet at de [byg- 574 herrerne] ikke tænke sådan. Synes jeg. 575 Interviewer: Jamen jeg er jo helt enig. 576 Adam: Det er underligt. 577 Interviewer: Ja, det er jo kun en win-win situation for alle, det 578 ældre for noget ud af det og de offentlige ressourcer for noget 579 ud af det- 580 Adam: Ja, det tror jeg virkelig at de gør, fordi de får heller 581 ikke de der psykiske problemer med folk der sidder alene. 582 HER KAN MAN FAKTISK MØDE NOGEN! Det kan man 583 ikke altid når man bor i De Gamles By eller hvad ved jeg, 584 eller et eller andet sted. Man kan ikke altid møde nogen, hvil- 585 ket natlægerne kan fortælle om, hvor der bliver kaldt ud til 586 ældre damer om natten, som bare vil have nogen at snakke 587 med. Jeg kender en som var natlæge og han fortale engang 588 om en kvinde som han blev kaldt ud til hver nat, som sagde 589 hun havde ondt, bare for at sludre med nogen. 590 Interviewer: Ja. 591 Adam: Hvis det bare gælder om at sludre lidt med nogen en 591 halv time en gang imellem, så kan man sige, så er rammen og 592 muligheden til det her. 593 Andrea: Der er lign. oplevelser hos Frederiksberg hjemme- 594 pleje, de ældre ville nogle gange hellere have en kop kaffe og	blive ældre og modtage hjælp. Det offentlige ville kunne spare ressourcer ved flere bofællesska- ber. Ensomhed kan fo- rebygges og det offentlige kan op- når besparelser på ressourcer. Rammerne for- drer til sociale re- lationer og fælles aktiviteter.	Sociale strukturer. Dominerende fel- ter, socialt ansvar, praksisfællesskab, doxa, ældrebyrde, konstruktion af alderdommen. Dominerende fel- ter, socialt ansvar, praksisfællesskab, praktikker, ældre- byrde, værdig ald- ring, isolatin. Sociale strukturer, praksisfællesska- ber, praktikker, socialt ansvar.
--	---	---

595 sludre end rengøring. Det betyder meget mere for dem, for 596 mange af dem havde ikke nogen at snakke med. 597 Interviewer: Når jamen tak fordi I ville dele med mig. 598 Adam: Jamen vi håber du har fået noget brugbart til projektet. 599 Andrea: Ja, det var så lidt da. 600 Interviewer: Det har jeg, så jeg siger tak og slukker for denne 601 her [diktafonen] igen. Diktafonen slukkes.		
Efter refleksioner: Jeg inviteres ind i ægteparrets hjem, hvor jeg troede jeg kun skulle interviewe konen, men manden sidder også klar til at bidrage også ved spisebordet, hvor der serveres hjem- mebagte boller. Jeg får fra start af vide at kvinden skal være til et møde se- nere, hvormed der forelægges en deadline for interviewets ophør. Ægteparret virker som kultiverede og intelligente menne- sker, som hver har deres hobby og interesser, derfor har parret valgt en stor lejlighed med to kontorer. De har stor interesse for bøger, hvormed de har måttet skille sig af med en meget stor andel for at kunne flytte ind i lejligheden. Ægteparret er fra to forskellige kulturer, da konen er fra udlandet, hvilket deres liv bærer præg af. Ægteparret virker som et kulturelt og intelligent par, som ønsker et aktivt, socialt liv med andre ligesindede. De har bevidst valgt en stuelejlighed for at omgås nærmiljøet lige ude foran dørene. Det kan mærkes at parret er meget socialt opsøgende og byder nærmiljøet indenfor i deres liv. Efter interviewet tager konen mig med til et fælles beboer- møde i fællesrummet med projektkoordinatoren og de be- boere som har lyst til at deltage i en kommende madklub.		
Tabel 9: Transskription af interview med fokusgruppe 2, Diakonissestiftelsen	Meningskon- densering	Kodning
Interview til fokusgruppeinterview med beboere 8. Start med at fortælle lidt om jer selv hver især – hvem er i og hvor gamle er i, m.m. 9. Fortæl mig om jeres tanker og ønsker til at indgå i et senior-bofællesskab. a. <i>Hvordan opstod ideen til at ville flytte i et denne type fællesskab?</i> b. <i>Hvorfor valgte I netop denne bo-type?</i> 10. Hvilke forhåbninger og drømme har I til bofælles- skabet?		

a. <i>Hvordan ønsker du at bidrage og indgå i bofællesskabet?</i> b. <i>Hvordan skal rammerne for fællesskabet se ud ifølge jeres ønsker?</i> c. <i>Hvordan vil I indgå i et fællesskab med naboer og andre?</i> d. <i>Hvordan indgår du i og bidrager til bofællesskabet?</i> e. <i>Hvordan omgås I hinanden i senior-bofællesskabet?</i> 11. <i>Hvad er Jeres nuværende vurdering af senior-bofællesskabet?</i> a. <i>Hvordan er bofællesskabet ved at udvikle sig til en succes?</i> b. <i>Hvordan ønsker I at fællesskabet i senior-bofællesskabet skal udvikle sig?</i> 12. <i>Hvad kan bofællesskabet bidrage med til individet?</i> a. <i>Hvordan kan rammerne i et senior-bofællesskab styrke din livskvalitet?</i> b. <i>Hvilke kvaliteter ligger i et bofællesskab?</i> c. <i>Hvordan kan I som beboere hjælpes til at skabe et styrket sammenhold?</i> d. <i>Hvad skal bofællesskabet føre med sig i fremtiden?</i> i. <i>Hvilke succeskriterier har du opstillet for projektet?</i> 13. <i>Hvordan vil I være en aktiv ressource i lokalsamfundet?</i> a. <i>Hvad kan I få ud af at bidrage til lokalsamfundet?</i> b. <i>Hvordan anser I ældres ressourcer i lokalsamfundet – hvordan kan de være aktive bidragende borgere?</i> c. <i>Hvordan anser I jer selv – som en del af en ældrebyrde eller en mulig ressource i lokalsamfundet?</i> d. <i>Hvorfor er ældre en ressource – hvad kan de bidrage med?</i> 14. <i>Hvilke anbefalinger vil I give til andre lign. projekter omkring bofællesskaber?</i>		
--	--	--

<i>a. Hvordan bør de indtænke rammerne i processen?</i> <i>Hvordan kan beboerne bedst mulig hjælpes til at etablere et godt fællesskab?</i>		
Interviewet foregår med fokusgruppe fra Daikonisestiftelsens nye etablerede senior-bofællesskab på Frederiksberg. Interviewet afholdes onsdag den 13/3 2018 i senior-bofællesskabets fællesrum. Interviewet har en varighed af 49 minutter og 58 sekunder. Der er udformet en interviewguide, som følges ustruktureret, for at sikre en mulig besvarelse af spørgsmål og interesseområder. Fokusgruppen var på forhånd informeret om projektets undersøgelsesfokus og havde fået en kortere præsentation af mulige emner ift. spørgsmålene i interviewet. fokusgruppen havde ikke set spørgsmålene på forhånd. Kontakten til respondenterne er fremkommet gennem projektkoordinatoren på Daikonisestiftelsens senior-bofællesskabsprojekt. Efter kontakt og forespørgsel om interviews med beboere, skabte projektkoordinatoren kontakt mellem forsker og mulige respondenter. Herefter har forsker og respondenterne indbyrdes aftalt tid og sted for interviewet. Inden interviewet fortæller interviewer respondenterne om interviewets formål, hvordan det anvendes og at respondenterne bliver anonymiseret i projektet. Dvs. respondenterne har på forhånd ikke set spørgsmålene og kender kun lidt til interviewets fokus, som de har fået fortalt gennem mailkorrespondance. Interviewet starter med at respondenterne fortæller lidt om dem selv hver især, hvilket ikke indgår i transskriptionerne pga. anonymiseringen, men bidrager med en forståelse for respondenternes baggrund og liv ift. forsker analyse og forståelse af sagte gennem interviewet og senere brug i projektet. Kort om respondenterne kan siges at de er to kvinder og en mand, som bor i hver sin ejendom i en lejlighed; to med ægtefæller og en med sin kat. Respondenterne er alle i 70'erne. Kamilla har arbejdet inden for psykologien, Karsten inden for pædagogik og psykologi og Helene arbejder stadig på deltid inden for lægevidenskaben. 1 Interviewer: Jeg har seks spørgsmål. Jeg har nogle spørgsmål 2 ift. hvordan det er at bo her, rammerne og jeg har også et en- 3 kelt spørgsmål ift. værdig aldring og det at være en ressource 4 og sådan. De jeg vil starte med at spørge om det er, om I vil 5 starte med at fortælle om rammerne ved at bo her? Ift. hvad er 6 det I bor i, rammerne og ift. om I har nogle ønsker eller nogle 7 ting I tænker? Og i supplerer bare hinanden. 8 Helene: Er det de fysiske rammer? 9 Interviewer: Ja, bl.a., men også, altså de rammer I selv synes 10 der er spændende at tale om. (...) Så hvis det ikke er de fysi-		

11 ske som interesserer Jer, så må I også meget tale om andet. 12 (...) Men I kan jo starte med at fortælle om de fysiske? 13 (...) 14 Kamilla: Altså jeg bor jo ikke så stort mere som jeg har boet, 15 men sådan er det jo, det går ned af bakke (respondenterne gri- 16 ner), rent arealmæssigt set. (...) Men øh, jeg bor der sammen 17 med min lille kat, og vi klarer at bo der, på det areal. Det er 18 svært med missebakken fordi der er ikke så meget plads til at 19 komme ind og få den ordnet, (respondenterne griner) men vi 20 klarer den. Jeg synes det er et SMUKT byggeri jeg bor i, det 21 er lyst og venligt, og jeg synes jeg har et godt indtryk af de 22 mennesker jeg bor sammen med, i opgangen og når jeg møder 23 dem andre steder. Så jeg er fuld af fortrosthed... Og det er 24 hvad jeg har at sige. 25 Interviewer: Dejligt, tak. 26 Karsten: Fysiske rammer er noget jeg altid har været en fri- 27 tidsinteresse, altså arkitektur i mange år. Så derfor taltale det 28 mig da de [Diakonissestiftelsen] begyndte at lave det også ik. 29 Også opløbet til det, de første drøftelser omkring det og hvem 30 der skulle have lov at bygge det, og så endte det med at blive 31 Vandkysten ik og sådan noget. Det var jeg meget optaget af, 32 fordi jeg tror meget på at selve... altså jeg har altid været me- 33 get optaget af MILJØET, som det man kalder the healing cul- 34 ture ik, og det betyder fantastisk meget for mig, og jeg tror 35 også at det betyder meget for mange mennesker som ligesom 36 er optaget af den side af det ik. Der skal virkelig meget til at 37 slå os ud, hvis det viser sig at miljøet det er okay, sådan at det 38 kan man ikke sætte nogle fingre på, hvis det er i orden. Og så 39 er der så meget andet, man kan få energi til at beskæftige sig 40 med hvis det man her kunne kalde de ydre rammer og ting, de 41 er i orden, og det er de bestemt her, det vil jeg mene de er. 42 Jeg tror meget på også at afstande imellem bygninger og byg- 43 ninger individuelt og det samme ift. mennesker, det betyder 44 fantastisk meget ik. Så derfor er jeg meget optaget af det og 45 derfor er jeg smadder glad for at bo her ik, eller selvom jeg 46 kun har boet her i tre dage (griner). 47 Kamilla: Men hvilke tre-fire dage? (griner). (alle griner). 48 Karsten: Milde moses ja. 49 (...) 50 Helene: Altså jeg synes det er en utrolig dejlig bolig jeg bor i, 51 de er lyse og det er nogle dejlige rum jeg befinder mig i, jeg 52 befinder mig fysisk rigtig godt! Det der har været årsagen til at 53 jeg valgte at flytte, så var det fordi, jeg kunne godt gå til sådan 54 nogle møder rundt omkring, og så sad vi der, men jeg havde jo 55 ikke noget netværk, jeg havde jo kun (griner) de der ti børne 56 børn. Men jeg fik ikke noget voksennetværk, udover min fa- 57 milie, og det ville jeg gerne have på mine ældre dage. Og det 58 vil jeg jo sige at det oplever jeg jo til fulde (respondenterne 59 nikker anerkendende), øhm jeg oplever jo, bare det at man hil- 60 ser jo på hinanden, fordi man kender hinanden ikke også, og 61 vi har allerede haft møde i opgangen, hvor man har prøvet at 62 samle hinanden (smiler) og så også de møder der er her [fæl-	Er glad for sine nye sociale relationer og fællesskabet. De fysiske rammer kan skabe tryghed og grobund for fællesskabets udvikling. Valgte at flytte i bofællesskab for at skabe sociale relationer og indgå i et fællesskab med ligesindede ældre.	Praksisfællesskab, praktikker, sociale strukturer. Strukturelle rammer, sociale rammer, praksisfællesskab. Privat vs. fællesskab, habitus, position. Social kapital, sociale strukturer, konstruktion af alderdommen. Praktikker, praksisfællesskab, sociale strukturer,
--	---	---

63 [leslokalet]. Jeg tror det kommer til at leve mere end op til mine 64 forventninger, det tror jeg. jeg befinder mig virkelig godt her. 65 Karsten: Ja. 66 Resp: 6: Selvom jeg også stadig bor i Sønderjylland. 67 Karsten: Så længes du tilbage hertil, når du er i Sønderjylland. 68 (griner højt). 69 Helene: Jeg havde aldrig drømt om at jeg skulle ende mine 70 dage på Frederiksberg. 71 Interviewer: Nej? 72 Helene: Jeg er jo født i Vejle med sådan bakker og skove og 73 strand, dem finder man jo ikke her. 74 Interviewer: Nej, der er rimelig fladt her ik. (griner). Men hvor- 75 for valgte I så netop at bo i senior-bofællesskab, hvorfor var 76 det det I valgte? (...) Og I byder jo bare ind. 77 Helene: Jamen jeg har så et barn som bor ude i et bofællesskab 78 Langeeng, hvor de næste begynder fra vugge til grav ik... Øhm 79 der synes jeg at jeg har nok med mine børnebørn, jeg behøver 80 ikke også i mit senior-fællesskab at have børnebørn omkring 81 mig hele tiden, eller børn omkring hele tiden. det foregår meget 82 på børnenes præmisser, når man sådan er i et ungt bofælles- 83 skab. Så synes jeg også det er spændende at være sammen med 84 nogle andre som også har livserfaring- 85 Karsten: Ja, meget. 86 Helene: -nogen som også giver sig tid og RO, til at være sam- 87 men, det går samtidig lidt stærkt i børnefamilierne, lidt for 88 stærkt! Men sådan tror jeg også selv at vi har haft det da vi var 89 unge (griner), altså hvis jeg ser tilbage på mit eget liv, så har 90 jeg heller ikke haft den ro, som jeg næsten har nu. 91 Kamilla: Jeg valgte det fordi... jeg boede 19 år et sted jeg ikke 92 kunne lide at bo, på landet, øhm hvor de fleste havde en par- 93 tiskterapeutisk holdning, som jeg slet ikke gik ind for. Sådan 94 lidt DF og mere derudaf. (Karsten griner) Det gik ikke. Vi 95 snakkede aldrig om det, men vi sad og drak kaffe sammen og 96 så på murstenstapetet, nej det hedder savsmulstapetet. Og det 97 synes jeg var slemt! Så jeg var så lykkelig da det her tilbud 98 kom, så jeg GRÆD, da jeg sad oppe hos damen deroppe, der 99 skulle samtale med mig og se om jeg kunne du! (griner) Så- 100 Karsten: En ansættelsessamtale (griner). 101 Kamilla: Ja. (alle griner). Så fældede jeg et par tårer og så 102 sagde hun pædagogisk "men det er jo godt, for det er jo glæ- 103 destårer!" "Jaaaa!" (forvrænger stemmen og gengiver situati- 104 onen). (alle griner højt). 105 Interviewer: (griner) Ja, så fik du et rødt kryds "hun skal ikke 106 bo her!" (alle griner). Okay, ja. Men det var ikke fordi, altså 107 var der nogle særlige rammer ift. du siger at det andet brød 108 du dig ikke om? Var det fordi det var det her med at det var 109 nogle andre mennesker eller var det bygningerne eller? 110 Kamilla: Det er meget menneskene, det er også det kristne 111 grundlag som ligger under det, fordi jeg er opvokset sådan. 112 Min far var i Kirkens Korshær i mange år, og... det passer 113 mig godt.	Ønsker ikke et tværgenerationelt bofællesskab, da det oftest bliver på børnenes præmisser. Ønksrer samvær med andre ligesindede ældre. Ældre ønskes ro og tager sig tid til hinanden. Børnefamilierne Ønskede sg netop denne type boform. Optagelses-samtale.	strukturelle rammer. Praksisfællesskab, praktikker, sociale strukturer, os-og-dem, position. Livsglæde, habitus, kapitalsammensætning. Praktikker, habitus, sociale strukturer. Dominerende felter, symbolsk vold, sociale strukturer.
--	---	--

114 Helene: Jeg går ikke jeg henter bare noget vand. (rejser sig 115 og forlader bordet for at hente en kande med vand og fire 116 glas). 117 Interviewer: Det er bare i orden. 118 Kamilla: Vi har nemlig låst dørene så du ikke kan komme ud! 119 (alle griner højt). Så er det dig [Karsten]. 120 Interviewer: Ja, hvorfor har du valgt at bp her? 121 Karsten: Når ja, jamen det var nok fordi, jeg er arveligt bela- 122 stet, forstået på den måde, at jeg har altid arbejdet i hele min 123 ungdom med børn der var anbragt på institution ik. Dvs. an- 124 bragt udenfor deres eget hjem ik. Dvs. jeg har altid været dybt 125 optaget af, og har været en af dem som var med til at genind- 126 føre miljøterapi i Danmark, her engang i 70'erne eller sådan 127 noget lign., sådan igen så det blev opportunt ik. Og det var så 128 det jeg arbejde med i virkeligheden ik. Så derfor har jeg altid 129 været optaget af MILJØER og hvad miljøer KAN. Uden at 130 der er mennesker i dem overhovedet ik. Så skal de selvfølge- 131 lig befolkes med nogle mennesker, hvor menneskerne igen er 132 at betragte som en del af eller et element i miljøet, sådan noget 133 betyder meget for mig ik. Jeg har altid været meget optaget 134 af miljøer og hvad miljøer kan bruges til og hvad de evt. ikke 135 kan bruges til, og ikke bør bruges til ik. (griner). Det har ver- 136 denshistorien mange gode eksempler på, hvad de ikke kan 137 bruges til (griner). Så det har altid været noget der har optaget 138 mig ik, så derfor var det jo et spørgsmål om at, da jeg be- 139 gyndte for små... 20 år siden tror jeg det er, begyndte jeg 140 første gang at interesserer mig for det der med at flytte i kol- 141 lektiv, som GAMMEL i virkeligheden, og der var det kollek- 142 tiv-tanker jeg var optaget af, fordi jeg selv har været forstan- 143 der på et behandlingshjem, i mange mange år ik. Og derfor 144 har jeg altid æret dybt optaget af og var en af dem der var med 145 til at genindføre miljøterapi i Danmark ik ift. børn ik. Og det 146 har så optaget mig dybt. Så derfor på et tidspunkt, så finder 147 jeg så på at så kunne jeg jo lave sådan noget selv, og så var vi 148 en gruppe, det var nogle gamle journalister fra Politikken var 149 de, vi begyndte så at knokle med at lave et sådan kollektiv 150 ik... men vi havde kvajet os, forstået på en måde at vi havde 151 sat barren helt her oppe ik (viser hvor højt med hånden oppe 152 foran sig). Altså det skulle være i København ik, altså og det 153 skulle også være inden for Københavns murer nærmest, altså 154 fordi vi oprindeligt alle sammen var gamle københavnere ik. 155 Så det kørte vi simpelthen med, (griner) sådan nogle idioter, 156 i ti år tror jeg ik. Og det viste sig jo hver gang at det strandede 157 jo bare ik. Og så kom der så mange andre ting i billedet, bl.a. 158 sådan noget som det her [senior-bofællesskabet] ik. Så var jeg 159 med til at høre mere om det her og en fra gruppen var med i 160 starten i opbygningen af det her ik. Så derfor endte det så med 161 at blive det her. Men det var ikke det dit spørgsmål gik på 162 vel? 163 Interviewer: Jo, det var ”hvorfor du valgte at bo her?”. 164 Karsten: Jamen det var så derfor, så fik vi jo tilbuddet om at 165 flytte herind og så gjorde vi så det.	Har interesse for mennesker og de fysiske rammer folk bosætter sig i, hvordan disse passer til hinanden. Har viden om og har længe ønsket at bo i et fællesskab. Det er svært at opstarte et kollektiv og bofællesskab privat.	Social reproduktion, habitus, kaptalsammensætning. Praksisfællesskab, habitus, kapital-sammensætning, position. Økonomisk, symbolsk og social kapital, praksis-fællesskab.
--	---	---

166 Interviewer: Der var simpelthen nogen som lavede det kol- 167 lektiv I altid havde drømt om? 168 Karsten: Ejja, nu må vi så se, det er en lidt anden måde at lave 169 det på (griner). 170 Kamilla: Du [Karsten] er jo også blevet ældre. 171 Karsten: Er jeg det? (griner) Det var ikke gået op for mig. 172 (alle griner). Det er mit grundlæggende problem, at det ikke 173 er gået op for mig. 174 Kamilla: Det kan vi arbejde med (griner). 175 Helene: (giner) Du [Kamilla] tager terapi jo. Spørgsmålet er 176 om vi skal i gruppeterapi eller? (griner). Men jeg vil da godt 177 supplere, for jeg fandt jo oplysningerne om dette i Kristeligt 178 Dagblad ik. 179 Kamilla: Ja, det gjorde jeg også. 180 Helene: Det var der jeg fandt ud af at der var noget som var 181 ved at blive bygget op ik. Jeg har så også været KUF-spejder 182 og præstekone i ti år og i kirkeværv, så jeg interesserer mig 183 også meget for det kirkelige, så for mig var det også et stort 184 PLUS, at vi har hele Diakonissestiftelsen og det miljø, og få 185 lov at blive en del af DET- 186 Kamilla: Ja, det er ligesom mig. 187 Helene: -så det... 188 Interviewer: Jeg fornemmer egentligt ikke som sådan at der 189 på nogen måde påkræves eller på nogen måde påduddes noget 190 religiøst i byggeriet vel? 191 Respondenterne i munden på hinanden: Nej, overhovedet 192 ikke. 193 Kamilla: Men vi får jo posten hvor der også står noget om 194 hvornår der er noget i kirken og sådan noget ik, og det er kun 195 fint ik. 196 Karsten: Ja, ja. Det er det bestemt. 197 Interviewer: Har I nogle drømme og forhåbninger for hvor- 198 dan det skal udvikle sig, både områderne, men også fælles- 199 skaberne? Og det hele som hører med i det her? 200 Helene: Jeg synes at vi har arbejdet ret meget på det her på 201 det sidste, (giner) de sidste uger. (respondenterne nikker an- 202 erkendende). Vi var fire som var de første i koordinationsud- 203 valget, og så har vi så udvidet det ikke også. Øhm, så vi har 204 jo prøvet at få nogle grupper op og stå... øhm, men det er 205 sådan lidt Tordenskjolds soldater som kommer til møderne i 206 øjenlikket- 207 Kamilla: Det er de samme 20. 208 Helene: Det er jo de samme 20, ja. 209 Karsten: Ja, desværre er det jo, ja. 210 Helene: Og det må man jo så også sige, at mange er jo ældre 211 og hvis ikke de har fået pakket ud, eller hvis vandet løber eller 212 der kommer forkert lys ind af vinduerne, så kan det vælte hele 213 læsset, fornemmer jeg. Der skal ikke så meget TIL. 214 Kamilla: Men der tror jeg også det har lidt med at gøre hvad 215 man har lavet før ik. Hvis man har været hjemme og det hele 216 "ufh!" (skubber fra i luften med hænderne foran sig), så er 217 det svært-	Har interesse for at indgå i et religiøst fællesskab. Er glad for at få lov at deltage. Det religiøse er kun et tilbud ikke en ramme for fællesskabet.	Habitus, strukturelle rammer, symbolsk kapital, symbolsk vold, dominerende felter. Sociale strukturer, strukturelle rammer. Symbolsk kapital, doxa, praksisfællesskab, praktikker, sociale strukturer.
---	--	---

218 Helene: Ja, hvor andre ligesom godt kan sige ”ej, det må 219 vente, for nu skal vi ligesom have det her op og stå ik, selvom 220 der er nogle flyttekasser der står derhenne og kigger ik”. For 221 det gør der- 222 Karsten: JA, DET GØR DER (griner). 223 Helene: -Jeg tror der kommer flere. Det håber jeg, her over 224 sommeren. 225 Kamilla: Når de får frigjort ressourcer. 226 Karsten: Ja. Det håber jeg da meget, for ellers- 227 Helene: For vi har jo haft møde nu her i f.eks. madklubben, 228 vi har haft møde i kulturklubben i onsdags, der var vi jo 18. 229 vi har også haft i motionsgruppen, der var vi ude og gå, hele 230 tre mennesker (ryster på hovedet), vi var ude og gå i går (re- 231 spondenterne griner) i Frederiksberg Have. Og så har vi et 232 morgenhold også, der gerne skulle i gang. Og i kreagruppen, 233 altså er var vi også fire i går der sad og strikkede. Men det er 234 svært i øjeblikket synes jeg, at få folk ud af husene. Fordi man 235 ikke er færdig. 236 Kamilla: Når nu sommeren kommer og sådan noget, så hjæl- 237 per det. 238 Helene: Og så tror jeg for mange at det er en kæmpestor pro- 239 ces, det der med at rydde op i hele sit liv- 240 Kamilla: Det er det da også! 241 Helene: -det fylder jo følelsesmæssigt rigtig meget, at sige 242 ”hvad skal nu ikke være en del af mit liv?” ik. 243 Interviewer: Ja, lige præcis. Det har flere nævnt. 244 Karsten: Jamen det tror jeg også, det tror jeg faktisk at du 245 [Helene] har det i., det fylder hos mange. Og det er ikke alle 246 som ligesom er selvreflekterende eller noget, så derfor kom- 247 mer ting, som ikke burde fylde hos dem, det kommer pludse- 248 lig til at fylde ik, hvis man ikke tager det ind og ”nårh” og så 249 handler på det ik. Så bliver folk meget, så bliver de fuldstæn- 250 dig optaget af detaljer, altså en kontakt som ikke virker eller 251 andet åndsvagt småting ik (griner). 252 Interviewer: Men der kan måske betyde noget for nogen? 253 Karsten: Ja, ja. 254 Interviewer: Men hvad med de fysiske rammer? Er der noget 255 I også har forhåbninger til her? Hvad med fællesskaberne ift. 256 rammerne, er der noget hvor I tænker ”det er bare fuldstæn- 257 digt som det skal være” eller er der noget I tænker ”det her 258 drømmer vi om” eller? 259 (...) 260 Helene: Altså når man ser de [bygherrerne] tegninger de har 261 lavet over hvordan det kommer til at se ud udvendigt, så kom- 262 mer de jo virkelig til at se hyggeligt ud, selvom HUSENE er 263 placeret ret tæt! Altså (griner). 264 Karsten: Ja. 265 Helene: Men så tror jeg det bliver et dejligt miljø at færdes i. 266 og det er nogle dejlige materialer man går på og... 267 Interviewer: Så de her grønne områder, det er noget I ser frem 268 til kommer med sommeren? (...) jeg synes også at jeg har	Sommeren kan have indvirkning på fællesskabets udvikling og forøgelsen af aktive deltagende. Fællesskabet indeholder flere klubber, som beboerne selv styrer og udvikler. Der er flere forskellige artede inkluderende aktiviteter. En oprydning indskrænkning af materielle ting var nødvendig ved indflytning til noget mindre. Der er forhåbninger for udviklingen af de udvendige fælles arealer.	Praksisfællesskab, sociale strukturer, praktikker. Praksisfællesskab, praktikker, symbolsk kapital, sociale strukturer, position, selvbestemmelse. Habitus, kapital-sammensætning, disposition, konstruktion af alderdommen. Strukturelle rammer, dominerende felter, symbolsk vold, position.
---	--	--

269 hørt at der kommer nogle urtehaber og nogle petanquebaner 270 og der kommer lidt af hvert? 271 Kamilla: Ja, det er vist allerede anlagt. 272 Helene: Petanquebanen er anlagt ik. 273 Interviewer: Ja? Hvad så ift., er der allerede nogle ting i den 274 korte tid I har været her, som I tænker at I gerne vil ift. ”det 275 har levet fuldstændigt op til mine forventninger!” eller ”det 276 her har bare været fantastisk!”? 277 (...) 278 Helene: Har vi ikke næsten været inde over det? 279 Interviewer: Jo, det har I... men det er mere om I har noget 280 ekstra? Men jo det har I. 281 (...) 282 Helene: Altså jeg vil da gerne sige, at jeg havde da lidt som- 283 merfugle i maven da jeg skulle herhen ik. Det er jo en hel 284 masse menneskes man IKKE KENDER, ikke også. Men jeg 285 synes... det har forløbet meget mere positivt end jeg havde 286 drømt om altså. 287 Kamilla: Hvis der kommer noget, så kommer det lidt senere, 288 tror jeg. Sådan lidt her ”krrrv!” og her ”krrrv!” (skubber med 289 albuerne til luften). 290 Helene: Det kan der selvfølgelig også lidt, vi er jo ikke ENS 291 i måden og- 292 Kamilla: At se tingene på, nej. 293 (...) 294 Interviewer: Så tænker jeg på, hvad tænker I at man individu- 295 elt eller som par, hvad kan et bofællesskab give til individet, 296 når man bor et sted som her? 297 (...) 298 Interviewer: Hvorfor bør man søge dette, hvis man skulle ud 299 og f.eks. sælge denne tanke til nogle andre, hvad ville I så 300 sige, at det er derfor man skal gøre det, fordi individet får det 301 her ud af at gøre det? 302 Kamilla: Altså der er nogle myter om at ældre føler sig meget 303 ensomme. Og det er ikke rigtigt, at det er sådan. Men nogle 304 som måske også har haft det lidt sådan tidligere, kan måske 305 godt blive ved med at have det sådan. Og der kan det være 306 godt at være sådan et sted, hvis de kan tage imod lidt og give 307 lidt og sådan, så de kan få et lidt bedre ældre liv og... end 308 ellers. (...) Og så det med at der kommer på en eller anden 309 måde et fællesskab her, så skal vi lave krea og så skal vi lave 310 dit og så skal vi lave dat, og man bliver ligesom trukket ind i 311 det, så man bliver en del af et hele. Og det tror jeg er godt, 312 også når man bliver ældre. For ens børn og sådan, de har jo 313 også deres at lave og de skal jo heller ikke sidde og hænge på 314 os på den måde. Så derfor tror jeg af sådan nogle grunde, at 315 det er godt at være i sådan et fællesskab og så får man også 316 øvet sig i hele tiden at blive ved med at være fleksibel og 317 rummelig, fordi ellers så bliver det svært. 315 Karsten: Ja, det sidste der det tror jeg sku er mere betydnings- 316 fuldt end vi egentligt selv er klar over- 317 Kamilla: Det er meget vigtigt!	Var nervøs for at skulle møde og indgå i et nyt ukendt fællesskab, men alt har overskredet alle positive forventninger. Mulige konflikter kan opstå, da alle ikke er ens. Et fællesskab skal finde hinanden. Ældre er ikke ensomme, hvis de ikke ønsker at være det. Et bofællesskab kan bidrage til sociale relationer og livskvalitet. I Bofællesskabet kan man dyrke hobbyer og kan holde sig aktiv, dermed undgå ensomhed. Fællesskabet udvikler individet og giver livskvalitet.	Habitus, praksisfællesskab, sociale strukturer, praktikker, livsglæde. Sociale strukturer, kamp om doxa. Sociale strukturer, kamp om doxa. Doxa, habitus, social kapital. Os-og-dem, konstruktion af alderdommen. Sociale strukturer, privat vs. fællesskab, livsglæde, værdig aldring, praksisfællesskab, praktikker. Ældrebyrde, værdig aldring. Praksisfællesskab. Værdig aldring.
--	---	---

318 Karsten: Men jeg sidder og tænker over det, og det tror jeg 319 faktisk, fordi man bliver nødt til at give afkald på nogle ting, 320 altså og det har man jo ikke været som privatperson... 321 Kamilla: Man har bedre kunne snoge sig udenom ik? 322 Karsten: JA, JA, det har man jo ik. Jeg kan huske at vi prø- 323 vede i mange år, der hvor vi boede, at stavle noget på benene, 324 og selv sådan nogle banale ting, som at smide en madklub på 325 bordet, og få den til at funge, ”jamen milde moses”, det var 326 jo Tordenskjolds soldater ik- 327 Kamilla: Det er det virkelig også- 328 Karsten: Jamen vi knoklede ik (griner). Og tænkte ”hvor fan- 329 den bliver alle mennesker af ik? Hvorfor kommer de ikke?” 330 eller hvad ved jeg. Altså det kan godt være noget... noget af 331 en opgave i virkeligheden. Og det tænker jeg måske også at 332 vi vil støde på, på et eller andet tidspunkt, folk der gerne vil 333 være her, men som egentligt ikke har tænkt over ”hvorfor er 334 det egentligt at jeg gerne vil være her?” Altså ”har jeg gjort 335 mig nogle overvejelser selv, hvorfor?”- 336 Kamilla: Eller vil yde en indsats. 337 Karsten: Ja! Det hænger så ofte sammen med at så har man 338 ikke lyst til at yde en indsats! ”For hvorfor skulle man det ik, 339 det er jo bare et sted jeg bor, hvor der bor nogle gamle og der 340 er ingen dørtrin og det er fint ik?” Så viser det sig så at der er 341 et dørtrin midt i stuen man falder over i jævne mellemrum, 342 men det er så noget helt andet (griner). 343 Kamilla: Jeg tror det er vigtigt at man hver især, jeg føler i 344 hvert fald at jeg vil forpligte mig til at være en som er med til 345 at få det til at gå. 346 Karsten: Det er du [Kamilla] jo også! 347 Kamilla: Det er jeg da også (giver Karsten et klap på skulde- 348 ren og griner). 349 Karsten: Du knokler da med det. 350 Kamilla: Nej, men- 351 Helene: Men du [Kamilla] har åbenbart tænkt over det, for 352 jeg synes det er meget fint det du formulerer. (griner). 353 Interviewer: Når men så tænker jeg på, ift. om I vil sætte 354 nogle ord på det her med værdig aldring? Som jeg jo kalder 355 det. Det her med at have lov til selv at vælge ”hvordan vil jeg 356 ældes” og hvad er en værdig aldring? Hvordan vil I have lov 357 at blive ældre? 358 Helene: Det er vi jo heldigvis ikke selv herre over. Fordi vi 359 ved jo ikke hvilke skavanker vi skal have lov til at have med 360 os i rygsækken de næste år. Øhm... selvfølgelig håber man, 361 at bare det man er klar i hovedet, hvis man skal have lov at 362 ønske sig noget, det et nok det vigtigste, for så kan man sta- 363 digvæk have kontakt med de mennesker man kender, både 364 her i bofællesskabet og ens familie, for de fysiske skavanker, 365 dem må man jo tage som de kommer. (respondenterne nikker 366 anerkendende). Ikke også? Det må man jo også med de der 367 intellektuelle skavanker man får, men der kan man jo virkelig 368 være prisgivet... til det rædselsfulde ik. (...) Det er da også 369 derfor at jeg synes da det har været en gave at få lov til at	Ved at indgå i et fællesskab, må in- dividet gå på kompromis. Det kan være svært at opbygge et velfungerende fællesskab. Vil være fore- gangsmand i fæl- lesskabets udvik- ling. Føler sig som en grundpille i	Privat vs. fælles- skab. Praksisfællesskab, praktikker. Praksisfællesskab, praktikker, privat vs. fællesskab. Privat vs. fælles- skab, praktikker, position. Socialt ansvar, praksisfællesskab, position, praktik- ker, doxa. Ældrebyrde, vær- dig aldring. Symbolsk vold, praksisfællesskab,
---	---	--

370 være med her fra starten, fordi der er ligesom lidt en pioner- 371 ånd nu her. Og det gør også, at dem man får kontakt med, at 372 man får et fællesskab. Bare de enkelte møder vi har haft nu 373 her, det gør jo at man føler jo, at nu kender man hinanden lidt 374 ikke også. 375 Interviewer: Men tænker du det så også ift. de her fysiske 376 skavanker ift. fællesskabet, at... er det noget du tænker over 377 ift. at du kunne komme ud for f.eks. fysisk at blive mindre 378 ressourcestærk ift. hvordan du så har valgt at bosætte dig? 379 Helene: Altså når jeg har valgt at tænke på at jeg skal have 380 mine gamle dage herover, så er det også fordi at jeg synes 381 ikke at mine børn skal gå og have dårlig samvittighed over at 382 de aldrig når til Sønderjylland i weekenden og besøge mig- 383 Kamilla: Nej, det synes jeg også- 384 Helene: -og hvis man så skal se det på det egoistisk, så kan 385 man også se på det når man bliver ældre, hvis man så bare har 386 besøg en time eller halvanden, så har man jo haft det liv fra 387 børnene man gerne vil have. Øhm... Jeg ved ikke om jeg sva- 388 rede på det du spurgte om? 389 Interviewer: Der er heller ikke noget i skal svare på, det er 390 bare det I har lyst til, det der ligger Jer på sinde. 391 Kamilla: Men jeg tror ikke, jeg tænker ikke på samme måde, 392 fordi jeg går mere med processen. Jeg går med forløbet. Jeg 393 ved jo ikke hvad der sker, og jeg tænker ikke så meget på det, 394 jeg har fundet et sted og være og så prøver jeg at få det bedste 395 ud af det mens jeg er levende. (respondenterne griner) Men 396 jeg ved jo ikke hvad der dukker op og jeg tager det efterhån- 397 den som det kommer. Virkelig, det er min indstilling til det. 398 Og jeg har da lidt gigt og ondt i hoften og sådan, men sådan 399 er det. Og så få det bedste ud af det! Men jeg kan jo ikke 400 planlægge noget. For man ved jo ikke hvad der sker. 401 Interviewer: Men hvis I selv måtte bestemme, hvad er det så 402 I gerne VIL? "det er det jeg drømmer om". 403 Helene: Jeg tror det vi alle sammen drømmer om det er at få 404 lov at blive i vores eget hjem til det sidste, til det fysisk kan 405 lade sig gøre ik. Øhm og det kan du i hvert fald sige at du 406 fysisk kan i de her boliger... 407 Karsten: Ja. 408 Kamilla: Ja, de kan laves endnu bedre. 409 Helene: Ja, det kan du sige, de kan laves endnu bedre. 410 Karsten: Ja, endnu mere handicapvenlige. 411 Helene: Men på et eller andet tidspunkt kan man jo godt blive 412 så dårlig at man skal et andet sted hen og så må man jo tage 413 den der fra, eller ens pårørende må tage den fra. 414 Kamilla: Der hvor jeg bor, der kan man se over til hospits, så 415 jeg har vænnet mig til at "når det kan være at det er der jeg 416 ender til sidst" (Karsten griner). Men det skal nu nok gå. 417 Karsten: Ja ja. 418 Kamilla: Jeg tænker ikke i brøk-baner. 419 Interviewer: Nej nej? Det er jo heller ikke nødvendigvis... 420 Resp 5: (griner) Nej jeg tænker sådan meget ift. ligesom du 421 [Kamilla], de fysiske rammer her betyder SIMPELTHEN SÅ	fællesskabet, fordi de har været med til at opstarte projektet. Der er skabt sociale relationer allerede. Planlægger sin alderdom bl.a. for ikke at bebyrde sine børn. Ønsker at bestemme over egen alderdom. Ønsker det bedste for sin alderdom og er positiv ved fællesskabet. Ønsker at forblive i eget hjem så længe som muligt, hvilket rammerne fordrer.	praktikker, position, socialt ansvar. Socialt ansvar, ældrebyrde, position. Værdig aldring, selvbestemmelse, position, privat vs. fællesskab, konstruktion af alderdommen. Den tredje alder, værdig aldring, selvbestemmelse. Konstruktion af alderdommen, selvbestemmelse, værdig aldring, position.
---	---	--

422 MEGET FOR MIG! Og vi prøvede i så mange år, der hvor vi 423 boede, at få noget op og stå ik, og det døde hver gang, bl.a. 424 fordi at mange Københavnske lejligheder, nu boede vi på 425 425 Nørrebro, der har vi boet det sidste 12-15år ik, det er meget 426 sådan ind og ud ik, så det er fantastisk svært at få noget op og 427 stå ik. Og til forskel fra sådan nogle steder og så her ik, så har 428 jeg en fantasi om, at når folk flytter hertil og har et ønske om 429 at flytte hertil, så er det også fordi de har et ønske om fælles- 430 skab. Hvad fanden skulle man ellers flytte hertil for? Så er det 431 da næsten en belastning at skulle være end el af noget, man 432 ikke ønsker at vær en del af ik. Så derfor her jeg selvfølgelig 433 en fantasi om, at der vil udvikle sig meget ik omkring det her, 434 og jeg kan kun sige, at jeg har ikke mødt nogen endnu hvor 435 jeg kan sige ”gud, hvorfor er de flyttet herind?” ik, fordi det 436 ikke er det de vil ik altså. Det tror jeg meget på, altså at det er 437 det det handler om for mange af de mennesker som flytter 438 ind. Håber jeg (griner). 439 Interviewer: Så har jeg faktisk kun et sidste tema, som jeg vil 440 snakke om, og det er hele den her tankegang fra Diakonisse- 441 stiftelsen og måske også fra jer af, det her med at være en 442 ressource og tænke det ind ”er der en måde hvorpå jeg kan 443 være en ressource?” eller ”det har jeg ikke lyst til at være” 444 eller hvad har I af tanker omkring det her med at være en 445 ressource? 446 Kamilla: Det synes jeg altid at jeg har prøvet at være. Det er 447 ikke noget nyt. 448 Interviewer: Nej? 449 Kamilla: Jeg har altid prøvet at se ”hvor kan jeg give en hånd 450 med?” 451 (...) 452 Interviewer: Men giver det noget til dig at være det? 453 Kamilla: Ja, der er jo mange undersøgelser der viser at det er 454 ikke så meget den der får noget, det er den der rigtig giver der 455 får noget ud af det. Uden at det ikke er noget man sådan har 456 tænkt bevidst. ”nu vil jeg hjælpe fra Hansen, for at få noget 457 ud af det” sådan har jeg ikke tænkt, men det er det der sker. 458 Interviewer: Jeg fornemmer lidt at der er mange muligheder 459 her, i det her område, at der er Loppeshoppen og der er bør- 460 nehaven og der er mange muligheder. Det kan jo også være 461 udenfor området, i princippet hele end liv som kan være med 462 i det ik. 463 Respondenterne i munden på hinanden: Okja, masser. 464 Helene: Jo, jeg har nok også haft det sådan, jeg har også li- 465 gesom altid været med i noget. Det er sådan helt spontant hvis 466 der er nogen som jeg kan hjælpe, hvis nogen har brug for at 467 snakke eller noget... 468 Kamilla: Det er typisk ik? 469 Helene: Og det er jo rigtigt, det giver, det er jo en mening ik. 470 Det er jo i og for sig det man gerne vil ik- 471 Kamilla: Det er jo også en ressource for den... når man hjæl- 472 per på den måde der, så FÅR man noget igen. (...) Altså min 473 far var en hjælper, min mor var en hjælper, ”bvader!” (stikker	Folk som vælger et bofællesskab, må aktivt ønske at indgå i fællesskabet. Ønsker at bidrage til nærområdet, men også af egoistiske årsager. Ønsker at være behjælpelig. Man lærer fra sin opdragelse at hjælpe andre.	Praksisfællesskab, sociale strukturer, position. Ressource, selvbestemmelse, position. Ressource. Social reproduktion.
---	---	--

474 en finger i halsen), de var hjælpere alle sammen, så det... 475 (respondenterne griner). Så vi vadede rundt i, og folk kom 476 hjem og... der kom kriminelle hjem hos os som skulle have 477 noget mad, og min mor stod ude i køkkenet og lavede suppe 478 til dem og ting og sager. Jeg har været vandt til det altid! 479 Interviewer: Ja, så det at være en ressource er faktisk en del 480 af din identitet på mange måder? 481 Kamilla: Ja, det har altid været der, det er ikke noget jeg tæn- 482 ker over, det er der bare. 483 Karsten: Ja, nej, det tror jeg du [Kamilla] har ret i, ja. 484 Kamilla: Og vi skal gøre det hvis vi har lyst til og vi KAN. 485 Interviewer: Ja, selvfølgelig. (...) Hvad tænker I som om hele 486 det her, når der bliver sagt eller nævnt ældrebyrde? 484 Kamilla: Argh, jeg synes det er sådan noget pop. 485 (...) 486 Karsten: (hvisker for sig selv) Ældrebyrde? Ja... 487 Helene: Jamen det (griner) er jo også det med at blive gam- 488 mel, man ønsker jo som gammel ikke at skulle være en byrde 489 for ens omgivelser, men det er du ikke selv herre over. Vel? 490 Kamilla: Nej, nej. 491 Helene: Fordi der er virkelig mange ældre som har brug for 492 meget omsorg og pleje ikke også (respondenterne nikker 493 anerkendende). Og så må man jo give dem det på de tids- 494 punkter der ik. Det kender man jo med sin egen far og sviger- 495 forældre og sådan noget ik. Der var da en periode hvor det 496 var os unge som skulle tage over, hvor de jo så har passet vore 497 børn en periode ik. Så det er jo livets vilkår. Det er samtidig 498 bare lidt sværere, fordi der er kommet større afstand mellem 499 de unge og de ældre ik. Så selvom de unge måske gerne ville 500 hjælpe de ældre, så kan de fysisk ikke nå det, i en travl hver- 501 dag- 502 Kamilla: Pga. deres travle hverdag. 503 Helene: -og børn ikke også. Det kunne man i gamle dage 504 hvor man boede tæt i familierne. Der er virkelig sket et skred 505 der. (...) Eller vi har andre livsvilkår kan man sige. 506 Kamilla: Men min søn han siger altid, hvis han sjældent skal 507 hjælpe mig, så siger jeg "ej, hvor var det godt at du kunne 508 hjælpe mig, tak for det", så siger han altid "du har jo hjulpet 509 mig så meget, så det er jo ligegyldigt". (respondenterne brum- 510 mer anerkendende). Så det går nok i arv til ham også. 511 Interviewer: Ja? Så der er ikke nogle af Jer tre der anser Jer 512 selv på nogen måde for at være en ældrebyrde eller har det 513 med i tankerne, at det er noget som nogle kunne finde på at 514 kalde Jer? 515 Helene: NEJ! Altså jeg er i arbejde ENDNU! Er det en byrde? 516 (griner) 517 Interviewer: Nej det vil jeg ikke mene. (alle griner) Men per- 518 sonligt bryder jeg mig heller ikke om det ord. 519 Karsten: Så længe at man er nødt til at rende rundt med sådan 520 en [mobiltelefon] (holder den frem), for at få sit døgn til at 521 hænge sammen ik, så kan man jo ikke være en byrde vel. Hvis 522 man er en byrde så er man passiv ik, på den måde. Så det	Ældre kan få brug for hjælp og så bør man hjælpe dem. Generationer kan og bør hjælpe hinanden. Samfundet er ændret og generationerne kan ikke på samme måde som tidligere tage sig af hinanden og hjælpe til. Stadig på arbejdsmarkedet. Føler sig ikke som en byrde, da de stadig har en	Socialt ansvar, ældrebyrde, ressource, konstruktion af alderdommen. Ældrebyrde, ressource. Konstruktion af alderdommen. Konstruktion af alderdommen. Den tredje alder, ressource. Ældrebyrde, ressource, praktiker, position, privat vs. fællesskab.
---	--	--

523 oplever jeg stadig ikke. 524 Helene: Men man må sige at der er nogle mennesker som har været passive hele deres liv. 526 Karsten: JO, jo det (griner) jo det er selvfølgelig rigtig nok. 527 Helene: Jo, men det er der da. Men vi er nok ikke sådan pro- 528 totypen, for vi har valgt aktivt at gå ind i det her, ikke også. 529 Karsten: Ja, vi er stadig til besvær på den aktive måde ik, kan man sige for samfundet ik. (respondenterne griner). Nej, det er lidt pudsigt. 532 Kamilla: Ja. 533 Helene: Ja. Hvad var det dit [interviewers] spørgsmål var til at starte med? 535 Interviewer: Jamen vi kom fra alt det her med værdig aldring, men gik over i det her med ressourcerne og hvordan det så er at blive kaldt, når man selv er i en aldrende gruppe, jeg er jo sådan set også aldrende, det er vi jo alle sammen, men det her med at der f.eks. er en politisk eller i medierne er en tone ift. det her med at den ældre generation bliver jo større og større, og lever længere og længere, at der så er nogen som kan betegne det som værende en byrde, for samfundet eller for enkeltindivider? 545 Karsten: Jeg tror da hvis du satte dig ned som sociolog og kiggede på hvordan ligger byrden, men samtidig også anskuer det som det modsatte også, som du [interviewer] siger det modsatte af en byrde, så er det jo de ældre som styrer lokummet stadig væk ik, her i verden ik. Fordi vi er simpelthen de ældste ik, det er de FLESTE AF OS, du skal bare finde snittet, er det 58 eller 59 eller hvad ved jeg, så er flertallet jo ovre på den side ik (viser fordelingen med hænderne og gør ældregruppen over gennemsnitsalderen størst). Så det er sådan set os der bestemmer, så I skal være glade for at vi sådan set stadig behandler jeg ordentligt. (griner højt). 556 Interviewer: Ja? (griner). 557 Karsten: Jamen det er det jo, ældregruppen er jo enorm ik, alt efter hvornår du siger den starter ik. Det er også derfor at politikerne begynder at skubbe den den anden vej ik, fordi ellers så bliver den generation, den bliver jo, det er simpelthen den der bestemmer det hele i virkeligheden ik. Så derfor vil de jo gerne have rykker pensionsalderen og alt det der op ik. 563 Så folk først går på pension når de er et par og 70 ik. 564 Helene: Men der lavede man jo virkelig også en omstrukturering i hjemmeplejen for en syv-otte år siden ik, hvor i stedet for at få hjælpen, så bliver folk selv aktiveret, de kommer i genoptræning og det vil så sige at man kunne reducere antallet af hjemmesygeplejersker og sosuerne... i de fleste kommuner ik. Og jeg synes da virkelig det er godt, fordi i gamle dage på alderdomshjemmene, der hjalp folk jo til ik, men i dag er de jo faktisk så dårlige, når de kommer op alderdomshjem, at de næsten ikke kan sætte en tallerken på bordet ik. 573 Men jeg tror da det er vigtigt, at alle vil da selvfølgelig gerne selv kunne tage sine sokker på så langt tid så muligt og ikke skulle vente på om det nu passede hjemmeplejen at blive put-	travl og aktiv hverdag. De er ikke som folk er flest, men særligt aktive. Ældregruppen er ved at blive den største i samfundet og derfor forsøges den ændret af politiske beslutninger. Kriterierne for at komme på plejehjem i dag er ændret fra tidligere, hvilket betyder at ældre på plejehjem i dag er meget dårligere og ressourcetsvage end tidligere. Alle ønsker at leve	Symbolsk kapital, kapitalsammensætning, sociale strukturer, position, habitus. Den tredje alder, konstruktion af alderdommen, dominerende felter, symbolsk vold, kamp om doxa. Habitus, disposition, kapitalsammensætning, praktikker. Værdig aldring, selvbestemmelse, konstruktion af alderdommen.
--	---	---

576 tet kl. 19 eller kl. 21 om aftenen ik. Så jeg tror da den politiske 577 beslutning er rigtig... og at man så samtidig også kan sige at 578 den økonomisk fordelagtigt, det synes jeg jo ikke at der er 579 noget forkert i. 580 Karsten: Det er bare rigtig smart, så hedder det bare ikke æl- 581 drebyrden, men ældrestyrken, ik (griner). Det er os der kan 582 og det er også os der har pengene. Det skal man heller ikke 583 være blind for, (...) så det er sådan en lidt sjov tankegang. 584 Altså dem af os der har båret os fornødt ad ik, altså. Der er jo 585 mange ældre i dag der har læssevis af penge ik, og kommer 586 til at efterlade en arv af dimensioner ik, (griner). Jamen hvis 587 du læser sociologi f.eks., så er det det man kan se, at der vil 588 være en generation af ældre der vil, vi bliver nok de første 589 hvor der vil være noget tilbage, hvor der i langt højere grad 590 vil være noget tilbage når vi stiller træskoene. 591 Interviewer: Hvis ikke I bruger det hele (griner). 592 Karsten: Ja, hvis vi ikke bruger det hele ja, (griner). 593 Helene: Ja, der hjælper det lidt med huslejen her. 594 Karsten: JA JA! (alle griner højt). Det hjalp i hvert fald på 595 min, da jeg pludselig skulle til at betale fire gange så meget 596 for huslejen ja. (alle griner). Så skal jeg da bruge noget 597 mindre, jeg orker heller ikke at rejse mere som i gamle dage 598 ik (sagt sarkastisk, skærer ansigter og griner højt). 599 Interviewer: Nu hvor det er lidt dyrere at bo her, tænker I så 600 over hvem der har mulighed for at bo her? 601 Karsten: Ja, det kan du tro. 602 Helene: Jo, det giver på en eller anden måde en social skæv- 603 hed. 604 Kamilla: Det gør det jo, du kan jo ikke få alle og enhver til at 605 flytte herind, det får jo ikke, for de skal jo betale mange penge 606 for at være her. 607 Karsten: Ja, det skal man, for hvad er den mindste husleje for 608 at bo her? 12,5 for den mindste af huslejerne her ik? 609 Kamilla: Altså jeg er bestemt ikke rig på nogen måde, men... 610 så jeg har søgt boligsikring, det er hvad jeg har, så går det. 611 Helene: Kan du [Kamilla] godt få boligsikring? 612 Kamilla: Ja, når man lejer kan man godt få boligsikring. 613 Karsten: Ja, det kan man godt. 614 Kamilla: Når man ejer kan man ikke, men når man lejer kan 615 man godt. 616 Karsten: Ja, det kan man sagtens få. (...) Hvis du ikke har alt 617 for stor formue og ikke har alt for høj pension og alt det der 618 ik. 619 Kamilla: Det er det, og det har jeg ikke så... 620 Karsten: Så kan man godt- 621 Kamilla: Jeg kan få det til at løbe rundt ik. 622 (...) 623 Interviewer: Jeg har faktisk ikke flere spørgsmål til Jer. 624 Respondenterne i munden på hinanden: Nej? 625 Interviewer: I har bare været utroligt strukturerede i jeres 626 svar-	ressourcestærkt i eget hjem så længe som mu- ligt. Ældre ressource- stærke er i dag en ressource for sam- fundet. Huslejen er meget dyr. Den dyre husleje betyder at ikke alle har adgang til fællesskabet.	Ældrebyrde, sym- bolsk vold, domi- nerende felter. Ældrebyrde, res- source, konstruk- tion af alderdom- men, position, symbolsk kapital, doxa, kapitalsam- mensætning. Økonomisk kapi- tal, position. Sociale strukturer, socialt ansvar, doxa, praksisfæl- lesskab, økono- misk kapital, os- og-dem.
---	--	--

627 Karsten: JA, så kan du jo gætte på hvorfor (griner). (alle griner). 628 ner). 629 Interviewer: Så spørgsmålet er egentligt om der er noget hvor 630 I tænker, at det kunne I godt tænke Jer at jeg hørte noget mere 631 om eller om der er noget I tænker ift. rammerne eller jeres liv 632 ift. det her med retten til en værdig aldring og anerkendelse 633 af at være en ressource i lokalsamfundet?		
634 Karsten: Altså det jeg har spekuleret over er præcis det 635 samme som det sidste vi snakker om nu her, det her med at 636 det er en særlig del af befolkningsmassen, fra 55 og op efter 637 ik?, som bor her.	Eksklusion af mindre økonomisk ressourcestærke ældre.	Sociale strukturer.
638 Kamilla: Jo. 639 Karsten: Og du kan ikke bruge den til andet end at sige, at det 640 er folk med tonsvis af ressourcer ik, og nogen af de har masse 641 af penge ik, eller når jeg siger masser af penge ik, så er det 642 fordi der er nogle som har millioner i banken ik. Det er jo 643 mange penge for sådan nogle som os ik. Jamen det er det da. 644 Og det er der da helt bestemt. (...) Og de vil hellere i stedet 645 for at bo i egen bolig, så vil de hellere bo her ik, fordi de 646 forestiller sig at det kan de få noget ud af at flytte ind i et 647 fællesskab ik. Der er ingen der flytter herind, gætter jeg på i 648 hvert fald, eller et håb også, der flytter herind uden at 649 forestille sig at man dels kan få noget ud af et fællesskab og 650 selvfølgelig også selv kan bidrage ik, med det man nu er god 651 til, nogle er gode til en hel masse praktisk og nogle er gode 652 til hvad ved jeg, og nogle er gode til at tænke og nogle er gode 653 til at organisere... og sådan noget osv., ting og sager ik. Så 654 det er en speciel, du [interviewer] kan ikke bruge den her 655 gruppe her af mennesker til "sådan er det i Danmark" eller 656 sådan noget vel (griner). Og sådan kan man stadig tænke ik. 657 Det her er en helt specielt folkefærd-	Det er ressourcestærke ældre som kan bo i bofællesskabet. Beboerne har aktivt valgt egen bolig fra til fordel for leje og fællesskab. De som vælger at bo i et fællesskab, må se fordele og ønske fællesskabet og bidrage til det.	Sociale strukturer, kapitalsammensætning, habitus, os-og-dem. Privat vs. fællesskab, praksisfællesskab, position, selvbestemmelse. Praksisfællesskab, praktikker, habitus, position, ressource, konstruktion af alderdommen.
658 Kamilla: Når jeg tænker på, at jeg boede jo ude i en lille by 659 uden for Hillerød, jeg kaldte den for Tulleby (respondenterne 660 griner), og den boede jeg i, i som sagt de der 19 år, og jeg 661 havde ikke haft råd til at flytte herind for 19 år siden, men øh 662 fordi jeg boede derude så længe, så gjorde det at jeg kunne 663 samle lidt sammen, så jeg kunne flytte herind til sidst. Så det 664 er ikke alle som er meget velhavende, men nok til at vi er 665 mere velhavende end hvis du går ud på gader og stræder her, 666 og ser hvad folk har. Og hvor meget de på pukle og arbejde 667 for det de har.	Særlige ønsker og mennesker.	Habitus, sociale strukturer.
668 Interviewer: Men der er jo mange bofællesskaber rundt i Dan- 669 mark, som er i mange forskellige prisklasser, der er jo noget 670 der er ejere og noget er lejere og noget der er andel, der er 671 jo mange forskellige rammer at bo under... 672 Kamilla: Ja. 673 Interviewer: Så man kan måske sige at lige her, fordi det er 674 nybyg, så- 675 Kamilla: Det er det her med, at vi ejer ikke noget, vi LEJER 676 OS IND, og så lejer de det og bestemmer de over os... så... 677 og det må de gerne prøve, jeg har kun mødt venlighed her. 678 Men øhm... hele livet kan man jo ellers eget bolig her (slår i	Som lejer kan udlejer bestemme. Indtil videre er udlejer venlig.	Dominerende felter, symbolsk vold, position, medbestemmelse,

679 bordet) eller eget bolig der (slår i bordet) fordi det var mest 680 fordelagtigt, da man var yngre. Nu kan det være lige meget. 681 Karsten: Ja (griner). 682 Helene: Jeg vil bare spørge om en ting og så vil jeg godt gå, 683 kun fordi jeg har små travlt. Men får vi en kopi af dit speciale, 684 altså bare elektronisk? 685 Interviewer: Ja, det gør I. 686 Helene: Er det på dansk? 687 Interviewer: Ja. 688 Helene: Når det er altid noget. Når men så vil jeg sige at det 689 var meget hyggeligt og det er også dejligt at få denne kontakt 690 til vores madklub, det var da spændende. 691 Karsten: Ja, det var da meget sjovt. 692 Helene: Så jeg vil trække mig. 693 Interviewer: Det er i orden, I må have mange tak. 694 (respondenterne rejser sig og begynder at rydde af bordet). (diktafonen slukkes.)		sociale strukturer, os-og-dem, privat vs. fællesskab.
Efter refleksioner: Interviewer er meget kort og kontant, især i starten. En respondent er tidspresset ift. en deadline, hvilket kommer til at fylde en del inden interviewet, hvilket generelt bliver et forstyrrende element ubevidst og implicit under hele interviewet. Respondenterne næv- ner især i starten at de jo skal gøre det kort for at respondenterne kan nå sin deadline, selvom den faktisk ligger langt ude i tiden og derfor ikke burde blive et problem. Derfor estimerer jeg inter- viewets længde for respondenterne til at starte med og beroliger dem med tiden. Tidspresset påvirket også fra start min måde som forsker at stille spørgsmålene på, dvs. jeg får fumlet rundt i formuleringen og stil- let upræcise spørgsmål som respondenterne må bede uddybet, før de besvare. Jeg må ligeledes hive besvarelsen mere ud af respon- denterne i starten, indtil der bliver en mere afslappet stemning. Yderligere har jeg en formodning om, at grundet respondenternes lægelige uddannelsesbaggrunde, at respondenterne svarer kort og præcist. Derfor ender interviewet med at være langt kortere end jeg har forventet og estimeret. Jeg får svar på det jeg spørger om, men jeg får andre svar end jeg ville have troet ud fra spørgsmålets formulering og jeg får direkte, korte, konkrete svar. Under interviewet foregår også flere forstyrrende elementer, bl.a. spiser og drikker respondenterne meget undervejs, hvilket bl.a. forstyrrer diktafonen, sådan at jeg må flytte den rundt på bordet gentagende gange, da respondenterne flytter rundt på skåle og glas m.m. Endvidere henter en respondent vand og glas under in- terviewet til alle, da hun er tørstig og ikke kan nøjes med kaffen. Dermed opstår en overvejelse omkring at placere et interview ef- ter frokosttid. Interviewet foregår ligeledes i forlængelse af det møde, hvormed respondenterne allerede har siddet en time og lyttet samt talt, hvil- ket jeg blev inviteret til at overvære. Dermed kan respondenterne også være blevet sultne, tørstige og være mere ukoncentrerede, hvilket påvirker interviewet generelt.		

Emilie Kira Christiansen – studie nr.: 20151598

Stud.mag. i Læring og forandringsprocesser ved Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi Aalborg Universitet, CPH
10. semesterprojekt – Kandidat speciale

Ligeledes afbryder respondenterne heller ikke særligt meget hinanden, der bliver ligesom holdt igen og ventet. Over halvvejs gennem interviewer begynder respondenterne dog at drille hinanden, grine sammen og afbryde hinanden en del mere. Ligeledes begynder der at forekomme alm. snak mellem spørgsmålene, hvor der grines og drilles indbyrdes respondenterne imellem.		
<i>Udformet, transskriberet, meningskondenseret og kodet af Emilie Kira Christiansen, inspireret af Christiansen, 2017, 55-90.</i>		